

CALENDARUL PARTIDULUI NAȚIONAL ROMÂN DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA.

1916

SE VINDE ÎN LI-
BRĂRII ȘI PRĂ-
VĂLII CU 60 FIL.

ANUL
IV.

CEL MAI MODERN
INSTITUT TIPOGRAFIC
ROMÂNESC din UNGARIA
ȘI TRANSILVANIA

„CONCORDIA“

SOCIETATE PE ACȚII.

ARAD, STR. ZRINYI 1/a.

TELEFON PENTRU ORAȘ ȘI COMITAT: 750

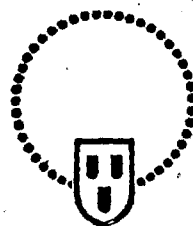
Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere. Primește spre executare totfelul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți, tipărituri advocațiale, invitări pentru petreceri, logodne și cununii. — Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Tot aici se tipăresc și organele „Partidului național român din Ungaria și Transilvania „Românul“ și „Poporul Român“. Prețuri :: :: :: moderate. — Executare promptă. :: :: ::

CALENDARUL

PARTIDULUI NAȚIONAL ROMÂN
DIN UNGARIA ȘI TRANSILVANIA.

ANUL IV.

1916

SE VINDE ÎN LIBRĂRII ȘI PRĂVĂLII CU 60 FILERI.

A R A D

EDITURA ȘI TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA” SOCIETATE PE ACȚII.

Răvașul veacurilor.

Dela facerea lumii după Suidas	7916	Dela aflarea tiparului	476
Dela facerea lumii după cei 70 traducători ai sf. Scripturi	7550	Dela ocuparea Constantinopolului prin Turci	461
Dela facerea lumii după socoteala bisecei apusene	6629	Dela descoperirea Americii	424
Dela fundarea Romei (25 Aprilie 753 n. de Christos)	2669	Dela moartea lui Ștefan cel Mare Domnul Moldovei	411
Dela moartea lui Alexandru cel Mare	2448	Dela reformatia lui Luther	399
Dela îndreptarea Calendarului prin Sosigen	1961	Dela îndreptarea călindarului prin papa Grigorie XIII	334
Dela nașterea lui Christos	1916	Dela uciderea lui Mihai Viteazul la Turda	315
Dela risipirea Ierusalimului prin Romani	1847	Dela alipirea Bucovinei la Austria (1777)	139
Dela descălecarea Romanilor în Dacia sub împăratul Traian	1811	Dela revoluția lui Horia-Cloșca și Crișan	132
Dela năvălirea popoarelor sălbatice (270 până la 275 d. Christos)	1641	Dela cea dintâi răpire a Basarabiei	104
Dela venirea Maghiarilor în Europa (896 dup Christos)	1020	Dela nașterea Maj. Sale <i>Francisc Iosif I.</i> (6/18 August 1830)	86
Dela încreștinarea Maghiarilor și fondarea Ungariei (1000 d. Christos)	915	Dela cel dintâi telegraf cu scrisoare	84
Dela desbinarea bisericei apusene de cea răsăriteană	863	Dela aflarea mașinilor de cusut	72
Dela întemeierea Munteniei prin Radu-Negru domnul Făgărașului	816	Dela adunarea celor 40.000 Români pe Câmpul Libertății dela Blaj	68
Dela întemeierea orașului Iași din Moldova	639	Dela suirea pe tron a Maj. Sale împăratului <i>Francisc Iosif I.</i>	68
Dela întemeierea orașului București, capitala României	632	Dela unirea principatelor Moldova și Muntenia	57
Dela inventarea ochelarilor	623	Dela înființarea „Asociațiunei”	54
Dela aflarea prafului de pușcă	585	Dela introducerea dualismului în monarhia noastră	49
Dela descălecarea lui Dragoș-Vodă din Maramurăș în Moldova	574	Dela proclamarea României ca regat	35
Dela aflarea hârtiei	543	Dela descoperirea telefonului și fonografului	29
		Dela serbarea mileniului Ungariei	20
		Dela descoperirea telegrafiei fără sârmă	12
		Dela prima expoziție națională din București	10

Sărbători și alte date schimbăcioase.

Carnevalul (câșlegile, dulcele) ține 8 săptămâni și 3 zile. *Inceputul Triodului* 31 Ianuarie. *Lăsatul de carne* 14 Februarie; *lăsatul de brânză* 21 Februarie. *Sf. Teodor Tiron* 27 Februarie. *Florile* 3 Aprilie. *Sf. Paști* 10 Aprilie. *Înălțarea Domnului* (Ispasul) 19 Maiu. *Sf. Rusalii* 24 Maiu. *Postul Sf. Apostoli* 3 săptămâni. Ziua lor: *Mercuri. Nașterea Domnului*: Duminică.

Posturile: *Mercurile* și *Vinerile* de peste an. *Ajunul Botezului* în 5 Ianuarie. *Postul Paresimilor* (Sf. Paști) din 21 Februarie până în 10 Aprilie. *Postul sf. Apostoli* 15 Iunie până 29 Iunie. *Postul Sf. Mării-mari* din 1 până 14 August. *Tăierea capului sf. Ioan* 29 August. *Ziua*

sf. Cruci 14 Septemvrie. *Postul Crăciunului* 15 Noemvrie până în 24 Decemvrie.

Deslegare de post: *Mercurile* și *Vinerile* dintre Crăciun și Bobotează. Cele din săpt. brânzei, din săpt. după Paști (luminată), precum și cele din săpt. după Rusalii.

Parastase oficiale: 9 Februarie pentru mecenatele *Em. Gojdu*, 30 Noemvrie pentru marele metropolit *Andreiu bar. de Șaguna*.

Sărbători școlare: 29 Martie (11 Aprilie n.): sancționarea (întărirea) legilor din 1848 (ștergerea iobăgiei). În 26 Maiu (8 Iunie n.): aniversarea încoronării M. S. regelui Ungariei. 5 (18) August: ziua nașterii M. Sale. În 21

Sept. (4 Oct.) ziua numelui M. Sale. In 6 (19) Nov. serbarea amintirii reginei-impărătese Elisabeta, când tinerimea școlară dela toate școalele merge la biserică și ia parte la parastas. 30 Noemvrie: serbarea memoriei marelui mitropolit Andrei bar. de Saguna.

Sărbătoare publică: In 7 (20) August: ziua S. Ștefan cel dintâi rege al Ungariei.

Elevii români ort. și gr. cat., cari cercetează școale străine, sunt dispenzați dela prelegeri, în comunele unde e biserică românească: în ziua de Anul Nou, (1 Ianuarie), în ziua Botezului (6 Ianuarie), în ziua Intimpinării (2 Februarie), în ziua de Bunavestire (25 Martie), în Vinerea Patimilor, I și II zi de Paști, în ziua de Ispas, I și II zi de Rusalii, în ziua de Sânpetru (29 Iunie), în ziua Nașterii Fecioarei Maria (8 Septemvrie) în ziua de Intrarea în biserică (21 Noemvrie), în ziua I și II de Crăciun (25 și 26 Decemvrie) și în ziua hramului bisericii române din loc.

Anotimpuri: *Primăvara* începe în 7 (20) Martie, *vara* 8 (21) Iunie, *toamna* la 10 (23) Septemvrie și *iarna* în 9 (22) Decemvrie.

Intunecimi: In anul 1916 vor fi 3 intunecimi de soare și 2 de lună, dar nici una nu se va vedea în părțile noastre.

I. Intunecime totală de soare va fi și în 21 Ianuarie între orele 2 jum. până la 6 și jum. d. a. Se va vedea în Europa de vest, Africa nordică, Oceanul atlantic și părțile indice ale Americii de nord și Oceanul pacific.

II. Intunecime inelară de soare va fi în 18 Iulie între orele 12 jum. și 5.47 m. dim. Se va vedea în Australia, pe insulele indice și Ze-landa-nouă.

III. Intunecime parțială de soare va fi în 11 Decemvrie. Se va începe la 9 ore 32 min. și va ținea până la 10 ore 5 min. d. m. și se va vedea pe Marea ghețoasă de sud și spre sud de Africa.

1. Intunecime parțială de lună va fi în 7 Ianuarie. Se va începe la 8 ore 55 min. și va ținea până la 10 ore 24 min. a. m. Se va vedea în Europa de vest, Oceanul atlantic, în America și pe Oceanul pacific. Sfârșitul se va vedea și în Asia de nordost.

2. Intunecime parțială de lună va fi în 2 Iulie. Se va începe la 4 ore 19 min. și va ținea până la 7 ore 12 min. a. m. Se va vedea pe Oceanul atlantic, Europa sudvestică, Africa, America de nord și de sud și Oceanul pacific.

Regentul anului: Saturn.

CALENDAR PE 200 DE ANI.

Din 1801 până în 2000 (st. n.)

TABELA I. ANII DELA 1801—2000										TABELA II. LUNILE												TABELA III. ZILELE											
										Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Maiu	Iunie	Iulie	August	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie												
1801	1829	1857	1885	—	1925	1953	1981	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2	1	8	15	22	29	36	Duminică							
1802	1830	1858	1886	—	1926	1954	1982	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3	2	9	16	23	30	37	Luni							
1803	1831	1859	1887	—	1927	1955	1983	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4	3	10	17	24	31	—	Marti							
																				4	11	18	25	32	—	Mercuri							
1804	1832	1860	1888	—	1928	1956	1984	0	3	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6	5	12	19	26	33	—	Joi							
																				6	13	20	27	34	—	Vineri							
1805	1833	1861	1889	1901	1929	1957	1985	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0	7	14	21	28	35	—	Sâmbătă							
1806	1834	1862	1890	1902	1930	1958	1986	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1														
1807	1835	1863	1891	1903	1931	1959	1987	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	1														
1808	1836	1864	1892	1904	1932	1960	1988	5	1	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4														
1809	1837	1865	1893	1905	1933	1961	1989	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5														
1810	1838	1866	1894	1906	1934	1962	1990	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6														
1811	1839	1867	1895	1907	1935	1963	1991	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0														
1812	1840	1868	1896	1908	1936	1964	1992	3	6	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2														
1813	1841	1869	1897	1909	1937	1965	1993	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3														
1814	1842	1870	1898	1910	1938	1966	1994	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4														
1815	1843	1871	1899	1911	1939	1967	1995	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5														
1816	1844	1872	—	1912	1940	1968	1996	1	4	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0														
1817	1845	1873	—	1913	1941	1969	1997	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1														
1818	1846	1874	—	1914	1942	1970	1998	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	1														
1819	1847	1875	—	1915	1943	1971	1999	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3														
1820	1848	1876	—	1916	1944	1972	2000	6	2	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5														
1821	1849	1877	1900	1917	1945	1973	—	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6														
1822	1850	1878	—	1918	1946	1974	—	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0														
1823	1851	1879	—	1919	1947	1975	—	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1														
1824	1852	1880	—	1920	1948	1976	—	4	0	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3														
1825	1853	1881	—	1921	1949	1977	—	6	2	2	5	0	2	5	1	4	6	2	4														
1826	1854	1882	—	1922	1950	1978	—	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5														
1827	1855	1883	—	1923	1951	1979	—	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6														
1828	1856	1884	—	1924	1952	1980	—	2	5	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1														

De vrei să știi, că oare care dată (împlinire) în ce zi a săptămânii a căzut în anii trecuți ori va cădea în anii viitori, poți afla așa, dacă dela anul dorit (Tabela I.) mergem cu degetul pe linie către dreapta până unde linia anului se unghiește cu luna ce-o căutam (Tabela II). Acolo dăm de un număr (0, 1, 2, 3, 4, 5 ori 6). La numărul aflat adăugăm numărul (datul) zilei din luna căutată. Apoi suma ce ne iese o căutam în Tabela III., și spre dreapta dela numărul aflat aici, cetim apoi ziua săptămânii.

De pildă: În care zi a săptămânii s'a născut un om care știe, că nașterea lui a fost la 4 August 1863, după calendarul v. — 4 August după calendarul vechiu e 16 August după calendarul nou. — Deci căutam Tabela I. anul 1863, și acolo unde se unghiește linia anului 1863 cu luna August, în Tabela II, găsim nr. 6. Deci numărul asta 6 și cu datul lunei 16 face 22, îl căutam acum pe numărul 22 în Tabela III și spre dreapta dela el cetim Duminică.

* Șirurile cu steluță sunt ani viseți.

GERAR

Ianuarie

Are 31 zile

Ziua are 10, noaptea 14 cearsuri.

1916 zilele săpt.	Calendarul Iulian	Calend. Gregor.	Alte însemnări calendaristice
Vineri Sâmb.	1 (+) Tăierea Impr. Anul Nou 2 P. Silvestru	14 Felix 15 Mauriț	Calendar istoric. 1 Ianuário 1595 Mihailu-Viteazul trece Du- nărea și bate pe Turci la Hârșo a. 1 Ianu- ări 1785 Hor a și Cloșca sunt prinși și es- cortați de 70 grănițeri săcui la Alba-Iulia. 5 Ianuário 1859 Davanul Mold'o ei alege domn al Moldovei pe Alexandru Ioan Cuza, sub care s' a făcut unirea principatelor. 7 Ian. 1867, Puterile europene trimit Sultanulu nota prin care recunosc alegerea prințulu Carol domn al României. 15 Ianuário 1438 Răscoala țaranilor români și unguri din Ardeal contra nemeșilor. 15 Ianuário 1850 s' a născut poetul Eminescu în Botoșani. 22 Ianuário 1698 Teodosie, metrop. din Bu- curești sfințește de metropolit al Ardealulu pe Atanasie, care apoi a făcut „Unirea“ cu Roma. 24 Ianuário 1859. Unirea principatelo Moldova și Muntenia sub Al. I. Cuza, dnu României. Românismul e plin de bucurie cântând: Hai să dăm mână cu mână. 30 Ianuário 1785. Este prins și Crișan a trei- căpetenie a revoluției lui Horia. 31 Ian. 141 a murit Mircea-cel-Mare domnul României.
Dum. Luni Marți Mereuri Joi Vineri Sâmb.	3 Pr. Malachia 4 Teoctist 5 Teop. și Tenona 6 (+) Botezul Domnului 7 (+) Ioan Botezătorul 8 George și Domnica 9 Polieuct și Eustr.	16 Marcel 17 Antoniu 18 Maurus 19 Canuit 20 Fabian 21 Agneta 22 Vincentiu	
Duminică după Botez, Ev. dela Matei, c. 4, gl. 2, a inv. 2 „În vremea aceea auzind Isus, că Ioan s' a priet“.			
Dum. Luni Marți Mercuri Joi Vineri Sâmb.	10 Gregor. Domet. Marc. 11 Teodosiu 12 M. Tațiana 13 Ernil, Stratonie 14 Păr. uc. la Sinaia 15 Pavel, I. Colibaș 16 Lanț. Ap. Petru	23 Log. Marici 24 Timoteiș 25 Saul 26 Poliearp 27 Ioan Cris. 28 Carol cel m. 29 Francise	
Ev. 12 dela Luca, a celor 10 leproși, c. 17, gl. 3, a inv. 3. „În vremea aceea intră d Isus într'u sat“			
Dum. Luni Marți Mercuri Joi Vineri Sâmb.	17 Antonie cel mare 18 Atanasie și Ciril 19 Mac. și Eu. 20 Eutim, Vasilie 21 Max. Valer. Cand. 22 Timoteiu Anast. 23 Clement	30 Adelgunda 31 Petru 1 Febr. 2 (+) Int. Dlui 3 Blasiu 4 Veronica 5 Agatia	
Ev. 13 dela Luca, a lui Zahariu, c. 19 gl. 4 a inv. 4 „În vremea aceea trecea Isus prin Ierihon“			
Dum. Luni Marți Mercuri Joi Vineri Sâmb.	24 Xenia 25 Greg. Publ. Maris 26 Xenof Arc. 27 Adm. I. Gură de aur 28 Efrem, Paladiu 29 Ad. m. Ign. Servil 30 (+) Sfinții 3 ierarhi	6 Dorotea 7 Romuald 8 M. Ioan 9 Apolonie 10 Gabriela 11 Dezideriu 12 Eulalia	
Duminică Vameșului și a Faris, Ev. 16, c. 18 gl. 5, inv. 5. Ev. Luca: „Doi oameni au intrat în biserică“.			
Dum.	31 Chir. Ioan. Vict.	13 Eduard	

Januarie

[illegible]

Are 29 zile

Ziua are 13, noaptea 11 ceasuri.

Zodia omului. Din 8 febr. până în 9 martie stăpânește zodia "Pestilor". Cel născut din 7 febr. până la 9 martie, adică în zodia pestilor, va fi mic de statură, scurt la grumaz, frumos, bun, planșator, iadrasnet și supărăcios, greu la boale, laudăros, cu învățătură va câștiga bogății din străinatea. Să se pazească de ciuamă, de leacuri, și carne de păsări să u mănânce des, că din aceasta li va veni moartea. Dacă va trece peste 9 ani va împlini 70 și mai mult.

Februarie

[illegible]

MĂRȚIȘOR

Martie

Are 31 zile

Ziua are 12, noaptea 12 ceasuri.

1916
Zilele săpt.

Calendarul Iulian

Calend. Gregor.

Alte însemnări calendaristice.

Marti	1 E dochia	14 Matilda
Mercuri	2 Teodot	15 Cristof
Joi	3 Cleonie, Vasilise	16 Henric
Vineri	4 Gherasim	17 Gertrud
Sâmb.	5 Conon	18 Alexandru

Dumineca 2. din post, cap 2, gl. 2, a inv. 10.

Ev. d. Marcu: „In vremea aceea intr. Isus în Capernaum...”

Dum.	6 S. 42 Muc.	19 Iosif
Luni	7 Efrem, Eugeniu	20 Joa-him
Marti	8 Teofilact	21 Benedict
Mercuri	9 SS. 40 Mucenici	22 Octavian
Joi	10 Codrat	23 Victoria
Vineri	11 Sofronie	24 Gavril
Sâmb.	12 Teofan	25 (+) Bunav.

Dumineca 3. din post, cap 8, glas 3, a inv. 11.

Ev. d. Marcu: „Zis-a Domnul cine vrea să vină după mine...”

Dum.	13 Moașt. Nicofor	26 Emanuel
Luni	14 Benedict	27 Damasc
Marti	15 M. Agap Rom I	28 Ioan Cap.
Mercuri	16 Sabin	29 Ciril
Joi	17 Alexie	30 Ioan
Vineri	18 Ciril	31 Beniamin
Sâmb.	19 Hris. și Darie	1 Apr.

Dumineca a 4-a din post, cap 9. gl. 4, a inv. 1.

Ev. dela Marcu: „In vremea aceea venit-a un om la Isus...”

Dum.	20 SS. ucisi în m. Sava	2 Franciso
Luni	21 Iacob mart.	3 Richard
Marti	22 M. Vasilie și Drosida	4 Ambrosie
Mercuri	23 C. Nicon, Dometiu	5 Vincentiu
Joi	24 M.M. Artemon, Part.	6 Celestin
Vineri	25 (+) Bunavestire	7 Herman
Sâmb.	26 S. M. V. Gavril	8 Dionis

Dumineca a 5-a din post, cap 10. gl. 5, a inv. 2.

Ev. d. Marcu: „In vremea aceea luând Isus pe cei 12 inv...”

Dum.	27 Matrona	9 Dimitrie
Luni	28 Stefan	10 Daniil
Marti	29 Marcu	11 Papa Leo
Mercuri	30 Par. Ioan scar.	12 Papa Iuliu
Joi	31 Ipatie	13 Iustin

Calendar istoric.

1 Martie 1600 Mihai Viteazul se duce să viziteze Brașovul cu o escortă de 6000 soldați călări și pedestri. 1 Martie 1837 s'a născut Ioan Creangă marele nostru scriitor popular, în satul Humulești județul Roman. 3 Martie 101 împăratul Traian trece Dunărea pe vase la T.-Severin. 3 Martie 1669 Mihail Apafi principele Ardealului întărește legile numite „Compilatele” cari au fost foarte rele pentru Români. 8 Martie 1821 Tudor Vladimirescu dă o înștiințare către poporul din București, prin care cere ca toți mici și mari să se alipească la mișcarea lui. 12 Martie 1812 s'a născut Gheorghe Bariț, mare istoric român în comuna Jucul-de-jos lângă Cluj. 14 Martie 1881 Camerele române proclamă România de regat. 15 Martie 1443 s'a născut Matei Corvin regele Ungariei din neam Român. 15 Martie 1863 Domnitorul Cuza promulgă decretul prin care este oprit a se mai cânta grecește în bisericile românești. 16 Martie 1881 Belgia putere europeană recunoaște cea dintâi regatul român. 20 Martie 1820 s'a născut în orașul Bărlad Alexandru Ioan Cuza.

Mersul vremii după căl. de 140 ani: 1—3 senin, 4 nor, 6—8 zăpadă, 9—11 ger, 12—14 mestecat, 15—19 vânt, zăpadă, visor, 22—25 moaște, 26—31 senin, căldicel și ploaie.

Soarele răsare în 1 la 6:17 și apune la 6:02.
în 15 la 5:53 și apune la 6:19.

Luna se naște în 16 Martie la 2 ore ziua, se stinge în 30 Martie la 7 ore seara.

Alte vorbe din bătrâni. De va fi frig în 7 Martie vine iarna cea mică. De multe griji va scăpa plugarul, dacă noaptea de Bunavestire va fi senin. Martie mai răcoros puțin umple coșurile economilor. Cu cât mai uscat va fi Martie cu atât mai umed va fi April. Zăpada dela sărășitul lui Martie împuținează vinul. Roua din Martie se face ploaie în Aprilie.

Zodia omului. Cel născut din 9 Martie până în 6 Aprilie, adică în zodia Berbecului — care zodie e între cele 4 luni — va fi om voinic, uscativ, prelung la obraz, ochii mari, părul aspru, artăgos și flusturatic, bogat, dela altii va avea milă și va ajunge în mare dirigătorie, va avea mulți dușmani, iar cu mizeria va trăi mai mult în ceartă și băral. În luna lui Mala nimic nu-i va succede. Va avea noroc la toate bănelile, numai la cele negre nu; de aceste să nu poarte; de va trece de 22 de ani, va trăi 70 de ani.

Martie

[illegible]

PRIER

Aprilie

Are 30 zile

Ziua are 13, noaptea 11 ceasuri.

1916 Zilele săpt.	Calendarul Iulian	Calend. Gregor.	Alte însemnări calendaristice
Vineri	1 Maria Egipt.	14 Tiburtius	
Sămb.	2 Titu	15 Anastasie	

Duminica Florilor, c. 12.

Ev. dela Ioan: „Mai nainte de Paști cu șase zile...”

Dum.	3 (+) Floriile.	16 (+) Floriile
Luni	4 Păr. Iosif	17 Rudolf
Mărti	5 S. Teodul, Agatop.	18 Apolonius
Mercuri	6 Păr. Eutichie	19 Crescentia
Joi	7 Păr. George	20 Joia mare
Vineri	8 (+) Vinerea patimilor	21 Vinerea m.
Sămb.	9 Eupsihie	22 Sărabăta m.

Duminica Paștilor c. 1.

Ev. dela Ioan: „Întru început era Cuvântul...”

Dum.	10 (+) Sfintele Paști	23 (+) S. Paști
Luni	11 (+) Luniă Paștilor	24 (+) a 2 zi
Mărti	12 (+) Marța Paștilor	25 Marcu
Mercuri	13 Artimoniu	26 Cletus
Joi	14 Martin	27 Peregrin
Vineri	15 Aristarh	28 Vitalis
Sămb.	16 Irina Agapia	29 Petru

Duminica Tomei, c. 21. glas 1. a inv. 1.

Ev. d. Ioan: „Fiind sară în ziua aceea, într'una din Sămbete...”

Dum.	17 Simeon	30 Catarina
Luni	18 Ioan	1 Maiu
Mărti	19 Ioan dela Peștera	2 Atanasie
Mercuri	20 Teodor	3 Afl. c. Cruci
Joi	21 Ianuarie	4 Florian
Vineri	22 Teodor S.	5 Pius
Sămb.	23 (+) S-tul m. Georgiu	6 Ioan P.

Duminica Mironosițelor gl. 2, v. 4.

Ev. Marcu: „Venit-a Iosif din Arimateia...”

Dum.	24 Sava	7 Stanislau
Luni	25 Ev. Marcu	8 Mihail
Mărti	26 Vasile	9 Greg. Naz.
Mercuri	27 Simeon	10 Antoniu
Joi	28 Iason	11 Beatrix
Vineri	29 M.M. Ruf. Art. Magnu	12 Pangrațius
Sămb.	30 A. Iacov.	13 Servațius

Calendar istoric.

1 Aprilie 1777. Adunarea țării românești hotărăște a doua oară desrobirea țăranilor și ușurarea clăcii. 1 Aprilie 1784. Horia fu primit în audiență de către împăratul Iosif al II-lea la Viena. 2 Aprilie 1546. Mircea domnul României taie o parte din boieri. 2 Aprilie 1877. Se ține la palatul din București un mare consiliu, în care se decide intrarea României în războiul cu Turcii. 3 Aprilie 1691. Const. Brâncoveanu merge împreună cu turcii contra nemților. 3 Aprilie 1878. România protestează contra răpirei Basarabiei. 4 Aprilie 1714. Turcii ridică din București pe C. Brâncoveanu, dnul țării românești, împreună cu 4 fii ai săi și-l duce la Constantinopol, unde îi ține închis, iar în 15 Aug. 1714 îi omorî. 5 Aprilie 1877. Se încheie convenția cu Rusia pentru a trece armata sa prin România spre a se bate cu Turcia. 6 Aprilie 1490. Moare Matei Corvin regele Ungariei. 7 April 1839. Se naște Carol I, primul rege al României. 10 April 1693. Mihai Viteazul ia Brăila. 12 April 1877 Declarația oficială a războiului ruso-turc. 14 April I. Huniade Corvin, voevodul Transilvaniei, încheie un tractat cu Turcia, prin care aduce o îmbunătățire Românilor. 25 April 1877 Turcii bombardează orașul Reni. 29 April 1877 Bateria rusești sfarmă în fața orașului Brăila un cuirasat turcesc.

Mersul vremii după căl. pe 140 ani: 1, nor, 2—13 vânt, rece. 14 și 15 ploaie, 16—19 vreme plăcută, 20 și 21 nor, 22 ploaie și vânt, 23 ploaie rece, 24 se schimbă spre bine, 25—26 noros, 27—30 bine.

Soarele răsare în 1, la 5:15, apune la 6:46 în 15, la 4:58 apune la 6:59

Luna se naște în 14 Aprilie la 4 ore ziua și se stinge în 27 Aprilie la 9 ore ziua.

Zodia omului. Cel născut din 10 Aprilie până la 9 Maiu, adică în zodia Taurului, — care e una din cele mai bune — va fi de statură înalt, curat la față, ochii negri frumoși, milosiv, cu obiceiuri bune, cuminte, fără cusur, va fi sgârțit și strângător de averi, iute la fire, tăcut și tainic, supăcios, mânia îi va aduce mare pagubă. Dela 8 Februarie până la 9 Martie va avea noroc la vânzare și cumpărare. Haine negre și galbene să nu poarte, căci n'are noroc. Cu omul cu ochii verzi nu se poate împrieteni. De va trece de 8 ani va trăi 78 de ani.

Aprilie

[illegible]

FLORAR

Maiu

Are 31 zile

Ziua are 14, noaptea 10 ceasuri,

1916
Zilele săpt.

Calendarul Julian

Calend. Gregor.

Alte însemnări calendaristice.

Duminica Slăbănogului gl. 3 v. 5.
Ev. Ioan: „S'a suit Isus în Ierusalim“.

Dum.	1 Pror. Jeremia	14 Bonifacius
Luni	2 M. s. Atanasie	15 Sofia
Mărti	3 Timoteiu	16 Ioan Nep.
Mercuri	4 Pelagia	17 Ubald
Joi	5 Irina	18 Felix
Vineri	6 Dreptul Iov	19 Iov
Sâmb.	7 Acachie	20 Bernhard

Duminica Samarinenței, c. 4, gl. 4, a inv. 7.
Ev. dela Ioan: „Venit-a Isus în cetatea Samariei...“

Dum.	8 Ev. Ioan	21 Constantin
Luni	9 Isaia pr.	22 Iulia
Mărti	10 A. Sim. Zilot, m. Al.	23 Desideriu
Mercuri	11 M. Mochie	24 Ioana
Joi	12 German	25 Urban
Vineri	13 Gliceria	26 Filip
Sâmb.	14 Izidor	27 Maria M.

Duminica orbului, c. 9, gl. 5, a inv. 8.
Ev. Ioan: „Treacănd Isus văzut-a pe un orb...“

Dum.	15 Păr. Pachomie	28 Wilhelm
Luni	16 Teodor	29 Manilius
Mărti	17 Andronic	30 Ferdinand
Mercuri	18 Paulin	31 Angela
Joi	19 (+) Înălțarea Dlui	1 lun. (+) Înălț. D.
Vineri	20 Talaleu	2 Erasmus
Sâmb.	21 (+) Const. și Elena	3 Clotilda

Duminica SS. Părinți, gl. 6, v. 10.
Ev. Ioan: „Ridicând Isus ochii săi la cer...“

Dum.	22 Codru	4 Quirin
Luni	23 Mihail mărt.	5 Bonifaciu
Mărti	24 Simion	6 Norbert
Mercuri	25 Afl. cap. S. Ioan Bot.	7 Lucreția
Joi	26 S. Ap. Carp.	8 Medard
Vineri	27 M. Eladie, Terapont	9 Primus
Sâmb.	28 Nichita	10 Margareta

Duminica Rusaliilor
Ev. Ioan: „În ziua cea mare a praznicului“.

Dum.	29 (+) Sfintele Rusalii	11 (+) Rusalii
Luni	30 (+) Luniă Rusaliilor	12 (+) a 2 z. R.
Mărti	31 Ermia	13 Ant. de Pad.

Calendar istoric

1 Mai 1891 Se publică Memorandul în privința suferințelor neamului românesc din Ardeal și Ungaria. 3 Ma 1848 În ruinarea R. mînilor din Transilvania pe câmpul „Libertății” în Blaj, unde 40 de mii de Români au declarat libertatea. 4 Mai 1891 Încetază din viață Ioan C. Brătianu. 6 Mai 1600 Mihai Viteazul p'căcă din Alba-Iulia cu armata, intră în România, gonesto pe Simion Movilă, merse spre Suceava unde ajunsese pe Ieremia, îl puse pe fugă și îl strămoră în fortăreța Hotinului. 8 Mai 1849 Pe ru Dobra, prefectul din Zlatna, este ucis în Abrud de către Unguri. 8 Mai 1910. Jandarmii din districtul Făgărașului au impuscat cinci tineri români din comuna Mărgineni, în ajunul alegerilor pentru camera ungară. 14 Mai 1802 Se lățește în București vestea că vin Crajalli lui Pasvantoglu ca să devasteze Bucureștii, și de frica lor locuitorii fug la munte. 16 Ma u 1877 Artileristul Buciuman Marin aruncă o bombă pe fereastra unui mîitor turo la Corabia 20 Mai 1595 Deputații trimiși de Mihai Viteazul iscălesc un tractat cu Sigismund Báthori, prin care unesc țara românească cu Ardealul, și fac din domnul țării un simplu funcționar unguresc. 28 Mai 1812 Rusia răpește Basarabia, în urma încheierii unui tractat cu Turcia.

Mersul vremii după căl. de 140 de ani. 1 până la 4 senin, ploaie și bine, 5—8 rouează, 9—15 bine, 16, 17 ploaie, 18 senin și cald, puțin nestatornic, 19, 20 ploaie, 21—27 căldură, 28 vînt și ploaie, 29 30 ploaie.

Soarele răsare în 1, la 4.25, apune 7.27.
în 15 la 4.11, apune la 7.44.

Luna se naște în 13 Mai la 3 ore ziua și se stîrbește în 27 Mai la 4 ore dim.

Zodia omului. Din 10 Maiu pără în 9 Iunie stăpânește zodia „Gemenilor”. Cel născut în timpul acesta adevă în zodia gemenilor e mic de statură, trupul greu și trandav, bun la vorbă, fire nestatornică, iubitor de învățătură, ager la minte, hătept, voios, se amie iute, dar nu ține mînia, va avea multe cunoștințe și oarecîr cu oameni de rang, se va tot în unge cu alții la vorbă, va fi și bolnav, va vîrșa sînge o l. Dela 10 April până la 10 Maiu nu va avea nici un noroc. De va trece de 24 a l, va trăi până la 70 de ani.

Maiu

[illegible]

CIREȘAR

Iunie

Are 30 zile

Ziua are 15, noaptea 9 ceasuri,

1916 Zilele săpt.	Calendarul Iulian.	Calend. Greger.	Alte însemnări calendaristice.
Mercuri	1 Iustin	14 Antonia	Calendar istoric. 1 Iunie 1892 Se prezintă Memorandul Românilor de către comitetul transilvănean într'un plic sigilat șefului cancelariei împăratului din Viena. 1 Iunie 1633 Leon-Vodă este mazilit și dus la Constantinopol. 2 Iunie 1892 Devastarea caselor doctorului Rațiu în Turda, 6 Iunie 1906 Se deschide expoziția generală a României, care a fost vizitată de întreaga suflare românească. 7 Iunie 64 Împăratul Neron arde Roma. 8 Iunie 1692 Constantin Brancoveanu cu armata română, împreună cu Turcii, merg în război contra Austriei. 7 Iunie 1702 Se convoacă în Alba-Iulia primul sinod al bisericii Românilor uniți cu biserica Romei. 15 Iunie 1889 Moare Mihail Eminescu, marele nostru poet în etate de 39 ani, în București. 15 Iun. 1873 Moare Andrei Șaguna, mitropolitul Românilor ortodocși din Transilvania, și este înmormântat în satul Rășinari. 24 Iunie 1448 Ioan Huniade Corvin, guvernatorul Ungariei, prin act public se declară român. 25 Iunie 1701 Se face instalarea lui Atanasie de mitropolit român unit în Alba-Iulia. 27 Iunie 1878 Congresul dela Berlin ia Basarabia dela România și o redă Rusiei, dând României în schimb Dobrogea. 30 Iunie 1866 M. S. Domnitorul Carol I. depune jurământul pe constituție.
Joi	2 Nicefor	15 Vitus	
Vineri	3 Lucian	16 Iustina	
Sâmb.	4 Mitrofan	17 Adolf	
Dumineca tut. sfinților c 10, gl. 8. v. 1. Ev. Mateiu: „Cel ce mă va mărturisi...”			
Dum.	5 Dorofteiu	18 Marcel	Mersul vremii. După calend. pe 140 ani: 1 nor și vânt, 2, 3, 4 bine, 5 vânt, 6 ploaie, 7—11 bine și vânt, 12 ploaie, 13 bine, 14, 15 nor cu soare, 16 ploaie, 17, 18 mestecat, 19 ploaie, 20 până la 24 bine, 25 ploaie mare, 26 nor cu soare, 27—30 ploaie. Soarele: Răsare în 1 la 4-03, apune la 4-58 Răsare în 15 la 4-04, apune la 8-00 Luna: Se naște în 12 Iunie la 6 ore ziua și se stinge în 27 la 1 oră noaptea. Zodia omului. Din 10 Iunie până 11 Iulie stăpânește Zodia Racului. Cel născut în zodia Racului e lung la trup și nătlâng, alb la piele, vesel la față, gros la fălci și cărnos, lat în spate, molatic și cam lenes, fruntea lată, nasul cărn, gura mică, gâtul gros și părul aspru. Mai mult sărac căci norocul îl e nestatornic. Va fi bolnav de slăbire de nervi, paralizie, epilepsie, idropică și durere de cap și de grumaz. Dels 9 până la 10 Aprilie va avea noroc la vânat, negot și orice întreprindere. De va trece de 32 de ani, va ajunge până la 66 de ani.
Luni	6 Visarion și Ilarie	19 Gervasius	
Marti	7 Teodor	20 Silvestru	
Mercuri	8 Nicandru	21 Alois	
Joi	9 Ciril	22 (+) Z. Dlu	
Vineri	10 Timoteiu	23 Sidonia	Dumineca II-a după Rusalii, c. 4, gl. 1, v. 2. Ev. Mateiu: „Umblând Isus pe Marea-Galileii”... Dumineca a III-a după Rusalii, c. 6, gl. 2, v. 3. Ev. Mateiu: „Lumina trupului este ochiul”... Dumineca a IV-a după Rusalii, c. 8, gl. 3, v. 4. Ev. Mateiu: „Intrând Isus în Capernaum”...
Sâmb.	11 A. Vart. Varnava	24 N. Ioan Bot.	
Dum.	12 Onufrie	25 Prosper	
Luni	13 Acilina	26 Eremias	
Marti	14 Eliseiu pr.	27 Ladislau	
Mercuri	15 Amos, Augustin	28 Leo II	Dumineca a III-a după Rusalii, c. 6, gl. 2, v. 3. Ev. Mateiu: „Lumina trupului este ochiul”... Dumineca a IV-a după Rusalii, c. 8, gl. 3, v. 4. Ev. Mateiu: „Intrând Isus în Capernaum”...
Joi	16 Tihon	29 (+) Pet. și P	
Vineri	17 Manuil	30 Leontinus	
Sâmb.	18 Leontie	1 Iulie	
Dum.	19 Iuda frat. D.	2 Cer. Mariei	
Luni	20 Metodie	3 Heliodor	Dumineca a III-a după Rusalii, c. 6, gl. 2, v. 3. Ev. Mateiu: „Lumina trupului este ochiul”... Dumineca a IV-a după Rusalii, c. 8, gl. 3, v. 4. Ev. Mateiu: „Intrând Isus în Capernaum”...
Marti	21 Iulian	4 Uldarich	
Mercuri	22 Eusebie	5 Ciril	
Joi	23 Agripina	6 Isaia	
Vineri	24 (+) Nașt. Sf. I. Botez.	7 Wilibald	
Sâmb.	25 Fevronia	8 Chilian	Dumineca a III-a după Rusalii, c. 6, gl. 2, v. 3. Ev. Mateiu: „Lumina trupului este ochiul”... Dumineca a IV-a după Rusalii, c. 8, gl. 3, v. 4. Ev. Mateiu: „Intrând Isus în Capernaum”...
Dum.	26 David	9 Antonia	
Luni	27 Samson	10 Amalia	
Marti	28 Ciril și Ioan	11 Pius I	
Mercuri	29 (+) Petru și Pavel	12 Henrich	
Joi	30 Sob. sf. Ap.	13 Eugen	

Iunie

[illegible]

CUPTOR

Iulie

Are 31 zile

Ziua are 14, noaptea 10 ceasuri.

1916 Zilele săptăm.	Calendarul Iulian	Calend. Gregor.	Alte însemnări calendaristice
Vineri	1 Cosma și D.	14 Bonavent.	Calendar istoric 1 Iulie 1680 Sava al II-l. a Brancovici, mitropoli al Românilor din Transilvania, fu judecat de către sinod în Alba-Iulia, iar principele Apaffy l-a închis la Vințul-de-Jos unde a fost batjocorit bătându-l în fiecare Vineri, în târg cu vine de bou, până a murit. 12 Iulie 1611 Șerban Basarab domnul țării românești, sosit în Brașov în fruntea unei armate de 8500 călăreți și pedestri, mergând în contra lui Gabriel Báthory. 17 Iulie 1013 Sângeroasa bătălie dintre Români și Bulgari. 21 Iunie 1908 Moare N. Grigorescu la Câmpina, cel mai mare pictor român. 31 Iulie 1744 Racov ță, domnul României, oprește pe străini de a se bucura de drepturi politice. 31 Iulie 1906 Moare Axente Sever, marele tribun și luptător din 1848 din Ardeal, sub comanda lui Avram Iancu; în spitalul din Brașov, în etate de 85 de ani, și este înmormântat la Blaj. Meșul vremii. După calendarul pe 140 de ani: 1, 2 bine, 3 până la 5 ploaie și vânt, 6 bine și vânt, 7 bine, 8, 9 ploaie la 10, 11 bine, până la 15 ploaie și vânt, 16, 17 bine, până la 20 ploaie, 21-24 bine, 25 nor cu soare, 26, 27 ploaie mare, 28, 29 bine, 30 ploaie, 31 bine Soarele răsare: în 1 la 4-17 și apune la 7-53 în 15 la 4-27 și apune la 7-44 Luna se naște în 11 la 5 ore dim. și se stingbește în 26 la 8 ore seara. Alte vorbe din bătrâni. Deva tuna în ziua de St. Ilie poamele vor cădea fiind verinân ase. De va ploua în ziua de Pantilimon (27) vor fi încă 10 zile ploioase. Cu trei zile înainte de Cuv. pâr. Toma de va fi timpul frumos, grâul va fi la spic ca vrabia și mânos. Ploaie cu soare în aceasta lună, nu e de dorit. Furnicile deși ridică mușinoarele în ziua Cuv. Simion (21) ne putem aștepta la o iarnă grea. Cuptor calduros, vestește an mânos. Zodia omului. Din 12 Iulie până în 13 August stăpânește zodia leului. Cel născut în această vreme e voinic la trup, frumos și cărnos, ochii mări câprui, lungăreț la obraz, trupul drept și tănos, îi plac hainele scumpe, om vrednic, va avea mare spor la lucru, bun povățuitor pentru alții, înșter de multe lucruri bune, deștept și fără nici un cusur. Mai bun pentru alții decât pentru sine, își trage chiar dela gură pentru alții. Să se ferească de căne turbat. Are noroc, dar haine negre să nu poarte. De va trece de 31 de ani va ajunge până la 76 de ani.
Sâmb.	2 Vestirea Preacuratei	15 Desp. Ap.	
Dumineca V. după Rusalii c. 8, gl. 4 v. 5. Ev. Mateiu: „Trecând Isus de cea parte...”			
Dum.	3 Iacint, Anatolie	16 Maria	
Luni	4 Ciprilă, Andreiu	17 Alexiu	
Mărti	5 Anastasie	18 Friderich	
Mercuri	6 Sisoie	19 Aurelia	
Joi	7 Toma	20 Ilie	
Vineri	8 Procopiu	21 Danil pr.	
Sâmb.	9 Pangratic	22 Maria Mag.	
Dumineca VI. după Rusalii, c. 9, gl. 5, v. 6. Ev. Mateiu: „În vremea aceea intrând Isus în corabie...”			
Dum.	10 S. Muc. din Nicopolia	23 Apolinarie	
Luni	11 Eufimia	24 Cristiana	
Mărti	12 Proclu, Ilarie	25 Iacob	
Mercuri	13 Sob. Arch. Gavril	26 Ana	
Joi	14 Aquila	27 Aurel	
Vineri	15 Chirie	28 Victor	
Sâmb.	16 Antinogen	29 Marta	
Dumineca VII după Rusalii, c. 5, gl. 6, v. 7. Ev. Mateiu: „Voi sunteți lumina lumii...”			
Dum.	17 Marina	30 Avdon	
Luni	18 Emilian	31 Ignatiu	
Mărti	19 Macrina, Dia	1 Aug.	
Mercuri	20 (+) Sf. Profet Ilie	2 Portiancula	
Joi	21 Simion	3 Augustin	
Vineri	22 Maria Magdalena	4 Domnica	
Sâmb.	23 Foca	5 Marta	
Dumineca a VIII. după Rusalii, cap. 14, gl. 7, v. 8. Ev. Mateiu: „Văzut-a Isus popor mult...”			
Dum.	24 Cristina	6 Sch. la față	
Luni	25 Ad. sf. Ana	7 Gaetan	
Mărti	26 Ermolae	8 Ciriace	
Mercuri	27 Pantilimon	9 Roman	
Joi	28 Nicanor	10 Laurențiu	
Vineri	29 Calinie	11 Susana	
Sâmb.	30 Sila	12 Clara	
Dumineca a IX. după Rusalii c. 14, gl. 8, v. 9. Ev. Mateiu: „Silit-a Isus pe învățăceii...”			
Dum.	31 Iosif din Arimateia	13 Hipolit	

Julie

[illegible]

MĂSĂLAR

August

Are 31 zile

Ziua are 13, noaptea 11 ceasuri,

1916 Zilele săpt.	Calendarul Iulian	Calend. Gregor.	Alte însemnări calendaristice
Luni	1 Cei 7 frați Macavei	14 Eusebiu	Calendar istoric. 1 August 1849 Capitulara Ungurilor la Siria (Világos). 5 August 1484 Cetatea-Albă cade în mâna Turciei, după un lung asediu. 6 August 912 Simi n, domnul româno-bulgar asediază Constantinopolul. 8 August 1601 Mihai Viteazul bate pe Sigismund Báthori la satul Gruslău, în tinutul Sălajului d n Ardeal. 9 Aug: st 1892 apare „Replica” Junimei Academice române d n Transilvania și Ungaria. 10 Aug. moare împăratul Traian în cetatea Silanunt în etate de 61 de ani. 11 Aug. 1544 Ioan Huniade Corvin, voevodul Transilvaniei și guvernator al Ungariei, ia comanda armatelor române și ungare și declară război Turciei. 13 Aug. 1849 armata ungurească, sub comanda lui Görgey, depune armele dinaintea generalului rus Rüdiger în Siria (Világos). 15 August 1714 C. Brâncoveanu, domnul României, este omorât în Constantinopol împreună cu cei trei feciori ai lui, iar corpurile lor au fost azvârlite în mare; Brâncoveanu a domnit 25 ani. 18 Aug. 1601 Mihai Viteazul e omorât pe câmpia Turdei în Ardeal, prin trădare de către germanii și polonii lui G. Basta. 21 Aug. 1785 Iosif al II-lea, împ. Austro-Ungariei, dă un decret prin care se desființează iobăgia în Transilvania; adică împiedecarea liberei strămutări. 22 Aug. 1552 armata română și cea turcă ia cu asalt cetatea Timișorii dela Unguri. 29 Aug. 1526 Turcii bat pe Unguri la Mohács și îi zdrobește cu desăvârșire. Mersul vremii după calendarul de 140 de ani: 1—5 bine și ploaie, 6 mestecat, 7—22 bine, 23, 24 nor cu soare, 25—29 bine, 30, 31 nor și ceață. Soarele răsare în 1 la 4:54, apune la 7:13; în 15 răsare la 6:12, apune la 6:50. Luna se naște în 10 la 3 ore noaptea, se stinge în 25 la 12 ore ziua. Zodia omului. Din 13 August până în 12 Sept. stăpânește zodia Fecioarei, una din cele mai bune și mai norocoase. Cel născut în zodia Fecioarei e de statură mijlocie, greu la trup, fruntea mică, genele lungi, buzele cărnoase, cu pricepere la învățătură, la socoteli (matematică), cam posomorât, pricepător de orice lucru, mândru și cam mincinos, iubește mult hainele, lucrător bun în cancelarie, să se ferească de boerii mari și de casele lor. Oamenii străini vor ține foarte mult la el, va ajunge și om de rang mare. Va fi bolnav de friguri, vârsături și de tuse. La bătrânețe își va pierde grăsimea. Da va trece de 40 de ani, va trăi 93 ani.
Marti	2 Moașt. Sf. Ștefan	15 (+) Ad. Mariei	
Mercuri	3 Dalmatie	16 Rocus	
Joi	4 Tinerii din Efes.	17 Liberat	
Vineri	5 Fabiu	18 Helen	
Sâmb.	6 (+) Schimbarea la față	19 Ludvig	
Dumineca a X-a după Rusalii c. 17, gl. 1, v. 10. Ev. Matei: „Apropiatu-s'a către Isus un om”.			
Dum.	7 Dometie	20 (+) Ștefan r.	
Luni	8 Emilian	21 Ioana	
Marti	9 Matia ap.	22 Timoteiu	
Mercuri	10 Laurențiu	23 Filip	
Joi	11 Zenon	24 Bartolomeu	
Vineri	12 Fotie	25 Ludovic	
Sâmb.	13 Maxim	26 Samuil	
Dumineca a XI-a după Rusaliile 18, gl. 2, v. 11. Ev. Mateiu: „Asemănatu-s'a împărăția lui Dumnezeu”...			
Dum.	14 Luciu	27 Iosif	
Luni	15 (+) Ad. născ. de Dzeu	28 Augustin	
Marti	16 Diomed	29 T. c. sf. Ioan	
Mercuri	17 Miron	30 Roza	
Joi	18 Flor și Laur	31 Raimund	
Vineri	19 Teofan	1 Sept.	
Sâmb.	20 Samuil, Sever	2 Absolon	
Duminecă a XII-a după Rusalii, c. 19, gl. 3, v. 1. Ev. Mateiu: „Apropiatu-s'a către Isus un tânăr...”			
Dum.	21 Tadeu	3 Serafin	
Luni	22 Severian	4 Rozal-a	
Marti	23 Irineu	5 Victoria	
Mercuri	24 Eutichie	6 Zaharie	
Joi	25 Titu	7 Regina	
Vineri	26 Adrian, Natalia	8 (+) N. Mariei	
Sâmb.	27 Pimen	9 Gorgonius	
Dumineca a XIII-a după Rusalii, c. 21, gl. 4, v. 2. Ev. Mateiu: „Un om era stăpânul casei...”			
Dum.	28 Moise Arabul	10 Nicolaus	
Luni	29 (+) Tareea c. Sf. Ioan	11 Atanasie	
Marti	30 Alexandru	12 Tobias	
Mercuri	31 Brăul Prea Curatei	13 Maternus	

August

[illegible]

RĂP CIUNE

Septembrie

Are 30 zile

Ziua are 12, noaptea 12 ceasuri.

1916 Zilele săpt.	Calendarul Iulian	Calend. Gregor.	Alte însemnări calendaristice
Joi	1 Simion stălpnicul	14 În. Cruce	Calendar istoric 1 Sept. 407 moare Sf. Ioan Gură-de-Aur. 2 Sept. 1854 Armata austriacă ocupă București, fiind condusă de generalul Coronini. 3 Sept. 1812 Napoleon-cel-Mare intră cu armata în Moscova. 3 Sept. 1887 Moare, în Blaj, marele istoric și filolog român Timotei Cipariu, în etate de 82 de ani. 8 Sept. 1877 Cavaleria română bate pe Turci la apa Vidului și le ia un drapel. În toată țara se serbează pomenirea sufletelor eroilor români căzuți în lupte. 10 Sept. 1872 Moare în Baia de Criș Avram Iancu, marele luptător dela 1848, și este înmormântat în satul Tebea, lângă goronul lui Horia. 16 Sept. 1896 împăratul Austro-Ungariei, Francisc Iosif I, intră în București spre a face vizită regelui român Carol I. 17 Sept. 1437 Nobilii unguri chiamă în ajutor pe Șacui și pe Sași la Kápolna, unde făcură legătură solemnă, spre a stârpi cu desăvârșire pe Români. 18 Sept. 1600 Lupta lui Mihai Viteazul cu Basta la Mirăslău. 28 Sept. 1396 Marea luptă a lui Mircea-cel-Mare cu Turcii la Nicopoli. 30 Sept. 1492 Cristofor Columb descopere America. 30 Sept. 1857 Se deschide în București Divanul ad-hoc al țării românești. Mersul vremii: 1 până la 5 bine, 6 nor, 7 ploaie, 8—14 bine, 15, 16 ploaie, 17 bine, 18 frig, până la 24 bine, 25, 26 ploaie, 27 bine, 28 vânt, 29, 30 ploaie. Soarele: Răsare în 1 la 5:36 și apune la 6:14 în 15 la 5:50 și apune la 5:53 Luna: se naște în 10 la 6 ore seara și se știrbește în 23 la 12 ore noaptea. A te vorbe din bătrâni. Cum va fi timpul în 8 Sept. (Sta Maria) așa va fi încă 8 săptămâni. Ploaia din 11 (C. Teod.) prevestește toamnă urâtă. De va tuna în Sept. va cădea multă neaună în Februarie, și va fi an mănos. Zodia omului. Din 13 Sept. până în 12 Octomvrie stăpânește zodia «Cumpenei». Cel născut în zodia Cumpenei e de statură mijlocie, frumos și curat la față, iubitor de dreptate, milostiv, când tăcut, când prea vorbitor, cuminț, lăte mănăie, dar curând se întoarce, va călători prin țări străine. Dela 13 Oct. până la 10 Nov. va avea câștig la întreprinderi. Va trăi mai mult ca părinții lui. Noroc va avea la toate hănelor; numai la cele negre nu. De va ajunge până la 44 de ani, va trăi 60 de ani.
Vineri	2 Mamant	15 Hi degard	
Sămb.	3 Antim	16 Ludmila	
Dumineca a XIV-a după Rusalii, c. 22, gl. 5, v. 4. Ev. Matei: „Asemănatu-s'au împărăția cerurilor...”			
Dum.	4 Vavila	17 Ni odim	Dumineca înaintea Înălțării S. Cruci, c. 3, gl. 6, v. 4. Ev. Ioan: „Zis-a Domnul, nimeni nu s'a suit la ceriu...”
Luni	5 Zaharia	18 Toma	
Mărti	6 Mihail	19 Lambert	
Mercuri	7 Sozont	20 Eustachin	
Joi	8 (+) Nașt. N. de Dzeu	21 Matei	Dumineca după Înălț. S. Cruci, c. 8, gl. 7, a inv. 6. Ev. Marcu: „Cela ce va să vină după mine...”
Vineri	9 Ioachim și Ana	22 Mauriciu	
Sămb.	10 Minodora	23 Tecla	
Dum.	11 Teodora	24 Gellert	
Luni	12 Aurnut. Cot	25 Cleofas	Dumineca a XVIII-a după Rusali, c. 5, gl. 5, v. 9. Ev. Luca: „Stând Isus lângă mare...”
Mărti	13 Corneliu	26 Ciprian	
Mercuri	14 (+) Înălțarea Sf. Cruci	27 Cosm. Dam.	
Joi	15 Nichita	28 Vicențiu	
Vineri	16 Meletia	29 Mihail	Dumineca a XIX-a după Rusali, c. 5, gl. 5, v. 9. Ev. Luca: „Stând Isus lângă mare...”
Sămb.	17 Sofia	30 Hieronim	
Dum.	18 Ariadna	1 (+) Oct.	
Luni	19 Trofim	2 Leodegar	
Mărti	20 Eustatie	3 Candid	Dumineca a XX-a după Rusali, c. 5, gl. 5, v. 9. Ev. Luca: „Stând Isus lângă mare...”
Mercuri	21 Iona	4 Francisc S.	
Joi	22 Martin	5 Placid	
Vineri	23 Zăm. S. Ioan Botez	6 Bruno	
Sămb.	24 Tecla	7 Iustina	Dumineca a XXI-a după Rusali, c. 5, gl. 5, v. 9. Ev. Luca: „Stând Isus lângă mare...”
Dum.	25 Eufrosina	8 Brigitta	
Luni	26 Afl. moașt. Sf. Ioan	9 Dionis'u	
Mărti	27 Calistrat	10 Francisc	
Mercuri	28 Hariton	11 Filomena	Dumineca a XXII-a după Rusali, c. 5, gl. 5, v. 9. Ev. Luca: „Stând Isus lângă mare...”
Joi	29 Ciriac, Dada	12 Maximilian	
Vineri	30 Grigorie	13 Coloman	

Septemvrie

[illegible]

DRUMĂREL

Octombrie

Are 31 zile

Ziua are 11, noaptea 13 ceasuri.

1916 Zilele săptăm.	Calendarul Iulian	Calendarul Gregor.	Alte însemnări calendaristice
------------------------	-------------------	--------------------	-------------------------------

Sâmb. 1 Anania 14 Calist

Dumineca a XIX-a după Rusalii, c. 6, gl. 1, v. 7.

Ev. Luca: „Precum voiți să vă faceți vouă oamenii...”

Dum.	2 Iustina	15 Terezia
Luni	3 Dionisie	16 Galus
Mărti	4 Jeroteiu	17 Hedvig
Mercuri	5 Haretina	18 Luca
Joi	6 Toma ap.	19 Ferdinand
Vineri	7 Sergiu	20 Vendelin
Sâmb.	8 Pelaghia	21 Ursula

Dumineca a XX-a după Rusalii, c. 7, gl. 2, v. 8.

Ev. Luca: „Mergea Isus într-o cetate...”

Dum.	9 Iacob Alfeu	22 Cordula
Luni	10 Eulamp.	23 Fortunat
Mărti	11 Filip	24 Rafail
Mercuri	12 Androniu	25 Crisant.
Joi	13 Carp. Papil	26 Dimitrie
Vineri	14 (+) Cuv. Paraschiva	27 Sabina
Sâmb.	15 Lucian	28 Simion

Dumineca a XXI-a după Rusalii, c. 8, gl. 3, v. 9.

Ev. Luca: „Eșit-a sămănătorul...”

Dum.	16 Longin	29 Narcis
Luni	17 Osie	30 Claudius
Mărti	18 Marin	31 Wolfgang
Mercuri	19 Ioil pr.	1 Nov.
Joi	20 Artemie	2 Pom. mor.
Vineri	21 Ilarion	3 Silvia
Sâmb.	22 Averchie	4 Carol

Dumineca a XXII-a după Rusalii, c. 8 gl. 4, v. 10.

Ev. Luca: Venit-a Isus cu corabia în laturea Gadarenilor...”

Dum.	23 Iacob fr. D.	5 Emeric
Luni	24 Valentin	6 Leonard
Mărti	25 Valerie	7 Engelbert
Mercuri	26 (+) Sf. Muc. Dimitrie	8 Gotfried
Joi	27 Nestor	9 Teodor
Vineri	28 Pompiliu	10 Andreiu
Sâmb.	29 Anastasia	11 Martin

Dumineca a XXIII-a după Rusalii c. 16 gl. 5, v. 11.

Ev. Luca: „Era un om oarecare bogat...”

Dum.	30 Zenovie	12 Emilia
Luni	31 Amplie	13 Sanislau

Calendar istoric.

1 Octombrie 1877 Cavaleria română face o recunoaștere spre Dorni-Dubnic. 2 Oct. 1613 Gabriel Báthory, principole Ardealului, este omorât de popor în stradă la Oradea-mare. 7 Oct. 1877 Maro atac în fața Plovnei, unde se învârsesc mari acte de curaj și devotament din partea ofițerilor și soldaților români. 8 Oct. 1878 Intrarea triumfală a armatei române în București, cu steagurile și trofee luate dela Turci. 10 Oct. 1818 Ioan Car-g a, luând cu sine cele 18 milioane ce storse-se din sângele și sudoarea Românilor, pleacă din București la Brașov împreună cu familia sa și escortat de 400 arnăuți. 11 Oct. 1877 moare marele istoric Papiu Ilarian, în Sibiu. 12 Oct. 1492 Cristofor Columb descopere America. 12 Oct. 1777 Gr. Ghica, domnul Moldovei, fu ucis de Turci la Iași, iar capul lui fu dus la Constantinopol. 19 Oct. 1784 Horea cheamă adunarea în biserică dela Mesteacă. 22 Oct. 1877 Crâncena bombardare între Rusciuc și Giurgiu, unde sunt uciși pe strade doi soldați și un călător. 25 Oct. 1595 Mihai Viteazul bate pe Sinan Pașa, sfărâmă podul peste Dunăre și gonesto pe Turci, din cari mulți se îneca în Dunăre 31 Oct. 1784 Se adună, în secret, la biserică din Mesteacă peste 600 de țărani români din Zărând și din munții Abrudului, unde Crișan le spuse că a sosit timpul să se scape de nobili.

Mersul vremii după căl. pe 140 ani: 1 zăpadă, 2, 3 noaptea frig, 4, 5 bine, 6 zăpadă, 7, 8 vifor și vânt, 9— 5 bine și ploaie, 16—21 bine și cald 22 moină și ceață, 23 până la 30 ger și ceață.

Soarele: Răsare în 1 la 6:18, apune la 5:13
in 15 la 6:30, apune la 4:58

Luna: Se naște în 8 Oct. la 8 ore seara și se stinge în 23 la 3 ore seara.

Zodia omului. Din 13 Oct până în 10 Nov., stăpânește zodia „Scorpiu”. Cel născut în această zodie e uscățiv, iubitor de argint, scump, nu se prea întovărășește cu cei buni, mândru, gândește mereu la arină, la războiul lesne biruitor, temperament melanolic, gata de ceață și bătaie iute, roșu la față și cu părul aspru. Dintre cei născuți în această zodie vor fi chiar și ucigători, nepăsători de orice s'ar întâmpla. U toate aceste au și năravuri bune, vor fi drepti și vor cădea la inima boierilor. Vor fi fricoși de ară. Vor avea semni au plept, spate sau la urechi. Dela 11 Noem. până la 11 Dec. vi avea noroc. Haine negre să nu poarte. De va trece de 44 pe ani, va trăi 99 de ani.

Octomvrie

[illegible]

BRUMAR

Noemvrie

Are 31 zile

Ziua are 10, noaptea 14 ceasuri.

1916 Zilele săpt.	Calendarul Iulian	Calend. Gregor.	Alte însemnări calendaristice
----------------------	-------------------	-----------------	-------------------------------

Marți	1 Cosma și Damian	14 Serapton
Mercuri	2 Achindin	15 Leopold
Joi	3 Iosif	16 Eduard
Vineri	4 Ioanichie	17 Grigoriu
Sâmb.	5 Galact. Caius	18 Otto

Dumineca a XXIV după Rusalii c. 8, gl. 6, v. 1.

Ev. Luca: „Venit-a un om către Isus, care era lair...”

Dum.	6 Pavel märt.	19 Elisabeta
Luni	7 S. 33 m. din Mel.	20 Felix
Marți	8 (+) Ar. Mihail și Gav.	21 Intr. în bis.
Mercuri	9 Onisifor	22 Cecilia
Joi	10 Orest	23 Clement
Vineri	11 Victor, Mina Vichentie	24 Flora
Sâmb.	12 Ioan. Nil	25 Ecaterina

Dumineca a XXV-a după Rusalii, c. 10, gl. 7, v. 2.

Ev. Luca: „Venit-a un legiutor la Isus...”

Dum.	13 I. Gură de aur	26 Conrad
Luni	14 Filip (Prins. post Cr.)	27 Virgil
Marți	15 Gurie	28 Sosten
Mercuri	16 Mateiu ev.	29 Saturnus
Joi	17 Lazar, Gregoriu	30 Andreiu
Vineri	18 Platon, Roman	1 Dec.
Sâmb.	19 Varlaam	2 Aurelia

Dumineca a XXVI-a după Rusalii, c. 12, gl. 8, v. 3.

Ev. Luca: „Unui om bogat i-a rodit...”

Dum.	20 Grig. Deca	3 Francise
Luni	21 (+) Intr. în biserică	4 Barbara
Marți	22 Filimon	5 Sava
Mercuri	23 Amfilochie	6 Nicolau
Joi	24 Clement	7 Ambrosiu
Vineri	25 Ecaterina	8 (+) Zem. M.
Sâmb.	26 Stelian	9 Leocadia

Dumineca a XXVII-a după Rusalii, c. 18, gl. 1, v. 4.

Ev. Luca: „Un om oarecarele s'a apropiat către Isus...”

Dum.	27 Iacob Persul	10 Iudit
Luni	28 Ștefan cel rou	11 Damaschin
Marți	29 Param. Filumen	12 Muxentius
Mercuri	30 Sf. Andreiu	13 Lucia

Calendar istoric.

1 Noem. 1599 Mihai Viteazul întră triumfător în Alba-Iulia. 1 Noemv. 1784 Horia, în capula a 5 mii răsculați, merge în contra magnaților din Transilvania. 3 Noem. 1908 In noaptea de 3 spre 4 Noem., au aruncat în aer cu dinamită piatra de pe Câmpul Libertății din Blaj și crucea de piatră, zisă „Crucea lui Iancu”, de pe dealul viilor din Blaj, care veste a căzut ca un trzănet în sufletul tuturor Românilor. 7 Noem. 1910 A murit contele Leon Tolstoi, filozof și mare scriitor rus. 8 Noem. 1877 Lupta în ante-posturi între armatele română și turcă aproape de Silistra. 10 Noem. 1330 Alex. Basarab zdrobește armata lui Carol Robert, regele Ungariei; măcelul ținu din 9 până în 12 Noem., de Vineri până Luni. 15 Noem. 1595 Mihai Viteazul arde Giurgiul și trece sub sabie toată suflarea ce îi iese în cale, numai 2 turci au putut scăpa trecând Dunărea. 16 Noem. 1816 S'a născut în Bistrița Andrei Mureșanu, autorul marșului național „Deșteaptă-te Române”. 27 Noem. 1439 Tătarii ocupă Moldova, după ce o prădează. 30 Noem. 1877 Armata română bate pe Turci la Topolovița.

Mersul vremii după cal. pe 140 de ani: 1 până la 4 frig, nor și ceață, 5 până la 8 mai cald, 9—13 vânt și ger uscat, 14 mai cald, noaptea zăpadă. 15—22 tot frig, 23, 24 nor și vânt, 25 zăpadă, 26 furtună cu vânt, 27, 28 zăpadă și vânt, 29, 30 senin.

Soarele răsare în 1 la 7-01 și apune la 4-26 în 15 la 7-22 și apune la 4-12

Luna se naște în 7 la 7 ore dim. și se știrbește în 22 la 2 ore noaptea.

Alte vorbe din bătrâni. Dacă va tuna în Brumar, iarna va fi târzie. De va fi frunza pe pomi și după s. Mihail (8 Nov.) va urina o iarnă ghea, zăpada multă pe pini, muguri puțin la primăvară. Ploaia la începutul acestei luni, săptămâna Crăciunului va fi geroasă. Soarecii pe câmp de se mai arată, iarna încă e departe. Cum va fi Brumar așa va fi și Gecar.

Zodia omului. Din 18 Nov. până în 11 Dec. stăpânește zodia „Săgetătorului”. Cel născut în zodia Săgetătorului — frumos la stat, minunat la obraz, dinți lați, rasul proporționeat și cărnos. Cu minte și socotință, înțelept, eucernic, iubitor de lucruri sfinte, smerit, milostiv, rușinos și norocos. În boale flegmatic, va avea semn la piept sau în frunte. Va îngropa pe părinții lui apoi va călători în țări străine. Va avea două femei, rămânând văduv de cea dintâi. Noroc are la toate hainele, chiar și la cele negre de va ști cum să le poarte. De va trece de 33 de ani, va trăi 78 de ani.

INDREA

Decembrie

Are 31 zile

Zina are 9, noaptea 15 ceasuri.

1916 Zilele săpt.	Calendarul Iulian	Calend. Gregor.	Alte însemnări calendaristice
----------------------	-------------------	-----------------	-------------------------------

Joi	1 Naum	14 Spiridon
Vineri	2 Teofil	15 Irineu
Sâmb.	3 Sofronie	16 Adelaida

Dumineca a XXVII-a după Rusalii, c. 13, gl. 2, v. 5.
Ev. Luca: „Învăța Isus într'una din sinagogi...”

Dum.	4 Varvara	17 Lazar
Luni	5 Sava	18 Grățian
Mărti	6 (+) Sf. Păr. Nicolae	19 Manasie
Mercuri	7 Ambrosie, Filoteia	20 Liberatus
Joi	8 Patapie, Căsar	21 Toma
Vineri	9 Zăm. sfintei Ana	22 Zeno
Sâmb.	10 Mina, Marian	23 Victoria

Dumineca a XXVIII-a după Rusalii c. 14, gl. 3, v. 6.
Ev. Luca: „Un om făcut-a cină...”

Dum.	11 Daniil	24 Adam și Eva
Luni	12 Spiridon	25 (+) Nașt. D
Mărti	13 Eustatie	26 (+) M. Ștef
Mercuri	14 Arian	27 Ioan evang.
Joi	15 Susana	28 Pruncii nev.
Vineri	16 Agheu	29 Toma ep.
Sâmb.	17 Daniil prorocul	30 David împ.

Duminecă înainte de Nașt. D-lui, c. 1, gl. 3, v. 6.
Ev. Mateiu: „Cartea neamului lui I. Chr. fiul lui David.”

Dum.	18 Sebastian, Marzel.	31 Silvestru
Luni	19 Bonifacie	1 Ian. 1917
Mărti	20 Ignatie	2 Macarius
Mercuri	21 Iuliana	3 Genoveva
Joi	22 Anastasie	4 Titus
Vineri	23 S. 10 mucenici Crit.	5 Telesfor
Sâmb.	24 Eugenia	6 (+) Bot. D

Toate ale Praznicului.

Dum.	25 (+) N. D. I. Hristos	7 Balint
Luni	26 (+) Sob. Preacuratei	8 Sever
Mărti	27 (+) Ap. Ștefan	9 Iuliana
Mercuri	28 S. 20 mii muc. Nic.	10 Paul
Joi	29 Pruncii uciși de Irod	11 Highinus
Vineri	30 Anisia	12 Ernest
Sâmb.	31 Melania	13 Ilarion

Calendar istoric.

2 Dec. 1804 Napoleon-cel-Marș se încoronează de împărat. 7 Dec. 1467 Matei Corvin, regele Ungariei, după ce stă 7 zile în orașul Roman, îi dă foc și, în urmă, pleacă cu armata sa. 9 Dec. 1437 Isbucnește revoluția țărănilor români din Transilvania, împreună cu țărani unguri, contra nobililor unguri, care îi aduseseră în stare de sclăvie. 17 Dec. 1876 Guvernul român, protestează contra constituției turcești, prin care proclamă România ca provincie turcească. 20 Dec. 1596 Mihai Viteazul trece Dunărea cu 12 mii de soldați și atacă cetatea Nicopole, taie pe turci, iar cetatea o aseamănă pământului. 23 Dec. 1877 Armata română începe operațiunile asupra Vidinului. 25 Dec. 1806 Rusia ocupă țara românească. 26 Dec. 1462 Vlad Tepeș bate pe Turci aproape de București. 28 Dec. 1438 Nobilii unguri ocupă Clujul cu asalt.

Mersul vremii după calendarul de pe 140 de ani: 1 până la 4 ger, 5, 6 nor și plecat spre ploaie, 7—10 nor și ceață, 11, 12 moină, 13 vânt, 14, 15 ploaie cu zăpadă, 16, 17 zăpadă, 18 până la 23 ger și vânt, 24, 25 zăpadă, 26, 27 nor, 28, 29 moină, 30, 31 ger.

Soarele răsare în 1 la 7:42, apune 4:07
” în 15 la 7:48, apune 4:11

Luna se naște în 6 la 12 ore noaptea și se stinge în 21 la 8 ore seara.

Alte vorbe din bătrâni. De se arată multe găste sălbătice, și iepurii se apropie de sat, va fi iarna grea. Decembrie geros la început, va ține gerul 10 săptămâni. Moș Crăciun zăpădos prevestește an mănăos. De va fi Crăciun ploios, vor fi Paștile cu zăpadă. Crăciun cu zăpadă, bucuria copiilor. Se nin și ger de va fi, vitele mănăie birc, asemenea a porcii grași vor avea căutare și preț. Undrea geros, anul viitor norocos.

Zodia omului. Din 12 Dec. până la 7 Ianuarie stăpânește zodia Tașului. Cel născut în Zodi Tașului e înalt de stat, lungăreț la obraz, rumen, frumos la privire, dulce la vorbă, muncitor, lăcom, viclean, gânditor și tăcut, bețiv și cam stricat în năravuri. Privește tot în pământ, lesne se bolnăvește, făcându-și cam dibacii la hoții. La toate hainele va avea noroc, nu însă și la cele negre. De va trece de 25 de ani, va ajunge până la 85 de ani.

Decemvrie

[illegible]

Răvașul țărilor.

I. Domnitorii din Europa.

Austro-Ungaria.

Domnește Maj. Sa *Francisc Iosif I.*, împăratul Austriei și regele apostolic al Ungariei etc. etc. S'a născut în 6 (18) August 1830 și s'a suit pe tron în 20 Nov. 1848. S'a căsătorit la 12 Aprilie 1854 cu *Elisabeta* de Bavaria (n. 1837) ucisă în Elveția de anarhistul *Luccheni*, în Septemvrie 1898.

Copiii Majestății Sale: *Sofia* născ. 5 Martie 1855, † 29 Maiu 1857, *Gizela* născ. 12 Iulie 1856 căsătorită cu principele de Bavaria, *Leopold. Rudolf*, fost principe de coroană și moștenitor al tronului, născut 9 (21) August 1858, căsătorit la 10 Maiu 1881 cu principesa *Ștefania* de Belgia, răposat la 18 (30) Ianuarie 1889. *Maria* (Valeria) născută la 22 Aprilie 1868, măritată la 19 Iulie 1890 după arhiducele *Francisc Salvator*, din care căsătorie fericită s'au născut 10 copii.

Moștenitor al tronului, este Alteta Sa arhiducele *Carol Francisc Iosif*, născ. în 17 August 1887, căsătorit în 1911 cu principesa *Zlitta Maria Adelgunda* de Parma, născ. în 1882. Au 3 copii.

România.

Regat constituțional. Domnește Maj. Sa regele *Ferdinand I.*, de Hohenzollern-Sigmaringen, nepot de frate al fostului rege *Carol*, născ. în 12 August 1865. Căsătorit cu *Maria* principesa de Saxa-Coburg-Gotha, având copii născuți pe pământul României principii: *Carol, Elisabeta, Maria, Nicolae, Mircea* și *Elena*. Moștenitorul tronului: A. S. R. prințul *Carol*, născ. în 12 Oct. 1893.

Alte țări din Europa.

Albania: ?

Bavaria: rege *Ludovic III.*

Belgia: rege *Albert I.*

Britania: (Anglia), rege *George I.*, este și împărat al Indiilor britice din Asia.

Bulgaria: rege, țarul *Ferdinand I.*, de Coburg.

Danemarca: rege *Cristian X.*

Elveția: republică federativă, al cărei preșident se alege în fiecare an. Actualul preșident este *Eduard Müller*.

Franta: republică, al cărei preșident se alege din 7 în 7 ani. Președintele actual *Raimond Poincaré*, a fost ales în 1913.

Germania: împărat *Wilhelm II.*, născut în 15 (27) Ianuarie 1865.

Grecia: rege *Constantin I.*, din casa de Holstein-Glückburg.

Italia: rege *Victor Emanuel III.*, din casa de Savoia.

Muntenegru: rege *Nicolae I.*

Norvegia: s'a despărțit de Svedia și în 1906 și-a ales de rege pe *Hakon VII.*

Olanda: regina *Wilhelmina* născ. la 19 (31) August 1880 din casa de Nassau.

Portugalia: republică din 1911.

Rusia: împărat *Nicolae II Alexandrovici* născ. în 18 Maiu 1868 din casa de Romanov.

Serbia: rege *Petru I.*, Carageorgevici (din 1903, 2 Iunie).

Saxonia: rege *Friedrich August III.*

Spania: rege *Alfonso XIII.*

Svedia: rege *Gustav V.*

Turcia: sultan *Mohamed V.*, n. 1844.

Württemberg: rege *Wilhelm II.*

II. Afară de Europa.

1. **Abisinia:** Lidi Juassu (n. 1895). 2. **Afganistan:** Abdul Rohmân (n. 1895). 3. **America, Statele-Unite:** președinte *Wilson*. 4. **Egipt:** chedivul *Abas II* (n. 1874). 5. **China:** republică. 6. **Japonia:** împărat *Joshihito* (n. 1879). 7. **Maroco:** sultanul *Muley Jusuf*. 8. **Persia:** șahul *Achmed Mirza* (n. 1897). 9. **Siam:** regele *Maha Wajiravudh* (n. 1891).

Poșta.

Cu *poșta* se pot trimite, în loc, în țară și în străinătate *scrisori* (epistole), *cărți poștale* (corespondențe), *gazete*, *tipărituri*, *cărți*, *probe de mărfuri* (mustre), *bani*, *pachete* și *mărfuri*.

Scrisorile (epistolele) pot fi simple (francate), recomandate și cu expres. Pentru o scrisoare care cântărește până la 20 grame, cam cât trage o coală de hârtie cu plicul (cuverta la olaltă), se plătește:

a) în loc: 6 fileri (până la 200 grame).

b) afară de stat sau oraș, ori unde în țara noastră, în Austria, Bosnia, Herțegovina, Germania, Serbia și Muntenegru se plătește *marcă* de 10 fileri.

Poșta duce ori unde, chiar și afară din țară și scrisori (epistole) nefrancate (neplătite), dar cere dela cei ce o primește *taxă îndoită*, adică în loc de 10 sau 25 fileri, 20 ori 50 fileri. Cele capătă scrisori nefrancate, adică neplătite, nu-i dator să le primească și atunci poștașul nici nu-i dă scrisoarea, ci o nimicește.

Pentru scrisori ce cântăresc dela 20—250 gr. ($\frac{1}{4}$ klgr.) se plătește în loco 12 fileri, în țară 20 de fileri. Dela 250—500 grame în loco 18 fil., în afară 30 fileri.

Este oprit ca în epistole să se trimită *pe ascuns* bani ori alte scumpeturi.

Scrisori recomandate: Pentru scrisorile ce vrem să le trimitem recomandate, ca sigur să ajungă la adresă, plătim pe lângă marca de francare, în loc încă 10 fil. și în țară încă 25 fil. adică 16 ori 35 fil. La predarea unei scrisori recomandate, trimițătorul primește gratuit o *recipisă* (adeverință) și dacă scrisoarea recomandată s'ar pierde, trimițătorul e despăgubit cu 100 cor.

Dacă ești în îndoială că oare scrisoarea recomandată ajuns-a la adresă, o poți *reclama* cu recipisa primită, *plătind încă 10 fil.* și-ți vine răspuns, că cine și când a primit scrisoarea.

Scrisori expres.

Se poate trimite cu poșta și scrisori *expres*, adică o astfel de scrisoare, cum ajunge la poșta din urmă numai decât se și trimite acasă cu un om expres, fără să mai aștepte până vine altă poștă, ori până se împărtesc celelalte scrisori.

Pentru o scrisoare *expres* se plătește deosebit numai 30 fil.

Scrisori cu bani.

În scrisori recomandate se mai pot trimite și bani de hârtie. Pot fi grele numai de 250 gr. ($\frac{1}{4}$ klgr.) Pentru astfel de scrisori e bine să se

folosească anume plicuri pentru scrisori cu bani, cari se capătă cu 4 fileri, dela orice oficiu poștal și se sigilează cu 5 *peceturi* de ceară roșie. Pe plic trebuie să se scrie câte și de ce fel sunt bannotele (hârțiile) din el și cât e suma generală a banilor. Pe sub numele adresatului, ori pe sub numele comunei nu e permis a se trage linie cu peana, căci nu ți-o primește la poștă. Pe dosul plicului închis și sigilat, se scrie numele și adresa trimițătorului. Dacă n'ai numărat hârțiile de bani înaintea oficiantului dela poștă, acesta răspunde numai de sosirea epistolei nevătămată și cu sigilele întregi, dar nu și de suma banilor.

Pentru scrisoarea cu bani se plătește pe lângă porto de greutate și porto de depărtare și valoare, care mai bine ți-l știe spune la poștă, când trimiți banii, ca cum am mai lungi noi vorba aici, căci și așa foarte rar se trimit banii în scrisori, ci mai lesne se pot trimite cu *mandate poștale* (Posta-utalvány) cum vom vedea mai jos.

Scrisori cu bani se pot trimite și în *plicuri deschise*, ca oficiul poștal să poată număra banii. Atunci poșta garantează și pentru suma banilor. Ba ce se trimite cu poșta peste 1000 cor. e *obligat* ai da în plic deschis, și atunci plătește taxa odată și jumătate. Iată o tabelă despre cât se plătește când se trimite bani cu plicuri deschise:

Suma banilor.		Taxa în fileri
dela	900—1200 coroane	24
"	1200—1500 "	30
"	1500—1800 "	36
"	1800—2100 "	42
"	2100—2400 "	48
"	2400—2700 "	54
"	2700—3000 "	60
"	3000—3300 "	66
"	3300—3600 "	72
"	3600—3900 "	78
"	3900—4200 "	84
"	4200—4500 "	90
"	4500—4800 "	96
"	4800—5100 "	102
"	5100—5400 "	108
"	5400—5700 "	114
"	5700—6000 "	120
"	6000—6300 "	126
"	6300—6600 "	132
"	6600—6900 "	138

Suma banilor	Taxa în fileri
dela 6900—7200 coroane	144
" 7200—7500 "	150
" 7500—7800 "	156
" 7800—8100 "	162
" 8100—8400 "	168
" 8400—8700 "	174
" 8700—9000 "	180
" 9000—9300 "	186
" 9300—9600 "	192
" 9600—9900 "	198
" 9900—10200 "	204
Și așa mai departe, de fiecare 300 cor. câte cu 6 fileri mai mult.	

Scrisori cu rambursă.

Se mai pot trimite și scrisori cu rambursă, adică așa ca poșta să-ți încaseze datoriile dela cine le ai, — bine înțeles, dacă vrea acela să-ți le și plătească. Scrisori cu rambursă se pot trimite numai pentru sume până la 1000 cor. Plătești pentru aceste scrisori cât și pentru cele recomandate, dar dacă îți încasează și-ți aduce datoria, îți mai detrage numai 10 fileri.

Cărți poștale.

Se trimit atât în țară cât și în străinătate, costă 5 fileri. Cu răspuns plătit, adică carte poștală dublă, 10 fileri. Se pot și recomanda. Cărți poștale închise, în loc de 6 fileri, în țară, în Austria, Bosnia-Herțegovina, Germania, Serbia, Muntenegru: 10 fileri.

Cărți poștale se pot trimite și în celelalte țări din lume, dar se plătește marcă de 10 fil. iar cele închise, ca și scrisorile cu marca de 25 fileri.

Tipărituri.

Se pot trimite în legătură de fașii de hârtie pe cari se scrie adresa. Trebuie francate la trimitere, altcum nu le duce poșta. Costă după greutate:

dela 0— 10 grame	2 fil.
dela 10— 50 grame	5 fil.
dela 50— 150 grame	10 fil.
dela 150— 250 grame	20 fil.
dela 250— 500 grame	25 fil.
dela 500—1000 grame	30 fil.

Tipăriturile încă se pot trimite expres ori cu retur recipisă.

Probe de mărfuri.

Se pot trimite cu poșta și probe de mărfuri (bucate, postavuri, pânză ș. a.) Probele de bucate se trimit în anume pungi de hârtie, ori săculețe, cari să se poată deschide, dacă vrea cel dela poștă și să le închidă iarăși. Greutatea nu poate trece peste 350 grame. Taxa de transport încă trebuie plătită înainte, altcum nu le duce poșta. Cartea, dacă cântărește 50 de grame, 3 f. Dela 50—250 costă 10 f. dela 250—300 grame costă 20 fil. Aceste probe încă se pot trimite recomandat ori cu retur- recipisă.

Mandate poștale.

Trimiterea banilor cu poșta se poate face mai ușor prin *mandat poștal* (Posta-utalvány), care se cumpără dela orice oficiu cu 2 fileri. Se pot trimite cu mandat poștal cel mult 1000 cor., și se plătește:

până la 20 cor = 10 fil.

Dela 20— 100 cor. = 20 fil.

Dela 100— 300 cor. = 40 fil.

Dela 300— 600 cor. = 60 fil.

Dela 600—1000 cor. = 100 fil.

Mandate poștale încă se pot trimite „expres” ori cu recipise-retour.

Mandate telegrafice.

Banii se pot trimite în cazuri grabnice și cu mandate telegrafice, dar numai până la 100 cor. Se plătește mai întâi taxa ca și pentru mandate, apoi taxa pentru adresa telegrafică și 20 fil. pentru expres.

Pachete.

Cu poșta se pot trimite și pachete, coșuri, sticle, lădițe ș. a. în cari se pot cuprinde orice lucruri și mărfuri, dar greutatea să nu treacă peste 50 kgr. Adresa unde merge pachetul trebuie scrisă pe învelișul pachetului, coșului etc. și pe un „Fracht” (Szállítólevél), care se cumpără dela poștă cu 12 fil.

Se plătește pentru un pachet de 5 kgr. până la o depărtare de 75 klm. 30 fil., iar mai departe 60 fil.

Iar pentru pachete mai grele de 5 kgr. și la diferite depărtați se plătește porto după următoarea tabelă, cu care mai bateți capul și d-ta frate române și dacă nu te vei putea lămurii, îți va deschide ochii ampoliatul dela poștă:

M. S. Ferdinand I,
regele României.

M. S. Maria,
regina României.

Pachetul chilogram	KILOMETRI					
	75	75—150	150-375	375-750	750-1125	peste 1125
	fil.	fil.	fil.	fil.	fil.	fil.
5—6	36	72	84	96	108	120
6—7	42	84	108	132	156	180
7—8	48	96	132	168	204	240
8—9	54	108	156	204	252	300
9—10	60	120	180	240	300	360
10—11	66	132	204	276	348	420
11—12	72	144	228	312	396	480
12—13	78	156	252	348	444	540
13—14	84	168	276	384	492	600
14—15	90	180	300	420	540	660
15—16	96	194	324	456	588	720
16—17	102	204	348	492	636	780
și mai depar- te de fiește- care kilogram	6	12	24	36	48	60

Pentru unele pachete, cari de altcun pot fi mai ușoare, dar *cuprind loc mult*, se plătește odată și jumătate mai mult ca sumele arătate în această tabelă.

Cu poșta în afară.

Scrisori (epistole). În *Austria, Bosnia, Herțegovina și Germania* până la 20 gr. 10 fil. până la 250 gr. 20 fil.

În *Serbia și Muntenegru* până la 20 gr. 10 fil.

În *România* și celelalte țări, oricare, până la 20 gr. 25 fil., — dela 20 gr. în sus pentru fiecare 20 gr. 15 fil., iar pentru cele expres câte 30 fil. Mandatele poștale ca și în țară.

Cărți poștale. În *Austria, Bosnia, Herțegovina și Germania, Serbia și Muntenegru*, câte 5 fil. Cele cu răspuns, ori închise 10 fil.

Tipărituri. În *Austria, Bosnia, Herțegovina și Germania*, până la 50 gr. 2 fil., — până la 100 gr. 5 fil., — până la 250 gr. 10 fil., — până la 500 gr. 20 fil., — până la 1000 gr. 30 fil.,

În *România* (tipărituri) și alte state până la 50 gr. câte 10 fil. și de aci în sus pentru fiecare 50 gr. câte 5 fil. Mai mult de 2000 gr. (2 klgr.) nu se pot trimite o sub fașie în alte state.

Probe de mărfuri. Ori unde: 350 gr. 20 fil. și de aici în sus pentru fiecare 50 grame cel puțin 10 fil.

Mandate poștale. În *Austria* ca și cele din țară. În *Bosnia și Herțegovina* până la 50 cor.: 10 fil. — până la 100 cor.: 20 fil. — 150 cor.: 30 fil. — 200 cor.: 40 fil. — 250 cor.: 50 fil.

În *Germania*, (se pot trimite numai până la 1000 cor.): 40 cor. 20 fil. și mai departe de fiecare 20 cor. încă câte 10 fil.

În *România*, (se pot trimite numai până la 1000 cor.) 50 cor.: 25 fil. — 100 cor.: 50 fil. — 150 cor.: 75 fil. — 200 cor.: 100 fil. și mai departe de fiecare 50 cor. câte 25 fil.

În *Muntenegru și Serbia*, până la 50 cor.: 25 fil. — 100 cor.: 50 fil. — 300 cor.: 100 fil. — 600 cor.: 150 fil. — 1000 cor.: 250 fil.

În *America și Anglia*, până la 25 cor.: 25 fil. — 50 cor.: 50 fil. — 75 cor.: 75 fil. — 100 cor.: 100 fil. și mai departe de fiecare 25 cor. câte 25 fil. mai mult.

Pachete. *Bosnia și Herțegovina*: a) *tari de transport* fără considerare la depărtări, greutate până la 5 klgr. 60 fil. Dela 5—10 klgr. 160 fil. b) Taxă de valoare: De fiecare 300 cor. 10 fil. Pachete mai grele ca de 10 klgr. se taxează altcun.

Telegrame.

În *Ungaria*. Se pot trimite și telegrame dela fiecare oficiu poștal împreună și cu oficiu telegrafic. Telegramele se plătesc după fiecare cuvânt, într'un cuvânt pot să fie și 15 litere. Dacă e mai lung ca de 15 litere se numără ca două cuvinte. Punctul, coma, semnul întrebării, subtragerăa cuvintelor se socotesc fiecare ca un cuvânt. Numărușul de 1—5 cifre încă se socoteste ca un cuvânt. Litere ori cifre singuratică încă se iau ca cuvinte.

Pe telegramă, care cu totul numără numai până la 10 *cuvinte* se plătește 60 fil. Dela 10 cuvinte în sus, se plătește de fiecare cuvânt încă câte 6 fileri. Pentru blancheta (hârtia) pe care scrii, ori se lipește la poșta telegrama scrisă acasă, se plătește 2 fil. Poți cere recipisă pentru trimiterăa telegramei, dar atunci mai plătești 10 fileri.

Tot atâta se plătește și pentru telegramele trimise în *Austria, Bosnia, Herțegovina, Serbia și Germania*.

Dacă vrei să dai *telegrama urgentă* (care să meargă înaintea tuturor adunate atunci la poșta) plătești *taxa întreită*. La o astfel de telegramă scrii înainte de adresă litera *d* mare în paranteză, așa : (D)¹⁾.

Poți da și telegrame cu *răspuns plătit*. Atunci scrii înainte de adresă (R. P.)²⁾ și plătești peste taxa telegramei încă cel puțin 60 fil., taxa pentru 10 cuvinte ca să-ți vie răspunsul acasă.

¹⁾ De pildă (D) G. Bărsan etc.

²⁾ De pildă (R. P.) N. Mihali etc.

Telegrame în străinătate.

TIMBRE ȘI TAXE.

Pentru telegramele ce le trimitem afară de Ungaria și de țările amintite până acum se plătește de fiecare cuvânt:

In România	10 fil.
In Bulgaria	20 fil.
In Rusia	28 fil.
In Franța	20 fil.
In Italia	20 fil.
In Turcia	32 fil.
In Anglia	30 fil.

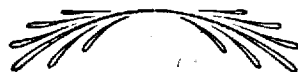
În statele din America sunt deosebite taxe. Dar în fiecare stat taxa pe un singur cuvânt trece peste 1 cor.

La acest punct nu mai lungim vorba, căci oricât de mult ne-am încerca să lămurim, că pentru ce și câte feluri de timbre și taxări s'au inventat, mai mult am încălci, partea cea mai mare dintre cetitorii pentru cari am scris acest călindar. Aici numai dnii avocați, ba chiar și ei mai de multe ori numai cu cartea în mână știu să ne spună, că oare cutare act, document etc. de ce soiul este și în „scală” de timbru cade, ca să fie timbrat după lege. De aceea noi nici nu mai încercăm lumea cu „tălmăciri”. Căci urzindu-le pe lung nu ne-ar ajunge locul, iar îndesate în câteva rânduri nu folosesc nimic. Astfel ne mărginim a publica aici cele trei „scale”.

SCARA I.		TAXA	
pentru cambii (polițe), asemnate de bani prin comercianți, documente de datorie dela case publice despre împrumuturi pe trei luni.		C.	f.
Coroane			
până la	150	—	10
peste	150	300	— 20
	300	600	— 40
	600	900	— 60
	900	1200	— 80
	1200	1500	1 —
	1500	1800	1 20
	1800	2100	1 40
	2100	2400	1 60
	2400	2700	1 80
	2700	3000	2 —
	3000	6000	4 —
	6000	9000	6 —
	9000	12000	8 —
	12000	15000	10 —
	15000	18000	12 —
	18000	21000	14 —
	21000	24000	16 —
	24000	27000	18 —
și așa mai departe la fiecare 3000 Cor. cu 2 cor. mai mult, unde apoi și de 3 - 3999 C. se ia întreg.			

SCARA II.		TAXA	
pentru chitanțe și alte documente de drept, cari în privința timbrului nu se țin de scara I. ori III.		C.	f.
Coroane			
până la	40	—	14
peste	40	80	— 26
	80	120	— 38
	120	200	— 64
	200	400	1 26
	400	600	1 88
	600	800	2 50
	800	1600	5 —
	1600	2400	7 50
	2400	3200	10 —
	3200	4000	12 50
	4000	4800	15 —
	4800	6400	20 —
	6400	8000	25 —
	8000	9600	30 —
	9600	11200	35 —
	11200	12800	40 —
	12800	14400	45 —
	14400	16000	50 —
peste 16000 C. vine a se plăti dela fiecare 800 cor. o taxă de 2 50 fil. când și un rest mai mic de 800 C. trebuie socotit ca întreg.			

SCARA III.		TAXA	
pentru cesiunea de obiecte mobile, contracte de cumpărare și de schimb la obiecte de furnizare etc.		C.	f.
Coroane			
până la	20	—	14
peste	20	40	— 26
	40	60	— 38
	60	100	— 64
	100	200	1 26
	200	300	1 88
	300	400	2 50
	400	800	5 —
	800	1200	7 50
	1200	1600	10 —
	1600	2000	12 50
	2000	2400	15 —
	2400	3200	20 —
	3200	4000	25 —
	4000	4800	30 —
	4800	5600	35 —
	5600	6400	40 —
	6400	7200	45 —
	7200	8000	50 —
peste 8000 C. se plătește după fiecare 400 cor. o competență de 2 50 cor., apoi iarăș un rest mai mic de 400 cor. se ia întreg.			

Răvașul lunilor.

Pentru țărani.

I. Ianuarie.

Fă-ți socoteala anului trecut și o încheie, ca să știi cum și pentru cine ai muncit. Totodată fă-ți și un plan despre venitele și spesele ce le cam poți avea pe anul viitor (buget) ca să nu lucri cum se zice cu capu 'n sac.

Acum ai timp! Direge uneltele economice tu însuți cu casnicii tăi; iar ce nu puteți, dați-le la măestru, ca să nu-ți perzi vremea cu diresul lor în toiul lucrului. Cumpără unelte ce-ți lipsesc și nu te uita la scump, că și face mai mult, ca ceeace cumperi ieftin.

Vitelor, pentru că acum odihnesc mai mult, dă-le nutreț învrăstat cu paie, că-l mistue mai ușor, și faci și economie la nutrețuri. Le poți da și ceva mai puțin ca de obicei.

Dacă ai de gând, ca în primăvară să zidești ceva, apoi acum și în luna viitoare e vremea să-ți câștigi, să cari la loc materialul de lipsă: lemn, piatră, cărămidă, năsip etc.

Tesală vitele bărbătește și grijește de curățenie în grajduri. Vacile și iepele fătate nu le prinde la poveri mari și la drumuri lungi, că ai pagubă îndoită. Dă-le adeseori sare.

Nu lăsa gunoiul să zacă în curte până la vară, când e vremea scumpă, cară-l acum bărbătește și gunoiește pământurile, ierburile și viile.

Grijește bine de stupii ce-i ai puși la iernat; dă pe la ei tot a doua, a treia zi, de vezi ce-i calea pe vale, și pregătește acum coșnițe pentru roiul viitor, reparând cele vechi și făcând alte nouă, ca la vreme de bună treabă să le ai la îndemână. Fă-ți socoteală cum stai cu fânul, căci până la Sf. George e încă mult de întins.

Dă cât mai des prin pivniță (podrum) și dacă ai poame la iernat, alege bărbătește pe cele putrede.

Pe vreme frumoasă scoate vitele din grajd, în ceasurile de amiază, să se soarească prin curte și aerizează grajdurile.

Deprinde caii tineri la ham și la călărit, iar juncii la jug.

Pădureții ce i-ai păstrat din toamnă în pivniță, oltoiește-i în zilele frumoase și-i așează apoi cu rădăcinile în năsip până la plantarea din primăvară. Pomii din grădina curățește-i pe vreme uscată de coajă moartă (uscată și cepată), de mușchiu și de crengi de prisos uscate, iar pe vreme ploioasă de iască. Ranele pricinuite pomilor prin retezarea crengilor ori prin alte vătămări, ungele cu amestecătură de balegă,

pământ cleios (galben), păr dela teselatul vitelor și puțin var.

În vreme de moiste adună în jurul trupinei pomilor din grădină, pământ cât de sus, ca topindu-se de cu primăvară apa să străbată la rădăcini, să umezească și ingrașe pământul. Această opăcește înflorirea prea de timpuriu a pomilor, și-i scapă de brumă.

Dacă ai vin nou în pivniță (podrum) începe tragerea lui și urmează mai departe, după cum se limpezește.

Dacă ai servitori noi, nu fi cu ei nici prea moale, nici prea aspru. Poartă-te cu ei creștinește, căci și ei sunt oameni asemenea ție și grijește de ei cu cele de lipsă. Nu uita proverbul: „stăpânul scump își învață sluga hoată.”

II. Februarie.

Pregătește semințe ce vrei să le arunci în brazdele pământului. Cerne-le, vântură-le și le curăță de gozuri, căci ce sameni aceea răsare. Curăță livezile de mușinoaie — dacă nu ai făcut lucrul acesta în toamnă — și fă scursoare bălților clocite, provenite din topirea zăpezii. Stârpește de pe ele mărăcinii, curățe-le de petri și grapă-le bărbătește, aruncând pe unde sunt păcuri belite, floare de fân și ogrinji de sub ieslea vitelor. În pământurile arate din toamnă, dacă te îngăduie mersul vremii, samănă ovăs, orz, măzăriche ș. a.

Apropiindu-se greul muncii, vitelor de tras, începi a le da din nutrețul cel mai bun, ce l-ai păstrat anume pentru zilele acestea. Boilor le dă, cel puțin de două ori pe săptămână, lături din uruială, pleavă curată și paie tăiate mărunt. Păzește oile de prăsilă să nu bea apă din băltoace de zăpadă, că lapadă meii. Dă drumul berbecilor la oile ce vrei să fete în Iulie.

Imprăstie gunoiul de pe locuri, ca deodată cu topirea zăpezii să se tragă în pământ.

Taie mlădițe de altoit, frumoase și sănătoase, numai din partea de miază-zi a pomilor și până la folosință le ține în năsipul din vr'un unghiu întunecos al pivniței. Adună și acum zăpada în jurul pomilor. Stârpește omidele culegându-le cu frunze cu tot de pe pomi și le arde, altcum nu scapi de paguba lor. Regulează coroana altoilor tineri, tăind crengile de prisos și ungând ranele cu ceară de altoit, ca să-i ferești de putrezire.

Fă răsadnița în grădină și-ți samănă: sălătă, ceapă, țeler, calarabe, ardeiu, ridichi, ca la vreme să ai răsad din cele ce se pot sădi.

Taie acum sălciile prea crescute și mai sădește lăstari noi.

Incepe acum, îndată ce s'a sbicit pământul, cu strămutarea pomilor acolo unde vrei.

Dacă ai vin la păstrare în pivniță grijește de el. Uplete tot la 10—14 zile butoaiele secate, curățindu-le mai întâi mucezeala de pe la vrană.

Nu uita de grija coșnițelor de cari ai lipsă pentru roit. Fă acum ce n'ai putut face în iarnă.

Grijește de gunoirea viilor.

III. Martie.

Numără săptămânile dela Crăciun și în a noua săptămână ce cade în Martie, începe cu sămănatul grâului de primăvară. Apoi urmează dacă ai întârziat, cu sămănatul de orz, ovăs, mazărice, linte, lăternă, trifoi, etc.

Venind întetirea lucrului, macină bucate pentru casnici și pentru vite pe mai multă vreme. Cară gunoiul rămas din lunile trecute. Grapă și greblează pajiștele de lăternă, trifoiu etc., sămănate din alți ani, ca să crească mai bine. Printre holdele de toamnă, (grâu și săcară), răsarite mai rar, aruncă sământă de trifoi și dă cu grapa, ca la câteva săptămâni după secere, vei avea, unde n'ai gândit, livezi de cosit.

Dă ovăs mănșilor încă de cum au împlinit 15—20 zile. Tine vitele, îndeosebi pe cele de muncă, cu nutrețuri bune.

După cea dintâi ploaie din Martie curăță pomii de mușchiu și de omizi. Retează mlădițele anuale ale altoilor cam pe jumătate și teșiturile, ori ungele cu ceară de altoit.

Scoate din pivniță legumele ce le-ai păstrat anume „de sământă” și le sădește în grădină la locul lor. Ca să le aperi de omide, presară în apropierea lor, ploscănită, ori sământă de cânepă căci mirosul acestora alungă fluturii și nu-și depun ouăle pe ele. Imblojește marginile răsadnițelor cu gunoiu proaspăt, ca să țină caldura.

Acum e vremea să începi cu altoitul cireșilor, vișinilor și prunilor în crengile din coroană, iar pocumpii de pădureți, meri și peri la o palmă de pământ.

Sapă și gătește straturi pentru legumi și samănă, ori sădește acum în ele ceapă, ridichi, mazăre, spanac, pătrânjei, salată, aiu (usturoi).

Pune găinile și găștele la clocit. Curăță și aerizează pivnița, grajdurile și regulează și mătură curtea din toate unghetele.

Curăță coșurile goale, precum și butoaiele goale, de mucigaiu, iar butoaiele de vin secate, umple-le la loc ca să se păstreze bine. Cartofii degerați nu-i da la vite cruzi, ci-i ferbe și scurge apa de pe ei, apoi îi dă, altcum vitele se pot bolnăvi.

Puii de galițe, scoși de curând, numai în zile frumoase, să-i lași pe afară, încolo țin-e la loc ferit și nu friguros.

IV. Aprilie.

Incepe și isprăvește cât mai curând cu plivitul sămănaturilor ce nu se pot săpa și totodată sapă și curăță straturile de buruieni. Alege și sădește cartofii mărunți pentru sământă. Samănă cucuruz (păpușoiul), linte, fasole, în și pe la sfârșit cânepă. Sapă școala de pomi și udă pe vreme de secetă pomii sădiți de curând. Grăbește și isprăvește cu altoirea pădureților ce ți-au mai rămas. Freacă vitele la gură și între unghii cu sare mestecată cu funingine, ca să le ferești de boale. Păzește ca să nu se umfle de nutreț verde. Înainte de a le scoate dimineața la pășune dă-le totdeauna ceva nutreț uscat, mestecat cu urzici și alte buruieni.

Unge trupina pomilor băntuiți de furnici, cu var nestins, ca să le dea pace.

Răsadnițele acoperite, pot rămânea toată ziua, ba pe vreme bună și noaptea descoperite, dacă nu e temere de îngheț și brumă.

Caută legăturile altoilor și dacă a căzut ceara, unge-le din nou și-i curăță de coajă moartă și de crengile de prisos.

Incepe lucru la vii și păstrează pentru prăsilă numai vitele anuale, puternice și sănătoase. Pe vreme de secetă udă regulat straturile de legume și școala de pomi dimineața și seara.

Grijește de grâul rămas în coșuri, și-l întoarce ca să nu prăsească gârgărite. Ca să le alungi pe acestea din grâu, acopere-l în coș cu lână nespălată așa cum o ai tuns de pe oaie. Păzește mieii de răceală.

Dă raita și prin sură din când în când, așează și curăță plevnicerele.

Pe livezile ce vrei să le cosești nu mai e iertat să pășunească vite din luna asta încolo.

V. Mai.

Sămănaturile de toamnă sunt frumoase, cele de primăvară încă s'au pornit bine. Grija lui Dumnezeu peste ele! Dar nici omul cuminte să nu le lase într'atâta. Să se îngrijească din vreme, și să le asigure contra grindinei. Tunde oile cu grijă ca să nu le chinuiești și după puțință în ajunul zilelor frumoase, ca să le scapi

de răceală. Luțerna sau trifoiul ce-l dai la vite, mestecă-le cu paie mărunțite ca să le ferești de greață și de umflătură.

Cercetează pădureții oltoiti, udă-i cât mai des dacă e secetă și celor prinși le slăbește legătura, ungând ranele nevindecate cu ceară, pe care o cam fură albinele dela o vreme. Repetează sămănatul inului nerăsărit. După 10 Maiu poți însă sămăna cânepa, iar pe la 19 Maiu hirișcă și meu.

Scoate răsăturile din răsadnițe și le sădește la locul lor îndată ce a dat o ploică bună. Păruiește pomii tineri și taie crengile sălciilor pentru foc.

Seamănă crastaveți, ridichi de lună, cicorie și sădește sălătă. Seara și dimineața udă în grădina de legumi, dar nicidecât pe arșița soarelui.

Pomii bătuiți de omide afumă-i pe vreme liniștită cu praf de pucioasă presărată pe jărat, că se vor prăpădi. Incepe cu săpatul (prășitul) cucuruzului îndată ce are patru frunze.

Cosește luțerna până nu înflorește, dar n'o lua prea de jos, căci jumătate din miriștea rămasă se va usca. Nu urmări și nu stărpi rândunelele, liliecii, codobaturile, pițigoi, broaște, șopârlele, aricii și alte de asemenea animale, cari ți-s buni prieteni, stărpind o mulțime de insecte, stricăcioase, omide, melci, gândaci și altele. Gândacii de Maiu, scutură-i dimineața de pe pomi și arbori și dă-i în grija galitelor să se ospeteze cu ei, iar ele să capete nutre-mânt de ajuns și apă proaspătă. E timpul pentru săditul florilor, la cari orice om cu inimă bună, ține mult.

Se începe roirea stupilor, grijește ca să nu ai pagubă prin pribegirea lor. Fă rânduială și pune târsari în șoprurile pentru fân.

Sapă cartofii și celelalte legume îndată ce s'a sbicit pământul după ploică. Curată vlăstarele crescute pe cartofii yechi, ce-i dai porcilor ca să-i ferești de înveninare. Vinul nou din pivnițe se trage a doua oară.

VI. Iunie.

Săvârșește cositul ierburilor până sunt în floare, ca să faci fân bun mătăsos, iar nu cotoros și cocenos. Așază-l, bine uscat, la locul său pentru iarnă și nu uita să asiguri toate nutrețurile contra focului. Pe vremuri uscate udă gunoiul din greu, ca să ai gunoi gras nu sgură seacă. Isprăvește nesmintit la începutul lunei cu săpatul cucuruzului, ca să-l scoți din boală. Pe unde a rămas pâlcuri goale sădește napi (sfecle) fasole oloagă, bostani, ridichi, crastaveți pentru iarnă și altele. Oculează, oltoiește (în ochiu) pădureții în ceasurile de dimineață

și spre seară. Pe seama oilor, ca nutreț pentru iarnă poți aduna mlădițe din ăst an de sălcie, răchită, stejar și mestecăn și uscându-le bine păstrează-le la loc ferit. Viteii din anul acesta se pot da pe la sfârșitul lunei la pășune, că le prinde bine. Păzește, mai ales, porcii, puși la îngrășat de boale de grumazi, pricinuite de căldura prea mare. Dă-le leacuri de stomac, ca de pildă *Heleborus albus* din apotecă: celor mari un vârf de cuțit, celor mici pe jumătate. Freacă-i cu vinars mestecat cu oțet și le dă mană feartă cu olosină.

Păzește regulat stupina dela 7 dimineața până la 6 seara că-ți poate ieși vr'un roi. Unge scândura dela urdinișul albinelor cu petrolu (gaz) ca să tai calea furnicelor hoațe.

Sădește curechii (varză) pentru iarnă. Deasemenia sădește pentru iarnă, paradici, ardei și ridichi de iarnă.

Altoiește (oculează) trandafirii.

Sapă viile a doua oară, ori înainte, ori după înflorire.

Frăgarii prea crăcușori trebuiesc tunși în luna aceasta, pomișorii din școala de pomi săpați și pe vreme de secetă udați. Sapă cartofii a doua oară trăgându-le mușinoaie de pământ împrejur.

Pivnițele de vin apără-le de căldură, aierizându-le numai seara sau dimineața. Ține butoaiele secate mereu pline și le păzește vranele de mucezeală.

Cu două săptămâni înainte de cositul fânului, abate, pe matca veche, apele ce-ți udau livezile. Pentru iarnă să uști în cuptor ori la soare vișinie, cireșe și strugurei roși.

Dacă n'ai făcut-o până acum, apoi la începutul acestei luni, nesmintit să-ți asiguri holdele contra grindinei.

VII. Iulie.

Incepe bucuria și greul secerișului. Curată plevnicele șurei, coșurile și podurile ca să ai unde așeza cinstit darul lui Dumnezeu, ferit de vremuri grele. Seceră holdele până-s oarecum în pârgă și nu când sunt răscoapte, de se scutură fruntea grăunțelor din spicele încârligate. Nici făina din grăunțe secerate în răscopt, nu prinde așa bine la dospit și nu e așa spornică. Înainte de seceriș să fi isprăvit de tot cu săpatul (prășitul) cucuruzului. Numai în satele cu oameni lăsători și fără rânduială vezi deodată pe unii la seceră, pe alții la săpat și pe alții la ogorât sau la făcutul fânului.

Deprindeți-vă a înlocui secera migăloasă prin coasa cu greblă. Prin aceasta sporești la lucru și câștigi la paie. Fă snopii mai mici ca

să se poată usca mai bine la legături și să poți umbla mai ușor cu ei.

La căratul grâului nu te grăbi dura-vura. Pune în coșul carului rogojina (lepedeu) că se adună cele mai frumoase grăunțe de sămânță, la încărcat și descărcat.

Oculează pomii când se desface coaja cu înlesnire de pe trunchiu. Plivește viile pe vreme răcoroasă, căci dacă faci lucrul acesta pe vreme de arșiță opăcești creșterea strugurilor.

Proptește pomii prea încărcati de roadă.

Dacă pe curechiu (varză) au năpădit omidele stropește-l bărbătește cu apă de săpun (zoale, săpunele).

După seceriș ară și îngroapă numai decât miriștea, că plătește cât o gunoie bună.

Fiind călduri mari și rouă puțină, este de lipsă ca în fiecare zi să fie aproape de stupină la umbră, un vas cu apă pentru albine. Deasupra apei aruncă o mână de paie sau frunze uscate, ca să scapi de înec albinele setoase.

Pânea de grâu nou mucezește în luna aceasta și în cea viitoare foarte ușor, de aceea pune în ea mai multă sare și-i adaugă și chimen multisor, care o face atât de gustoasă și de sănătoasă.

Asigură cu bună seamă, bucatele din stoguri și din șuri, precum și fânul și toate nutrețurile de iernat contra focului.

Udă bărbătește grămada de gunoiu și-l acopere cu un strat gros de pământ ca să nu se topească degeaba și să iasă puterea din el.

Meii mai bătrâni (cârlanii) îi poți tunde în luna aceasta pe la sfârșit. Dă drumul berbecilor la oile ce vrei să fete în Noemvrie. Ciupelește de pene și cu milă, găștele bătrâne, a doua oară. Impiedecă roirea stupilor, că roi câpătați acum la finea lunii nu-ți mai sunt de nici un folos. La sfârșitul lunii sapă viile a treia oară.

VIII. August.

Incepe și continuă bărbătește cu treeratul (imblătitul) spicoaselor. Smulge și topește cânepa și inul, căci în luna aceasta fac gospodinele harnice frântul îi melițatul cânepii.

Impreună stupii cei slabi, ori fără matcă, câte doi să se facă unu bun și-i păzește de albine hoate din vecini.

Mere și pere coapte, uscă-le pentru iarnă în cuptor, sau curățele de coajă și taie felii, uscă-le la soare, că iarna vor fi bune. Uscă și fasole verde pentru iarnă. Fă întorsul pentru sămănăturile de toamnă, îngropând sub arătură gunoiul ce l-ai cărat după ogor.

Sapă în jurul pomilor mai tineri și continuă cu altoiul în ochiuri. Altoii neprinși oculează-i din nou.

Fă straturi nouă în locul celor rămase goale după sămănăturile din primăvară și samănă salată de iarnă, pătrânjei, spanac; iar în ajunul iernei acopere-le cu frunziș ori paie ca să fie scutite de ger.

Adună sămânțe de legumi pentru iarnă, curăte-le și puse deosebit în săculețe le păstrează în cuiu până la primăvară. Isprăvește cu seceratul ovăsului ce ți-a mai rămas.

Dacă vezi că albinele pierd vremea șezând mai mult pe afară pe lângă coșniță, să ști că s'a umplut coșnița de faguri și ele nu mai pot lucra; deci pune dedesubt la coșniță un adaos cam de-o palmă de lat. Proptește pomii prea încărcati, cari amenință a se rupe, ba chiar și mai rărește din poame ca să poată crește mai frumos și să se coacă mai bine.

Pe la sfârșitul lunii te poți apuca, dacă îngăduie vremea de arat și de sămănat, secară și grâu de toamnă.

Grijește de grăunțele așezate în coșuri, mai mișcă-le din când în când ca să nu prindă mucezeală și să nu prăsească gârgărițe.

Adună de pe acum și așează pe încetul ouăle și pere pădurețe mai ales, și pruni neoltuiți, (că-s mai buni); uscă-i și-i păstrează să-i ai de sămânță.

Adună de pe acum și așează pe încetul ouăle pentru iarnă, în cenușă cernută ori în zama de var.

Depărtează de sub coșnițe pe trântorii pe cari albinele îi omoară în luna aceasta ca să nu mai mănânce degeaba, (ca mulți oameni) sudoarea altora.

Incepe cositul otăvurilor, și adună plante ce-s bune de ceva leac.

IX. Septemvrie.

Acum e toiul sămănatului, începând dela „Simion stâlplnicul”, cap de sămănat, după vorba din bătrâni. Deci continuă și isprăvește cu sămănatul grâului și al secărei.

Incepe și cu culesul poamelor coapte, având grijă ca pe cele destinate pentru iernat să nu le vatâmi. De aceea culege-le cu mâna și le alege după mărime și frumusețe și așa le pune în pătule pentru iernat. Până nu le așezi la loc sbicește-le de umezeală, lăsându-le câtăva vreme întinse ca să se zvânte.

De asemenea sbicește la soare sămânțele legumelor de prăsilă. Grijește să-ți fie curate și în bună rânduială vasele ce-ți sunt de lipsă la culesul viilor. Năsipul mărunț pentru păstrarea legumelor rădăcinoase din pivnite scoate-l afară și-l întinde la soare, ca să se uște și-l greblează curățindu-l de rămășițe netrebnice. Pe urmă du-l înapoi, și dacă nu-i deajuns mai cară din

nou. Pentru strămutarea altoilor în toamnă ori în primăvară fă gropile de lipsă, ca să se de-reagă pământul peste iarnă.

Gozurile și borbotinele, ce ți-au rămas dela cernutul bucatelor, nu le arunca pe gumoiu, că sporești cu capul tău buruienele din bucate, ci — arde-le.

Sădește încă la începutul lunei, sălătă iernatică, chel și calarabe. Samănă, pe vreme umedă, cu floare de fân ori anume cu sămânță de iarbă, pâlcurile din livezi în cari vezi că s'a ros colțul ierbeii.

Dacă socotești că nu vei avea nutreț destul pe iarnă, îngrijește-te și cumpără mai bine acum, când e cu mult mai ieftin, ca la primăvară, sau apoi mai vinde din vite.

Taie varza (curechiul) și-l așează apoi la vremea sa pentru iarnă. Incepe cu scopul cartofilor (crumpene) și isprăvește cu cositul otăvurilor.

Lasă berbecii între oile ce vrei să fete în luna lui Februarie. Pune porcii la îngrășat pentru Crăciun. Taie stupii dela cari vrei să iai mie-rea, dacă n'ai coșnițe moderne.

La sfârșitul lunei se pot sămăna simburii în școala de pomi, care trebuie săpată, și pomii curățiți de crengi și vâlstare rele. La vie fă cea din urmă săpătură, ca să nu umbli la cules prin buruieni. Pe fruntea strugurilor copleșiți mai de timpuriu poți face bani frumoși mergând să-i vinzi la orașe.

Și lucrul cel mai de căpetenie din această lună este începutul anului școlar. Nu întârziă nici o zi. Scrieți copiii de anii cuveniți la școală, — și provăzuți cu hainele și cărțile de lipsă, trimite-i la școală și stăruie din tot sufletul ca să o cerceteze regulat și să învețe. Căci sfântă este și rămâne în vecii vecilor vorba Bibliei că „cel învățat înțelept va fi, și pe cel neînvățat slugă-l va avea”.

X. Octomvrie.

Scoate bărbătește legumele rădăcinoase și le așează pe iarnă. Lucrul acesta să-l faci pe vreme uscată și legumele încă să le sbicești înainte de așezare. Culege soiurile iernatice de poame târzii, dar nicidecât dimineața pe rouă sau pe vreme umedă, că putrezesc.

Înainte de a se slobozi frigul curăță pomii de uscături, sapă împrejurul lor și le îngroapă gunoi la rădăcină. Pentru cei ce vrei să-i sădești la primăvară sapă găuri cât mai adânci și mai largi. Scoarta moartă și putredă de pe trunchiurile pomilor unge-o cu o cirială pregătită din lut cleios (galbin), din var și sânge de bou. Scoate

pomii cei uscați, iar pe cei tineri îi îngrădește cu mărăcini sau altcum, ca să nu-i vâtime iepurii la iarnă. Sapă grădina de legumi cât mai brăsoș, ca să degere peste iarnă pământul.

Dacă ai isprăvit cu culesul cucuruzului, pune-te și ară pământurile pentru sămănăturile de primăvară. Scoate cartofii și napii (sfeclele) de nutreț. Pune napii să se svânte, apoi curăță-i de pământ și de rădăcinile mai subțiri, precum și mucurile de frunze, și-i așează la iernat. Iernarea napilor, ori a cartofilor o poți face și în gropi, anume săpate, și unde-i așezi și acoperi cu un strat bunșor de pământ ca să nu degere.

Cu prilejul culesului viilor, alege strugurii cei acri și toți cei putreziți, căci numai așa vei putea face un vin aievea bun, curat și cu preț la vândut.

Incepe a da vitelor, acum și așa pe încetul, nutreț uscat, ca să le deprinzi de pe acum cu iernarea.

Fă-ți ochii roată împrejurul nemestiilor (clădirilor) și vezi de reparaază ce-i de lipsă, ca să nu te apuce „picul” nepregătit.

Berbecii nu-i mai lăsa acum între oi. Incepe culesul strugurilor și îndată îngropatul și gunoitul viilor. Strugurii cei negri lasă-i să se dospească puțin (fermenteze) apoi stoarce-i la teasc. Fierberea mustului ține în putere 8—10 zile.

Procurați „Calendarul partidului național” care în luna aceasta iese de sub tipar, căci se poate că întârziind, rămâi fără el.

XI. Noemvrie.

Ne apropiem cu pași grăbiți de începutul iernei. Dacă n'ai făcut-o luna trecută apoi cumpărați acum nesmintit „Calendarul partidului național”, care a apărut încă luna trecută. În seriile lungi ceteste regulat cu casnicii tăi gazete românești, dar în special foile partidului național, care ți-s mai folositoare.

Păzește de ger poamele și legumele puse la iernat, alege și îndepărtează pe cele putrede.

Pe timp frumos mai poți încă în dragă voie să răsădești pomi și să sapi gropi pentru sădirea de primăvară. Implântă sade de salcie acolo unde vrei să prășești. Curăță grădina și livezile de mărăcini și de alte gozuri și petri. Îngroapă vița rămasă neîngropată din luna trecută. În grădină curăță pomii de crengi uscate, mușchiu și de ouăle de omide, depuse în frunzele uscate.

Scoate pădureții de altoit și-i așează laolaltă cu mlădițe tăiate în năsip în pivniță, ca să-i altoiești în Ianuarie acolo.

Scutește altoii tineri de dinții iepurilor. La începutul lunii încă, pune varză la murat (înăcrit) și o pritocește regulat până se înăcrește.

Singurul lucru ce-l mai ai de isprăvit în grădina de legume este: să acoperi cu paie ori cu frunziș uscat legumele iernatice ce rămân în straturi. Pe vrana buților în cari încă ferbe vinul, ține regulat un săculeț cu năsip mărunț, curat, ca să împiedece intrarea aerului și prin urmare oțătirea vinului. Dacă vinul fierbe prea încet e semn, că în podrum nu-i destul de cald, deci acopere butea cu ceva călduros de lână. Iar dacă fierbe prea iute, îmblojește butea cu un lepedeu ud, ori stropește din când în când cu apă rece.

Coșnițele albinelor îmblojește-le cu otavă, sau cu paie contra gerului și griji ca albinele să aibă nutremânt și să fie ferite de șoareci. Ai grije de închisoarea curții și a grădinilor și reparaază gardurile și pălanurile.

Nutrirea vitelor de tras, după ce am trecut peste greul muncii, poate fi subțiată acum pe încetul, până în Februarie. Sloboadă verii la scroafele ce vrei să-ți fete în Martie. Incepi cu căratul gunoiului la câmp, îndată ce vezi că se ridică grămada în curte. Vinurile albe din anul trecut, trebuiesc trase de patru ori, cele roșii de două ori. Astupă din vreme ferestrele pivnițelor.

XII. Decembrie.

Puneți în bună rânduială toate lucrurile, ca tu și casnicii tăi, cu tot cuprinsul, să poți petrece în tihnă zilele de iarnă, spre folosul tău trupesc și sufletesc. Fi cu ochii deschiși asupra întregii gospodării, și mai ales priveghiază petrecerea și faptele casnicilor tăi în decursul zilelor scurte și nopțile lungi de iarnă, ca să știi unde umblă și ce face fiecare dintre casnicii tăi.

Dacă pivnița s'a încins de mucegaiu aeriează bărbătește în ceasurile de amiază și afumă cu peatră pucioasă presărată pe cărbuni. Grijește de curățenia vitelor din grajduri și le lasă din când în când la sorit prin curte.

Adapă-le, într-un cât poți numai cu apă stă-

tută, ținută, de azi pe mâine în ciubere prin grajduri. Dă-le sare regulat. Cinstea și hărnicia unui plugar se măsoară după sănătatea, curățenia și frumusețea vitelor așezate și scăpate dela iernat.

Cară gunoiul la câmp, ca să mai facă mișcare vitele de tras. În grajdurile călduroase și curate chiar nutrețul e mai spornic.

Dă vitelor cel puțin de două ori la săptămână: pleavă curată opărită și vărsată peste napi de nutreț, tăiați felii mărunțele, sau peste cartofi cruzi.

Fă-ți socoteala ce-a fost bine și ce-a fost rău în anul trecut: ferește-te de ce ai lucrat rău și urmează cu zor binele.

Asterne din gros vitelor ca să le țină de căldură și de curățenie, dar și ca să prăsești gunoiul mult.

Învată mânzii la ham și la călărit și juncii la jug. Nu umbla pe drumuri lunecoase mai lungi și adescori cu vitele nepotcovite de iarnă. Grijește de galite, ca pe vremea înghețului să aibă apă de beut, căci mâncând zăpadă le strică.

Mai taie mlădițe de altoi din partea de cătră miază-zi și le du în năsipul din pivniță, ca să le ai la îndemână în luna viitoare.

Acum e timpul să pregătești în tihnă parii pentru vie.

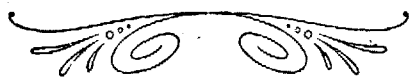
Vinurile isprăvite cu fertul și limpezite să stea în liniște, vre-o două săptămâni, apoi le putem trage.

Grijește să nu mucegăiască pivnița și limpezește-o cu fum de pucioasă.

Incheiați socotelile anului trecut și vezi cum stai: din cari lucrări ai avut câștig și din cari pagubă.

Acum e timpul din urmă, că dacă nu ți-ai cumpărat încă „*Calendarul partidului național*” pe anul viitor, să-l cumperi fără amânare, că rămâi fără el.

Și în sărbătorile Nașterii, ce se apropie, și celelalte de după acestea, bucurându-te în tihnă de roadele muncii tale cinstite, dorim ca bunul Dumnezeu al neamului nostru românesc să binecuvinteze și munca ta din anul viitor.

Târgurile

în rând alfabetic, după datele oficiului de statistică reg. ung. central.

Nimic nu ridică bunătatea unui calendar, înaintea plugarilor noștri, ca însemnarea corectă și fără greșală a zilelor în cari se țin târgurile din țară.

Nici nu prea este lucru ușor să nu se mai greșească câte ceva, mai ales când e vorba de târgurile, ce sunt legate de anumite **sărbători schimbătoare** după călindarul nou ori după cel vechiu, sau când e vorba că cutare târg se ține totdeauna, în fiecare an, în o zi anumită zi de săptămână d. c. Vinerea după Rusalii, Sâmbăta dinaintea Floriilor ș. a. De aici urmează cele mai multe greșeli la data târgurilor în calendaristica noastră. De aceea ne-am dat toată silința și am urzit acest răvaș al târgurilor în

rând alfabetic, întocmai și fără sminteală, după cum sunt scrise în **cartea de evidență** a ministerului reg. ung. de comerț.

Aici nu poate exista greșală.

Dăm însă numai târgurile ce se țin în comunele din **comitatele locuite de Români**. Căci cele de prin cottul Heves, Sopron, etc., nu interesează. Și pentru ocolirea încurcăturilor, scriem numele fiecărei comune românești și pe ungurește, și totodată însemnăm în paranteze și numele comitatului.

Ziua târgurilor este după **Calendarul nou**, afară de unele târguri, ce sunt legate de sărbători românești și e de a se înțelege totdeauna ziua târgului slobod, — târg de mărfuri.

....OOO....

Abrud — Abrudbánya (cott. Alba inferioară), după calendarul vechiu, în ziua de sf. Teodor; apoi după calendarul nou: Luni în cea dintâi săptămână, a lunei Maiu, în cea dintâi Luni după sf. Mihail, și în cea dintâi Luni după Crăciunul apusean. Târg de săptămână în toată Vinerea.

Agârbiciu — Egerbegy (c. T. Arieș): 19 Martie, 15 Noemvrie. Câte trei zile de vite.

Agârbiciu (c. Târnava-mare): 5 Maiu, 3 Dec. Dacă terminul cade pe vre-o Duminecă, se amână târgul pe ziua următoare de lucru. Joia târg de măturie, cu vânzare de vite.

Aita-mare (Săcuine): 16 Februarie. Vineri după Ispasul catolic, 28 Dec. Marta târg de măturie.

Aind — Nagyenyed (c. Alba-de-Jos): 25 Ian. 8 Maiu, 19 Aug., 16 Sept. Câte trei zile premergătoare târg de vite. Și în fiecare an din 1—7 Maiu târg de oi; Joi târg de măturie.

Aletea: Duminecă înainte de 2 Martie, 2 Iunie și 2 Octomvrie.

Apold — Trapold (c. Târnava-mare), 19—20 Martie, 15—18 Decemvrie. Cele două zile dintâi târg de vite.

Apoldul-mare (c. Sibiu): 19 Martie, 12 Sept. Câte două zile premergătoare târg de vite și Miercuria târg de săptămână.

Apoldul-mic (c. Sibiu): 3 Ianuarie, 11 August.

Arad: Câte 5 zile, începând Vineri în săptămâna a cincea a postului mare (catolic), Vineri înainte de Sămpetru (catolic) și Vineri înainte de 5 Noemvrie (nou) și anume, Vinerea și Sâmbăta numai târg de vite, iar Duminecă, Luni și Marti totdeauna târg slobod.

Aradul-nou (c. Timiș): 1 Martie, 16 Iunie, 18 Octomvrie. — Marta târg de măturie.

Arcid: 21—23 Aprilie, 13—15 Octomvrie.

Arghebat: 1 Maiu, 31 Iulie, 19 Septemvrie și 22 Decemvrie.

Armeni: 7 Februarie, 25 Iulie.

Atel: 11—12 Februarie, 21—24 Aprilie, 8—11 August, 3—6 Decemvrie.

Avrig — Felek (c. Sibiu): 12—13 August.

Alțina (c. Sibiu): 20 Februarie, 31 August. Câte două zile înainte târg de vite. Dacă terminul pică pe zi de sărbătoare se amână pe a doua zi.

Alibunar (c. Torontal): În ziua de Rusalii și de sf. Maria românească, Vinerea târg de măturie.

Almasul-mic (Cluj): 6 Februarie, 1 Maiu, 22 Iulie, 25 Octomvrie.

Arpasul-de-jos (c. Făgăraș): 6 Iulie, 11 Oct.—Două zile premergătoare târg de vite.

Arcas (c. Torontal): 13 Maiu, 13 Iulie, și 30 Oct. Dacă terminele acestea cad pe zi de Duminecă, târgul se ține ziua următoare.

Bacmea (comitatul Târnava): 28—30 Ianuarie, 6—8 Maiu și 14—16 Septemvrie.

Baghion — Băgyon (c. Turda-Arieș): 17 Ian. și 11 Noemvrie.

Baia-de-Criș — Körösbánya (c. Hunedoara): 2 Ianuarie, 8 Iulie, 20 Noemvrie și 7 Decemvrie numai târg de mărfuri.

Baia-mare — Nagybánya (c. Sătmar): Totdeauna Lunea și Marta după Dumineca Ocului (câld. nou), după Joia verde, în August, după sf. Ștefan și în Noemvrie după sf. Marton.

- Bălcaci (c. Târnava-mică): 18 Martie, 9 Nov., și trei zile înainte târg de vite.
- Bancfal: 24 Martie, 22 Decembrie.
- Bandul-de-Câmpie — Mező-Bánd (c. Murăș-Turda): 31 Maiu, 31 Oct. Câte trei zile înainte târg de oi.
- Baroth (c. Treiscaune): 3 Februarie, Vineri după Rusalile catolicilor, 21 August, 12 Nov. Câte trei zile înainte târg de vite. — Mercurea târg de măturie.
- Basna: 1 Aprilie, 1 Septembrie. Două zile înainte târg de vite.
- Bătaia — Battonya (c. Cianad): Dumineca a patra din postul Paștilor catolic, Duminecă după sf. Petru cat. și Dumineca cu două săptămâni înainte de sf. Dumitru catolic. — Luni târg de măturie.
- Batoș (c. Cluj): 27 Ianuarie, 21 Maiu. — Sâmbăta târg de măturie.
- Baziaș (c. Timiș): 23 Ianuarie, 23 Aprilie, 25 Iulie, 31 Octombrie.
- Banloc: La tăierea capului sf. Ioan (căl. vechiu).
- Bavaniste — Bavanistye (c. Timiș): 28 Febr., 22 Maiu, 26 Octombrie, 20 Noembrie. — Joia târg de săptămână.
- Baton: 21 Ianuarie, 13 Martie, 31 Iulie, 7 Octombrie.
- Beba-veche — O-Béba (c. Torontal): 8 Martie, 8 Iunie, 8 Septembrie. Dacă ziua târgului nu cade pe Duminecă se amână pe Dumineca viitoare.
- Becicherecu-mare — Nagybecskerek (c. Torontal): Joile, Vinerile, Sâmbetele și Duminecele dinaintea zilelor de 1 Martie, 25 Maiu, 17 August, 12 Octombrie și 23 Noembrie. Vinerea (și din 1 Ian., până în 5 Maiu a fiecărui an și Marta) târg de măturie.
- Beclean — Bethlen, (Szotnok-Doboka): 5—6 Aprilie, Duminecă și Luni după Rusalile catolice, Duminecă și Luni după Rusalile ca-Mărie mică catolică, Duminecă și Luni după sfta Catalină (catolică, 25 Nov.). Mercurea târg de măturie.
- Beius — Belényes: Joile și Vinerile, după calendarul vechiu, din săptămâna Stretenei (Intimp. Domnului), din săptămâna sf. George, din săptămâna sf. Ilie și din săptămâna sf. Dumitru.
- Beliu — Beél (c. Blhor): Martile și Mercurile din săptămânile în cari cad, 1 Martie, 1 Iunie, 1 Septembrie și 1 Octombrie (Martile târg de vite și Mercurea slobod).
- Berceniș: 12 Iulie.
- Bichiș — Békés (c. Békés): 24 Martie, 20 Iunie și 29 Septembrie. Dacă aceste zile nu cad Dumineca, se ține târgul în Dumineca premergătoare. Câte 2 zile înainte de târg de vite. Marta și Sâmbăta târg de măturie.
- Bichischiaba — Békéscsaba (c. Békés): 3 Martie, 1 Iulie, 26 Octombrie și în a doua Duminecă ale Vent. din Dec. Dacă zilele lunilor înseminate nu cad Dumineca, atunci târgul slobod se ține în ziua premergătoare, iar înainte de târg slobod, se ține târg de vite și anume: Vinerea târg de vite cornute, oi și porci și Sâmbăta târg de cai.
- Biertan — Berethalom (c. Târnava-mare): 17 Aprilie, 17 Decembrie. Luni târg de măturie.
- Bilac, (c. Bistrița-Năsăud): 21 Martie.
- Biled, (c. Torontal): 26 Martie, 15 Iunie, 8 Oct. De cade pe zi de Duminecă, se ține Luni. — Mercurea târg de măturie.
- Biozod, 2 Iunie, 3 Septembrie, 13 Decembrie.
- Bistrița: Dumineca întâi din săptămâna primă a postului Paștilor catolice, 17 Maiu, Mercurea înainte de sf. Catalina catolică (Noembrie).
- Blaj — Balázsfalva (c. Alba-de-Jos): Sâmbăta lui Lazar (înainte de Florii), 2 Iunie, 6 Dec. — Joia târg de măturie.
- Bogșa-montană — Némethbogsán (c. Caras-Severin): Totdeauna în Vinerile, Sâmbetele și Duminecele ce cad înainte de Dumineca neagră căl. nou. În săptămâna în care cade sf. Ioan (Maiu) căl. n. după Sân-Petru și după 18 Septembrie. Târg de măturie Sâmbăta.
- Bontida (Cluj): Ziua după „Laetare”, Martie 17 n., 30 Iunie, 21 Oct., Câte o zi înainte târg de vite.
- Borgo-prund (Bistrița-Năsăud): 14 Aprilie, 2 zile înainte târg de vite, 30 Oct. trei zile înainte târg de vite. — Sâmbăta târg de măturie.
- Boroșineu — Borosjenő (c. Arad): După căl. vechiu: Duminecele dinaintea sf. Ioan (Bobotează), sf. Ilie și sf. Paraschiva. Două zile înainte târg de vite. Vinerea târg de măturie.
- Boroș-sebes (c. Arad): După căl. nou: În Mercurile dinaintea sf. George și sf. Mihaiu, după căl. vechiu, în Mercurea din săptămâna sf. Nicolae, căl. v. — Joia târg de măturie.
- Borșa (c. Cluj): 24 Febr., 6 Maiu, 4 Oct.
- Borșa (c. Maramurăs): 1 Iunie, 13 Septembrie.
- Brad (c. Hunedoara): Tot a treia Joie din lunile: Martie, Iunie, Sept., și Dec. căl. nou și câte 2 zile înainte târg de vite. Joia târg de săptămână.
- Bran — Törösvár (c. Făgăraș): 8 August, 6 Octombrie.
- Brașov: Mercuri până Vineri după Joia verde catolică și ziua înainte de s. Paraschivă căl. vechiu. În fiecare săptămână Joia târg de vite și Vinerea târg de măturie.
- Brețcu — Bereczk, (com. Trei-Scaune): 25 Ian., 7 Aug., 26 Sept. Câte o zi înainte târg de măturie.

- Bruiu — Brulya**, (com. Târnava-mare): 1 Martie și 24 Sept. n.
- Buteni — Buttyin**, (com. Arad): După căl. vechiu. In fiecare Luni, premergătoare ori următoare, care e mai aproape de Stretenie, Întâmpinarea Domnului, de Tăierea capului sf. Ioan sau de Crăciun. Vinerea târg de mărturie.
- Buza**, (com. Solnoc-Dobâca): 20 Ian., 30 Apr., 28 Iulie și 26 Oct. Ziua premergătoare târg de vite. Miercurea târg de săptămână.
- Buziaș**, (com. Timiș): 23 Ian., 24 Aprilie, 25 Iulie, 1 Oct. Ziua premergătoare târg de mărturie.
- Berzova**, (com. Arad): Duminecile înainte de 40 Sfinți, de Sânziene și de sîta Paraschiva. Lunea târg de mărturie.
- Biserica-Albă — Fehértemplom**, (com. Timiș): 5, 6 și 7 Martie. în 20—30 Iunie și 15—18 Oct. Marți și Sâmbătă târg de săptămână.
- Borodul-mare**, (com. Bihor): Lunile înainte de 40 Sfinți, căl. v., sfîtul Petru catolic, apoi Luni după sîta Mărie catolică și Luni înainte de Arhangeli v.
- Bozovici**, (c. Caraș-Severin): Cele dintâi Marți din lunile Ian. și Aprilie, căl. nou, dinaintea Ispasului românesc și cea dintâi Marți din luna Oct. In aceeași zi și târg de vite.
- Bega-Sân-George**, (c. Torontal): 15 Aprilie, 20 Iunie și 30 Sept. Dumineca și Joia târg de mărturie.
- Banffy-Huniad**, (c. Cluj): 25 Ian., Miercurile dinaintea Paștilor și Rusaliilor catolice, 26 Iulie, 21 Sept., 25 Nov. (zilele premergătoare târg de vite), mai departe Marția dinaintea de prinsul postului catolic și dinaintea Crăciunului catolic, numai târg de vite. In toată Marția târg de mărturie.
- Bărcuț — Báránykut**, (c. Târnava-mare): 10 Octombrie.
- Baromlaka**, (c. Târnava-mare): 2—5 Aprilie și 10 Sept.
- Berkenyész**, (c. Cluj): După căl. vechiu în ziua de sf. Petru.
- Berzaszka**, (c. Caraș-Severin): 26—27 Mai, 25—26 Iulie, 6—7 Oct. și 7—8 Nov.
- Bethlen-Szt.-Miklós**, (c. Târnava-mică): 25 Ap. 21 Sept., 13 Dec. Trei zile premergătoare târg de vite. In 12—25 Aprilie și 8—21 Sept. târg de oi.
- Bichiș**, (c. Caraș-Severin): Căl. nou, 28 Ian., 6 Aprilie și Dumineca-mare după Rusalii, căl. vechiu.
- Boița**, (c. Hunedoara): După căl. vechiu: Vinerile și Sâmbetele din săptămâna primă a postului mare, dinaintea Floriilor, în Joia Ispasului și Vinerea următoare. In Joia și Vinerea după Varvara, Dec. târg de vite. In fiecare Vinere târg de mărturie.
- Böröd**, (c. Odorheiu): 2 Iunie, 13 Dec. Două zile premergătoare târg de vite.
- Bărchiș — Bürkös**, (c. Târnava-mare): A doua luni după 1 Mai, și în a doua Luni după sf. Mihai (29 Sept. catolic). In Vinerile și Sâmbetele premergătoare acestor zile se țin târg de vite.
- Cacova**. — Joile înainte de Sf. George și de sf. Arhangeli (Nov.) după căl. vechiu.
- Cal**, (Kál) (c. Murăș-Turda): 19—22 Ian. 22—25 Mai. 1—4 Oct.
- Câmpeni — Topánfalva** (c. Alba-de-jos) după căl. vechiu: Vinerile dinaintea Floriilor și Rusaliilor rom., apoi după căl. nou 9 Iulie, 28 Aug. 2 Nov. Ziua premergătoare târg de vite.
- Cania-Turcească — Török-Kanizsa** (c. Torontal): 29 Aprilie, 1 Aug., 1 Nov. Dacă zilele acestea nu cad Dumineca se ține târgul în Duminecile premergătoare. In fiecare Joi și Duminecă târg de mărturie.
- Capolnaș (Caraș-Severin)**: 13 Ian., 21 Martie, 5 Mai, Luni după Rusaliile noastre, 6 Iulie, 20 Sept., 20 Nov.
- Capolnaș-Olahfalău** (c. Odorheiu): 11 Martie, 28 Iunie.
- Kapolnokmonostor (Solnoc-Dobâca)**: 1 Iunie, 6 Decembrie.
- Caransebeș**: Vinerile, Sâmbetele și Duminecile în cea din urmă săptămână a lunilor Ian. și Apr. și cele dintâi săptămâni ale lunilor Aug. și Oct. Joia târg de mărturie.
- Cartafalău**: 17 Febr., 23 Iunie, 15 Oct.
- Cason**, (c. Ciuc): 1 Mai, 2 Iulie, 27 Nov. — Sâmbătă târg de vite.
- Cața**, (c. Târnava-mare): 7 Mai, 16 Sept. In zilele premergătoare târg de vite.
- Cătina — Katona** (Cluj): 3 Febr. Două zile premergătoare târg de vite.
- Cehul din Sălagiu — Szilágy-Cseh**: După căl. nou în toată Miercurea și Joia după Anul-nou apus, înainte de Florii apus., după Ispas apus., după sf. Marie mică apus., după sf. Lukács în săptămâna dinaintea Crăciunului, Joia târg de mărturie.
- Cermeiu**, (c. Arad): După căl. nou, în Dumineca Floriilor, Dumineca după Sânt-Petru catolic; după căl. vechiu: Dumineca după sf. Dumitru căl. vechiu.
- Cernat (Săcele, Brașov)**: 3 Mai, 20 Sept. Târg de vite și slobod. Lunea târg de mărturie.
- Cernatul de jos — Alsócernáton** (Trei scaune): 2 Apr., 5 Iulie, 20 Dec. Dacă se potrivește pe zi de Duminecă se ține a doua zi. Sâmbăta târg de mărturie.

- Cetatea-de-baltă — Kükülövár: Luni după Boboteaza catolică, Luni dinaintea prinsului de postul mare al catolicilor, Luni după Floriile catolicilor și Luni dinaintea Crăciunului unguresc. Câte trei zile înainte târg de vite.
- Chendul-mic, (Târnava-mică): 22 Febr., 7 Nov. Câte 3 zile înainte târg de vite.
- Chiled (c. M.-Turda): 16 Febr., 19 Mai, 2 Dec. și fiecare Marți târg de mărturie.
- Chichinda-mare — Nagyikikinda (c. Torontal): 24 Apr., 24 Iunie, 20 Sept., 1 Dec. În toată Lunea, Mercurea, Vinerea și Dumineca târg de mărturie.
- Chirpăr (c. Târnava-mare): 29 Ian., 1 Aprilie.
- Chisdu: 5 Maiu, 25 Nov.
- Chișineu — Kisjenő (c. Arad): Sâmbăta și Dumineca dinaintea sf. George catolic. Luni și Marți înainte de 2 Iulie Sâmbăta și Dumineca ce cade înainte de 29 Sept. (Sân-Mihailul cat.) În cea dintâi Sâmbăta și Duminecă din Dec. c. n.
- Ciachigârbou — Csákigorbo (S.-Doboca). După căl. vechiu: Luni și Marția după Rusaliile noastre. În ziua de Sân-Mihailu al nostru și cea următoare, și în Luni și Marția dinaintea Duminecii lăsatului de carne al nostru. Toată Mercurea târg de mărturie.
- Ciacova — Csákvár (c. Timiș): După calend. vechiu: Joia din mijlocul postului mare, apoi în toate săptămânile în cari cade 29 Iunie, 27 Aug., 10 Oct. și 11 Nov., se începe Joia la amiazi și ține într-una până Duminecă. În fiecare Marți și Vinere târg de mărturie.
- Cianadul sârbesc — Szerb-Csanád, (c. Torontal): 16 Martie, 20 Iunie, 16 Oct., 10 Dec. Dacă acele zile nu cad pe zile de lucru târgul se ține în Dumineca premergătoare.
- Cincul-mare — Nagysink (c. Târnava-mare): După căl. nou, totdeauna se ține Luni după Dumineca „Reminiscere” catolică, Luni după „Ispasul” catolic și Luni după Sân-Mihailul catolic. Totdeauna Vinerea și Sâmbăta dinaintea acestor date se ține târg de vite. În toată Joia târg de mărturie.
- Cineșor, (Cincul-mic) — Kissink (c. Târnava-mare): Totdeauna Luni după Dumineca „La etare” catolică, Martie. Două zile înainte târg de vite.
- Ciosven: 9 Februarie, 30 Mai, 21 Aug., 2 Nov.
- Cisnădie — Nagydisznod (c. Sibiu) 30 Iunie, 29 Aug. Lunea târg de mărturie.
- Cozmaș-Ciuc, (c. Ciuc) 25 Ian., 21 Aug.
- Ciuc-Sân-Domocoș (c. Ciuc): 19 Martie și 10 Oct. Zilele premergătoare târg de vite.
- Ciuc-Sân-Georgiu (c. Ciuc): Luni înainte de Paști și Luni înainte de Crăciun. Dacă ar cădea aceste terminē Dumineca ori sârbătorea se amână pe ziua premergătoare. Două zile premergătoare târg de vite.
- Ciuc-Sân-Martin (c. Ciuc): 3 Mai și 9 Nov. Dacă cade Dumineca, atunci ziua următoare.
- Csikszépviz, (c. Ciuc): 7 Ian., 14 Apr., 30 Iunie, 9 Sept. Câte trei zile premergătoare târg de vite. Sâmbăta târg de săptămână.
- Csikszereda: Înainte de Mercurea prinsului de post al Paștilor catolice cu 12 zile (sau mai bine în Vinerea de „septuagesima”) Vineri după Ispasul catolic, în 13 Iulie, 29 Sept. Sân-Mihailu cat. În câte trei zile premergătoare târg de vite. Dacă vre-un termen cade pe Duminecă ori sârbătorea catolică se amână pe a doua zi de lucru. Mercurea târg de mărturie.
- Ceghe, (com. S.-Dobâca): 19 Febr., 22 Mai, 9 Octomvrie.
- Cluj — Kolozsvár: 10 Ian., 12 Martie, 13 Iunie, 2 Sept., 2 Nov., Câte trei zile târg de vite. În 5 Mai târg de țară pentru oi.
- Cocmani: 13 Oct., 8 Ianuarie.
- Codlea — Feketehalom (c. Brașov) 25 Apr., 30 Sept. Câte o zi premergătoare târg de vite.
- Cohalm — Köhalom (c. Târnava-mare). Luni după boboteaza catolică. Sâmbăta și Dumineca premergătoare târg de vite.
- Cojoena — Kolozs (c. Cluj): Mercuri după Paștile catolice, 5 Nov. Câte două zile premergătoare târg de vite.
- Comloș — Nagykomlos (c. Torontal) 5 Martie, 15 Iulie, 1 Sept. Dacă termenele cad pe zi de Duminecă sau sârbătorea se ține târgul în ziua următoare. Vinerea târg de mărturie.
- Copșa-mare — Nagykapus (c. Târnava-mare): 24 August.
- Copșa-mică — Kiskapus (c. Târnava-mare): 28 Aprilie, 23 August.
- Corond (c. Odorheiu): 18 Ian. 13 Mai, 4 Iulie, 25 Aug. Câte 2 zile premergătoare târg de vite.
- Covasna (Secuime): 17 Febr., 2 Maiu, 22 Iulie, 11 Nov. Sâmbăta târg de mărturie.
- Crasna (c. Sălagiu): Luni și Marția din a treia săptămână a lui Ianuarie. Lunile și Marțile din săpt. a doua a lui Apr. Iul. și Oct. Iar Marția târg de mărturie.
- Criș — Szász-kereszt (c. Târnava-mare) 25 Ian. 1 Sept. Câte trei zile premergătoare târg de vite.
- Crispatac: 23 Febr., 16 Iunie și 4 Sept.
- Cubin: 17 Martie, 5 Mai, 6 Oct.
- Ciuciu: 10 Apr. și 25 Nov.
- Canac — Kanak (c. Torontal): 12 Martie și 20 Sept. Vinerea târg de mărturie.
- Dalboșet (com. Caraș-Severin): 10 Martie și 23 Oct. deodată târg de vite și târg slobod.

- Debrețin: În zilele Sf. catolici Remete Antal, Sf. George (24 Apr.) Sf. Marie (28 Aug.) Dénes (9 Oct.), și anume se începe Luni în săptămâna *premergătoare* (bagă bine de seamă) săptămânei în care cad termenele sus înseminate și țin câte 9 zile târgul de oi și de mărfuri. În Joile și Vinerile din toate săptămânile încă se țin târg de oi, afară de Joia și Vinerea din săptămâna lui Remete, când nu se ține târg de oi; Sâmbăta și Dumineca târg de porci; Dumineca și Lunea târg de cai, iar Luni și Marți în care cad termenele de sus se ține și târg de măturie în Debrețin.
- Daruvár (c. Caraș-Severin): 10 Martie, 10 Iunie.
- Deliblát (c. Timiș): 6 Apr., 10 Sept. În toată Mercurea târg de măturie.
- Dej — Deés, (c. Solnok-Doboka): Martia, Mercurea și Joia din săptămânile în care cade 1 Martie și 1 Iunie. Apoi Martia, Mercurea și Joia din săptămâna premerg. săptămânei în care cade Sf. Stefan (20 Aug. căl. n.) și pe urmă Martia, Mercurea și Joia din săptămâna care, cuprinde în sine ziua de 13 Dec. și anume Martile târg de cai și porci, Mercurile târg de vite și Joile târg de mărfuri (târg slobod).
- Detta, (c. Timiș) Sâmbetele și Duminecele înainte de 24 Martie/15 Iunie, 12 Septembrie, 30 Nov. Dumineca și Mercurea târg de săptămână.
- Deva (c. Hunedoara): 14 Ian., 13 Maiu, 3 Aug., 30 Oct. Câte trei zile înainte târg de vite și deosebit înaintea zilelor pentru târg de vite, câte 4 zile târg de oi. În toată Sâmbăta târg de măturie împreună cu târg de porci.
- Dezna, (com. Arad): 19 Martie, 14 Maiu, 3 Aug., 30 Oct. Dacă termenele cad pe Dumineci, târgul se ține ziua următoare, Sâmbăta târg de măturie.
- Dicio-Sân-Mărtin, (c. Târnava-mică): 1 Martie, 1 Maiu, 24 Iulie, 15 Oct. Câte trei zile premergătoare târg de vite. Din 10—30 Aprilie târg de oi. Mercurea târg de săptămână.
- Dobra, (c. Hunedoara): 5 Maiu, apoi după căl. vechiu Joi a doua săptămână după Rusalile noastre, și iar după c. n. 20 Sept., 7 Nov. Martia târg de săptămână.
- Dobrița (c. Torontal): 2—5 Maiu, 23—25 Sept. În toate Joile târg de săptămână împreună cu târg de vite.
- Domașnia, (c. Caraș-Severin): La 5 zile după Sân-Petru românesc, (16 Iulie căl. n.)
- Drag, (Cluj): În Joia Paștilor catolice în 6 Iunie, 18 Aug., 7 Nov. Câte 2 zile premergătoare târg de vite.
- Drăguș, (c. Făgăraș): 27—28 Febr.
- Dragomerfava, (c. Maramureș): În ajunul Bobotezei românești. În ziua dinaintea Sf. George catolic și în Lunea ce cade după Sân-Petru românesc.
- Drașău, (c. Alba-de-jos): 10 Sept., (Tăierea cap. sf. Ioan, v.): O zi înainte târg de vite.
- Dognacea, (c. Caraș-Severin): 18 Sept. Vinerea târg de săptămână.
- Doloave-Dolova, (c. Torontal) 21 Martie, 11 Oct. Sâmbăta târg de măturie.
- Egerbegy (c. Turda-Aries): 19 Martie, 15 Nov. Câte trei zile înainte târg de vite.
- Élesd — Alesd (c. Bihor) în Mercurea și Joia ce cade după 25 Febr., Joia și Vinerea ce cade înainte de 8 Iunie, apoi Joile și Vinerile ce cad în Sept. sf. Maté (catolic Sept., și sf. Lucza în Decembrie).
- Erdő-Sz.-György: 21 Martie, 28 Oct.
- Etéd (c. Odorheiu): Din 31 Ian. până în 3 Febr., apoi din 1—4 Apr., Lunea și Joia după Rusalile catolice, 26—29 Sept. Târg de mărfuri numai în fiecare a patra zi.
- Făgăraș: Joi după Rusalile catolice, în 9 Sept. și în 6 Dec. Două zile înainte târg de vite. În ziua termenelor arătate și a doua zi târg de mărfuri.
- Făget — Facsád (c. Caraș-Severin): După calendarul vechi, în ziua de Boboteaza noastră. În ziua de Florii, la Ispas, la Sân-Petru, la sf. Maria mare, la sf. Dumitru și la sf. Nicolae. — Vinerea târg de măturie.
- Farkaslaka (c. Odorheiu): 8 Maiu, 19 Aug. 12 Nov. Două zile premergătoare târg de vite.
- Feldioara — Földvár (c. Brașov): 25 Martie, 14 Dec. Sâmbăta târg de săptămână.
- Feriház: 4—6 Martie, 20—22 Iun. 15—18 Aug., 15—17 Oct.
- Frata ung.: 23 Aug., 21 Nov.
- Gaiu-mare — Nagygái (c. Torontal): 1 Maiu, 7 Nov. Vinerea târg de măturie.
- Galgo (c. S. Doboca): Vinerile din săptămânile în cari pică 24 Apr. și 11 Sept., iar Joi târg de vite.
- Geaca: 6 Iulie.
- Geoagiul de jos — Algyogy (c. Hunedoara): 5 Maiu, 5 Sept. și 30 Dec. Câte 2 zile înainte târg de vite.
- Gherla — Szamosujvár (c. S. Dobâca): 3, 4 și 5 Febr., 29 și 30 Apr. și 1 Mai, 23, 24 și 25 Iulie, 26, 27 și 28 Oct. Lunea și Vinerea târg de măturie.
- Gyalakuta: 25 Ian., 30 Maiu, 12 Nov. Câte 3 zile înainte târg de vite.
- Gataia (c. Timiș): 20 Ian., 20 Apr. 20 Iulie, 20 Oct. Lunea târg de săptămână.
- Ghiriș: 3 Febr., 8 Iunie și 12 Oct.
- Grid: 26 Iulie și 8 Oct.
- Gurahont, (c. Arad): În lunile din săptămânile în cari cade 11 Maiu și August. Intrucât

20 Aug. ar cădea tocmai Lunea, târgul se ține ziua următoare.

Gherneșag, (c. M.-Turda): 14 Ian., 15 Maiu, 16 Aug. și 19 Nov.

Ghiorghio-Ditro (c. Ciuc) 3 Febr., 1 Maiu, 17 Iulie, 25 Nov. In caz de sărbători pe ziua următoare.

Gheorghio-Sân-Miclos, (c. Ciuc): In Sâmbăta Florilor catolice, 15 Iulie, 7 Sept., 13 Dec. In caz de sărbători pe zilele următoare.

Gilău: 20 Apr., 24 Iulie și 11 Oct.

Ghiula, (c. Békés): In săptămâna premergătoare celeia în care cade „Inceștinarea lui Paul” (25 Ian.) de Mercuri până Dumineca. Apoi în săptămânile premergătoare celor în cari cade 22 Iulie și 8 Sept., începând de Mercuri și isprăvind cu Dumineca. Vinerea târg de săptămână.

Györcsön, (c. Selagiu): 19 Martie, 24 Iunie, 21 Sept. și 25 Nov.

Goroslău (pe Someș): 29 Ian., 22 Febr., 14 Maiu, 19 Aug. și 2 Nov.

Grădiște — Várhely, (c. Hunedoara): După căl. vechiu în a doua Sâmbăta după Paști, (înainte de Dumineca Mironosițelor) și 20 Oct.

Ghiarmata, (c. Timiș): 16 Ian., 16 Maiu, 26 Oct.

Ghertyámos (c. Torontal) 5 Apr., 17 Iunie, 19 Sept. Dacă cade termenul pe Duminecă, se ține ziua următoare. Joia târg de mărturie.

Gyoma, (c. Békés): 10—11 Martie, 1—2 Iunie, 15—16 Aug., 15—16 Nov. Dacă termenul nu cade pe Sâmbăta și Dumineca, atunci târgul se ține Sâmbăta și Dumineca premergătoare. Mercurea târg de mărturie.

Györgeny: 5 Maiu, 16 Sept.

Gyorok, (c. Arad): 15 Martie, 29 Sept. Joia târg de mărturie.

Hadad (c. Selagiu): In 13 Ian. și Martia din săptămânile în cari cad „Gergely” (9 Apr.) Joia verde, Ladislau (27 Iunie), Maria Mag., 22 Aug., Sf. Dumitru (26 Dec.) toate după căl. n. O zi de înainte târg de vite.

Halmeag, (c. Târnava-mare): 12 Aprilie, 16 Oct. Ziua premergătoare târg de vite.

Halmagiul-mare — Nagyhalomgy, (c. Arad): După calendarul vechiu: Sâmbăta din săptămâna întâi a postului mare, (Sân-Teodor); Sâmbăta Florilor, Sâmbăta din săpt. în care cade Sân-Petru, Sâmbăta din săpt. Sf. Maria-mică, Sâmbăta din săpt. sf. Varvara, 4 Dec. v. Târg de mărturie în fiecare Sâmbăta.

Haroscherec: 11 Martie, 2 Iulie, 16 August, 19 Noemvrie.

Hateg: (c. Hunedoara): 14 Febr. trei zile premergătoare târg de vite; 27 Aug. In 21, 22 și 23 Aug. târg de oi și apoi 24—26 târg de vite. Lunea târg de mărturie.

Hașmașul-Lăpușului: 7 Aprilie, 18 Dec.

Hașfalau — Héjasfalva, (c. Târnava-mare) 30 Martie, 4 Dec.

Hida: 6 Aprilie, 16 Sept.

Hidegkut, (c. Timiș): 16 Ian., 16 Mai, 14 Sept. Joia târg de săptămână.

Hodoș, (c. M.-Torda): 28 Ian., 17 Aprilie, 21 Sept. Câte o zi premergătoare târg de vite. Sâmbăta târg de săptămână.

Huedin: 25 Ian., 20 Febr., 2 Apr., 21 Maiu, 26 Iulie, 21 Sept., 25 Nov. și 24 Dec.

Hundrubechiu: — Százhalom, (c. Târnava-mare): In Lunea care urmează după sf. Marton. (Vezi 11 Nov. căl. nou.)

Hunedoara — Vajdahunyad: Sâmbăta a patra din postul mare românesc; în ziua de Ispasul românesc apoi după căl. nou în 11 Iulie și 13 Nov., Martia și Sâmbăta târg de mărturie.

Homolicz, (c. Torontal): 18 Aug. și în fiecare Sâmbăta târg de săptămână.

Horat-Boca, (c. Torontal): 18 Sept., dar dacă acest termen nu cade Dumineca, se amână pe Dumineca următoare.

Iacăștorf — Jakabfalva, (c. Târnava-mare): 22 24 Apr., 27—28 Oct.

Iara — Nagyjára, (c. Turda-Arieș): 1 Mai, 3 Oct. Trei zile premergătoare târg de vite. Martia târg de mărturie.

Iasenova, (c. Timiș): 21 Maiu, 11 Oct. Vinerea târg de mărturie.

Igrış — Egres, (c. Torontal): 26 Aug. Mercurea târg de mărturie.

Iamul-mare (c. Timiș): Duminecă înainte de sf. George rom. și înainte de sf. Mihail.

Iablanita: Martia cea dintâi din lunile Maiu, Sept. și Dec.

Ibașfalău — Erzsebtváros (Târnava-mică): 27 Ianuarie; ziua de după Bunavestire și Ispasul catolic, 5 Iulie, 21 Sept., 20 Nov. Câte 3 zile premergătoare târg de vite. Mercurea târg de mărturie.

Idvor, (c. Torontal): 3 Maiu, 23 Sept. Dumineca târg de săptămână.

Ighiu: Vinerea după Rusaliile noastre 26 Oct.

Ilia — Marosillye (c. Hunedoara): 19 Ian., 6 Apr. Apoi a doua zi de Rusaliile noastre.

Illeșfalău (Săcuime): 1 Maiu, 7 Sept., 10 Dec.

Ileanda — Nagy-Ionda (c. S.-Dobâca): 9—10 Febr., 1—2 Mai, 15—16 Oct.

Ispânmeză, (c. S.-Dobâca): 20 Maiu, 10 Sept.

Lunea târg de mărturie.

Jibău, (c. Selagiu): 13—14 Febr., 4—5 Maiu, 10—11 Iulie, 10—11 Oct., 17—18 Dec. Joia târg de mărturie.

Jimborul-mare: 20 Ian., 7 Mai. In ziua de Rusaliile noastre, 27 August și 22 Nov.

Jombolia, (c. Torontal): 27 Martie, 29 Iunie, 8 Sept., 11 Nov. Dacă cutare termen nu cade pe zi de Duminecă, târgul se ține în Dumineca premergătoare.

Jucul-de-jos — Alsó Zsuk, (Cluj): 20 Mai, 4 Sept. numai târg de mărfuri. În 1, 2 și 3 Mai târg de oi.

Kézdivásárhely, (Săcuime): În lunile de după 3 Ian., după 2 Mai, apoi în ziua după ap. Simon Iuda. (28 Oct.) Câte trei zile premergătoare târg de vite. Joia târg de mărturie.

Kecskemét: 12 Martie, 10 Mai, 10 Aug., 26 Sept., 25 Nov.

Kékes, (c. S.-Dobâca): 6 Aprilie, 30 Oct.

Köboldogfalva, (c. Humedoara): 11 Ian. și apoi a patra zi de Paștile noastre.

Kötegyán, (c. Bihor): 10 Ian., 10 Iulie. Luni târg de mărturie.

Lăpușul-rom. — Oláhlaposbánya, (S.-Dobâca): În Sâmbăta cea dintâi a lunilor Februarie, Aprilie, Iunie, August și Oct. târg de vite, iar în cea dintâi Sâmbătă ce urmează după 1 Dec., târg de vite, iar în Duminecile următoare târgurilor de vite se ține târg slobod.

Lăpușul-unguresc — Magyarlăpos, (c. S.-Dobâca): 18—19 Ian., 13—14 Mai, 6—7 Iulie, 26—27 Sept. În amândouă zilele târg de vite iar a doua zi și târg de mărfuri.

Lechința — Lekence, (B.-Năsăud): 1—2 Martie, 25—26 Apr., 1 Iunie, 20—21 Sept. zile de târg slobod împreunate cu târg de vite, care se începe cu 2 zile înainte.

Lechința (c. Sătmăr): 1 Martie, 6 Iulie.

Lipova — Lipa, (c. Timiș): În Duminecile premergătoare sârbăt. românești sf. George, sf. Ilie, sf. Maria-mică și sf. Mihail, iar în Vinerile și Sâmbetele dinainte, târg de vite. Sâmbăta târg de mărturie.

Ludoș: 4 Mai, 4 Octomvrie.

Lugoj: În Sâmbetele, Vinerile și Duminecile ce cad înainte de 10 Febr., 10 Mai, 2—4 Iulie și 21 Oct. În toate zilele târg de vite și slobod.

Luna: 23 Ianuarie, 24 Mai, 16 Aug.

Lunca: 25 Aprilie, 21 Sept.

Lupșa (c. T.-Arieș): 13 Ian., 3 Mai, 18 Sept. Câte 3 zile înainte târg de vite.

Macău (c. Cianad): În Sâmbetele, Duminecile și lunile premergătoare Duminecii catolice „Iudica”, 24 Iunie, 19 Aug. 19 Nov. și anume în ziua dintâi târg de vite, iar ziua a doua și a treia târg de mărturie. Joia târg de mărturie.

Macfalău — Makfalva, (c. M.-Turda): 6 Febr. 10 April, 5 Aug., 15 Nov. Câte o zi târg de vite.

Mada (c. Humedoara): S'a luat din greșală în conspectul oficios al târgurilor, dar nu se

ține târg și prin urmare s'a șters din rândul comunelor cu târg.

Marghita, (c. Bihor): 6 Ianuarie, Mercuria și Joia din mijlocul postului mare catolic, apoi în Mercurile și Joile din săptămânile în care cade: 24 Aprilie, 13 Iulie, 14 Sept. și 5 Nov. târg de vite și în Vinerile următoare târg slobod. Vinerea târg de mărturie.

Mărgineni (c. Făgăraș): 22 Iulie.

Maria-mică — Kismaria (c. Bihor): 9 Martie, 12 Iunie, 11 Sept., 11 Dec. Luni târg de săptămână.

Modoș: 25 Martie, 14 Iunie, 24 Aug., 26 Oct. Mănăsturul-unguresc: 19 Martie, 29 Iunie, 20 Aug., 11 Nov.

Mănărade: 5 Iunie, 28 Oct. Două zile premergătoare târg de vite.

Marcod (c. Turda): 1 Aprilie, 17 Sept. Trei zile premergătoare târg de vite.

Maroskecze (c. T.-Arieș): 2 Mai, 2 Iunie și 1 Septemvrie.

Marosvécs (c. T.-Arieș): 2 Iulie.

Marpod: După căl. nou în Luni Rusaliilor catolice și Luni ce urmează după Apostolii Simeon și Iuda, (catolici 28 Oct. căl. n.)

Mehadia (c. Carașseverin): 22 Ian., 6 Aprilie, 16 Iulie, 16 Oct. Afară de aceea în fiecare Vineri târg de mărturie cu vânzare de mărfuri și vite.

Mercurea — Szerdahely (c. Sibiu): 24 Febr., 27 Iunie, 11 Nov. Câte două zile înainte târg de vite, Sâmbăta târg de mărturie.

Merghindeal — Morgonda, (c. Târnava-mare): 23—25 Aug. Cele dintâi două zile târg de vite. Merczifalva (c. Timiș): 20 Aprilie, 10 August. Martia târg de săptămână.

Mezőérked: 24 Aprilie, 16 Octomvrie.

Mediaș — Medgyes (c. Târnava-mare): Joi după „Juvocate” cat. 13 Iulie, Joia dinaintea sfîntului Mihail cat. adică 29 Sept. n. și 30 Nov. Pe lângă aceea în 20 Martie n. târg pentru vite de prăsilă, fără vamă.

Micăsasa (c. Târnava-mare): 28 Ianuarie, 20 Mai, 13 Octomvrie.

Mihes: 24 Ianuarie, 30 Mai, 8 Iulie.

Mociu — Mocs (Cluj): 1—2 Ianuarie, Luni după Floriile catolice, Vinerea după Ispasul rom. 21 Aug. căl. nou. Două zile premergătoare târg de vite, ziua a doua a târgului de vite e și târg de mărfuri, iar zilele terminului numai de mărfuri.

Mocrin (c. Torontal): 14 Febr. 20 Mai, 12 August. Toată Mercurea și Dumineca târg de mărturie.

Moldova-veche — O-Moldova (c. Caraș-Severin): 21 Aprilie, 27 Aug.

Moldova-nouă: 5 Mai, 24 Iunie.

Monor, (B.-Năsăud): 31 Mai, 27 Sept. Vinerea târg de mărturie.

Morisdorf: 16 Martie. Ziua de Ispasul catolic, 2 Noemvrie.

Moșna — Muzsna, (c. Târnava-mare): 21—23 Apr. Cele dintâi două zile târg de vite.

Murăș-Orga: 15 Ian., Joia înainte de Floriile cat., Luni după Joia verde cat., 1 Sept. 8 Nov.

Murășvașarheiu — Marosvásárhely: 17 Ian. Joi înainte de Floriile catolice. Luni după Ispasul cat., 4 Sept. 11 Nov. Câte trei zile înainte târg de vite. Joia târg de săptămână.

Maroscsucs: 2 Ian.

Mezőtelek (c. Bihor): Mercuri din a treia săptămână a luni lui Apr. și Miercuri din întâia săptămână a lui Decemvrie.

Nădlac: Sâmbăta după Boboteaza catolică. În Sâmbăta săptămânilor în cari cad zilele 26 Apr., 29 Sept. căl. n. și în a doua Sâmbăta din luna lui Iulie căl. n.

Nădașul-săsesc — Szászudós (c. Târnava-mare): 5 Febr. dacă cade Dumineca se ține ziua următoare, apoi 28 Apr. 31 Oct. Câte trei zile înainte târg de vite.

Năsăud — Naszód: 27 Maiu. Apoi a doua Mercuri după sf. Bartolomeiu cat. (după 24 Sept.) și în 8 Nov. Joia târg de mărturie.

Nochrih — Ujgyház, (c. Sibiiu): 3 Febr. Vineri după Ispasul catolic și Luni după sf. Gal (16 Oct. n.) Două zile premergătoare târg de vite. Dumineca târg de mărturie.

Niczkyfalva, (c. Timiș): 23 Maiu, 7 Aug. Câte două zile premergătoare târg de vite.

Ocland — Homorodokland (c. Odorheiu): 28 Apr. și 27 Oct. Două zile premergătoare târg de vite.

Ocna — Vizakna, (c. Alba-de-jos): 1 Apr., 6 Aug., 20 Dec. Câte trei zile premergătoare târg de vite. Sâmbăta târg de mărturie.

Odorheiu — Székelyudvarhely: Mercurea și Joia din a patra săptămână a postului mare cat. Luni și Marți după Joia-verde, 4—5 Oct. și 21—22 Dec. Câte trei zile premergătoare târg de vite. Ori ziua dintâi a târgului de vite ori a celui slobod, dacă va cădea pe zi de Duminecă ori sârbătoare se începe târgul numai ziua următoare.

Olafalăul-mare: 12 Martie și 29 Nov.

Olpret — Alpret (c. S.-Dobâca): 2—3 Ian., Dumineca Floriilor rom., Ispasul rom., 1—2 Aug., 10—11 Oct.

Oradea-mare — Nagyvárad: Se începe în fiecare Vinere din săptămâna în care cade 12 Martie, 21 Iunie, 8 Sept. și 8 Dec. și anume:

Vinerea și Sâmbăta târg de porci și de oi; Dumineca, Luni și Marția târg de bucate, vite cornute și cai. Apoi Dumineca, Luni, Marția, Mercurea, Joia și Vinerea a doua târg de mărfuri și de toate. Marția și Vinerea târg de mărturie.

Orăștie — Szászváros (c. Hunedoara): 14 Martie, 4 Iunie și 4 Oct. — Câte trei zile premergătoare târg de vite. Sâmbăta târg de mărturie, împreună cu târg de porci.

Oravița — Românoravicza, (c. Caraș-Severin): 25 Martie, 25 Iulie. Mercurea târg de săpt.

O-Pécska, (c. Arad): Sâmbăta, Dumineca și Luni înainte de 2 Febr. și de 24 Iulie. Luni târg de mărturie.

Orczidorf — Orczifalva, (c. Timiș): 24 Apr., 8 Sept. Sâmbăta târg de mărturie.

Orlat, (c. Sibiiului): 21 Martie, 24 Iulie. Joia târg de săptămână.

Ormeniș: 18 Ian., 5 Mai, 6 Iunie, 18 Dec. Câte trei zile înainte târg de vite.

Orșova, (c. Caraș-Severin): 1—3 Maiu, 17—19 Sept., deodată târg de vite și târg de mărfuri. Lunea și Joia târg de mărturie.

Panciova: În Joile ce cad în, ori după 22 Aprilie, 9 Iunie și 18 Sept. Se începe Joia și Vinerea cu târg de vite, iar Sâmbăta și Dumineca târg de mărfuri. Sâmbăta târg de mărți.

Păncota — Pankota (c. Arad): În cea dintâi Duminecă din luna August. Apoi în 3 Mai și 15 Oct. Dacă termenele acestea nu cad pe zi de Duminecă, târgul se ține în Dumineca premergătoare.

Panticeu: 23 Iunie, 8 Sept.

Papolcz, (c. Treiscaune): Luni după 14 Febr., Luni înainte de Rusaliile cat., Luni după 12 Aug. și Luni după 29 Oct.

Parajd, (c. Odorheiu): 19 Martie, 26 Iulie, 15 Oct., 17 Dec. Câte două zile premergătoare târg de vite.

Pauliș, (c. Timiș): 6 Mai, 1 Oct.

Pecica magh.—Magyarpécska (Arad): În Sâmbetele, Duminecele și Lunile premergătoare zilelor de 9 Mai și 14 Sept. Mercurea și Sâmbăta târg de mărturie.

Pecica-română, vezi O-Pecica.

Periamos (c. Torontal): 24 Apr., 15 Iunie, 24 Sept.

Petelea, (c. M. Turda): 1 Iunie, 6 Dec.

Petriș, (c. Arad): 2 Ian., 8 Martie, 23 Iunie și 1 Aug.

Petriș, (c. B.-Năsăud): 1 Aprilie, 28 Oct.

Petroșeni, (c. Hunedoara): 15 Maiu, 15 Oct. Vinerea târg de mărturie.

Pișcolț, (c. Bihor): Mercurea din săptămânile în cari (înainte ori după) 1 Martie, 1 Sept.

Țarul *Nicolae* (X) al Rusiei cu marele duce *Nicoiaevici* generalisimul armatelor rusești pe câmpul de luptă.

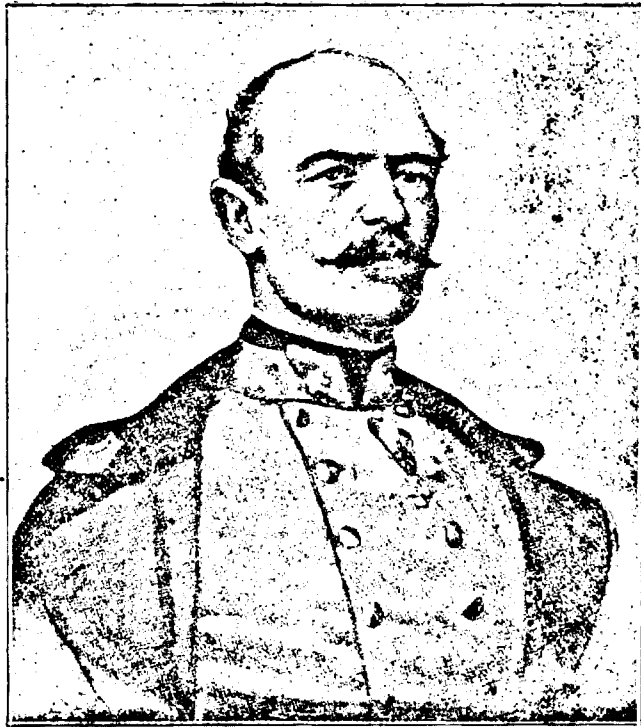
Regele *Ferdinand* al Bulgariei.

Prințul *Carol*,
moștenitorul tronului român

Prințul *Boris*,
moștenitorul tronului bulgar.

† Co'. baron Urs de Margina,
eroul dela Lissa.

Conducătorii destinelor Italiei.

Sus: (la stânga): Giolitti; (la dreapta): Salandra. În mijloc: regele Victor Emanuel. Jos (la stânga): Zuppoli, ministru de război; (la dreapta): Sonino, ministru de externe.

- Poiana, (c. Sibiiu): 13 Iulie, 21 Sept. Două zile premergătoare târg de vite. Târg de mărturie Dumineca.
- Poiana sărată (Săcuime): 3 Apr., 20 Maiu, 15 Iulie și 13 Oct.
- Porumbacul de jos, (c. Făgăraș): 16 Aprilie, 1 Sept.
- Prejmer, (c. Brașov): 2 Febr. și 1 Aug.
- Proștea-mare: 1 Febr. și 13 Iunie.
- Puiu, (c. Hunedoara): în toată Sâmbăta târg de mărturie cu vânzare de vite.
- Racoșul-de-sus — Felső-Rákos (c. Târn.-mare): 24 Iunie, 21 Sept. Cu o zi înainte târg de vite.
- Radna — Máriaradna, (c. Arad): În ziua de Ispasul catolic, apoi după calendarul vechiu în Vinerea ce cade înainte de 6 Oct. Sâmb.-târg de mărturie.
- Radnof, (c. Târnava-mică): După călindarul vechiu, a patra zi de Crăciunul nostru. Apoi în Lunea după a patra Duminecă din postul mare catolic, 2 Iulie, 4 Nov. căl. nou.
- Rechișdorf: 15 Nov.
- Râșnov, Barczarozsnyo, (c. Brașov): 25 Ian., 11 Iulie. O zi premergătoare târg de vite.
- Reghinul-săsesc, (Szászrégen): 12 Febr., 12 Maiu, 10 Aug., 23 Oct. Câte trei zile premergătoare târg de vite.
- Reșinari, (c. Sibiiu): 1 Martie târg de vite, 16 Nov. târg slobod. Sâmbăta târg de săptămână și de porci.
- Reteag — Retteg, (c. S.-Dobâca): 7 Maiu, 11 Iulie, 28 Sept. Câte trei zile premergătoare târg de vite.
- Retișdorf — Régen, (c. Târnava-mare): Lunea după Ispasul catolic, 8 Sept.
- Rodna-veche — O-Radna, (c. Bistrița-Năsăud): Sâmbăta dinainte de 26 Febr., Sâmbăta cea din urmă din Iunie, Sâmbăta cea din urmă din Oct. și Mercuria dinainte de 18 Dec., precum și în 4 Maiu și Aug. Două zile premergătoare târg de vite.
- Roșia: 29—30 Martie, 11—12 Oct. târg de mărfuri, iar câte o zi înainte târg de vite.
- Roșinău: 25 Ian., 11 Iulie.
- Rușu-munți: 20 Martie, 20 Sept.
- Sacul, (c. Caras-Severin): Luni după Joia verde și Lunea după „Toți Sfinții” catolici adică după 1 Nov. nou.
- Sălașul-de-sus: 6 Maiu (sf. George românesc), 12 Oct.
- Sâmbăta-de-jos: (c. Făgăraș): 24 Aprilie căl. n. și în ziua de Ispasul nostru. Câte 2 zile premergătoare târg de vite.
- Sângeorgiul-săsesc, (Bistrița-Năsăud): 1 Febr. 8 Maiu, 1 Aug., 1 Nov. Mercuria târg de mărturie.
- Sân-Nicolaul-mare: Duminecă înainte de 18 Apr., 18 Iulie și 7 Nov.
- Sânta-Mărie: 30 Martie, 21 Sept.
- Sân-Paul: 8 Apr., 23 Aug.
- Sân-Mărtinul-Homorodului: 14 Febr., 16 Maiu, 1 Sept.
- Sârcaia — Sárkány, (c. Făgăraș): 10 Maiu, 23 Aug., 11 Nov. Câte două zile premergătoare târg de vite. Mercuria târg de săptămână.
- Sârmașul-mare — Nagysármás, (Cluj): 20 Ian., 18—20 Apr., 18—20 Oct.
- Sârpatoc, (c. M.-Torda): Vineri după Ispasul catolic. Două zile înainte târg de vite.
- Săsciori, (c. Sibiiu): 30 Martie, 26 Oct. Câte 2 zile premergătoare târg de vite.
- Sebeșul-săsesc, (c. Sibiiu): 29 Ian., 24 Apr., 24 Aug. Câte trei zile premergătoare târg de vite. Apoi din 6—7 Aprilie și în 10, 11 și 12 Aug. târg de oi. În toată Joia târg de mărturie cu vânzare de vite.
- Seghedin: Se începe Dumineca premergătoare zilelor de 17 Febr., 5 Maiu, 31 Iulie, 10 Oct. și 30 Nov. și ține într-una o săptămână întreagă până în Dumineca următoare. În Vinerea și Sâmbăta premergătoare începerei târgului se ține târg de porci. Mercuria și Sâmbăta târg de mărturie.
- Seica-mare — Nagyselyk, (c. Târnava-mare): În Dumineca dinaintea Rusaliilor catolice și în 13 Dec.
- Seica-mică (c. Târnava-mică): 24 Iunie, 11 Nov.
- Săliște, (c. Sibiiu): 14 Iunie, 7 Oct. Câte trei zile premergătoare târg de vite. De va cădea pe zi de Duminecă sau de sărbătoare se ține ziua următoare.
- Sângeorgiu — Szt.-György, (Săcuime): Totdeauna Mercurile și Joile după Dumineca catolică „Reminiscere”, după sfatul George catolic, după sfatul Ioan catolic din Iunie, și după sfatul Brighita 8 Oct. Marti înainte de începerea târgului de vite din Iunie e târg de cai. Lunea târg de săptămână.
- Sereda-Murășului: 24 Febr., 1 Aug., 10 Dec.
- Sibiiu — Nagyszeben: Lunea de după Boboteaza catolică, 3 Maiu, 14 Sept. Câte 7 zile premergătoare târg de vite, dintre cari cele trei dintâi târg de oi, a patra și a cincia târg de vie cornute și ziua a șasea și a șaptea târg de cai. Martia și Vinerea târg de săptămână.
- Șic: 24 Febr., 8 Iulie, 27 Sept., 30 Nov.
- Șieul-mare: 30 Sept.
- Sighetul-Marmației — Mármarosziget: Marti în săptămâna dintâi a postului mare românesc. În Lunea Rusaliilor noastre, 30 Aug., 5 Sept., 17 Oct., 19 Dec. Câte o zi premergătoare târg de vite.

- Sighişoara — Segesvár: 16 Martie, 24 Iunie, 4 Nov. Câte două zile premergătoare târg de vite. Joia târg de măturie.
- Sasca-montană: 3 Maiu, 6 Iulie, 15 Aug.
- Silimeji: 14 Ian., Ziua de Rusaliile noastre şi 28 Aug. sfta Marie.
- Şilinghia, (c. Arad): 25 Maiu, 2 Oct. şi Dumineca următoare după 13 Dec. Mercuria târg de măturie.
- Silvaşul-de-sus: 21—22 Ian., 21—22 Martie, 5—6 Iulie, 25—26 Sept.
- Şimand, (c. Arad): Dumineca următoare din săptămânile în care cade 13 Febr., 13 Maiu şi 13 Dec. Vineri târg de măturie.
- Şimleul-Silvaniei — Szilágy-Somlyó: Joile şi Vinerile din săptămâna în care cade 20 Martie, 26 Iunie, 25 Sept. şi 18 Dec. Mercuria târg de măturie.
- Şinca-veche — O-Sink, (c. Făgăraş): 30 Apr., 25 Oct. Câte o zi premergătoare târg de vite.
- Soborşin, (c. Arad): 14 Febr., 13 Maiu, 18 Aug., 3 Dec. Joia târg de măturie.
- Somcuta-mare — Nagysomkut, (c. Sătmar): Joia înainte de Dumineca „Oculi” catolic. În Joia verde catolică, Joile înainte de 20 Aug. şi 11 Nov. Câte o zi premergătoare târg de vite. Lunea târg de măturie.
- Somkerék (c. S.-Dobâca): 2—3 Ian., 2—3 Febr., 23—24 Iunie.
- Somărtin — Mártonhegy, (c. Târnava-mare): Lunea Paştilor catolice, Lunea ce urmează după 1 Nov. căl. nou.
- Supurul-de-jos: Joile după Stretenia noastră, 2 Febr. v., după sf. Petru, după sf. Mihaiu catolic şi Joi în săptămâna cea dintâi din postul Crăciunului catolic.
- Sătmar — (Szatmárnémeti): Mercurile din săptămânile în cari cade în 2 Febr., 19 Martie, 29 Sept. şi 21 Nov. Câte o zi premergătoare târg de vite. În toată Mercuria târg de măturie.
- Secusigiu — Székesut: 25 Ian., 27 Iulie, 23 Oct. Joia târg de săptămână.
- Semlac: Lunea a doua ce cade înaintea Sânt-Petrului nostru şi Luni înainte de 15 Oct. căl. nou.
- Şag: 15 Maiu, 15 Aug., 21 Sept. şi 6 Nov.
- Şepreuş: Duminecile înainte de 21 Apr., 20 Nov.
- Şeitin: Sâmbetele înainte de 5 Apr., 10 Nov.
- Şiria — Világos: În Sâmbăta din a treia săptămână a postului mare, Sâmbăta după 29 Maiu, Sâmbăta înainte de Schimbarea la faţă, şi Sâmbăta din cea dintâi săptămână a postului de Crăciun. Toate după căl. v.
- Taşnad: 16 Febr., 12 Apr., 10 Maiu, 6 Iulie, 13 Sept., 18 Oct. şi 15 Nov.
- Teaca — Teke, (c. Cluj): 1 Febr., 1 Maiu, 27 Iunie, 5 Nov. Câte două zile înainte târg de vite, iar în tot anul din 11—14 Apr. târg de oi. Lunea târg de săptămână.
- Teiuş — Tövis, (c. Alba-de-jos): 20 Febr., 24—27 Aug., 4—7 Nov. Câte trei zile premergătoare târg de vite.
- Timişoara — Temesvár: Câte 5 zile târg de vite şi de mărfuri deodată, din 14—18 Martie, din 30 Maiu până în 2 Iunie, din 15—19 Aug., din 26—30 Sept., din 12—16 Dec. Târg de măturie Martia şi Vinerea.
- Tinca — Tenke, (c. Bihor): Totdeauna în Lunea din săptămâna a patra a lunilor: Martie, Iunie, Sept. şi Dec.
- Torda-Szt.-László: 27 Apr., 28 Oct.
- Trăscău, (c. T.-Arieş): 16 Mai, 10 Oct. Câte trei zile premergătoare târg de vite.
- Tăuţi, (c. Arad): 2 Iulie, 5 Ian. Lunea târg de măturie cu vânzare de vite.
- Tótvárad, (c. Arad): 19 Ian. nou, Joi după Paştile noastre, 5 Iulie nou, 26 Sept. nou.
- Topliţa: 1 Mai, 26 Iunie, 1 Sept., 11 Dec.
- Teregoa, (c. Caraş-Severin): 19 Ian., Vineri după Paştile catolice, 6 Iulie şi Miercuria ce cade înainte de 26 Oct. nou.
- Ugra, (c. Târnava-mică): 10 April.
- Uioara — Marosujvár, (c. Alba-de-jos): În Vinerile ce cad înainte de 13 Apr., 15 Aug. Câte o zi premergătoare târg de vite. Vinerea târg de măturie.
- Uzon, (Săcuime): 18—19 Martie, 24—25 Mai, 5—6 Dec.
- Uzdin: 11 Mai, 12 Aug.
- Vajdaháza, (c. S.-Dobâca): 19 Martie, 13 Sept.
- Vaida-Recea, (com. Făgăraş): 18—19 Ian., 21 Martie, 1—2 Aug.
- Vâlcele: 17 Aug.
- Veneţia-de-jos, (c. Făgăraş): 3 Martie, 8 Iulie, 25 Sept.
- Verset: Dumineca şi Lunea înainte de 2 Febr., înainte de Floriile noastre. În Dumineca şi Lunea cea dintâi din Aug. căl. n., şi în cea din urmă Duminecă din Oct. Două zile premergătoare târg de vite. Joia şi Dumineca târg de măturie.
- Vinga (c. Timiş): În ziua de Ispasul nostru. Vinerea: 7 Maiu, 7 Ianuarie căl. nou. Apoi după căl. nou Dumineca cea dintâi după sf. Ştefan, 20 August şi Dumineca după sf. Mihai.

Vintul-de-jos — Alvincz (c. Alba-de-jos): 24 Ianuarie, 25 Noemvrie. Câte două zile premergătoare târg de vite. Mercurea târg de măturie.

Vintul-de-sus — Felvincz (c. Turda-Aries): Luni după Dumineca „Occuli” catolică, 8 Iunie, 23 August, 19 Noemvrie. Câte trei zile înainte târg de vite. Mercurea târg de săptămână.

Voila, (c. Făgăraș): 5 Maiu și 18 August n. Câte două zile înainte târg de vite.

Vojtek (c. Timiș): 1 Maiu, 1 Septemvrie.

Vurmloc: 5 Aprilie, 10 Septemvrie.

Vădas (c. Arad): In 17 Aprilie, 24 Iunie și in Dumineca a doua din luna Octomvrie n.

Vârșan: 26 Octomvrie.

Valea-mare: Joi înainte de Paștile noastre și 26 Octomvrie n.

Vrani (c. Caraș-Severin): 13 Aprilie, 11 Iunie, 7 Noemvrie.

Vascău — Vaskóh (Bihor): In Vinerile cele dintâi din lunile Aprilie, Iunie, August Octomvrie și Decemvrie.

Verespatak — Roșia: Vineri și Sâmbătă din cea din urmă săptămână a lunii Martie și in a doua săptămână din Octomvrie.

Vermeș (c. Caraș-Severin): 8 Maiu, 11 Octomvrie. Vinerea târg de săptămână.

Zabola (Săcuime): Vineri înainte de prinsul postului mare catolic. Vineri după 24 Iunie cāl. nou și in Vinerile ce cad după 4 Oct. și după 25 Nov. n.

Zarand (c. Arad): Dumineca întâi din postul mare românesc. In Dumineca Rusaliilor românești. In ziua de sf. Maria noastră și in Dumineca ce va cădea înainte de 17 Dec. n. Câte o zi înainte Sâmbăta târg de vite.

Zelau — Zilah (c. Sălăgiu): In cea dintâi Joi din lunile: Martie, Iunie, Sept. și Dec.

Zerindul-mare (c. Arad): 1 Ianuarie, 12 August. Joia târg de măturie.

Zeteleaca — Zetelaka (Săcuime): 30 Maiu, 3—5 Septemvrie.

Zlagna (c. Alba-de-jos): 1—3 Martie, 16—18 Iunie, 30 August până in 1 Sept. Câte 3 zile premergătoare târg de măturie.

Zorlentul-mare (c. Caraș-Severin): Marti după Floriile românești și două zile premergătoare târg de vite, adică Dumineca și Luni.

Zsombolya (c. Torontal): 27 Martie, 29 Iunie, 8 Septemvrie, 11 Nov. Dacă termenele nu cad pe zi de Duminecă, târgul se ține in Dumineca următoare.

BÂLCIURILE.

(Târgurile) mai însemnate din România.

Februarie in 2, Intimpinarea Domnului, la Roznov. (Neamtu). Carbunesti (Gorj). Galati in 8 la Piatra.

Martie in 9, 40 Mucenici: la Comănești, Oncești (Bacău), Grind (Ialomița), Roznov (Neamtu), Brâncoveni (Romanati), Jupa, Ciupagea (Vlasca), Câmpu-Mare (Arges), Tecuciu (Telcorman), Giurgeni (Ialomița). In 13, Bogdănești, Onesti (Bacău). In 25 Bunavestire: Greci (Olt), Tigveni (Arges), Chiojdeni, Stănești (R. Sărat), Negrești (Vaslui), Bălănești (Gorj). La sf. Todor: in Iasi. In săptămâna brânzei, Marti și Mercuri: la Vaideeni (Vâlcea). In Dumineca Floriilor: la Iasi, Sutești (Brăila), Giurgeni, Ciocina (Ialomița), Roznov (Neamtu), Negrești (Vaslui).

Aprilie in 23, sfatul Gheorghe: la Moinești (Bacău), Bărgoan (Neamtu), Botești, Nesporesti (Roman), Slatina, Caracal, Pitesti, Lupoia (Mehedinti), R. Sărat, Sălcioara (R. Sărat), Polovraci (Schitul), Preaiba (Gorj), Slobozia (Ialomița), Frătești (Vlasca), Iasi, Bărlad.

Maiu in 21, sfatul Constantin și Elena: la Ocna, Dărmănești (Bacău), Dobroteni (Olt), Roznov (Neamtu). Galati. La Înălțarea Domnului: in Pitesti, T. Jiu, Uda (Olt), Câmpu-mare (Arges), Mărculești (Muscel), Iasi, Ceacăr, Braila, Slobozia (Ialomița), Neamtu, Trifești (Roman), R. Sărat. La Moși, in București, Mavrodin (Telcorman), Oltenita (Ilfov). Dumineca Rusaliilor: la Alexandria (Telcorman), Vaideeni (Vâlcea). In Dumineca tuturor Sfinților: la Piatra-Neamtu, Chiojdeni (Ialomița), in Pitesti, Ulmeni (Arges). Negoesti (Doli), Luceiu, Sălcii (Ialomița), Jilava (Ilfov), Piatra Negrești (Vaslui).

Iunie in 24, Drăgacea, la Buzău, Focșani, Ipătești (Olt), Buda (R. Sărat), Coletina-Teiu (Ilfov), Giurgeni (Ialomița), Pitesti, Câmpu-Lung, Cornătel, Cărbunesti, Brosteni (Mehedinti). In 29 sfatul Petru, la Bacău, Onesti (Bacău), Viziru-de-sus (Brăila), Brosteni (Ialomița), Talpa (Neamtu), Boghecea, Sagna, Buruenesti (Roman), Giurgiu.

Iulie in 20, sfatul Ilie: la Câmpu-Lung, Florești (Vaslui), Dărmănești (Bacău), Sutești (Brăila), Budești-Ghicăi (Neamtu), Bărlad, Falticeni, Baile Slănic (Bacău), Radiana (Bacău), Giurgeni (Ialomița), Dumitrești (R. Sărat). In 24 la Jilava (Ilfov), Tupilați (Roman). In 27 sfatul Pantilimon, la Ocna (Bacău), Davideni (Neamtu), Curtea-de-Arges, Argintoaia (Mehedinti), Drăghiceni (Olt), Plessești (R. Sărat), Vaideeni (Vâlcea), Pantelimon (Ilfov).

August la 6, Schimbarea la față, la Lociu (Mehedinti), Poenari (Argesti), Neamtu (Muscel), Mogosești, Roman, Damienesti (Roman), Bogdana (Tutova), Galati. In 15 sfta Maria-Mare, in T. Jiu, Curtea-de-Arges, Constanta, Ulmeni (Ilfov), Vârtești, Dumitrești (R. Sărat), Giurgiu, Iasi (Abatoriu), Giurgeni (Ialomița), Cotroceni (Ilfov), Voinesti, Deleni (Vaslui), Cașm (Bacău), Sinaia (Prahova). In 29 Tăierea capului sftului Ioan, la Bacău, Comănești, Onesti (Bacău), Călărași (Ialomița), Davideni (Neamtu), Mogosești, Mircești, Iugani (Roman). In 30, la Bărlad, Cornătel (Dâmbovița).

Septemvrie in 8, sfta Maria-Mică, la Răureni (Vâlcea), tine 25 zile. Cărbunesti (Gorj), Giurgeni (Ialomița), Buda (R. Sărat), Bogdana (Bacău), Ciocina (Ialomița), Valea Hălăucești (Roman), Busteni (Prahova). In 14 Ziua Crucii, la Drăgășani (Olt), Negrești (Vaslui), Scheia, Doljști (Roman), Bărlad, Telega (Prahova).

Octomvrie in 14, Vinerea mare, in Târgu-Jiu, Râmnicu-Vâlcei, Godeni (Muscel), Slobozia (Ialomița), Galati. In 26 Moinești (Bacău), Lupoia (Romanati), Negrești (Vaslui).

Noemvrie in 8, sf. Voevozi, la Ocna, Dărmănești, Onesti (Bacău), Bărlad, Piatra, Telega (Prahova).

Decemvrie in 2, la Comănești (Bacău). In 5, la Piatra. In 7, la Moinești (Bacău), Sutești (Brăila), Neamtu, Borosești, Negrești (Vaslui).

XVII. Răbojul bătrânilor

despre semnele vremurilor în fiecare lună a anului, după Gromovnic.

IANUARIE.

Dacă în ziua Anului-nou se va roși cerul la ivirea zorilor în crepatul zilei, însemnează, că vor fi ploi multe și vărsări de ape. Iar de va străluci soarele frumos și curat în păclă aurie, este semn de an bun și peste mult. Noaptea Anului nou de va fi bun și peste mult. Noaptea vânt, binecuvântat va fi anul care urmează. Dar de va bate în acea noapte vânt de către miază-zi, știe fiecare, că boale multe vor bântui și multă moarte între oameni și animale.

În ziua de Bobotează de va străluci soarele pe cerul senin, bun an va urma, iar de va ninge ori ploua, multă moarte de om se va întâmpla, precum și scumpete de pâine va fi.

În zilele acestea soarele intră în semnul „Vărsătorului de apă”, deci de va tuna în aceste zile plugarii multă pagubă vor avea în sămănături.

FEBRUARIE.

La Întâmpinarea Domnului (Stretenie) dacă luna pe cer va fi curată luminoasă, zăpadă mare va cădea curând după aceea și an bun și roditor va fi. Dacă în ziua de Martion, va fi frig și ger așa va dăinui 40 de zile și 40 de nopți. Iar dacă atunci de cu seară va bate vânt, vânturoasă va fi vremea în 40 de zile.

Dacă în ziua lăsatului de carne va răsări soarele în senin, e bine a ne apuca de sămănatul de primăvară cât mai curând, încă din săptămâna albă.

În 7 Februarie intră soarele în semnul cerului „Pești” care semn vestește frig și umezeală. Dacă va tuna în ziua când intră soarele în zodia Peștilor, stricare de pâine se va întâmpla.

MARTIE.

Câteva zile din Martie dacă vor fi neguroase apoi peste tot anul vor fi ploi. Tot așa în câte zile din luna Martie va cădea rouă, în atâtea zile după Paști va fi brumă, iar în luna August atâtea zile neguri stricăcioase. Dacă luna lui Martie va fi uscată, iar luna lui Mai tare ploioasă, va fi belșug de pâine. Dacă noaptea Bunei vestiri va fi luminoasă și stelele vor străluci frumos, e semn de mare ind destulare în bucate, și anul întreg va fi binecuvântat.

Dacă în Vinerea mare va fi o ploaie lină și căldică, mare bucurie vei avea de rodirea

holdelor tale. Ziua sf. Paști de va fi ploioasă, atunci încă 50 de zile vor fi mai mult ploioase decât senine.

Bagă de seamă cum va umbla vremea Mercuri, Joi, Vineri și Sâmbătă din cea dintâi săptămână a postului mare, că întocmai așa va fi primăvara (Mercuri), vara (Joi), toamna (Vineri) și iarna (Sâmbătă).

La 40 de Sfinți, în 9 Martie, e începutul primăverii, ziua și noaptea se fac asemenea de lungi. (Ecvinocțiul de primăvară 21 Martie după călindarul nou). În ziua aceea intră soarele în zodia „Berbecului”, care este de regulă călduros și uscat. În vremea aceasta e bine a face negustorii și călătorii.

Dacă va tuna în ziua de 40 de Sfinți, când intră soarele în semnul „Berbecului” însemnează mare frică și zăpăceală între oameni.

APRILE.

Luna Aprilie, de regulă se întâmplă, că este tare schimbăcioasă și ploioasă. S'a socotit, cu bună socoteală, că pricina la aceasta nestatornicie de vreme ar fi, că în luna aceasta cele 7 stele de pe cer, cari se numesc *Pleiade* iar poporul le zice *Moașe*, se înalnesc seara și dimineata cu stelele ce se numesc *Vițel*, și cu soarele și de multeori se întâmplă că acest semn oeresc, Vițelul, merge laolaltă cu planeta Saturn și se împreună cu Pleiadele. Atunci se întâmplă că se face primăvara ger, zăpadă și frig, care aduce mare stricăciune grădinilor.

În 8 Aprilie intră soarele în semnul cerului „Taur” care e călduros și uscăcios. Dela această dată începând e bine ca omul care are lipsă să se apuce să zidească case, să altoiască în grădină și de chivernisirea holdelor.

De va tuna la 18 Aprilie, adică în ziua când intră soarele în zodia „Taurului” va fi recoltă slabă de orz și de săcară.

MAI.

Tunetele și trăsnetele, dese și puternice din această lună, an bun și vară rodnică însemnează. An bogat va fi chiar și dacă în această lună va ploua până va putezi gluga ciobanului de după cap. În ziua de Rusalii de va fi ploaie multe zile rele vor urma.

La 10 Mai intră soarele în semnul cerului ce se numește „Gemenii” care este călduros. Atunci e bine a face negustorie și a umbla la vânat.

IUNIE.

Dacă în ziua de Sânziene (Nașterea Sf. Ioan Botezătorul) va răsări soarele frumos și până la apunerea sa va străluci, va fi vreme bună la seceriș și la cosit. Iar dacă în ziua aceasta va fi negură sau ploaie atunci și pe timpul secerișului va fi multă ploaie ca senin.

La 12 Iunie intră soarele în semnul ceresc ce se numește „Rac”. Acesta este călduros și umed. Pe vremea aceasta e bine să faci ceva moară nouă, ori să repari ce e vechi căci și așa nu prea se îmbulzesc oamenii cu măcinașul.

În luna aceasta, la Sânziene, de va tuna, în Crucea amezii, va fi rod bun la pâine, dar vacile vor rămâne sterpe.

IULIE.

În ziua de 2 Iulie (Punerea cinstului vest. al Nasc. de Dumnezeu) dacă va ploua, ori va bate vântul, mare pagubă vei avea în nuci. Alunele însă vor rodi din belșug. După 2 Iulie urmează „zilele câinești” cari se numesc așa, pentru că steaua cânelui se apropie de soare și umblă și ziua cu el. O putem vedea ziua pe lângă soare, dacă ne uităm într'un lac, ori într'un ciubăr cu apă limpede. Când va fi în zilele câinești mai multă ploaie și umezeală, decât senin și vreme bună, să te păzești bine, căci ușor poți cădea în boale. Iar de va umbla vreme bună, anul, până la sfârșit, va fi sănătos.

Dacă în trei săptămâni înainte de 15 Iulie va fi vreme bună și călduroasă, atunci sămănăturile de pe șesuri vor rodi frumos, iar din contră cele de pe dealuri vor aduce rod mai puțin bogat.

În 15 Iulie de va tuna cu un ceas mai înainte de Crucea amezii, însemnează că iarna viitoare va sosi de timpuriu; iar dacă va tuna la un ceas după amiazi va fi toamnă lungă și frumoasă. Dacă soarele în ziua aceasta va străluci pe un cer senin și curat, iarna va fi de mijloc, dar cu vânturi reci. De va fi însă ploaie — și iarna va fi ploioasă.

În 6 Iulie (sf. Sisoe) intră soarele în semnul ceresc numit „Leul” carele este uscat și foarte ferbinte. Pe vremea asta e bine a zidi case și a intra la moșii. De va fi întunecat în 6 Iulie seara și orzul de pe dealuri vor avea scădere.

AUGUST.

În ziua de sf. Marie, 15 August, de va fi cerul senin, poamele se vor coace bine, chiar și dacă le va fi opăcit ploaia până acum. De vei găsi în ziua aceasta struguri copti în vie, bună nădejde să ai de vin mult și bun. Toamna în-

treagă va fi la fel cu vremea din ziua de sf. Bartolomeu (25 August).

La 12 August intră soarele în zodia „Fecioarei”, semn ceresc uscat și răcoros. De va tuna în ziua aceasta se vor porni ploi cari vor ținea 8 zile și va îneca câmpurile pe multe locuri.

SEPTEMBRIE.

La 10 sau la 11 Septembrie de va fi senin, mare belșug de vin și de poame vei aduna. Iar mere de stejar (gogoșele, mărul lupului) și le taie în două. Dacă vei găsi în ele paiangin, anul va fi rău; de vei găsi muscă, anul va fi de mijloc; de vei găsi vermuleț anul va fi bun; iar de nu vei găsi nimic teme-te de boale. De vor fi afară din cale multe mere de stejar să ști că iarna va începe, cu multă zăpadă, înainte de vreme și frig deajuns va fi. De vor fi merele de stejar la mijloc bune, bun va fi și anul viitor, de vor fi ude vara viitoare va fi ploioasă, iar de vor fi uscate, secetoasă va fi și vara viitoare.

În luna aceasta intră soarele în zodia „Cumpenii”, când se face ziua și noaptea asemenea Echinocliul de toamnă 8/21 Septembrie). Semnul ceresc „Cumpăna” e cald și ud. De va fi tunet când soarele e în zodia Cumpenei se vor strica poamele.

OCTOMBRIE.

De vor începe a cădea frunzele arborilor încă din luna aceasta, iarna va fi tare, iute și aspră.

Priveste seara stelele ce se numesc „Găinușa” (găina, cloșca), când apun, (că de regulă în luna aceasta se întâmplă de apun seara) și de va ploua seara înainte de apusul „Găinușei” vara va fi timpurie și roditoare. Iar de va fi ploaie cu grindină când apune „Găinușa” vom avea numai roade de mijloc la sămănături. De va ploau după apusul Găinușei vara va fi târzie dar nu rea.

Să bagi de seamă și să-ți însemnezi în care zi din luna aceasta ninge mai întâi. Numără apoi câte zile sunt până la Crăciun, căci tocmai în atâtea zile va mai ploua și va mai ninge și după Crăciun.

În 12 Oct. intră soarele în semnul ceresc ce se numește „Scorpie” care este umedă și friguroasă. Pe vremea aceasta să te ferești de leacuri și nici într'un fel să nu te apuci de vr'un lucru nou. De vor fi tunete în zodia Scorpiei, pâinea se va scumpi și va fi foamete pe unele locuri. Se numește semnul acesta Scorpie, pentru că vremea este veninată și jalnică, aerul nepotrivit: dimineata frig și răceală și pe la amiazi căldură și nădușală. De aceea să te ferești de boale.

NOEMVRIE.

Intr'una din zilele dela începutul lunii acesteia, mergi în pădure și taie dela un stejar surcele. Dacă surcelele le vei simți uscate, uscată va fi și iarna și vara următoare. Un bun cunoscător al vremurilor Constantin, scrie, că pe cum va fi vremea în 24 Noemvrie așa va fi peste tot anul viitor.

În ce chip va fi ziua de 26 Noemvrie, așa va fi și în 26 Februarie și celelalte zile până la sfârșit.

Apoi să mai ști, că filosoful Aristotel, în cartea sa IV despre fiarăle sălbatece scrie, că pasărea Alvion, scoate pui totdeauna în 17 sau 18 Noemvrie și în zilele aceste două, se conținesc valurile mărilor.

La 30 Nov. (sf. Andreiu) umele ras un vas cu apă și-l lasă să stea în liniște pe masă, ca să nu se clătească nici cum. Dacă dela o vreme, apa se va fi vărsat singură din vas, va fi an ploios. Dacă însă vreme de un ceas nu se varsă, va fi an secetos.

La 10 Nov. soarele intră în zodia „Săgetătorului”, care este uscat și ferbinte. De va tuna, în ziua aceasta înseamnă, că holdele de pe coaste vor fi bun, iar cele de pe șes vor fi slabe.

DECEMVRIE.

Tărani de demult numărau din 13 Dec. (sft. Lucie) 12 zile și 12 nopți, adică până la Crăciun și susțineau, că precum e vremea în 13 Decemvrie așa va fi întreagă luna lui Ianuarie, 14 Decemvrie ca luna Februarie, 15 Decemvrie ca luna Martie și așa mai departe.

De va cădea Crăciunul *Dumineca*, iarna va fi caldă îndoit de era și ploioasă; primăvara ploaie și cald. Vara veselă și vreme bună, toamna vânturoasă. Vin, poame și miere multă. Șerpilor și oilor le va fi perire. Imblătitură puțină, dobitoacelor și fiarălor selbatice înmulțire. Oamenilor bătrâni și muierilor povarnice primejduire; iar celor însurați dragoste cu pace.

De va fi Crăciunul *Lunia*, va fi iarnă de mijloc, primăvară bună și ploioasă, vară cu ploi și vânturi pe vremea secerișului.

Prin sate veselii la ospete. Vin mult și miere puțină. Mare moarte printre bătrâni. Ostașilor bucurie și femeilor mare scârbă și primejduire.

De se va întâmpla Crăciunul *Martia*, iarna va fi grea și zăpadă multă. Primăvara bună, dar

ploioasă și vânturoasă. Vara mijlocie, toamna secetoasă, viile proaste, holdele de mijloc, poamele puțin, în animale scădere. Boale între muieri, mai marilor supărări, celor ce călătoresc pe mare durere și înecări multe. Unt și miere multă.

Când se va întâmpla Crăciunul *Miercurea*, iarna va fi aspră și cu mari vijelii, dar și bună chiar dacă va ploaia în câteva rânduri. Primăvara va fi ploioasă și vara frumoasă. Pâne, fân, vin, poame și mere destule. Ceapă și unt puțin. Vreme rea pentru meșteșugari și negustori, moarte între copii și pagube oamenilor buni.

De va fi Crăciunul *Joia*, iarna va fi ploioasă, vânturoasă și tare, ghiață va fi multă, dar spre sfârșit iarna se va domoli. Primăvara cu vânturi și ploi multe, vara frumoasă dar nu va fi secetă mare. Grâu, poame și vin din belsug, dar miere puțină. Toamna mestecată cu vânturi și ploioasă. Viața lumii va fi pașnică, iar ceice stăpânesc lumea către sine vor trage binele.

De se va întâmpla Crăciunul *Vinerea*, iarna va fi grea, năpraznică și statornică. Primăvara bună dar ploioasă. Vara statornică și cu ploi mari pe vremea secerișului. Toamna bună și cam secetoasă. Pâne, vin și fân din destul. Moarte între oi și stupi. Dureri de ochi și de gât la oameni. Muierilor povarnice sminteală și între copii boale și moarte.

Dacă va cădea Crăciunul *Sâmbăta*, iarna vor fi neguri și zăpadă multă. Primăvara ploi și vânturi. Vară călduroasă. Toamnă secetoasă. Pagubă puțină în oi. A treia parte din roadă abia va rămânea. Tunete multe, sămănături bune, pâne și poame puțin și vrajbă multă între oameni. La oameni și la stupi boale fără veste. Seninul din ziua de Crăciun aduce an bun. A patra zi de va străluci soarele, cu moarte îngrozește pe cei tineri. A cincea de va fi senin pâne multă și poame vor rodi. A șasea zi de va fi luminoasă bucurie vom avea din grădini. A noua zi de va ploua va fi an bun pentru oi.

În 12 Decemvrie intră soarele în zodia „*Tapului*” și se întoarce dela iarnă către primăvară, de aceea ziua începe a crește. Semnul Tapului este friguros și uscat. În vremea aceasta e bine a se lega căsătoriile. De va fi trăznet când soarele se află în zodia Tapului va fi an ploios și stricăciune la sămănături.

XIII. Semnele vremurilor

după arătările din văzduh, după animale și lucruri din lume, precum le-au statornicit și adevărit înțelepciunea filosofilor din bătrâni.

Dintre toate paserile de curte, porumbii sunt mai mari gâcitori pentru schimbarea timpului. Când porumbii se vor așeza pe streșina porumbarului cu gusa plină către răsărit, dacă nu va ploua în noaptea aceea, va ploua de sigur a doua zi.

Dacă porumbii zboară departe și numai târziu spre seară vin la culcuș, semn de vreme bună îndelungată. Iar când vor ciuguli pe aproape prin curte și vor intra de vreme în căsuliile lor, ploaia e aproape.

E aproape ploaia dacă albinele intră în coșniță înainte de apusul soarelui.

Semn de ploaie este, dacă ciorile se scoală de până în ziua și fac gălăgie în sborul lor.

Dacă pânza coasei rămâne uscată va ținea vremea bună, dar dacă se înverzește și bate în albastru roșu, în curând va ploua.

Dacă toporul e neted și lucitor va fi vreme bună, iar dacă coada lui se cleiește și nu lunecă în mână e semn de ploaie.

Dacă la primul pătrar luna n'are pete întunecoase, va fi vreme frumoasă.

Vara, dacă luna ni-se pare roșie la răsăritul ei și va fi strălucitoare, e semn de mare căldură și vreme bună.

Când paianjenul cu cruce își strânge firele dela casă va ploua, iar de le lungeste va fi vreme frumoasă. Dacă stă și nu lucrează va ploua, iar dacă chiar pe vreme de ploaie îl vezi umblând pe firele lui, ploaia va înceta.

Tot la 24 de ore paianjenul își schimbă firele de casă și dacă schimbarea o face seara, noaptea va fi frumoasă și senină.

În ajunul ploii, păunul strigă, papagalul se ceartă, bibilina sare și se urcă pe cotețe, găscă gâgăie și se aruncă în apă ori zboară.

Cântatul regulat al greerilor încă vestește vreme bună.

Dacă jăratecul ți-se pare mai aprins ca de obicei, va fi vânt.

Când mirosurile plăcute ori neplăcute se răspândesc mai tare și se simt mai aspre e semn de ploaie.

Ceața de după ploaie ne spune îndreptarea vremii, iar ceața de după vreme bună vestește schimbare.

Se schimbă vremea și atunci, când stelele ni se par mai mari și mai aproape una de alta, ca de obicei.

Când ne zimbește fulgeratul la marginea orizontului, fără să dădăie și fără să fie nori pe cer, e semn de vreme bună și căldură cu năduf.

Dacă după ploaie, norii se lasă pe pământ ca păcla, se va îndrepta vremea.

Când umblă șeara lilieci mulți e semn de vreme frumoasă.

Dacă pisicile peptănându-se își dau cu labele după ureche, va ploua.

Ploaie va fi și când caprele și berbecii joacă ori se bat.

Dacă câinii n'au odihnă și scormonesc în pământ, — plouă.

Norii albi, și aburii, pe de desubtul celor negri, întunecați sunt semn de peatră.

Dacă ciorile, găștile și ratele sălbătăcite vin cu grămada e semn că se apropie frigul.

Când funinginea se aprinde și pâraie pe fundul și pe pereții căldărilor, semn de frig și ploaie.

În timpul când e lună nouă, timpul e mai frumos ziua ca noaptea, în sfertul dintâi al lunii e mai frumos seara decât dimineața; când e lună plină e mai frumoasă noaptea ca ziua; iar în sfertul din urmă al lunii e mai frumos dimineața ca seara.

Când soarele răsare întunecos și se ridică fioros e semn de vânt.

Când norii dela răsărirea soarelui merg către apus se poate aștepta timp frumos statornic.

Dacă soarele, când răsare sau apune, ni-se pare mai mare ca de obicei, și pe lângă aceasta va sufla și vânt de meazăzi, va urma ploaie.

Dacă la răsăritul soarelui cerul e roșu și la apusul lui cerul e vânat, vânt și ploaie va urma.

Când ni-se pare că soarele a răsărit mai de dimineață ca de obicei, și e încunjurat de imburală roșie, ploaie mare vestește.

Când rotogolul lunii e întunecos și cornurile ei ni-se par mușcate semn de ploaie este. Când luna are cearcăni și totodată bate vânt de miazăzi, să ști, că ori mâine, ori poimâine va ploua.

Dacă cornul cel din jos al lunii va fi mai întunecos, ca cel de sus, atunci în pătratul dintâi va fi ploaie.

După trei zile dela luna nouă, dacă vei vedea, că un corn e mai drept și altul că bate în vânt, să ști că în săptămâna viitoare va fi vreme ploioasă.

Mai multe cearcăne în jurul lunii și în felurite fețe cari se prefac în norișori negri și tulburi, vestesc ploaie grabnică și fără de nici o lipsă.

În pătrarul din urmă, dacă va avea luna cearcăn roșu, ploaie mare și vânt însemnează și cum va fi vremea la schimbarea pătrarului de lună, cam așa va rămânea până la sfârșitul pătrarului.

Dacă pe cer nu sunt nori, dar totuși ni-se par stele puține și fără strălucirea obicinuită, să ne așteptăm la furtună mare.

Când „Calea laptelui” (drumui lui Traian, Calea Vacilor) de pe cer ni-se arată limpede, cu multe și mărunte stele luminoase, să avem nădejde bună de vreme frumoasă.

Cearcăne mohorate în jurul stelelor aduce vânt, aier curat și răceală.

Dacă dimineata, înainte de răsăritul soarelui cerul e roșu ca sângele e semn, că în ziua următoare va fi vânt sau ploaie, iar dacă cerul se roșește ca sângele după sfîntitul soarelui, ziua următoare va fi frumoasă, iar dacă roșata de dimineata sau de seara va fi în fața aramei va urma vreme neplăcută.

Norii cari în chip de munți albi, ori ca troiene de zăpadă se ridică la marginea cerului și grămădesc ca turnurile vestesc vreme luminoasă.

Norii întunecați roșii-verzi, cari se ridică grămezi la apus, aduc ploaie pe trei zile.

Norii albi sau cenușii adeseori aduc grindină.

Când în zilele călduroase de vară norii fac pe cer tot felul de friguri și închipuiri să nădăduim ploaie.

Din norii negri și albi de regulă ies tunete cu mari cutremure. Loviri de trăsnete și fulgere năprasnice isvoresc din norii roșcați-turburi.

Dacă seara sunt nori mari de către mează-noapte și răsărit, și vin repede din părțile acelea în noaptea aceea va fi ploaie și vreme tare.

Negura deasă (ceata, burhaiul) ce se lasă de cu seară aduce ploaie peste noapte.

♦ Când vedem negura așezată pe văi și stă-tută, iar culmea dealurilor și munților curată și limpede, va fi timp frumos.

Ploaia care începe domol și crește mereu, cu încetul, ține mai îndelungat ca aceea care se sloboade dintr'odată. Ce vine repede, repede și trece.

Semn de ploaie este, când paserile văzduhului se adună pe lângă ape și cu strigare mare se scaldă și se cufundă în apă.

Semne de ploaie sunt când paserile de apă se trag la uscat; când cioarele se adună stoluri și se desparte repede; când boii își largesc nările și mirosind cu nasul ridicat se întorc spre miazăzi și culcându-se se ling bărbătește; când râmele ies din pământ; când paianjenii se trag în unghiu; când muștele, țintarii și puricii pișcă mai întepător ca de obicei.

Dacă paianjenii se lasă încet pe ațșoara din pânză, semn de vreme bună. Când peștii cei mari înnoată la suprafața apei, de i-ai putea prinde cu mâna, ori fac sărituri din apă afară, va ploua.

Dacă paianjenii torc liniștit, și-si întind mult culcușurile lor, dacă râmele scot multe rămături (frecăței) din pământ, dacă albinele nu se depărtează, ci zboară numai în jurul stupinei punându-se pe lemne, toate acestea vestesc ploaie.

Dacă asudă păreții, dacă cade funinginea, ori se aprinde și pălpăie pe horn în sus, dacă sarea e umedă și untul topit asudă cu broboane de apă, dacă se moaie coardele dela laută, dacă se jilăvește potângul de piele, șerparul și cureaua de încins, e semn de vreme ploioasă.

Când mănâncă câinii fire de iarbă, când se pun ciorile pe crucile dela turnuri, căraiesc triste și își vâra capul sub aripă; când se freacă porcii de ce ajung și aleargă la culcușuri cu paie în gură, când vacile, fiind seară de vară frumoasă nu se culcă în curte ci se duc de se așează în grajd și mugesc, când sbiară măgarii mai deseori ca de obicei, mișcă urechile, ridică coada și se tăvălesc în tărână, când cântă cocoșii pe la 9, 10 sau 11 ceasuri seara, — toate acestea sunt semne de ploaie. Dar va ținea ploaia îndelungat dacă cocoșii bătrâni, nu intră în coteț după ce a început a ploua ci se piimbă prin ploaie.

Dacă se înmoaie curelele dela opinci, dacă plesnesc cărbunii aprinși și schinteiază, dacă ceata miroasă greu, a sperlă paie arse, dacă clopotele sună mai tare și se aud mai de departe ca de obicei, dacă ferbe apa ușor și fără sgomot, încă e semn de ploaie.

Semne de frig și îngheț: Dacă paserile se ascund prin tufișuri, prin locuri ferite și tac molcom; dacă paserile de apă (în ajunul frigului) pleacă dela bălțile mari, cari îngheață și se adună pe la isvoare și pe la apele curgătoare cari nu îngheață așa curând; dacă pisicile se întorc cu spatele către foc; dacă paserile mici se adună stoluri și umblă împreună,

† Sublocot. Fabiu Bontescu,
un vrednic și însuflețit tânăr român de cari se legau mari nădejdi, a murit moarte de erou pe câmpul de luptă.

Doi buni prieteni ai Rămănilor: abatele Zavoral (în alb) și lângă el prof. univ.
dr. Ion Urban Iarnic (ambii din Praga). Ceilalți sunt răniții români cari sunt îngrijiți
cu multă dragoste creștinească de aceste două suflete nobile.

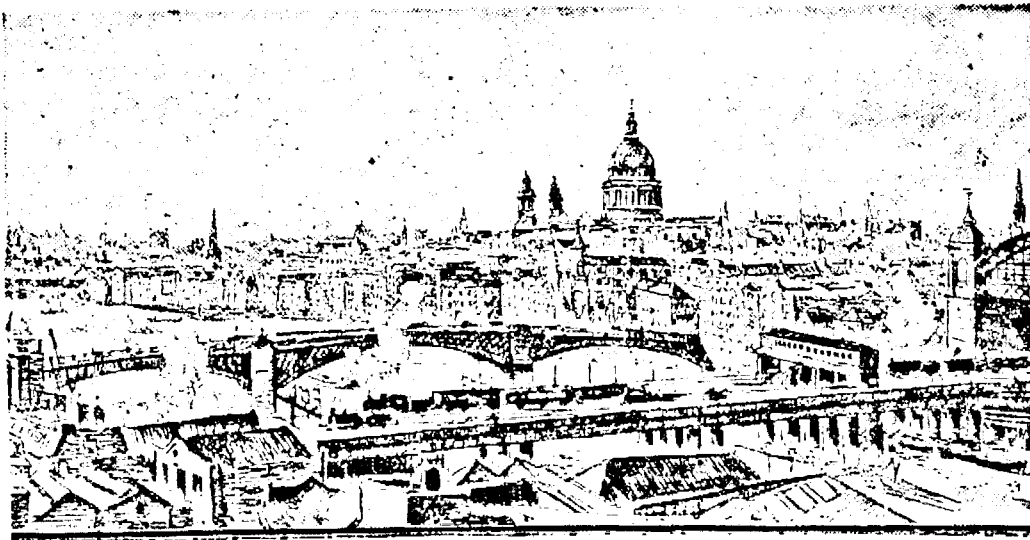
† Prof. Vasile Micula,

distinsul și simpaticul profesor la școlile centrale române din Brașov. Născut în comuna Fădimac, com. Caraș-Severin din familie de țărani. După absolvirea gimnaziului din Lugoj și a studiilor filosofice în Budapesta a funcționat ca profesor la preparandia română din Arad (1908—1912), iar de aici a trecut la școlile din Brașov. A servit ca sublocotenent la regimentul 21 de artilerie. Pentru ținuta sa eroică a fost distins cu „Signum laudis”, înaintat la rangul de locotenent și numit comandant de baterie. A murit moarte de erou pe câmpul de luptă italian, în 23 Aug. 1915, lovit în șase locuri de un granat dușman. Îi deplâng: școala română, soția cu 3 orfani, părinții și toți cei ce l-au cunoscut și iubit pentru frumoasele sale calități sufletești caracterul său integru.

† Căpitanul Ion Goșa,

un harnic, distins și simpatic ofițer român din armata ces. reg. Născut în Săliște, la anul 1884, din o familie fruntașă de țaran. După absolvirea studiilor militare a servit în Sibiu, Arad, la regimentul 33, apoi în Brașov la regimentul ces. reg. de infanterie Nr. 2. A colaborat la ziarul „Românul”, publicând articole de importanță militară și politică. Pentru serviciile excelente și ținuta sa eroică pe câmpul de războiu a fost avansat la rangul de căpitan și distins cu medalia de aur pentru vitejie, signum laudis, crucea militară pentru merite cu decorație de războiu. A murit moarte de erou la Răvarusca în Galiția, în vara anului 1915.

Vederea orașului Londra (capitala Angliei).
(Partea orașului care a fost bombardată de Zeppelinurile germane).

dacă Țes paianjenii două-trei pânze una peste alta într-o noapte peste 10 zile va urma un ger mare.

Iarnă grea va fi când pasările sunt tare grase și picioarele lor mai mult negre ca negrișoare; când rodește din greu cucuruzul, mălaiul, ghinda, nucile și alunele; când alunii au mătșori mulți și în ghinda vermănoasă nu se cunosc paianjenii; când sunt șoareci mulți; când blana (părul) lupilor, epurilor și vulpilor e mai deasă ca de obicei; când șoarecii de munte își astupă intrarea găurilor cu mușchi; când cad frunzele arborilor îndată ce s'au veștejit.

Iarna va ținea mult: când furnicile își fac mușinoarele mai mari și mai înalte ca de obicei; când sunt vespi și goange multe în luna Octombrie; când paserile de pădure se apropie de sate și locuințe.

Iarna timpurie va fi: dacă paserile de apă părăsesc lacurile și râurile, când se adună corii și pleacă de vreme; când se bat găștele și fac gălăgie în jurul mâncării, dacă cântă vrăbiile cum se creapă de ziuă; dacă pleacă rândunculele înainte de sf. Marie mică.

Iarna va fi moale: când este jir mult dar alte fructe sâmbure (nuci, ghinde) puține, când nu se trec toate florile pe la sfârșitul toam-

nei; când sunt puține ciuperci vara; când tună în Nov. și Dec., este semn. că nu va fi iarnă până la Crăciun.

Ce mai zic plugarii?

În Ianuarie: apă multă, vin puțin; apă puțină, vin mult.

Februarie: ciobanii mai bucuroși văd lupul. decât soarele.

Martie: pulberea de pe drum, din luna lui Mărțișor, se cântărește cu aur, iar tunetele de vreme sunt foamete târzie.

Aprilie: Prier prierște când plouă și ninge.

Mai: ploaia din Mai fân destul, pâine multă și vin bun; Rusalii ploioase culesuri frumoase.

Iunie: vântul de miazănoapte, vin și bucate. Ce nu poate coace *Iulie*, *August* și *Septembrie* nici *Brumariu* nu poate frige. Paiele vechi, fânul și ovăsul sunt, ca banii cei vechi și ca prietenii cei buni. Oile au măsele de fer dar rânză de lână. Vacile se roagă:

Dă-mi bine la gură
Că-ți dau la măsură.

Ochiul stăpânului îngrășă vitele, însă de paie goale nu se îngrășă nici caprele.

Răvaşul aşezămintelor

noastre româneşti, bisericeşti, şcolare, culturale, sociale, economice, etc.

Biserica.

Biserica cea vie românească din ţările tinătoare de coroana Sf. Ştefan, o formează cele peste trei şi jumătate milioane suflete de Români, băştinaşi pe aceste meleaguri de aproape 2000 de ani.

Aproape una şi nedespărţiţi în credinţa dogmatică, dar cu acelaş rit ortodox, liturgic şi ceremonial, cu aceeaş limbă românească în serviciu şi administraţia bisericească, Românii de aici se țin de două biserici surori: cea greco-orientală, (Metropolia de Sibiu) şi cea greco-catolică (Metropolia de Blaj).

I. Biserica gr.-or. română.

Numirea oficioasă, înregistrată în lege: „*Biserica ortodoxă română din Ungaria şi Transilvania*”.

Metropolia bisericeii gr.-or., reşedinţa Sibiu, se compune din: Arhidieceza Transilvaniei, dieceza Aradului şi dieceza Caransebeşului.

Arhiepiscop şi Metropolit: Excelenţa Sa Înalt Prea Sfinţitul Domn *Ioan Meţianu*, *arhiepiscop* al Transilvaniei, metropolit al Românilor ortodocşi din Ungaria şi Transilvania, consilier intim al Maj. Sale ces. şi reg. apost., cavalier al ordinului „coroana de fer” cl. II, proprietar al crucii cea mari a ordului „Francisc Iosif”, membru în casa magnaţilor, etc. (Reşedinţa în Sibiu).

Episcopi diecezani: Prea Sfinţia Sa Domnul *Ioan I. Papp*, episcopul Aradului, Orăzii-mari, Ienopolei, Hălmaşului şi al părţilor anexate din Bănatul timişan, membru în casa magnaţilor.

Prea Sfinţia Sa d. *Dr. Miron E. Cristea*, episcopul Caransebeşului, membru în casa magnaţilor.

Sinodul episcopesc al mitropoliei se compune: arhiepiscopul-metropolit, ca president, membrii: episcopii diecezani, consilieri: demnitarii mitropolitani, cari sunt următorii: *Dr. Ilarion Puşcariu*, arhimandrit, vicar arhiepiscopesc în Sibiu; *Filaret Musta*, arhimandrit, vicar episcopesc în Caransebeş; Au-

gustin Hamsea, arhimandrit, egumenul mănăstirii H.-Bodrog; *Vasile Mangra*, arhimandrit, vicar episcopesc în Oradea-mare; *Dr. Eusebiu R. Roşca*, protosincol, director seminarial în Sibiu; *Dr. Iosif T. Badescu*, protosincol, ases. cons. în Caransebeş; *Roman R. Ciorogariu*, protosincol, dir. sem. în Arad; *Dr. Iosif Olariu*, protosincol, dir. sem. Caransebeş; *Ghenadie Bogoevici*, protosincol, adm. realit. fund. „Gozsdu” Budapesta.

Congresul naţional bisericesc, care hotărăşte şi legiuieşte toate chestiunile ce priveşte întreaga metropolie, îl formează:

Preşedintele: Arhiepiscopul-metropolit.

Membrii naturali: episcopii diecezani.

a) clericali (preoţi), câte zece din fiecare eparhie, aşadară 30.

b) mireni: câte 20 din fiecare eparhie, aşadară 60. Cu totul deci congresul naţional-bisericesc se compune din 90 de membri, aleşi de toţi credincioşii maioreni (capi de familie) cari sunt luaţi cu drept de vot în lista parohială a vre-unei comune bisericeşti şi-şi împlinesc datoriţele parohiale. Congresul naţional-bisericesc se convoacă de către preşedintele arhiepiscop-metropolit, cu aprobarea Maj. Sale împăratului şi se întruneşte numai din 3 în 3 ani la Sibiu. În cazuri de lipsă arzătoare se poate convoca şi în *sesiune extraordinară*, ca de pildă pentru alegerea metropolitului.

Reprezentanţa fundaţiunii „Gozsdu”. Chivernisirea marelui fundaţiuni: a nemuritorului Gozsdu, încă e încredinţată consistorului metropolitan şi se face prin următoarea reprezentanţă: a) *membri:* *Ioan Meţianu*, arhiepiscop şi metropolit; *Ioan I. Papp*, episcopul Aradului, *Dr. Miron E. Cristea*, episcopul Caransebeşului; *Avram Berlogia*, jude în penziune la curia reg. în Budapesta; *Parteniu Cosma*, director la banca „Albina” în Sibiu; *Georgiu Serb*, cons. aulic, în Budapesta; *Antoni Mocioni de Foen*, mare proprietar Bulci; *Dr. Nicolau Poenaru*, adv. în Aleşd. *Dr. Ioan Mihu*, mare proprietar Orăştie.

Cancelaria: Exactor: Ghenadie Bogoeviciu, protosincol Budapesta, cassar și controlor: cei dela consistoriul metropolitan. Administratorul realităților în Budapesta: Ghenadie Bogoeviciu, protosincol.

Eparhiile.

Metropolia ortodoxă română din Transilvania și Ungaria se compune din următoarele trei eparhii:

A) Arhidieceza Transilvaniei.

Arhiepiscop cu reședința în Sibiu: Exzellența Sa I. P. S. Domn *Ioan Mețianu*. Arhimanștrul: *Dr. Il. Pușcariu*, secretar: *Dr. G. Proca*.

Sinodul arhidiecezan, prezidat de arhiepiscopul se compune din 20 deputați din cler și 40 dintre mireni aleși pe trei ani în cele 20 de cercuri electorale în cari e împărțită arhidieceza.

Consistorul arhidiecezan, se compune din 5 asesori ordinari (cu salarii) și mai mulți asesori onorari. E împărțit în trei senat: bisericesc, școlar și episcopesc. Asesorii sunt aleși (de regulă realeși) de către sinodul arhidiecezan, din trei în trei ani.

Arhidieceza Transilvaniei sustine în Sibiu și un *Seminar teologic și pedagogic*, unde învață cei ce vreau să se facă preoți ori învățători; „Seminarul Andreian”. Cursul teologic e de 4 ani; cursul pedagogic de 3 ani. Director al ambelor cursuri: *Dr. Eusebiu Roșca*.

Protopresbiteratele:

Arhidieceza Transilvaniei se compune din 34 de tracte protopresbiterale. Fiecare tract protopresbiteral are și sinod, comitet, epitropie și scaun protopresbiteral, compuse din membrii aleși de parohiile din tract (10 preoți și 20 mireni); scaunul protopresbiteral e compus numai din preoți. Tractele protopresbiterale sunt următoarele:

I. *Tractul Abrud*. Protopresbiter: *Petru Popoviciu*, cu reședința în Abrud. 23 parohii, 23 preoți, 14 învățători în 13 școale confesionale. Numărul sufletelor 20.072.

II. *Tractul Agnita*. Protopresbiter: *Ioachim Muntean*, reședința prot. Agnita. 34 parohii, 35 preoți, 30 învățători în 28 de școale. Numărul sufletelor: 18.689.

III. *Tractul Alba-Iulia*. Protopresbiter: *Ioan Teculescu*, reședința prot. în Alba-Iulia. 40 de parohii, 43 preoți, 28 învățători în 27 de școale confesionale. Numărul sufletelor 32.142.

IV. *Tractul Avrig*. Protopresbiter: *Ioan Cândea*, reședința Avrig, 23 parohii, 27 preoți, 37(!) învățători în 21 de școale confesionale. Numărul sufletelor 23.460.

V. *Tractul Bistrița*. Protopresbiter: *Gregoriu Pletosu*, reședința protop. Bistrița. 24 parohii, 25 preoți, 15 învățători în 13 școale conf. Numărul sufletelor 18.543.

VI. *Tractul Bran*. Protopresbiter: *Ioan Hamsea*, 24 parohii, 29 preoți, 37 învățători în 23 de școale confesionale. Numărul sufletelor de 26.431.

VII. *Tractul Brașov*. Protopresbiter: *Dr. Vasile Saftu*. 25 parohii, 31 preoți, 46 învățători în 20 de școale conf. Numărul sufletelor 34.250.

VIII. *Tractul Câmpeni*. Protopresbiter: *Romul Furdui*. Reședința prot. Câmpeni. 19 parohii, 24 preoți, 17 învățători în 12 școale. Numărul sufletelor: 35.268.

IX. *Tractul Cetatea-de-piatră*. Protopresbiter: *Vasile Duma*, reședința protopresb. Borcut, 31 parohii, 36 preoți, 16 inv. în 16 școale conf. Numărul sufletelor 19.150.

X. *Tractul Cluj*. Protopresbiter: *Tuliu Roșescu*. Reședința prot. în Cluj. 34 parohii, 34 preoți, 18 învățători în 17 școale confesionale. Numărul sufletelor 27.815.

XI. *Tractul Cohalm*. Adm. prot.: *Ioan Bercean*. Reședința prot. Cohalm. 24 parohii, 26 preoți, 23 învățători în 20 școale. Numărul sufletelor 17.273.

XII. *Tractul Dej*. Protopresbiter: *Teodor Herman*. Reședința protopresb. în Dej. 31 parohii, 33 preoți, 16 inv. în 16 școale. Numărul sufletelor 20.723.

XIII. *Tractul Deva*. Protopresbiter: *Dr. Ioan Dobre*. Reședința prot. Dobra. 37 parohii, 35 preoți, 11 inv. în 10 școale confesionale. Numărul sufletelor 13.874.

XIV. *Tractul Dobra*. Protopresbiter: *Iosif Morariu*. Reședința prot. Dobra, 17 parohii, 17 preoți, 11 inv. în 10 școale confesionale. Numărul sufletelor (?).

XV. *Tractul Făgăraș*. Protopresbiter: *Nic. Borza*. Reședința prot. Făgăraș. 38 parohii, 44 preoți, 42 învățători în 33 de școale. Numărul sufletelor 30.455.

XVI. *Tractul Geoagiu*. Protopresbiter: *Ioan Popoviciu*. Reședința protopresb. Geoagiu-Suseni. 37 parohii, 37 preoți, 8 învățători în 8 școale confesionale (!) Numărul sufletelor e de 23.023.

XVII. *Tractul Hateg*. Protopresbiter: *Dr. Cornel Popescu*. Reședința protopresb. Hateg. 37 parohii, 39 preoți, 12 învățători în 12 școale. Numărul sufletelor 32.204.

XVIII. *Tractul Hunedoara*. Protopresbiter: *Avram P. Păcurar*. Reședința prot. Hunedoara. 23 parohii, 25 preoți, 4 învățători la 4 școale (!) conf. Numărul sufletelor 19.329.

XIX. *Tractul Ilia*. Protopresbiter: *Zevedeu Murășianu*. Reședința prot. Ilia. 26 parohii, 27 preoți, 8 învățători la 8 școale. Numărul sufletelor 24.196.

XX. *Tractul Lupșa*. Protopresbiter: *Vasile Gan*. Reședința prot. Ofenbaia. 29 parohii, 30 preoți, 20 învățători la 20 de școale. Numărul sufletelor 18.892.

XXI. *Tractul Medias*. Protopresbiter: *Romul Mircea*. Reședința prot. Medias. 34 parohii, 34 preoți, 17 învățători la 17 școale. Numărul sufletelor 13.639.

XXII. *Tractul Miercurea*. Protopresbiter: *Avram S. Păcurar*. Reșed. prot. Miercurea. 25 parohii, 31 preoți, 34 învățători în 20 de școale. Numărul sufletelor 28.036.

XXIII. *Tractul Murăș-Oșorhei*. Protopresbiter: *Ștefan Rusu*. Reședința prot. M.-Oșorhei. 20 parohii, 20 preoți, 5 învățători în 5 școale confesionale. Numărul sufletelor 9924.

XXIV. *Tractul Orăștie*. Protopresbiter: *Vasile Domșa*. Reșed. prot. Orăștie. 24 parohii, 32 preoți, 29 învățători în 21 școale conf. Numărul sufletelor 22.202.

XXV. *Tractul Reghin*. Protopresb.: *Grig. Nicoară* (adm. prot.) Reședința protopresb. Reghinul-săsesc. 22 parohii, 25 preoți, 20 învățători la 19 școale. Numărul sufletelor 23.979.

XXVI. *Tractul Sebeș*. Protopresbiter: *Sergiu Median*. Reședința protopresb. Sebeș. 26 parohii, 35 preoți, 51 învățători la 25 de școale. Numărul sufletelor 34.934.

XXVII. *Tractul Sibiu*. Protopresbiter: *Dr. Ioan Stroia*. Reședința protopresb. Sibiu. 26 parohii, 33 preoți, 48 învățători în 26 de școale. Numărul sufletelor 30.750.

XXVIII. *Tractul Săliște*. Protopresbiter: *Dr. Ioan Lupas*. Reședința prot. Săliște. 13 parohii, 20 preoți, 33 învățători în 13 școale. Numărul sufletelor 19.288.

XXIX. *Tractul Sighișoara*. Protopresb.: *Dimitriu Moldovan*. Reședința prot. Sighișoara. 31 parohii, 34 preoți, 32 învățători în 26 școale. Numărul sufletelor 20.750.

XXX. *Tractul Târnava*. Protopresbiter: *Nicolae Todoran*. Reședința protop. Cetatea-de-baltă. 24 parohii, 25 preoți, 13 învățători în 13 școale. Numărul sufletelor 13.498.

XXXI. *Tractul Treiscaune*. Protopresbiter: *Constantin Dimian*. Reședința prot. Brețcu. 29 parohii, 33 preoți, 23 învățători în 19 școale conf. Numărul sufletelor 28.518.

XXXII. *Tractul Turda*. Protopresbiter: *Ioan Murășianu*. Reședința protop. Turda. 31

parohii, 31 preoți, 11 învățători în 11 școale. Numărul sufletelor 15.696.

XXXIII. *Tractul Unguraș*. Protopresbiter: *Pavel Roșca*. Reședința: Fizeș-Sânpetru, 22 parohii, 24 preoți, 18 învățători în 18 școale. Numărul sufletelor 14.262.

XXXIV. *Tractul Zarand*. Protopresbiter: *Vasile Damian*. Reședința prot. Brad, 51 parohii, 55 preoți, 22 învățători la 19 școale confesionale. Numărul sufletelor 45.384.

Deci în întreaga arhidieceza Sibiului sunt:

Suflete (rom. gr.-or.)	802.197
Parohii	975
Preoți (de mir)	1052
Învățători (definitivi)	769
Școale	583

Preoți români gr. or. aplicați în armata ces- și reg.

1. *Pavel Boldea*, protopresbiter militar, cavalier al ordinului „Francisc Iosif”, ofițer al ordinului „Steaua României”, decorat cu ordul „St. Sava” al Serbiei, posesor al medaliei jubilară comemorative și a crucei jubilară militare, staționat în *Viena*.

2. *Nicolae Fizeșanu*, protopresbiter militar, posesor al medaliei jubilară comemorative, și a crucei jubilară militare, staționat în *Brașov*.

3. *Terențiu Bugariu*, preot militar, posesor al medaliei jubilară comemorative și a crucei jubilară militare, staționat în *Timișoara*.

4. *Ioan Papp*, preot militar, decorat cu „Crucea de aur cu coroană pentru merite”, posesor al medaliei jubilară comemorative și a crucei jubilară militare, staționat în *Budapesta*.

5. *Iosif Serafin*, preot militar, posesor a crucei jubilară militare, staționat în *Serajevo*.

6. *Dr. Virgil Cioban*, preot militar, posesor a crucei militare, staționat în *Sibiu*.

Preoți arhidiecezani trimiși în America.

1. *Ilarie Sârhu*, paroh în Cleveland-Ohio.

2. *Simeon Mihăilțianu*, paroh în Indiana Harbor Ind.

3. *Ilie Pop*, adm. paroh în South-Sharon-lungstown.

4. *George Hența*, adm. par. în Dysart-Sask.

5. *Moise Balea*, adm. par. în Mekees-Rochs.

Școale medii.

1. Gimnaziu superior (cu 8 clase) în Brașov. (14 prof.)

2. Gimnaziu român gr.-or. în Brad (8 prof.) în legătură cu școala primară.

3. Școală reală inferioară în Brașov (6 prof.)

4. Școală comercială în Brașov (6 prof.)

Stipendiștii.

Din 16 fundațiuni arhiepiscopale și private, puse sub administrația consistorului se dau 72 stipendii pentru 72 teologi, pedagogi și studenți de școli medii, anual 16.840 cor. Cel mai mare stipendiu e de 1000 cor. și cel mai mic de 60 cor.

Fundațiunea Andronic

pentru meseriași încă se află sub administrarea consistorului arhiepiscopal, din care se împartesc anual mii de coroane, pentru învățării, sodali și maeștri începători. Rugărilor se înaintază totdeauna din Noemvrie până la Anul-nou românesc.

B) Dieceza Aradului.

Episcopul diecezan: *P. S. Domnul Ioan I. Papp*. Resedința episcopalească în Arad.

Sinodul eparhial al diecezei se compune, ca și cel arhiepiscopal din 20 deputați clericali și 40 mireni aleși în cele 20 cercuri electorale ale diecezei (fiecare cerc un preot și 2 mireni). Președintele sinodului diecezan este episcopul.

Consistorul eparhial din Arad e prezidat de episcopul. Secretar consistorial: *Vasile Gol-diș*. Asesori: trei ordinari, doi referenți ajutători și asesori onorari, 24 în toate trei senatele (bisericesc, școlar și episcopesc).

Consistorul din Oradea-mare e prezidat de arh. și vicarul episcopesc de acolo. Asesori ordinari trei, onorari 21, în trei senate. Consistorul din Oradea-mare administrează fundațiunea „Zsiga” din care se dau ajutoare...

Protopresbiteratele.

a) De sub consistorul aradan:

I. *Tractul Arad*. Protopresbiter: *Vasile Beleş*. Sediul: Arad. 16 parohii, 21 preoți, 31 inv. în 13 școli. Numărul sufletelor 38.390.

II. *Tractul Chișineu*. Protopresbiter: *Dr. Dimitrie Barbu*. Sediul: Chișineu. 19 parohii, 34 preoți, 34 învățători în 19 școli. Numărul sufletelor 42.475.

III. *Tractul Șiriet*. Protopresbiter: *Mihail Lucuta*. Sediul: Șiria (Világos). 16 parohii, 26 preoți, 33 învățători în 16 școli. Numărul sufletelor 34.171.

IV. *Tractul Ienopolea*. Protopresbiter: *Ioan Georgia*. Sediul: Boroșineu. 16 parohii, 24 preoți, 33 învățători în 16 școli. Numărul sufletelor 32.322.

V. *Tractul Buteni*. Protopresbiter: *Florian Roxin*, adm. Sediul: Buteni. 40 parohii, 47 preoți, 45 învățători în 40 de școli. Numărul sufletelor 34.524.

VI. *Tractul Hălmagiu*. Protopresbiter: *Cornel Lazar*. Sediul: Hălmagiu. 50 parohii matre (cu vre-o 18 filii), 56 preoți, 37 învățători în 37 școli. Numărul sufletelor 36.230.

VII. *Tractul Radnei*. Protopresbiter: *Procopiu Givulescu*. Sediul: Radna. 31 parohii, 39 preoți, 29 învățători în 28 școli. Numărul sufletelor 31.120.

VIII. *Tractul Lipova*. Protopresbiter: *Fabritiu Manoilă*. Sediul: Lipova. 41 parohii, 48 preoți, 37 învățători în 35 școli. Numărul sufletelor 35.847.

IX. *Tractul Belint*. Protopresbiter: *Gherasim Sărb*. Sediul: Belint. 41 parohii, 48 preoți, 37 învățători în 35 școli. Numărul sufletelor 33.407.

X. *Tractul Timișoarei*. Protopresbiter: *Tr. Oprean* (adm.) Sediul: Timișoara. 40 parohii, 45 preoți, 52 învățători în 38 școli. (În 23 parohii coruri vocale bisericești). Numărul sufletelor 40.712.

XI. *Tractul Banat-Comlos*. Protopresbiter: *Mihail Păcățianu*. Sediul: Comloșul-mare. 16 parohii, 25 preoți, 41 învățători în 16 școli. Numărul sufletelor 41.030.

b) Distr. Consistorului din Oradea-mare.

XII. *Tractul Beiușului*. Protopresbiter: *Dr. Victor Fildan* (adm. protop.) Sediul: Beiuș. 49 parohii matre, între cari — lucru neînțeleș — 10 vacante, 39 preoți, 18 învățători în 17 școli. (La alte 10 școli stațiunile de învățători neîntregite (!) Numărul sufletelor 36.660.

XIII. *Tractul Beliu*. Protopresbiter: *Petru Serb*. Sediul: F.-Ghișiș. 38 parohii, 40 preoți, (6 parohii vacante), 17 învățători în 17 școli (și pe lângă acestea 15 școli cu stațiunile învățătoresci vacante (!) Numărul sufletelor 36.758.

XV. *Tractul Peșteș*. Protopresbiter: *Alexandru Muntean*. Sediul: Tileagd. 44 parohii, 45 preoți (15 parohii vacante, unele se administrează prin preoți din jur), 23 învățători în 23 școli, afară de acestea încă 10 școli fără învățători. Numărul sufletelor 40.182.

XVI. *Tractul Tinca*. Protopresbiter: *Nicolae Roxin*. Sediul: Mecherechiu, 33 parohii, 34 preoți (12 parohii vacante ori neîntregite definitiv), 29 învățători în 26 școli. (3 școli fără învățători). Numărul sufletelor 30.836.

XVII. *Tractul Vascău*. Protopresbiter: *Adrian P. Deseanu*. Sediul: Vascău. 43 parohii matre, 43 preoți (dintre cari 13 parohii vacante) 16 învățători în 16 școli (și încă 27 de școli fără învățători). Numărul sufletelor e de 32.666.

Dieceza Aradului susține în Arad un *Seminar teologic-pedagogic*, pentru tinerii cari doresc a se face preoți sau învățători. Pedagogia are curs de 4, iar teologia curs de 3 ani. Director de studii pentru amândouă: *Roman R. Ciorogariu*. Școală civilă de fete (4 clase). Director: *Victor Stanciu*.

Deci în dieceza Aradului sunt:

Suflete (rom. gr.-or.)	598.681
Parohii matre 436 cu	379 de filii
Preoți	640
Învățători	493
Școale	408

C) Dieceza Caransebeșului.

Episcop diecezan: Prea Sfinția Sa *Dr. Miron E. Cristea*. Reședința episcopescă în Caransebeș.

Sinodul eparhial se compune din 20. deputați clericali și 40 deputați mireni aleși în cele 20 cercuri electorale în cari e împărțită și aceeașă dieceză. Președintele sinodului e: episcopul diecezan.

Consistorul diecezan e prezidat de episcopul. Arhimandrit și vicar episcopesc: *Filaret Musta*, cav. al ord. „Coroana de fer cl. III”. Protosincel *Dr. Traian Badescu*.

Asesori consistoriali: patru ordinari, 25 extraordinari. Secretar consist.: *Dr. Cornel Cornean*. Consistorul acesta încă e împărțit în trei senat: bisericesc, școlar și episcopesc. Aici se administrează și fundațiunea „Dimitrie Peta”, din care se dau ajutoare.

Protopresbiteratele.

Dieceza Caransebeșului se compune din 11 protopresbiterate.

I. *Tractul Biserica-Albă*. Protopresbiter: *Dr. C. Dragomir*. Sediul: Biserica-Albă. 33 parohii (matre), 47 preoți, 50 învățători în 32 de școale. Numărul sufletelor 44.233.

II. *Tractul Bocșa-Montană*. Protopresbiter: *Mihail Gaspar*. Sediul: Bocșa-Montană. 30 parohii, 40 preoți, 31 învățători în 27 școale (6 posturi vacante). Numărul sufletelor 36.753.

III. *Tractul Buziaș*. Protopresbiter: *Ioan Pepa*. Sediul: Buziaș. 28 parohii, 35 preoți, 32 învățători în 28 școale. Numărul sufletelor 29 mii 709.

IV. *Tractul Caransebeș*. Protopresbiter: *Andriu Ghidiu*. Sediul: Caransebeș. 46 parohii, 53 preoți, 70 învățători în 51 școale confesionale. Numărul sufletelor 55.990.

V. *Tractul Ciacova*. Protopresbiter: *Augu-*

stin Ghilezan. Sediul: Ciacova. 17 parohii cu 21 preoți, 24 învățători în 17 școale. Numărul sufletelor 18.733.

VI. *Tractul Făget*. Protopresbiter: *Sebastian Olariu*. Sediul: Făget. 39 parohii, 42 preoți, 43 învățători în 37 școale. Numărul sufletelor 27.460.

VII. *Tractul Lugoj*. Protopresbiter: *Dr. Gheorghe Popoviciu*. Sediul: Lugoj. 28 parohii, 37 preoți, 36 învățători în 29 școale. Numărul sufletelor 29.240.

VIII. *Tractul Mehadia*. Protopresbiter: *Dr. Ioan Sârbu* (adm.) Sediul: Rudăria. 41 parohii, 48 preoți, 64 învățători în 42 școale. Numărul sufletelor 65.783.

IX. *Tractul Oravița*. Protopresbiter: *Alexandru P. Popoviciu*. Sediul: Oravița. 23 parohii, 35 preoți, 31 învățători în 19 școale. Numărul sufletelor 29.644.

X. *Tractul Panciova*. Protopresbiter: *Traian Miclea*. Sediul: Satul-nou. 15 parohii, 21 preoți, 40 învățători în 14 școale. Numărul sufletelor 37.071.

XI. *Tractul Vârșet*. Protopresbiter: *Traian Oprea*. Sediul: Vârșet. 26 parohii, 39 preoți, 46 învățători în 23 școale. Numărul sufletelor 31.327.

Dieceza Caransebeșului susține în Caransebeș un *Seminar teologic și pedagogic*. Pedagogia are curs de 4 ani; teologia cu curs de 3 ani. Director de studii la amândouă: *Dr. Iosif Olariu*.

Deci în dieceza Caransebeșului sunt:

Suflete:	405.943
Parohii (matre)	326
Preoți	418
Învățători (învățătoare)	1730
Școale	405

Asadar întreagă metropolia gr. or rom. din Transilvania și Ungaria are:

Protopopiate	72
Parohii matre	1737
Filii	523
Preoți	2110
Învățători (învățătoare)	1731
Școale confesionale	1396

Numărul sufletelor gr.-or. români 1,806.321

II. Biserica română gr.-cat.

Arhiepiscop și mitropolit: Excelența Sa I. P. S. Domn *Victor Mihály de Apsa*, conte roman, consilier intim al M. Sale etc.

Biserica română gr. cat. o formează:

1. *Arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș*. Arhiepiscop este mitropolitul.

2. *Dieceza de Oradea-mare*, episcop: Il. Sa P. S. Domn *Dr. Demetriu Radu*.

3. *Dieceza de Gherla*, episcop: Il. Sa P. S. Domn *Dr. Vasile Hossu*.

4. *Dieceza de Lugoj*: Il. Sa P. S. Domn *Dr. V. Frențiu*.

Dela întemeierea sa, an. 1700 Provincia metropolitană gr.-cat. română, până azi, a avut 11 metropoliți eventual episcopi, 46 de capitulari.

A) Arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș.

Arhiepiscop: Ex. Sa mitropolitul.

Canonici:

Canonic-prepozit: Il. D. Ioan M. Moldovan.

Canonic-lector: Rev. D. Simion Pop Matei.

Canonic-penitențiar: Rev. D. Iosif Hossu.

Canonic-cantor: Rev. D. Gavrița Pop.

Canonic-custode: Rev. D. Victor Szmi-gelski.

Canonic-referendar: Rev. D. Alexandru Uilăcan.

Canonic-scolastic: Rev. D. Izidor Marcu.

Canonic-cancelar: R. D. Ștefan Pop.

Canonic-prebendat: vacant.

Canonic-teolog: Vasiliu Suciu.

Consistor arhiepiscopesc și metropolitan.

Asesori dd. canonici susnumiți și P: O. D. Aron Papiu, Silvestru Nestor, Iuniu Brut Micu, Dr. Ambroșiu Chetan, Ioan F. Negrut și Dr. Alexandru Nicolescu.

Institute de învățământ.

(In Blaj).

1. *Facultatea teologică*, curs de 4 ani. Director: Dr. Isidor Marcu cu 9 profesori.

2. *Gimnaziul superior*. Director: Dr. Ambroșiu Chetan, profesori 18.

3. *Preparandia*. Director: Ioan F. Negrutiu, profesori 11.

4. *Școala de aplicație*: Trei profesori.

5. *Școala civilă și elementară de fete*. Director: Silvestru Nestor, profesoare 3, profesori 7.

6. *Școala gr.-cat. pentru învățăceii de industrie*. Director: Silvestru Nestor și învățător Valeriu Ozon, cătihat Dr. I. Coltor.

Preoți în slujbe deosebite.

Georgiu Vlassa, protopop onorar ces. și reg. capelan castrens în penziune.

Aurel P. Florian, protopop onorar, ces. și reg. capelan castrens în penziune.

Arseniu P. Bunea, v.-protopop onorar, secretar la comitetul central din Sibiu, pentru administrarea fondului școlar din fostul regiment rom. I. de graniță.

Dr. Iuliu Florian, ces. și reg. capelan castrens în Cluj.

Aurel Pop, spiritual la penitențiarul regnicolar din Aiud.

Iuniu Brut Hodos, director la institutul de credit și economii „Patria” din Blaj.

George Darabant, prot. onorar, capelan castrens în Alba-Iulia.

Districte protopopești.

I. *Districtul Aiudului*. Protopop: *Ioan Maior*. Sediul: Aiud. 27 parohii, 16 filii, 15 parohi, 10 adm. par., 23 inv. în 22 școli, 19.086 suflete.

II. *Districtul Alba-Iuliei*. Protopop: *Simeon Mica*. Sediul: Alba-Iulia. 24 parohii, 8 filii, 16 parohi, 5 adm. par., 15 inv. în 14 școli. Suflete: 15.102.

III. *Districtul Almașului*. Protopop: *Vasiliu I. Pop*. Sediul: Sângeorgiu de Meseș. 19 parohii, 1 filie, 15 preoți, 13 învățători în 13 școli. Suflete: 11.314.

IV. *Districtul Arieșului*. Protopop: *Gavril Pop*. Sediul: Măhăciu, 18 parohii, 9 filii, 17 preoți, 10 învățători în 10 școli. Suflete: 10 mii 750.

V. *Districtul Biei*. Protopop: *Iosif Lita*. Sediul: Iclod. 18 parohii, 4 filii, 18 preoți, 17 inv. în 14 școli. Suflete: 12.410.

VI. *Districtul Blajului*. Protopop: *Georgiu Bărbat*. Sediul: Blaj. 27 parohii, 2 filii, 27 preoți, 20 învățători în 19 școli. Suflete: 20.917.

VII. *Districtul Călinei*. Protopop (adm.): *Ieronim Dănilă*. Sediul: Cătina. 25 parohii, 2 filii, 14 învățători în 14 școli. Suflete: 19.917

VIII. *Districtul Cichindealului*. Protopop: (vice) *Simeon Moldovan*. Sediul: Noul-Săsesc.

18 parohii, 5 filii, 15 preoți, 4 învățători în 4 școli. Suflete: 4201.

IX. *Districtul Clujului*. Protopop: *Dr. Elie Dăian*. Sediul: Cluj. 37 parohii, 40 filii, 34 preoți, 27 învățători în 23 școli. Suflete: 32.907.

X. *Districtul Cojocnei*. Protopop: *Ioan Hătieganu*. Sediul: Cojocna. 23 parohii, 7 filii, 21 preoți, 18 inv. în 15 școli. Suflete: 17.054.

XI. *Districtul Dârjei*. Protopop (vice): *Ioan Andrei*. Sediul: Ciachi-Gârbou, 24 parohii, 11 filii, 23 preoți, 21 învățători în 21 școli. Suflete: 18.589.

XII. *Districtul Diciosânmărtinului*. Protopop: *Laurențiu Pascu*. Sediul: Diciosânmărtin. 15 parohii, 9 filii, 14 preoți, 2 învățători în 2 școli (a treia școală: închisă). Suflete: 7252.

XIII. *Districtul Ernotului*. Vice-protopop: *Alexandru Papiu*. Sediul: Ernot. 23 parohii, 1 filie, 20 preoți, 12 învățători în 12 școli. Suflete: 10.280.

XIV. *Districtul Făgărașului*. Protopop: *Nicolae Solomon Aron*. Sediul: Teaca. 23 parohii, 6 filii, 10 preoți, 9 învățători în 9 școli. Suflete: 17.008.

XV. *Districtul Giurgeului*. Adm. protopop: *Vasile Urzică*. Sediul: Varviz. 10 parohii, 5 filii, 10 preoți, 9 învățători în 9 școli. Suflete: 15.975.

XVI. *Districtul Ibașfalăului*. Protopop: *George Simu*. Sediul: Ibașfalău. 20 parohii, 27 filii, 18 preoți, 10 învățători în 10 școli. Suflete: 7827.

XVII. *Districtul Indolului*. V.-protopop: *Ioan Bucur*. Sediul: Indol. 21 parohii, 16 filii, 18 preoți, 13 învățători în 18 școli. Suflete: 12.180.

XVIII. *Districtul Ludoșului*. V.-protopop: *Vasile Suciu*. Sediul: Ludoș-de-Murăș. 21 parohii, 4 filii, 20 preoți, 14 învățători în 15 școli. Suflete: 16.132.

XIX. *Districtul Mediașului*. Protopop: *Ioan Moldovan*. Sediul: Mediaș. 24 parohii, 8 filii, 20 preoți, 17 învățători în 19 școli. Suflete: 9673.

XX. *Districtul Morlacei*. Protopop: *Ioan Pop*. Sediul: Morlaca. 14 parohii, 15 filii, 13 preoți, 16 învățători în 17 școli. Suflete: 18.113.

XXI. *Districtul Marășului*. V.-protopop: *Dionisie Becet*. Sediul: Bandul de câmpie. 17 parohii, 14 filii, 17 preoți, 10 învățători în 10 școli. Suflete: 11.613.

XXII. *Districtul Murăș-Uiorei*. Protopop: *Emiliu Pop*. Sediul: Uioara. 21 parohii, 7 filii, 20 preoți, 8 învățători în 12 școli. Suflete: 12.338.

XXIII. *Districtul Pogăceleii*. Protopop: *Alexandru Tărnăvean*. Sediul: Pogăceaua. 17 parohii, 3 filii, 16 preoți, 15 învățători în 16 școli. Suflete: 15.803.

XXIV. *Districtul Reghinului*. Protopop: *Arton M. Popa*. Sediul: Reghinul-săsesc. 39 parohii, 33 filii, 37 preoți, 28 învățători în 30 de școli. Suflete: 21.405.

XXV. *Districtul Roșiei*. Protopop: vacant. Sediul: Zlatna. 15 parohii, 34 filii, 14 preoți, 8 învățători, 9 școli. Suflete 12.157.

XXVI. *Districtul Sebeșului*. V.-protopop: *Ioan Simu*. Sediul: Sebeșul-săsesc. 22 parohii, 24 filii, 22 preoți, 16 învățători în 15 școli. Suflete: 15.933.

XXVII. *Districtul Sibiiului*. Protopop: *Nicolae Togan*. Sediul: Sibiu. 31 parohii, 36 filii, 28 preoți, 18 învățători în 17 școli. Suflete: 17.391.

XXVIII. *Districtul Turdei*. Protopop: *Iosif Costin*. Sediul: Turda-nouă. 23 parohii, 1 filie, 23 preoți, 21 învățători în 20 școli. Suflete: 17.953.

XXIX. *Districtul Brașovului*. Protopop: *Moise Brumboiu*. Sediul: Brașov. 6 parohii, 18 filii, 6 preoți, 9 învățători în 5 școli. Suflete: 7147.

XXX. *Districtul Arpașului-de-jos*. Protopop: *Valeriu Florian*. Sediul: Racovița. 13 parohii, 7 filii, 13 preoți, 12 învățători în 6 școli. Suflete: 6628.

Vicariatul Făgărașului.

Rvss. *Iacob Pop*. Sediul: Făgăraș. 33 parohii, 19 filii, 33 preoți, 31 învățători în 22 școli. Suflete: 19.264.

Recapitulare.

În arhieceza gr. cat. română de Alba-Iulia și Făgăraș sunt:

Parohii	671
Filii	465
Preoți	615 (deci 62 parohii matre vacante).
Învățători	456
Școli	432
Suflete	438.228

† Prof. dr. Avram Sădeanu,

zelosul și entuziastul profesor al preparandiei române din Arad. Născut în comuna Răhău, comitatul Sibiiului, din părinți țărani. După absolvirea școlilor mai înalte la universitatea din Cluj, își dedică viața școlii românești și activitatea lui pe acest teren ne îndreptăția la mari speranțe, servind culturii românești atât cu cuvântul de pe catedră, cât și cu penă prin scrierile ce le-a publicat. Chemat la arme ca sublocotenent în reg. de honvezi Nr. 8 din Lugoj, a luat parte la mai multe lupte pe câmpul de războiu galițian. La asaltul din 18 Oct. 1914, la Medyca, nimerit de 3 gloanțe dușmane a murit moarte de erou. Il deplâng: școala română, soția, bătrânii săi părinți, prietenii și cunoscuții, cari l-au iubit și stimat.

† Florica Manta,

flică de preot, soră de caritate, a murit în urma unei boale ce
și-a contractat-o din îngrijirea soldaților bolnavi.

Fundațiuni pentru stipendii de sub administra- rea capitolului din Blaj.

1. Fondul „Vancean” la 10 studenți, anual	Cor. 950.—
2. Fundațiunea „Alutan”, la 10 stud. anual	1120.—
3. Fund. „Lazar Baldi”, la 4 stud., anual	800.—
4. Fund. „Alexă Bidianu”, la 1 elev, anual	360.—
5. Fund. „Ioan Bob”, la 5 studenți, anual	600.—
6. Fund. „Ioan Pop Bota” la 1 stud., anual	120.—
7. Fund. „Cercul Orăștie” la 1 stud., anual	100.—
8. Fund. „Ioan Chirilă”, la 7 stud., anual	550.—
9. Fund. „T. Cipariu”, la 5 stud., anual	600.—
10. Fund. „Efraim Klein”, la 2 stud., anual	600.—
11. Fund. „D. Cutean”, la 2 stud., anual	40.—
12. Fund. „I. D. Danuțiu”, la 5 stud., anual	3000.—
13. Fund. „Alexandru Filip”, la 3 stud., anual	600.—
14. Fund. „F. Hirsch”, la 3 studenți, anual	1800.—
15. Fund. „P. C. Ioanette”, la 4 stud., anual	1200.—
16. Fund. „Aug. Laday”, la 3 stud. univ. anual	1600.—
17. Fund. „A. P. Liviu”, la 2 stud., anual	420.—
18. Fund. „Petru Maior”, la 1 stud., anual	120.—
19. Fund. „Alexandru Măcu”, la doi studenți anual	400.—
20. Fund. „Part. Moldovan”, la 1 stud. anual	100.—
21. Fund. „I. F. Negruțiu”, la trei studenți anual	400.—
22. Fund. „Ioan și Eudochia Nossa”, la un student, anual	100.—
23. Fund. „C. Papfalvi” la un stud., anual	240.—
24. Fund. „Dr. S. Ramontzai”, la 26 elevi, anual	6626.—
25. Fund. „Vasiliu Rățiu”, la 2 elevi, anual	400.—
26. Fund. „I. V. Rusu”, la 2 stud., anual	320.—
27. Fund. „Alexandru St. Sutuțiu”, la 25 elevi, anual	8160.—

28. Fund. „I. Tarta”, la 1 stud. univ., anual	200.—
29. Fund. „Baron Urs”, la 10 elevi, anual	2000.—
30. Fund. „G. Valda”, la 4 studenți, anual	560.—
31. Fund. „Vancea C. Arhid”, la 9 studenți, anual	1980.—
32. Fund. „Vancea Sem. Junimii”, la 7 studenți, anual	1400.—
33. Fund. „Elie Vlassa”, la 1 stud., anual	350.—

Suma totală: 41.616.—

cari se dau anual ca stipendii la 164 de studenți români gr.-cat. din gimnazii și mai puțini dela universități.

NB. Cu „tipăii” din „Fundațiunea de pâne” se împărtășesc 260 gimnaziști și preparanți, iar la „Masa studenților”, beneficiază 16 inși din diferite clase.

B) Dieceza de Oradea-Mare.

Episcop: Dr. Demetriu Radu.

Vicar gen. eppesc.: Dr. Florian Stan.

Membrii capitulari: Ioan Buteanu, prepozit; Dr. Florian Stan, lector; Sam. Ciceronescu, cantor; Cor. Ardelean, custode; Ilie Stan, școlastic; Dr. Cornel Bulcu, cancelar.

Institute de învățământ: a) *Gimnaziul din Beiuș.* Director: Vasile Ștefanica. Profesori: Basiliu Ștefănică, Traian Fărcaș, Victor Borlan, Nicolae Fabian, Ioan Iepure, Ioan Bușita, Camil Selegian, Dr. Constantin Pavel, Elia Stan, Dr. Al. Pteancu, Dr. P. Hetcou, Dr. I. Asian, *Internatul Pavelian:* Rector: Al. Nuțiu; vicerector: Silviu Tămaș; prefect: Aug. Cosma. b) *Școalele normale din Beiuș.* Director: Cor. Ardelean. Profesori: Ioan Ghelani, Al. Fira. c) *Școala civilă de fete din Beiuș.* Director: Vasiliu Ștefănică. Profesori și profesoare: Marta Fabian, Angela Buteanu, Elena Fabian, Ilie Stan, Cornelia Bușita n. Nicola, Ioani Bușita, El. Buteanu, El. Șuteu, Cornelia Maior, Irina Ciortea. *La internatul fetițelor.* Director: Alexandru Gera. Directoară: Elisabeta Stolojan. Prefectă: El. Șuteu. Guvernantă: Valeria Pavel. Spiritual: Ilie Stan. d) *Preparandia de Oradea.* Director: Ioan Buleanu. Profesori: George Miculaș, Petru Tămăian, Cor. Sabo, Iul. Habermayer, I. Neworalt, N. Merza. *Internatul de băieți.* Director: Dr. Florian Stan. Vicerector: Dr. George Miculaș. Prefecți: Petru Tămăian, Lud. Vidu, Aug. Magyar.

Protopopiatele:

I. Protopopiatul Orăștie-mari. Protopop: Ioan Genț. Sediul: Olosig. 14 parohii, 15 preoți, 14 cantori-docenți în 13 școli.

II. *Protopopiatul Borosbeşului*. Protopop: *Demetriu Nyisztor*. Sediul: Bogsig, 3 parohii, 2 învățători în 2 școale.

III. *Protopopiatul Măcăului*. Protopop: *George Maior* not. distr. Sediul: Seitin. 3 parohii, 3 preoți, 5 cantori-docenți în 3 școale.

IV. *Protopopiatul Șimandului*. Protopop: *Augustin Târziu*. Sediul: Chereluș. 5 parohii, 6 preoți, 6 cantori-docenți în 5 școale.

V. *Protopopiatul Șiriei*. Protopop: *Demetriu Nistor*. Sediul: Bocsăg. 7 parohii, 7 preoți, 3 cantori-docenți în 3 școale.

VI. *Protopopiatul Bărcăului*. Protopop: *Romul Buzila*. Sediul: Fărnaș. 15 parohii, 14 preoți, 6 cantori-docenți în 7 școale.

VII. *Protopopiatul Luncei*. Protopop: *Vasile Tămaș*. Sediul: Popești, 10 parohii, 10 preoți, 6 cantori-docenți în 7 școale.

VIII. *Protopopiatul Beiușului*. Protopop: *Coriolan Ardelean*. Sediul: Beiuș. 14 parohii, 14 preoți, 10 c.-docenți în 11 școale.

IX. *Protopopiatul Holodului*. V.-protopop: *Ioan Papp*. Sediul: Holod. 9 parohii, 8 preoți, 6 c.-docenți în 6 școale.

X. *Protopopiatul Crișului*. V.-protopop: *Dr. Paul Lauran*. Sediul: Vadu. 9 parohii, 9 preoți, 5 docenți în 5 școale.

XI. *Protopopiatul Letei* cu 10 parohii și 10 școale; XII. *Protopopiatul Vașadului* cu 8 parohii și 8 școale — au fost încorporate noiei dieceze gr. cat maghiare de Hajdudorogh.

XIII. *Protopopiatul Supurului*. V.-protopop: *Ioan Selagian*. Sediul: Medisa. 10 parohii, 11 preoți, 8 c.-docenți în 8 școale.

XIV. *Protopopiatul Ardușatului*. Vice-protopop: *George Șuta*. Sediul: Borlești. 8 parohii, 8 preoți, 7 c.-docenți în 8 școale.

XV. *Protopopiatul Mădărașului*. Vice-protopop: *Ludovic Mărcuș*. Sediul: Pescari, 5 parohii, 5 preoți, 4 cantori-docenți în 4 școale.

XVI. *Protopopiatul Careilor*. Din acest protopopiat, afară de Istrău și Sănmiclaus, toate parohiile au fost încorporate la Hajdudorogh: Adm. prot. *Alexandru Grama*.

XVII. *Protopopiatul Szamosköz*. V.-protopop: *Sipos*. Sediul: Pomi, 9 parohii, 9 preoți, 8 cantori-docenți în 11 școale.

Recapitulare.

Dieceza de Oradea-mare numără:

Parohii	122
Preoți, coop.	129
Cantori-docenți	90
Școale	93
Suflete	91.593

C) Dieceza de Gherla.

Episcop: P. S. Sa Dr. Vasile Hossu, prelat papal.

Membri capitulari: Alexandru Bene, prepozit; Ioan Georgiu, lector; Ioan Iles, custode; Ioan Ivașca, școlastic; Dr. Oct. Domide, cancelar.

Institute de învățământ: a) *Facultatea teologică*, director: Ioan Georgiu. Profesori: Dr. Petru Fabian, Vasile Pordea, Dr. Victor Bojor, Dr. Alexandru Ghetie. *La seminar*: Spiridula: Dr. Octavian Domide. b) *Preparandia*. Director: Alexandru Bene. Profesori: Ilie Boros, Iosif Demian, Teodor Morariu, Iustin Păter, Iuliu Venus, Ioan Boieriu, I. Beran. c) *Gimnaziul din Năsăud*. Director: Ioan Ghetie. Profesori: Gavril Scridon, Georgiu Pletos, Iacob Pop, Emil Domide, Alex. Halită, I. Păcurariu, Virgil Sotropă, Emil Ștefănuț, T. Simon, Dr. A. Pteancu, Ștefan Scridon, V. Bichigean, Vasile Meruțiu. d) *Alumneul din Sighetul-Marmăției*. Director: Tit Bud. Prefect de studii: Vasile Jenczky.

Protopopiatele.

I. *Protopopiatul Gherlei*. V.-protopop: *Alex. Leményi*. Sediul: Gherla. 13 parohii, 12 preoți, 13 c.-docenți în 13 școale.

II. *Protopopiatul Săn-Mărgitei*. Adm.-protopopesc: *Basilu Neamțu*. Sediul: Mica. 11 parohii, 11 preoți, 10 c.-docenți în 9 școale.

III. *Protopop. Cătcăului*. Vice-protopop: *Ioan Belle*. 12 parohii, 13 preoți, 8 cantori-docenți în 8 școale.

IV. *Protop. Reteagului*. Adm.-protop.: *Ioan Goron*. Sediul: Cușdioara. 11 parohii, 12 preoți, 10 cantori-docenți în 9 școale.

V. *Protop. Ciceu-Cristurului*. Adm.-protop: *Gregoriu Pușcar*. Sediul: Betlean. 10 parohii, 10 preoți, 10 c.-docenți în 10 școale.

VI. *Protop. Bethleanului*. V.-protopop: *Mih. Făgărășian*. Sediul: Tăurea. 14 parohii, 15 preoți, 10 cantori-docenți în 9 școale.

VII. *Protopop. Lăpușului*. Adm.-protopop.: *Basilu Muste*. Sediul: Lăpușul-ung. 12 parohii, 12 preoți, 5 școale.

VIII. *Protopop. Olpretului*. Adm.-protop.: *Alexandru Pop*. Sediul: Buduș. 12 parohii, 12 preoți, 7 c.-docenți în 7 școale.

IX. *Protop. Vadului*. Adm.-protop.: *Simeon Petricea*. Sediul: Simișna. 9 parohii, 9 preoți, 8 c.-docenți în 8 școale.

X. *Protop. Surducului*. Adm.-protop.: *Basilu Pop*. Sediul: Cristoltel. 13 parohii, 13 preoți, 12 cantori-docenți în 12 școale.

XI. *Protop. Buzei*. Adm.-protop.: *Petru Kerestes*. Sediul: Buza. 14 parohii, 13 preoți, 12 cantori-docenți în 12 școale.

XII. *Protop. Giulei.* Adm. protop.: *Ioan Moldovan.* Sediul: Ascileul-mic. 11 parohii, 12 preoți, 9 c.-docenți în 9 școale.

XIII. *Protop. Logiardului.* Adm. protop.: *Sabin Coroian.* Sediul: Doboca. 12 parohii, 12 preoți, 5 c.-docenți în 5 școale.

XIV. *Protop. Secului.* V.-protopop: *Vasile Puscar.* Sediul: Sân-Jude. 16 parohii, 18 preoți, 11 c.-docenți în 11 școale.

XV. *Vicariatul Rodnei.* Vicar foraneu: *Ciril Deac.* Sediul: Năsăud. 31 parohii, 33 preoți, 65 c.-docenți în 31 școale.

XVI. *Protop. Bulucului.* Adm. protop.: *Ioan Pop.* Sediul: Nusfalău. 9 parohii, 10 preoți, 14 c.-docenți în 9 școale.

XVII. *Protop. Bistriței.* Adm. protop.: *Gerăsim Domide.* Sediul: Bistrița. 15 parohii, 16 preoți, 17 c.-docenți în 14 școale.

XVIII. *Protop. Cicmanului.* Adm. protop.: *Ioan Paul.* Sediul: Letca. 12 parohii, 12 preoți, 10 c.-docenți în 10 școale.

XIX. *Protop. Năpradei.* V.-protopop: *Ioan Cheseli.* Sediul: Năpradea. 9 parohii, 9 preoți, 8 c.-docenți în 8 școale.

XX. *Protop. Mănăsturului.* Adm. protop.: *Ioan Pop.* Sediul: Cernești. 12 parohii, 6 c.-docenți în 6 școale.

XXI. *Protop. Miresului-Mare.* V.-protopop: *Ioan Nistor.* Sediul: Selsig. 9 parohii, 9 preoți, 9 c.-docenți în 9 școale.

XXII. *Protop. Somcutei.* V.-protopop: *Ioan Serb.* Sediul: Somcuta-mare. 12 parohii, 13 preoți, 11 c.-docenți în 10 școale.

Vicariatul Silvaniei.

XXIII. *Protop. Ipului.* Vacant. Sediul: Almaș. 9 parohii, 8 preoți, 9 c.-docenți în 9 școale.

XXIV. *Protop. Crasnei.* Protopop: *Alimpiu Barbuloviči.* Sediul: Șimleu. 11 parohii, 10 preoți, 10 c.-docenți în 10 școale.

XXV. *Protop. Vălcăului.* Protop.: (vezi protopopiatul Crasnei). 9 parohii, 9 preoți, 8 c.-doc. în 8 școale.

XXVI. *Protop. Periceului.* Vice-protopop: *Ioan Papiriu Pop.* Sediul: Siciu. 9 parohii, 9 preoți, 8 doc. în 8 școale.

XXVII. *Protop. Oarței.* V.-protopop: *Leon Maior.* Sediul: Chilioara. 8 parohii, 8 preoți, 8 c.-docenți, în 8 școale.

XXVIII. *Protop. Bedului.* Vice-protopop: *Teodor Pop.* Sediul: Ortelec. 11 parohii, 11 preoți, 10 docenți în 10 școale.

XXIX. *Protop. Eriului.* V.-protopop: *Gregoriu Pop.* Sediul: Unimăt. 7 parohii, 7 preoți, 7 c.-docenți în 7 școale.

XXX. *Protop. Băseștilor.* Vice-protopop: *Alexiu Varna.* Sediul: Asuagiul-de-sus. 14 parohii, 14 preoți, 11 c.-docenți în 11 școale.

XXXI. *Protop. Notigului.* Vice-prot.: *Gavril Cherebeș.* Sediul: Someșodorheiu. 12 parohii, 12 preoți, 10 c.-docenți în 10 școale.

XXXII. *Protop. Șamoșondului.* Adm. protopopesc: *Gavril Vaida.* Sediul: Bobota. 11 parohii, 11 preoți, 11 c.-doc. în 11 școale.

XXXIII. *Protop. Sărvadului.* Vice-protopop: *Demetriu Coroian.* Sediul: Santău. 12 parohii, 12 preoți, 8 c.-docenți în 8 școale.

XXXIV. *Protop. Oașului.* Adm. protopop.: *Iuliu Darabant.* Sediul: Boinesti. 13 parohii, 14 preoți, 14 c.-docenți în 13 școale.

XXXV. *Protop. Baia-Spie.* Adm. protop.: *Avram Breban.* Sediul: Mocira. 7 parohii, 9 preoți, 7 c.-docenți în 7 școale.

XXXVI. *Protop. Baiei-mari.* Adm. protopop: (Vezi protop. Baia-Spie). 9 parohii, 9 preoți, 9 c.-docenți în 9 școale.

XXXVII. *Protop. Sătmarului.* Vice-protopop.: *Ambrosiu Pop.* Sediul: Craiu-Dorolțiu. 5 parohii, 6 preoți, 6 c.-docenți în 5 școale.

XXXVIII. *Protop. Seimului.* Vice-protopop: *Iosif Ioan Leményi.* Sediul: Apa. 8 parohii, 8 preoți, 8 c.-docenți în 8 școale.

XXXIX. *Protop. Turfului.* Vice-protopop: *Antoniu Covaciu.* Sediul: Tarna-mare. 5 parohii, 8 preoți, 6 c.-docenți în 4 școale.

Vicariatul Maramurășului.

XL. *Protop. Izei.* V.-protopop: *Ioan Ivașco.* Sediul: Rozavlea. 7 parohii, 7 preoți, 6 c.-doc. în 6 școale.

XLI. *Protop. Iodului.* V.-protopop.: (Vezi protop. Izei). 7 parohii, 8 preoți, 8 c.-docenți în 7 școale.

XLII. *Protop. Coșeului.* Adm. protopop: *Stefan Anderco.* Sediul: Oncești. 8 parohii, 8 preoți, 10 c.-docenți în 8 școale.

XLIII. *Protop. Marei.* Adm. protop.: *Petru Birlea.* Sediul: Berbești. 7 parohii, 10 preoți, 7 c.-docenți în 7 școale.

XLIV. *Protop. Sigetului.* Vicar: *Tit Bud.* Sediul: Siget. 11 parohii, 12 preoți, 9 c.-docenți în 9 școale.

XLV. *Protop. Vișăului.* Adm. protop.: *Iuliu Dragoș.* Sediul: Vișeu-de-mijloc. 9 parohii, 9 preoți, 8 c.-docenți în 8 școale.

Deci în dieceza de Gherla s'au aflat (după datele „Căl. Unirei” din 1905, căci la alte date n'am putut ajunge. Dar de atunci multe se vor fi schimbat.):

Suflete	512.261
Protopopiate	46
Parohii	495
Preoți	503
Cantor-docenți	419
Școale	416

D) Dieceza de Lugoj.

Episcop: Dr. Valeriu Tr. Frențiu.

Membrii capitulari: Ioan Boros, prepozit; Beniamin Densușian, lector; Ioan Madincea, custode; Nicolae Nestor, școlastic; George Popovici, Dr. Iacob Radu.

Protopopiatele.

I. *Protop. Lugojului.* Protopop: *Ioan Tiucu.* Sediul: Lugoj, 9 parohii, 11 preoți, 9 c.-docenți în 8 școale.

II. *Protop. Buziașului.* Protopop: *Dr. Danilă Fireza.* Sediul: Racovița. 6 parohii, 7 preoți, 4 inv. în 4 școale.

III. *Protop. Vermeșului.* Protop.: *Nicolau Bolboacă.* Sediul: Vermeș. 7 parohii, 7 preoți, 7 doc. în 7 școale.

IV. *Protop. Timișoarei.* Protop.: *Dr. Laurean Luca.* Sediul: Arad. 9 parohii, 9 preoți, 4 doc. în 4 școale.

V. *Protop. Ciacovei.* Adm. protop.: *Michail Jivanca.* Sediul: Petroman. 7 parohii, 7 preoți, 7 docenți în 7 școale.

VI. *Protop. Torontalului.* Protop.: *Georgiu Muntean.* Sediul: Comloșul-mare. 6 parohii, 6 preoți, 6 docenți în 6 școale.

VII. *Protop. Oraviței.* Protop.: *Ioan Ienea.* Sediul Oravița. 8 parohii, 8 preoți, 7 docenți în 5 școale.

VIII. *Protop. Bogșei.* Protopop: *Iosif Popa.* Sediul: Bogșa. 7 parohii, 7 preoți, 6 doc. în 6 școale.

IX. *Protop. Vărădiei.* Protopop: (vacant). Sediul: Vărădia. 7 parohii, 8 preoți, 5 docenți în 5 școale.

X. *Protop. Hunedoarei.* Protopop: *Ioan Pop.* Sediul: Hunedoara. 12 parohii, 6 preoți (!) 1 docent (!) în 1 școală.

XI. *Protop. Bobârnei.* Protopop: *Iosif Stupinean.* Sediul: Săcărâmb. 9 parohii, 9 preoți, 1 învățător în 1 școală.

XII. *Protop. Cudjirului.* Adm. protopop: *Iosif Petean.* Sediul: Orăștie. 14 parohii, 14 preoți, 1 învățător în 1 școală.

XIII. *Protop. Hălmajului.* Protop.: *Constantin Pop.* Sediul: Baia-de-Criș. 6 parohii, 6 preoți, nici un învățător, nici o școală.

XIV. *Vicariatul Hațegului.* Vicar: *Teofil Crișan.* Sediul: Petroșeni. 26 parohii, 23 preoți, 9 învățători în 9 școale.

XV. *Protop. Jiului.* Protop.: *Stefan Radic.* Sediul: Petroșeni. 17 parohii, 18 preoți, 7 docenți în 7 școli.

XVI. *Protop. Ulpia Traiană.* Protop.: *Nicolae Muntean.* Sediul: Grădiște (Várhely): 14 parohii, 12 preoți, 8 docenți în 8 școale.

Protopopiatele	16
Parohii	164
Preoți	157
Docenți	70
Școale	76
Suflete	103.369

Rezumat.

Provincia metropolitană gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș, în arhidieceză și în cele trei dieceze numără:

Protopresbiterate	110
Parohii	1415
Preoți	1087
Învățători	1086
Școale	1085
Suflete la	1,300.000

PARTEA LITERARĂ.

Golgotha.

— Prinos scumpilor mei morți. —

Cu greu Isus se suie...
 ...O clipă!... și 'n tăcerea 'ngrozitoare
 Surd bat ciocanele ucigătoare
 În groaznicele cuie.
 ...Ceresc Părinte!
 Plâng morții toți în moartele morminte
 De mila Ta și-a Fiului Tău sfânt
 Trântit pe crucea 'ntinsă la pământ
 Plâng stânci încremenite 'n nepăsare
 Plâng trăznetele roșii-ucigătoare
 Și plânge toată huma ne-'ndurată
 Cu inima de milă sfâșiată
 O! hohotul din lumi în lumi pătrunde
 Și de rușine soarele s'ascunde
 În lumi cu iad de groază-'ntunecate
 Și hohotește-o lume de păcate
 În strigătul ciocanelor de fier!

Oprește-i!

și c'un semn sfărâmă-o lume
 Ce râde azi de Tine și-al Tău nume
 Furtuna toată-a fulgerelor Tale
 Aprindă tot pământul noct să ardă
 Și 'n foc chinulor fă să se piardă
 Acest pământ în care muritorii
 Îți răsplătesc frumuseța sărbătorii
 Cu sânge sfânt din inima prea sfântă
 A Fiului Tău răstignit pe cruce.

Oprește-i!

sau îi fulgeră pe toți!
 Milă să n'ai de-acești nemernici hoți
 Cari Ți-au cerșit din ceriu pe Fiul sfânt
 Ca să-I gătească 'n sângele-l mormânt
 Pe munte-apoi, pe cruce răstignit
 Batjocorindu-L cei ce l'au cerșit
 Să-ți strige Tie Celui Prea-'ndurat

„Să vii la noi ospățul e bogat
 Nuntașii rād, batjocoresc și cântă”.

Isus zimbea și fața Lui preasfântă
 De-un gând mântuitor înviorată
 Cu dragoste spre cei din juru-l cată!

Trei zile în mormânt
 Și-apoi acest ucigător pământ
 Spălat în sânge sfânt nevinovat
 Va fi un mire sfânt și preacurat
 O chinuie-mă groaznică durere
 Mă chinuie cu toată-a ta putere
 Sfărâmă-mi toate oasele zdrobite
 Să plângă toate pietrele 'nroșite
 Să plângă toată lumea ne-'ndurată
 Cu inima de milă sfâșiată
 Și enormul plâns din lumi în lumi pătrundă
 Și de rușine soarele s'ascundă
 În lumi cu iad, de groază-'ntunecate
 Și hohotească-o lume de păcate
 În strigătul ciocanelor de fier
 Cei buni și blânzi nicicând, nicicând nu pier.

Și-aici în nunta mare a durerii
 Inchisă-așteaptă ziua Învierii
 Când soarele vedea-va 'mbrățișați
 Toți munții cei din piatră închiegați
 Și frații toți plângând de bucurie
 În ziua mare care o să vie
 Stingând din răsărit până 'n apus
 Veninul vremii negre ce s'a dus
 Vărsând eternă binecuvântare
 Pe plaiurile voastre jelitoare
 Cari astăzi plâng și cântă și așteaptă
 Răsplata mare, vecinică și dreaptă!

OVIDIU HULEA.

Cum vom pieri?

Venus e locuit. — Cum va pieri lumea?

Profesorul *Svante Arhenius* cunoscutul fizician suedez, care acum câțiva ani, a luat premiul Nobel pentru lucrările sale științifice, reîncepe, în marea revistă *Nordisk Tidskrift* (Revista Nordului) chestiunea dacă planetele din sistemul nostru solar sunt sau nu locuite. El conchide că viața organică e posibilă numai în două, din aceste planete: Venus și Pământul.

Venus, steaua cea mai strălucitoare de seara să fie locuită? Și cu toate acestea învățatul suedian demonstrează că viața e posibilă în această lume atât de strălucitoare!

Percival Lowell, ilustrul fizician american, afirmă că viața umană, sau o altă echivalentă a ei e posibilă și probabil există numai în Marte.

Arhenius susține că atmosfera lui Marte e așa de rarefiată încât viața organică nu poate exista, din pricina lipsei de apă, din pricina deșerturilor acoperite cu sare și din pricina temperaturii care poate ajunge până la 200 grade. Deci acolo nu e cu puțință să existe viață. Acestea sunt condițiile în care se prezintă planeta Marte.

Asupra planetei Venus, opiniile lui Arhenius sunt cu totul contrarii de ale lui Lowell care spune că strălucitoarea stea de seara se mișcă în așa fel, încât o parte a ei este întotdeauna expusă către soare. Partea care rămâne în colul de umbră e înghețată. Suedezul susține teoria I unui astronom polonez, Bjelopolski, care zice că Venus se învârtă în jurul axei sale ca și Pământul. „E cert, zice Arhenius — că planeta noastră și Venus au aceeași compoziție chimică. După ce demonstrează că condițiile prielnice vieții există în Venus, conchide că ea este locuită.

Vorbește apoi de pământul nostru și se întreabă care îi va fi viitorul. „Trebuie să admitem ca axiomă că va veni o vreme când viața organică va dispărea de pe pământ și planeta va

rămâne pustie ca Luna, ori ca Mercur. El observă că clima pământului e mai dulce ca în vremurile trecute și că se va îndulci mai mult, din pricina colosalei înfrumusețări a cărbunelui din care cauză se alimentează atmosfera cu o cantitate enormă de acid carbonic. Dar cu toate acestea sfârșitul lumii, sau mai bine zis al oamenilor tot va sosi odată.

„Noi nu vom putea împiedeca — zice Arhenius — răcirea pământului. Va veni timpul când se vor sfârși cărbunii, petrolul, turba și atunci temperatura pământului se va scobori. Enorme cantități de acid carbonic se vor uni cu apa și vor forma un product de corosiune (arzător). Vegetația va fi complet distrusă.

Va pieri pe urmă și apa. Oceanele vor seca și fundul lor va rămâne ca niște mlastini, iar uscatul va fi ca deșerturile. Pe suprafața pământului se va așeza pulbere de meteori și din lumile cosmice. Această pulbere, conținând o mare cantitate de fier, se va oxida sub influența temperaturii. Și atunci nisipul deșerturilor va fi roșu, cum e acela al pustiurilor din Marte. Puțina apă câtă va mai rămânea se va depozita în crepăturile uriașe ce se vor face în scoarta pământului. În fine toată apa câtă va mai rămânea pe pământ se va aduna la unul din poli care va rămânea într-o noapte eternă și geruoasă. „Și va dispărea viața de pe pământ”.

Acestea sunt părerile marelui fizician, privitoare la planetele din constelația noastră cât și la pământul care ne ține. Ele vor fi adevărate, dar în veacul acesta în care se înclătează, tot mai groaznic, lupta pentru trai, cine știe să se gândească la cele ce vor fi peste atâtea miliarde de ani? Iar dacă cei din Venus, cu toată strălucirea planetei pe care o admirăm în tăcerea serilor senine, vor fi ducând o viață tot așa de grea ca și noi cei de pe pământ, îi plângem.

Algernon.

Când doi se ceartă.

Comedie într'un act de Caillavet și de Flers.

Tradusă de: Traian Gh. Șoimu.

PERSOANELE:

Jacques d'Esteuil,
Suzana d'Esteuil.

Bobby Hauson.
Paul d'Arzac.

Un servitor.

DECORUL:

O vilă pe malul mării. Un salon elegant. La dreapta și la stânga scenei două mici telefoane atârinate pe pereti.

La ridicarea cortinei Jacques începuse să vorbească la telefonul din dreapta.

SCENA I.

Jacques, Suzana.

Jacques (la telefon). — Allo!!!... Allo!!!... Da, am să-i spun. (Suzanei). E vecinul nostru Bobby Hauson. Ne invită la o plimbare pe mare cu yachtul lui.

Suzana (scurt). — Nu pot: cellalt vecin, d'Arzac, ne-a invitat să facem plimbare cu coach-ul lui.

Jacques (la telefon). — Imposibil, scumpul meu Bobby!... Mii de regrete.... Cu bine. (Se așează pe un scaun și-și urmează cetitul ziarului. Suzana scrie cu căldură. O pauză lungă). Trebuie să-i telefoniez și lui d'Arzac, ca să-i aduc aminte. O idee ingenioasă a avut proprietarul de-a lega prin telefon cele trei vile! Ce zici? (Suzana nu răspunde) Nu vrei?... Fie!... (Pauză). Ai isprăvit de scris Nicolei?... (Suzana nu răspunde). Multumesc.... Te duci după masă să joci tennis? (Suzana nu răspunde). Multumesc!.... (Jacques ia jurnalul și începe să citească). Incă o noutate: ieri, la Houlgate, prietena ta dna Louvel, a născut pe când juca bridge. Erau așa de ocupați cu jocul, încât n'au văzut-o. Ce zic de întâmplarea asta?... Suzano.... Suzano.... (Ea tace, cu încăpăținare). Ei bine, nu, nu sunt de aceeaș părere cu tine.... Teza pe care o susții e cu adevărat ingenioasă, dar.... sunt statornic în credințele mele....

Suzana. — Găsești că e.... curios.???

Jacques. — Nu e prea curios, dar e destul de curios. În fine e un capriciu al băilor de mare.

Suzana. — Dragă, nu-ți șade bine să fii glumet!

Jacques (sculându-se și mergând spre ea). — Ei, da o să continue mult comedia asta!.... De ieri imi faci niște mutre!... Niște mutre!....

Suzana. — Te rog să stai.... M'ai jignit.... m'ai mâhnit.... Ai fost necuviincios!...

Jacques. — Eu?...

Suzana. — Vezi bine. Mi-ai spus că am făcut rău de-am cumpărat o umbrelă de dantelă de Chautilly, pentru că nu te apără deloc contra arșitei. Ei bine, dragă, eu nu admit să mi se vorbească așa de grosolan.

Jacques. — Dar află dragă, că moda asta cu umbrele à jour e una din cele mai stupide din câte mi-am putut închipui.

Suzana. — Stupidă!... Vezi cum mă.... judeci!...

Jacques. — Dar nu tu.... moda!

Suzana. — Ah! moda.... moda!... Te opresc de-a vorbi de rău moda.

Jacques. — Nu-i vorba de economie, dar e... nelogic să dai douăzeci de poli pe-o umbrelă, care nu-i umbrelă, pentru că — ți-o repet. — nu te apără nici măcar de arșița soarelui.

Suzana. — Soarele! Soarele!... Dar ce-ți face soarele?... O umbrelă o întrebuințezi — nu în contra soarelui — ci pentru că completează costumul, pentru că-ți dă prilejul de-a face gesturi elegante.... Deci, nu pricepi nimic la o femeie. Poartă un evantai: doar îl poartă ca să-și facă vânt?... Poartă o batistă: doar o poartă ca să se... steargă?... Ah! Dar ești curios!

Jacques. — Eu?

Suzana. — Tot ce poartă o femeie trebuie să-i fie nefolositor, pentru că dacă-i folositor poartă toată lumea, și dacă poartă toată lumea, nu poate să mai fie șic.

Jacques. — Ei bine, da, am făcut rău aseară.

Suzana. — A!

Jacques. — Da, am făcut, având totuș dreptate!

Suzana (furioasă). — Oh!

Jacques. — Suzano, stai să judecăm puțin: suntem însurați de șapte ani. Totdeauna am trăit în cele mai perfecte.... neînțelegeri. Ne-am disputat veșnic frumusețea. Supărarea ta n'a ținut nici când mai mult de două ceasuri. Asta ține de 24! E ceva neobișnuit! Hai să ne împăcăm.

Suzana. — Nu.

Jacques. — Bine! Te invit ca să mâncăm diseară la restaurantul „Wilhelm Cuceritorul”... Și pentru ca să nu părem.... ridiculi, vom merge cu automobilul și mascați... Nu te voi compromite câtus de puțin.

Suzana. — Ce-i ironia asta?

Jacques. — „Să mergem și să uităm totul.

Suzana. — Nu, dragă. Ți-am spus: sunt o femeie hotărâtă. Crezi că e de ajuns un cuvânt, o învârtitură, pentru a mă face să uit insultele de aseară?

Jacques. — Insultele?

Suzana. — Nu mă cunoști!

Jacques. — Ah! Da!

Suzana (plictisită) — Ce?... Ce?... Ce-ai zis?

Jacques. — Ce-am zis? Am zis: da.... Diseară mă duc la.... Truville. Dacă nu te răzgândești, plec la șase!.... Bună ziua. (Iese).

SCENA II.

Suzana, singură, apoi *Servitorul*.

Suzana. — Ah! voia să mă scoată din sărite!... Așa... să-mi cetesc scrisoarea:

„Draga mea Nicole. Tu ești fericită. Ți-a aprobat sfaturile tale de sinceră și adevărată prietenă. Intelpeciunea ta are putere hotărâtoare față de renoașterea mea. Îmi voi lua un amant. M'am hotărât — să știi că m'am hotărât — în urma unei absurde scene care mi-a făcut-o bărbatu-meu... Afară de asta nimic nou la Villers. Vecinii sunt admirabili: la dreapta — vila Aristoches — Paul d'Arzac, pe care îl cunoști bine; la stânga — vila Glycuies — un tânăr American, milionar ca atâția alții, Bobby Hanson, de care bărbatu-meu e nedespărțit.... La revedere, draga mea. Sunt prea nervoasă pentru a-ți putea scrie mai multe. În acelaș timp scriu aceluia care mă va face să cunosc scurtul drum ce duce la fructul oprit. Fii discretă. Aceasta e singura scrisoare pe care o trimit înainte de ceremonia ce va avea loc în cea mai stricată intimitate... Adio! Te sărut, Suzana”.

E nostimă scrisoarea.... Acum vine rândul celorlalte:

— „Vino imediat, amicul, scumpul meu amic. Te aștept.... A ta, Suzana”.

Adresa: „Dlui Viconte Paul d'Arzac”.

Ah! sugătoarea.... uite-o. (Uscă scrisoarea. Sună. Intră un servitor). Du scrisoarea asta la vila Aristoloches.... da repede.... nu-i așa?

Servitorul. — Dar, doamnă, îmi pare că d. d'Arzac e la tenis....

Suzana. — Prea bine, să te duci să i-o dai ori unde va fi.

Servitorul. — Pe urmă va veni să-și ia abonamentul pentru Casino (Intră Jacques).

Suzana. — Bine! Spune-i că.... nu! Mă voi duce eu acolo. (Iese).

SCENA III.

Jacques, *Servitorul*.

Jacques (servitorul, în clipa când voia să plece). — Petre, astă seară nu rămân acasă. Să-mi pregătești hainele.

Servitorul. — Bine, domnule conte.

Jacques. — Te duci la poștă?

Servitorul. — Nu. E o scrisoare pe care mi-a dat-o dna s'o duc dlui viconte d'Arzac.... Mă duc.

Jacques. — Bine.... bine! Du-te. (Servitorul pleacă).

SCENA IV.

Jacques.

Jacques. — Această scrisoare pentru d'Arzac, nu-mi spune nimic interesant. (Se așează la masă). Ce-i poate cere?... Afurisitul ăsta d'Arzac îi face o curte strașnică. Suzana-i femeie hotărâtă. Nici ea nu știe adesea pentru ce-i așa. (Desface sugativă). Aci a scris, (Deschide cutia cu scrisori) pe-o hârtie de-un albastriu prea duos. A uscat scrisoarea cu această sugativă, (Desface sugativă) care păstrează încă urmele scrisului. Sugativă mă va ajuta.... Vezi la ce era ea să slujească?! Dacă aș putea afla ceva!... la să văd. (Începe să cetească, suind și răsucind sugătoarea). Nu-i chip, e scris de-a'ndoașelea... Poate cu oglinda.... Dar nu e frumos ce fac eu.... A! dar sunt singur. (Ia o oglindă de pe „secrétairé”, o pune de-asupra sugătoarei și cetește): „Vino imediat, amicul meu, scumpul meu amic....” Oh! asta-i era criza de nervi! Acesta era momentul psihologic.... Ia să-mi pun în practică metoda.... Pe lucru, deci. (Se duce la telefonul din stânga). Allo!.... vila Glycines?... Cine sunt? Servitorul dela d. conte d'Esteiul.... Spune-ți dlui Hanson, că dna contesă d'Esteiul dorește să-i vorbească, și, că-l roagă să fie atât de bun să vie aci. (Pleacă). Pot să-i acord 20 de minute lui d'Arzac.., Intr'o jumătate de oră....

SCENA V.

Jacques, *Suzana*, apoi *d'Arzac*

Suzana (intrând). — Aci, încă?!

Jacques. — Plec.... Astă seară, poate.... Sper că nu te vei plictisi așa de rău.... fără mine.

Suzana. — Fii pe pace: voi găsi ce să fac.

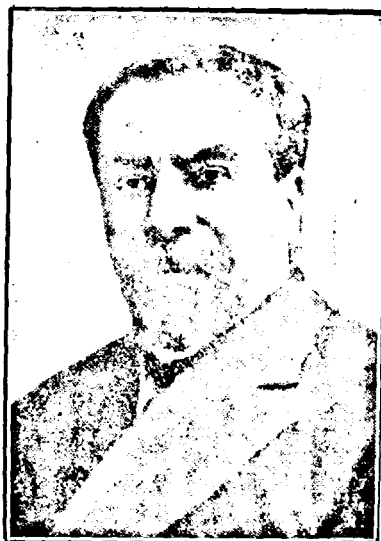
Jacques (ironic). — Sunt sigur. Bună seara. (Apare în fund d'Arzac).

D'Arzac. — Scumpă doamnă....

Jacques. — Uite d'Arzac.... Îmi pare rău, dragă, trebuie să ies!. La revedere, scumpa mea. (O îmbrățișează. Aparte). Îi e teamă să n'o mușc. (Iesind): La revedere, dragă amice.

Ioan Panaitescu,
șeful siguranței publice din România.

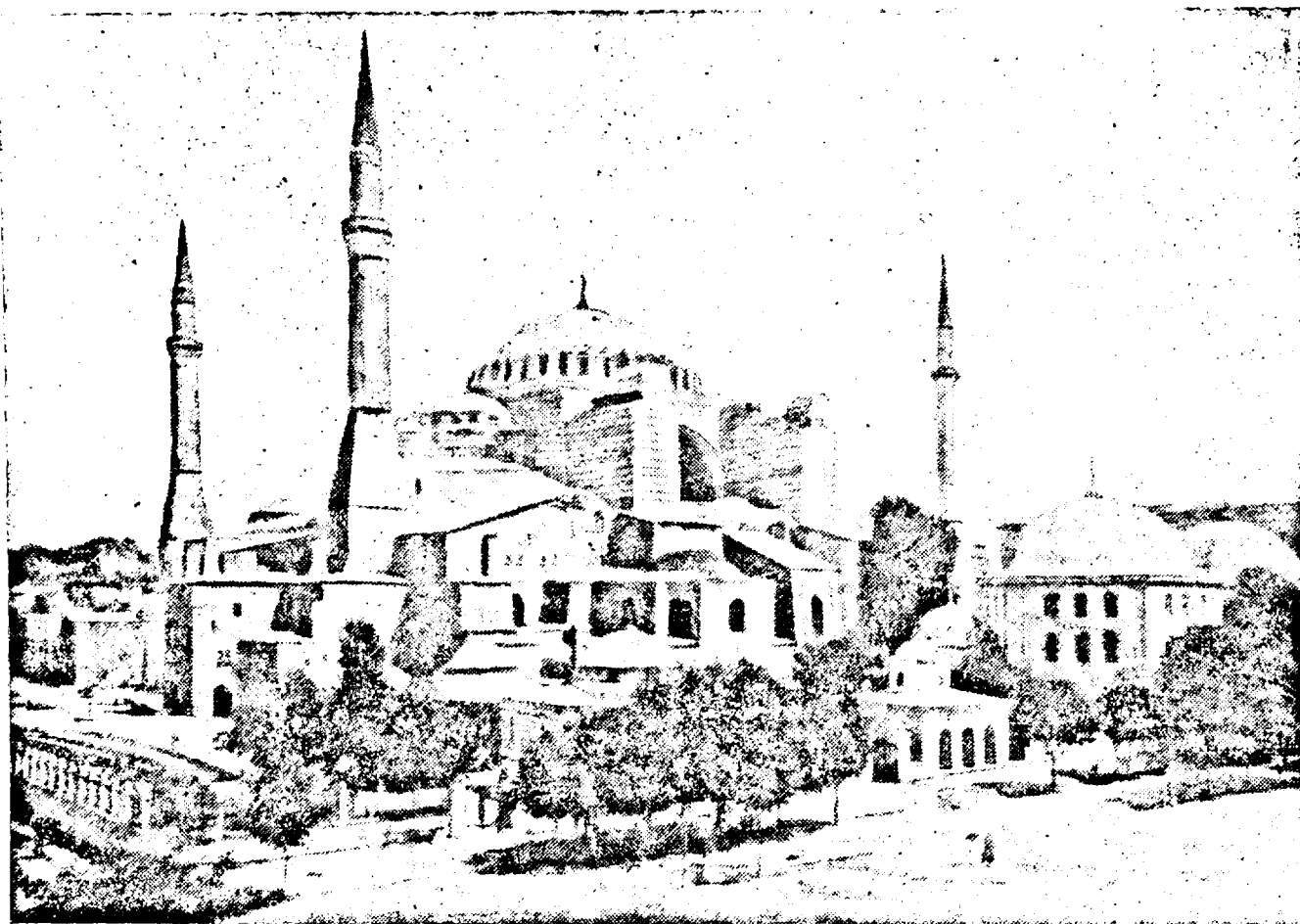
Vasile Morșun,
m.n. de interne al României.

Emil Petrescu,
primarul Bucureștilor.

G. Corbescu,
prefectul Bucureștilor.

Frumoasa biserică, Sfânta Sofia din Constant'opol.

SCENA VI.

Suzana, d'Arzac, apoi Servitorul.

Suzana. — Ah! sigur, domnul!

D'Arzac. — ...Dragă prietenă, am urmat chemarea ta, și am venit. M'a turburat, m'a transportat....

Suzana. — Unde?

D'Arzac. — La picioarele tale... Ascultă, Suzano....

Suzana. — Fii cuminte.... Stai jos.... Ce-ai făcut de-aseară?

D'Arzac. — Nimic.... am jucat table.... Ascultă-mă, Suzano....

D'Arzac. — Nimic.... am jucat table.... Ascultă-neată?

D'Arzac. — Nu!... Ba, da.... Dnă Ovideo....

Suzana. — B frumoasă?

D'Arzac. — Admirabil făcută.

Suzana. — Cum! E așa de sfută!

D'Arzac. — Nu chiar de tot.

Suzana. — În fine.... Imi pare că l-ai fost câțva timp amant!

D'Arzac. — Ce vrei? Trebuia ca să fie vară.... ca și cum vară trebuie să fie în Italia.

Suzana. — Din pricina amintirilor pe cari le are.

D'Arzac. — Da, da.... Ascultă-mă, Suzano....

Suzana. — Ce plictisitor ești! În fine, fie.... te ascult.... (Pauza). Dar ce? nu mai spui nimic?!

D'Arzac. — Am să-ți spun atâtea lucruri!

Suzana. — Anume:

D'Arzac. — Știi prea bine.... Biletul pe care l'am primit acum câteva minute, imi arată că știi prea bine....

Suzana. — Dar ce?

D'Arzac. — Că nu mă gândesc decât la tine, că sunt.... nebun după tine!.... Am venit la Villers, ca să te văd.... Ți-am sacrificat lucruri neînchipuite. Am lipsit dela Drags, n'am văzut pe Adelaida....

Suzana. — Adelaida?

D'Arzac. — Da, draga mea. Am refuzat s'o văd în Gymkhana organizată de ducesa de Bellac. Am renunțat chiar la circuitul Auvergne.... Ah! Când un om renunță, pentru o femeie, la circuitul Auvergne, acea femeie n'are dreptul de-a se îndoi de iubirea lui.

Suzana. — Nu zic că mă îndoiesc....

D'Arzac. — Dar ce zici, atunci?

Suzana. — Ei bine.... că nu sunt..., așa de sigură.

D'Arzac. — Răutăcioasă!

Suzana. — Dacă sunt răutăcioasă, se prea poate să fiu pe punctul de-a fi foarte.... bună!

D'Arzac. — Iată un cuvânt pe care l'as plăti cu viața!

Suzana. — Numai....

D'Arzac (luându-i mâinile, pe cari le sărută cu patimă). — Ah! Suzano! Suzano!... Pentru ce m'ai descurajat atâtea timp?!

Suzana. — Pentru a face mai durabilă plăcerea.... pentru a face mai trainică durerea!...

D'Arzac. — Așa dar mă iubești puțin..., cât de puțin... Ce fericit sunt! A avut mare dreptate cel ce-a zis că o bucurie nu vine nici când singură.

Suzana. — Ce înseamnă asta?

D'Arzac. — Adevărat, nu știi... În acelaș timp cu biletul tău, am primit o telegramă prin care mă anunța că Jack, micul meu fox, a câștigat premiul al doilea la expoziția de câni.... Ce fericit sunt!... E atâtea timp de când te iubesc.... de trei săptămâni.... și vara....

Suzana. — Dragă... Dar spune-mi, dacă nu ți-aș fi dat nici o speranță, cât de mică... ai fi continuat să-mi faci curte?

D'Arzac. — Totdeauna!

Suzana. — Ce cuvinte frumoase spui!...

D'Arzac. — Tu ești aceea care mă inspiri... Mi-ai inspirat simțiri de-o poezie ne m'ai simțită... Așa ieri, mă plimbam cu Bobby Hanson... E amoroș de tine....

Suzana. — Adevărat?... Crezi?... Eu, da...

D'Arzac. — Dar ce mă mai interesează!... Mă plimbam cu el pe plajă. Tu făceai baie.... Erai în apă, în costum... În fine, făceai baie.... Un băiaș negricios, dădea lecție de înotat unei doamne grase.... Cerul, marea.... și tu! În fața acestei privelisti m'am simțit poet, pe onoarea mea; da, m'am simțit poet, și n'tru'un elan i-am spus lui Bobby...

Suzana. — Ce?..

D'Arzac. — I-am spus: „E admirabilă!”

Suzana (entuziasmată). — Dragul meu!... Tu trebuie să scrii....

D'Arzac. — Cu?

Suzana. — Dar, nimănui... Să scrii romane....

D'Arzac. — Aș! Romane scriu astăzi doar femeile.

Suzana. — Adevărat.... Uite, și eu am început unul. Imi place mai mult să-l trăiesc, decât să-l scriu.

D'Arzac. — Draga mea!

Suzana. — Scumpul meu!

D'Arzac (cu căldură). — Lasă-mă să-ți spun un cuvânt pe mi l'a inspirat momentul, în toiul pasiunii, și care pare că rezuma toată profunzimea acestei clipe....

Suzana. — Spune-l.... spune-l....

D'Arzac. — Ei bine, iată: sunt fermecat!

Suzana. — Ce bine cunoști inima femeilor! Acum încep a crede că mă iubești. Dar, cât de mult mă iubești? Te previn, Paul, voi fi pretențioasă.... Mi-aduc aminte de-o istorioară nostimă... Ai auzit de ducele de Medina-Celi?

D'Arzac. — Nu-l cunosc. Nu face parte din cunoscuții mei.

Suzana. — Dar e din epoca renașterii....

D'Arzac. — În sfârșit, cine?... Ludovic XIV?!

Suzana. — Ei asta!... Locuia la Madrid....

D'Arzac. — Ca atâtea Spanioli....

Suzana. — Da... Era amoretat, însă, de nevasta ambasadorului Franței. Ar fi dat tot pentru ca să-l iubească puțin. Dar știi ce-a făcut pentru asta? A dat un bal, la care a invitat curtea, nobilii, a invitat-o și pe ea; și în timpul serbării a dat foc palatului, a luat-o în brațe, și a fugit afară cu ea... Iată ce-i dragostea... Ce zici de istorioara asta?...

D'Arzac. — E sublimă!

Suzana. — Spune-mi, Paul, ai fi făcut la fel?

D'Arzac. (înflăcărat). — Eu n'am palat, nu cunosc pe nevasta ambasadorului, dar sunt gata a da aci foc, pentru o privire a ta.

Suzana. — Adevărat că ești om de lume!

D'Arzac. — Sunt om de lume!... Da, sunt om de lume, în tot ce ascunde acest cuvânt în mare... Da, Suzano, te voi face fericită! Te-am dorit atâta! De un an mi-a perit somnul, setea, pofta de mâncare, de fumat, de plimbare, de-a face curte altor femei: eram nenorocit; atâta de nenorocit!

Suzana. — Sunt foarte încântată, foarte încântată! Dar acum, mă interesează viitorul, mă neliniștește...

D'Arzac. — Viitorul? Va fi dulce... Iubirea noastră va fi pasionată, profundă și frumoasă. Despre ea va vorbi toată lumea. Va fi punctul de atracție al acestui an.

Suzana. — Cum, vei fi discret?

D'Arzac. — Bine înțeles. Dar fii liniștită; vom vorbi îndată!... Aventura noastră va fi un lucru admirabil. Eu voi fi la modă, tu vei fi la modă... Noi vom fi la modă... Noi vom fi acei cari vom da tonul sezonului viitor, și toate celelalte femei din lume își vor înșela bărbații, nici nu le vor da atenție...

Suzana. — Vor rămânea trăzniți!... Da, da... E un vis! Și cum vom vedea acest lucru?! Și unde!?

D'Arzac. — Pretutindeni: la baluri, la teatre, la recepții... În fine va fi o delicioasă intimitate.

Suzana. — Dar, dragul meu, va trebui să fim singuri de atâtea ori!

D'Arzac. — Da, de atâtea ori! Dar să nu hotărâm nimic, nimic... Să fim la discreția fanteziei, capriciului, neprevederii.

Suzana. — Neprevederii?!... E un lucru pe care trebuie să-l prevedem de acum chiar; Ca niciodată să nu afle Jacques...

D'Arzac. — Liniștește-te: Nu-i voi trimite niciodată martori.

Suzana. — Îți mulțumesc... și... eu?...

D'Arzac. — Nu voi ezita să-ți pretind totul... Te voi răpi, ne vom duce departe, departe, foarte departe... în străinătate... la Luchon, de pildă...

Suzana. — Te-ai gândit la toate! Ești omul căreia o femeie poate să-i desvăluie tot ce are pe suflet... Și eu îți voi desvălui.

D'Arzac. — Dar când... când îmi desvălui... restul?

Suzana (supărată). — Dragă...

D'Arzac. — Mai încap scrupule? Nu e frumos!... Ce zici de durerea, disperarea mea?... Cum să găsească cuvântul care să te transporte?... Ah! dar sunt plictisit...

Suzana. — Mai ai răbdare!

D'Arzac. — Răbdare? Dar mai poate fi vorba... Uite, am o idee... Știi că Jacques ia masa diseară la Trouville... Ei bine, noi s'o ștergem într'altă parte. Haidem la Dives, la restaurantul „Wilhelm-Cuceritorul”.

Suzana. — Viteazul Wilhelm! Dar ce-a cucerit el?

D'Arzac. — Nu știi?... Femei... Se zice, nu-i așa, se zice...

Suzana. — Poate.

Servitorul (intrând). — Domnul Hanson în treabă de dna.

Suzana. — Imediat! (Servitorul pleacă).

D'Arzac. — Hanson?..

Suzana. — N'ai teamă... ingraturile!...

D'Arzac. — Adevărat... mă scapă... Da?

Suzana. — Nu... Da... Du-te acasă... Îți voi trimite un bilet... Așteaptă...

D'Arzac. — Cu ce neliniște! Cum să-ți exprim recunoștința, grațitudinea-mi nemărginită?... Ah! (Iese).

SCENA VII.

Suzana, singură apoi *Servitorul*.

Suzana. — E foarte gentil! Îmi place foarte mult. Să nu-l fac să sufere. (Se duce la masă și scrie): „M'am gândit mult mult; primesc invitația ta, pentru diseară. Cât de curând să fim împreună! Vom merge să mâncăm la Wilhelm cuceritorul. A ta, Suzana.” (Sună).

Servitorul. — Dna a sunat?

Suzana. — Da. Pofteste pe d. Hanson. Ah! și pe urmă du scrisoarea asta la vila Aristoloches.

Servitorul. — Bine, doamnă. (Iese. *Suzana* stă jos).

SCENA VIII.

Suzana, *Bobby*, apoi *Servitorul*.

Bobby. — Bună ziua, doamnă.

Suzana. — Bună ziua, scumpul meu Bobby. (Îi dă mâna să i-o sărute; el se mulțumește cu o puternică strângere — *shake hand*).

Bobby (așezându-se). — Sunt gata să te ascult.

Suzana (surprinsă). — Ce?

Bobby. — Bărbatul d-tale mi-a spus că vrei să-mi vorbești

Suzana. — Băbatu-meu?

Bobby. — Da, a telefonat acum câteva minute.

Suzana. — Nu pricep... e o neînțelegere... o

încurcătură... Sunt supărată... Imi pare rău că te-ai deranjat pentru un nimic!

Bobby. — Mie, deasemenea, îmi pare foarte rău.

Suzana. — Ei bine, îți spun drept: nu ești de loc galant!

Bobby. — Nu sunt galant, sunt... American; și apoi de ce să fiu galant, când... te iubesc.

Suzana. — Ești nesuferit!

Bobby. — Nu sunt nesuferit, sunt... American!

Suzana. — E drept că mă iubești?!

Bobby. — Știi ca și mine acest lucru. Ți-am spus de 17 ori acest lucru.

Suzana. — De 17 ori?

Bobby (scotând un carnet din buzunar). — Da: Prima dată la 7 Iulie, la Casino... 9 Iulie, 11 Iulie, când făceam baie... La 13, în automobil... La 14, de două ori. Sărbătoare națională. (Se ridică și se așează imediat). La 17, 20, 23, 27, etc., etc... Azi a 18-a oră. (Notează în carnet). Mi-am pus în gând să țin socoteală... (Pune carnetul în buzunar). Cred că nu te mai îndoiești...

Suzana. — Mai mult ca altă dată.

Bobby. — Pentru ce?

Suzana. — Pentru că socotești într'un anumit fel aceste lucruri.

Bobby. — Cum?... Să știi că te iubesc, de vreme ce ți-am spus: „te iubesc!”

Suzana. — Dar, e ne mai auzit! Când iubești o femeie e ultimul lucru pe care trebuie să i-l spui. Și dta faci tocmai pe dos: începi cu el!

Bobby. — Pentru ce să pierd timp? În afaceri, timpul e bani. În sentiment...

Suzana. — Dar unde pui flirtul?

Bobby. — *Flirtul* e ceva francezesc. La noi se zice „te iubesc”. E de-ajuns. Restul — toate celelalte fraze, toate acele lucruri pe cari vrei să ți le 'ndrug, — sunt prostii.

Suzana. — Ești atât de moșic, încât nu-mi mai plăci.

Bobby. — Nu sunt moșic, sunt... American. Sunt liber și sincer. La Paris asta se numește „lipsă de educație”. Sunt un *self made man*, cum spuneiți Dv. Asta înseamnă un om care-i așa cum e. Acum am 100 de milioane, ba chiar 102; am câștigat azi dimineată două... Și odinioară păziam turmele la *Far W'Est*.

Suzana (compătîmîndu-l). — Oh! atunci n'aveai *smoking*?

Bobby. — Dnă, n'aveam nici... pantaloni... Pe urmă, fiindcă-mi plăcea muzica, am învățat, și m'am făcut șef de taraf.

Suzana. — Ce interesantă viață!

Bobby. — Pe urmă profesor de dans, la universitate. Am făcut parale; dar într'o zi, la un mare bal, am alunecat din pricina unei alice de plumb, și-am căzut. Situația mi-a fost distrusă. Am prins curaj și cu amândouă mâinile am ridicat alicea de plumb și i-am zis: „Tu m'ai trântit, tu trebuie să mă ridici!” M'am gândit trei zile și am

inventat un procedeu de-a face icre din alice de plumb și din grăsime. Am câștigat parale... Dar într'o zi, oamenii cari mâncară se îmbolnăviră și muriră... Aveau stomacurile ciuruite... Plumbul nu fusese digerat. Proces cu familiile lor. Am pierdut... M'am ruinat... Am mâncat mult timp carne de vițel. Și mi-am zis: „Vițelul trebuie să mă salveze!” M'am gândit trei zile și-am inventat un mijloc de-a face lăcherdă din carne de vițel, și vițel din lăcherdă...

Suzana. — Cum? Dar asta nu-i lucru ușor...

Bobby. — Da, doamnă. Mi-a mers bine, pentru că în țările unde sunt vițelii nu-s lăcherde, și în țările unde-s lăcherde nu-s vițeli. Apoi, fabricile fiind locale, scutiam cheltuielile transportului... Am avut noroc teribil... Am câștigat... Așa... Dar, te iubesc...

Suzana. — Da!?! Ești fantastic!..

Bobby. — Nu sunt fantastic, sunt... American.

Suzana. — Și nu-ți vine greu să povestești aceste debuturi... așa de stînghere?

Bobby. — Ești o adevărată Franțuzoaică!... În țara dta e plăcut să aibă cineva 100 de milioane. La noi, e mai frumos să le câștigi, indiferent cum?!...

Suzana. — Indiferent cum?!...

Bobby. — Da, doamnă. Marele nostru Edison a zis: un om care nu e în stare să facă avere din primul lucru întâlnit în cale-i, e un om ce nu valorează nimic.

Suzana. — Exagerezi! Primul lucru întâlnit în cale...

Bobby. — Uite: în această odaie sunt peste 20 de lucruri din cari poți face avere; — hârtie, cerneală, pânză, evantai, scaune, Dumnăata...

Suzana. — Cum? eu?

Bobby. — Da, tu, frumoasă femeie... Dar asta nu-i ceva american, ci european... Asta vine mai târziu la noi, când vom fi cu totul *civilizați*!

Suzana. — E de necrezut! Ar trebui să fiu foarte supărată de tonul cu care pronunți cuvintele! Și cu toate astea nu sunt... Sunt unele lucruri drepte, altele plăcute prin felul cum le judeci... E de necrezut! Imi spui că eu, contesa d'Esteuil, sunt prietenă cu un fost păzitor de turme... căci sunt prietenă cu dta...

Bobby (luându-i mâna). — Și eu...

Suzana. — E adevărat că te-ai schimbat grozav de cum erai în *Far W'Est*.

Bobby. — Nu de tot. Am fost veșnic acelaș. La 6 ani gândiam ca și acum.

Suzana. — N'am văzut nici când un om ca dta!

Bobby. — Pentru că n'ai văzut nici când un om adevărat.

Suzana. — Mă încurci, mă surprinzi, mă încânti!

Bobby. — Dta nu mă încânti deloc... Eu te iubesc... Trebuie să isprăvim mai curând. Nu pot să rămân atât de mult timp „à croquer le petit l'enfant”, cum zice Francezul...

Suzana. — Ce?

Bobby. — Da, a aştepta atâta vreme. Decis: tu nu vrei să te iubesc? Bine. Păcat. Îmi pare rău! Pentru tine...

Suzana (puţin înepată). — Adevărat?

Bobby. — Da... Pentru că odată şi-odată vei vrea o aventură. Vei face prostii... Ei bine, cu mine nu vei face atâtea... Cu altul vei face o prostie mare... Am zis!

Suzana. — Voiu face, ceea ce-mi place, dragul meu... Nu sunt, poate, o femeie superioară...

Bobby. — Nu, nu eşti...

Suzana. — Mulţumesc... În tot cazul, îmi vei da voie să nu-ţi cer sfaturi.

Bobby. — Îţi dau imediat... Te compătimeşc... O femeie ca dta să se gândească la D'Arzac!...

Suzana. — Ce?

Bobby. — Îţi face curte nu pentru că te iubeste, dar pentru că e ceva frumos să faci curte. Oamenii de felul lui mănâncă fără să le fie foame, beau fără să le fie sete, iubesc fără să iubească. Eu aşa le zic: păpuşi.

Suzana. — Eşti prea sever.

Bobby. — Sunt amorezaţi de hainele dtale, de articolele scrise despre dta, de legăturile dtale. Dta eşti socotită drept colac peste pupăză. Ei te iubesc ca pe un galantar.

Suzana. — Galantar?

Bobby. — Dacă mâne vei fi... profesoară de pian, nici că se mai uită la dta.

Suzana. — E posibil oare!?

Bobby (din se în ce mai aprins). — Eu, dnă, te iubesc pe dta, şi fără castel, fără titlu de contesă, fără tuatele. Dacă te-aş găsi singurică într-o insulă pustie, te-aş lua pe dată pentru mine, iar insula ca locuinţă. Te compătimeşc să refuzi unui om ca mine un lucru, pe care îl vei da unui sărit şi îngust la minte, care te iubeste la *raouts*, tennis, *bridges*, *garden-parties*, la *fire o'clock tea*, la toate nimicurile astea franţuzeşti, — dar cari se plictisesc pe dată ce sunteţi singuri. Ei zic; cu ei vei fi compromisă; nici nu te vor iubi.

Suzana (gânditoare). — N'ai fost oare cât de puţin nedrept!?

Bobby. — Uite: D'Arzac. Aşa-i ziceţi... om de lume. Şi din cauza asta-ţi place.

Suzana. — Nu. (Indiferentă). Da, îmi place. Îmi place. E încântător!

Bobby. — Mult.

Suzana. — Mă rog, ce ai de zis de D'Arzac? Vreau să ştiu.

Bobby. — Vrei să ştii?

Suzana. — Da.

Bobby. — Ei bine, tânărul ăsta e foarte rău crescut... Lui îi plac femeile decât că să aibă ce povesti despre legăturile lui cu ele.

Suzana. — Asta nu pot crede.

Bobby. — Trebuie să crezi. Eu nu mint nicio dată: n'am timp! El face colecţii de femei, şi

când ai o colecţie o areţi oricui. Ieri mi-a zis: „Am să-ţi povestesc ceva”.

Suzana. — Dar e oribil!

Bobby. — Nu e oribil, e... parizian. Asta se întâmplă pentrucă numiţi aşa ceva în Franţa... *onoare*. Când eşti sic, când eşti *clubman*, ai *onoare*. Şi asta-ţi permite să faci cele mai urite lucruri: să nu-ţi plăteşti datoriile, să faci curte amantelor prietenilor tăi, să mănânci zestrea nevestei şi apoi să dai divorţ... Noi suntem comercianţi. De aceea noi trebuie să isprăvim curând, pentrucă n'avem timp. (Suzana, preocupată, fără a-i mai asculta, sună. Intră servitorul).

Suzana. — Petre, ai dus biletul?...

Servitorul. — Scrisoarea pentru...

Suzana (întrerupându-l). — Da, scrisoarea pe care ţi-am dat-o adineurea?...

Servitorul. — Încă nu, doamnă...

Suzana (uşurată). — Bine, bine.

Servitorul. — Mă duc să-l duc acuma.

Suzana. — Nu, nu-i nevoie. Nu-l mai duce... Nu-l mai duce...

Servitorul. — Bine, doamnă. Vi-l voiu inapoia.

Suzana (lui Bobby). — E un bilet pentru o excursiune pe care o proiectasem; m'am hotărât însă să nu mă mai duc... E prea departe. (Servitorul ia tablana pe care fusese adusă cafeaua; vrea să plece. Se opreşte în prag).

Servitorul. — Dnă, a spus camerista că a sosit umbrela dv. (Iese).

Suzana. — A! umbrelă... faimoasa umbrelă!... Şi eu care uitasem de ea!

Bobby. — Ce?

Suzana. — O umbrelă din pricina căreia bărbatu-meu mi-a făcut o scenă nesuferită.

Bobby. — E prost. Eu n'aş face nici când aşa ceva: N'am timp.

Suzana. — Ei bine, el a avut... Dar mi-am jurat să mi-o plătească el...

Bobby. — Adevărat?

Suzana. — Şi iată că acum... Ah! sunt furioasă...

Bobby. — Ce-ai zis?

Suzana. — Nimic.

Bobby. — La ce te gândeşti?

Suzana. — Mă gândesc, mă gândesc că nu te-am înţeles atât de bine... că nu mi-a spus mai multe lucruri... E drept că-mi plăci... Te cred sincer, drept, nu ca mulţi alţii. Îmi place mult când îmi spui: te iubesc!

Bobby. — Eşti convinsă acum?

Suzana. — Încă nu; dar nu spun că nu vreau să fiu... Să vorbim.

Bobby. — Pentru ce atâta vorbă! A vorbi când e vorba de iubire, nu înseamnă nimic. Nu trebuie să vorbeşti, trebuie să faci.

Suzana. — Mie-mi place să mi se vorbească. Trebuie să mă iubeşti aşa cum sunt.

Bobby. — Asta o și vreau.

Suzana. — Bobby, ești necuviincios....

Bobby. — Nu eu, amorul!

Suzana. — În fine: să admitem că eu te cred. Va trebui să știu: cum mă vei iubi?

Bobby. — Ca toată lumea.

Suzana. — Taci!... Eu nu sunt ca toată lumea. Imi aduci aminte de-o nostimă întâmplare a ducele-
lui de Meduia-Celli.... O știi?

Bobby. — O voi ști-o.

Suzana. — Ducele era amoretat de nevasta ambasadorului Franței. Și pentru ca s'o aibă o clipă în brațe, a invitat-o la bal și a dat foc palatului... Ce zici de Spaniolul ăsta?

Bobby. — Cred că era asigurat contra incendiului.

Suzana (trist). — N'ai priceput istorioara mea.

Bobby. — Dar e prea frumoasă istorioara ta.

Suzana. — Da... Eu o cred mai puțin frumoasă acum. Adesea dragostea te 'mbată, te face nebun.... să vedem: dacă mă iubești, după cum zici, trebuie să fii neliniștit, nervos....

Bobby. — De loc. Eu te iubesc.... Nu sunt bolnav.

Suzana. — Poate că nu poți dormi?!

Bobby. — Dorm foarte bine!

Suzana. — Poate, că nu ai poftă de mâncare?!

Bobby. — Mânânc cât șapte!

Suzana. — Nu pricep nimic.

Bobby. — Pe vechiul continent voi vă închipui iubirea ca un lucru complicat, frământat, rafinat, nesănătos. Asta e! Dragostea-i un lucru frumos, puternic, sănătos. E viață, natură.... Așa-i iubirea ce-o simt pentru tine.

Suzana (mirată). — Și cum o spui!

Bobby. — O spui pentru că așa e.

Suzana. — Da, acum încep a înțelege puterea sentimentului tău. Mă chinuiește însă sângele rece cu care te porți. Dacă aș refuza să te ascult, ți-ai ieși din minți?... Vei fi nenorocit?...

Bobby (aproape grav). — Aș suferi puțin.... o oră.... o zi....

Suzana. — Da?

Bobby. — Da, pentru că aș fi ocupat. Dar în această oră voi suferi mai mult decât atâția D'Arzac-i, decât ar suferi ei o viață întreagă. Asta să crezi.

Suzana (mișcată). — Ești într'adevăr un om rar, un om căruia o femeie poate să i se spovedească fără teamă.

Bobby. — Adevărat? Imi faci mare plăcere. Acum știu că voi fi fericit un ceas pe zi.

Suzana. — Cum?

Bobby. — Restul timpului voi fi ocupat.... Te iubesc! Și acum vreau să mă iubești și tu.

Suzana. — Vrei?

Bobby. — Da... Astă seară trebuie să mâncăm împreună.

Suzana. — Da?

Bobby. — Da! La Dives, la restaurantul „Wilhelm cuceritorul”.

Suzana. — Viteazul Wilhelm!

Bobby. — Pentru ce-ai zis?

Suzana. — Pentru că mi-e un vechiu cunoscut.

Bobby. — Am zis. All right.

Suzana. — Încă nu. Lasă-mă să mă gândesc.

Bobby. — Pentru ce?...

Suzana. — E mai nimerit.

Bobby. — Ce franțuzoaică ești!

Suzana. — Îți voi trimite un bilet. Așteaptă acasă.

Bobby. — Cât timp?

Suzana. — Nu știu, un moment.

Bobby. — Fie!

Suzana. — Așteptând să te gândești la mine. Nu?

Bobby. — Nu.... Voiu face box... Ah! Te iubesc! (Iese).

Suzana. — Iată un om adevărat.

SCENA IX.

Suzana, singură; apoi *Servitorul*. (*Suzana* sună).

Servitorul (intrând). — Doamnă?...

Suzana. — Nu mi-ai înapoiat scrisoarea pe care ți-o dădusem pentru d. D'Arzac.

Servitorul. — Vă rog să mă iertați. Iat-o!

Suzana. — Mulțumesc.... Așteaptă. Vreau să-ți dau altă scrisoare, pe care s'o duci imediat dlui Hanson, vila Glycines...

Servitorul. — Trebuie să vie domnul, și să-i pregătesc hainele....

Suzana. — Bine!... Te chem eu.

(*Servitorul* iese).

SCENA X.

Suzana, singură.

Suzana. — Oh! da, Bobby e un om! (Ia o foaie de hârtie, moaie tocul în cerneală, apoi se oprește.) Dar de ce să scriu alt bilet? N'am decât să schimb adresa.... plicul.... E nostim!... (Deschide scrisoarea adresată lui Paul D'Arzac, rupe plicul, îl aruncă, apoi cetește biletul cu voce tare):

„M'am gândit mult; primesc invitația ta pentru astă seară... Cât de curând vom merge să mâncăm împreună la Wilhelm Cuceritorul.

A ta, Suzana”.

Merge strună! (Ia un plic și scrie adresa):

„Domnului Hanson”.

(Pune biletul în plic. Sună telefonul din dreapta).

Ah, (Pune plicul pe „secréttaire” și se duce la telefon).

Allo!.... Ah! tu ești.... tu ești D'Arzac!... (Cu vocea schimbată). Ce vrei?... E adevărat, trebuia să-ți trimit un bilet.... Cum, nu m'am ținut de cu-

vânt? Dar nu ți-am promis nimic... Ce?... Ce?... Nu vreau să te dezasperez... Ce?... Ce-ți inchipui! Că vizita lui Bobby m'a făcut să-mi schimb gândul? Ești nebun, dragul meu, prea nebun!... E interesant Bobby... nu-i banal... Dar de-acți până la... Ești stupid... Da, da... știu bine... da... da... evident... e puțin cam excentric... Ah! El a refuzat la cerc... nu știu... Cum, nu e primit nicăiri?... Nu cred... Dar, ce vrei să-mi faci? Da... da... (râde). Ești cam prostuț!... Asta e foarte gentil... Ești prea gentil... (aparte) Ce încântător tânăr... (Tare). Am pentru tine multă, multă simpatie... Nu l'am rupt... Dar ezit încă... Nu, n'am spus da... Nu, n'am spus nu... Așteaptă... Trebuie să faci ce vreau eu... Așteaptă... (Întrerupe, vine la mijloc, ia scrisoarea pe care vrea s'o rupă.) O! Doamne!... Nu pot să mă duc să mânânc cu unul ce n'a fost primit la club! Ce păcat!... (Rupe plicul, îl aruncă, pune biletul pe „secrétaire”. Sună la telefonul din stânga). Ce? iar?! (Se duce la telefon). Ce? Tu ești Bobby?... Cum, esti nerăbdător?... Prea te grăbești... Nu ți-am făgăduit nimic... Ce-ți inchipui!... Că e D'Arzac la mijloc?!... Dar ești nebun, dragă!... Da, m'ai supărat... Am pentru tine multă, multă simpatie... Da... da, e adevărat... e gentil... (Aparte). Ce nostim tânăr!... (Tare) N'am zis da... N'am zis nu... vom vedea... Așteaptă încă puțin, te rog... te rog... așteaptă... (Întrerupe). Ah! Doamne! Ce să fac?... Ce chin!... (la biletul). Ah! sărmanul meu bilet, la cine te vei duce?!... Trebuie să-i trimit unuia... Să-l pun în plic... (la un plic). Pe cine să-l aleg?... Știu eu, femeie nevinovată ce sunt!... Ah! dac'ar putea să-mi dea cineva vre-un sfat!... De obicei îl întreb pe bărbatu-meu... Dar acum, nu pot, zău nu pot... și-mi pare rău... Că el e fin, se pricepe... E mai puțin inteligent ca Bobby, dar mai mult ca D'Arzac. E mai puțin sic ca D'Arzac, dar mai mult ca Bobby... Are calitățile lui... Ce să fac? Dac'as ști ce vreau, as ști ce să fac!...

SCENA XI.

Suzana, apoi D'Arzac, apoi Bobby.

Suzana (lui D'Arzac, care intră grăbit).— Cum? Tu ești?!

D'Arzac. — Da, n'am mai putut aștepta. Am venit să-ți cer răspunsul...

Suzana. — Dar...

Bobby (care intră și el tot grăbit). — Doamnă am venit să iau biletul.

D'Arzac (salutând rece pe Bobby). — Domnule...

Bobby (la fel). — Domnule...

Suzana. — Ei bine... (Suzana, care ține mereu plicul în mână, se uită când la unul când la altul, apoi sună).

Servitorul (intrând). — Doamna a sunat?

Suzana. — Spune-i lui domnu, că d. D'Arzac și d. Hanson îl așteaptă în salon!...

Bobby. — Ce?... Ce?...

D'Arzac. — Ce?...

Suzana. — Da... mă scuzați: mă duc să mă îmbrac; cred că am acest drept. D. D'Esteuil va fi vesel de-a vă primi, și vă rog să fiți buni și să-i dați acest plic, pe care e scris numele său... (Scrie numele lui Jacques pe plic). La revedere și vă mulțumesc la amândoi... (Iese).

SCENA XII.

D'Arzac, Bobby, apoi D'Esteuil.

D'Arzac. — Domnule, tot ceea ce se petrece aci îmi pare cam neînțeles...

Bobby. — Nu e foarte limpede...

D'Arzac (ridicându-se). — Am nevoie să mă explic...

Bobby (ridicându-se). — Asta din`cauză că ești puțin inteligent...

D'Arzac. — Ce-ai zis?

Bobby. — Ai auzit foarte bine. Am spus că nu prea ești inteligent.

D'Arzac. — Eu cred că-s mai mult ca dta.

Bobby. — Asta probează că nu prea ești.

D'Arzac. — Ești un mojić!

Bobby. — Apără-te... Vreau să te boxez puțin...

D'Arzac. — Domnule...

Bobby. — Domnule... (se măsoară cu privirile).

Jacques (intrând, îi privește, apoi). — Și să mai zici că dacă vă lăsam nu vă tăiați gâturile!... Dar metoda mea se oprește aci...

D'Arzac. — I-am spus acestui domn, cele ce trebuiau să-i spun...

Bobby. — Și eu i-am răspuns, acestui copil, ce trebuiau să-i răspund...

Jacques. — Ședeți, vă rog. (Cei doi ezită). Vă rog... (Cei doi se așează jos). Domnilor, e unul aci care trebuie să-și ceară scuze...

Bobby. — Ce?

D'Arzac. — Ce?

Jacques (surizând). — Acesta sunt eu, și vă rog să le primiți.

D'Arzac. — Nu pricep nimic!

Bobby. — Eu da... (Arătându-i scrisoarea care a rămas pe masă). Dă-o dta. Că tot stai degiaba... (D'Arzac o dă, vrând-nevrând).

Jacques. — Mulțumesc... (Deschizând și cettind). S'a întâmplat mai bine decât mă așteptam!

D'Arzac. — Dar nouă ne sput?

Jacques. — Da, vă spun... Plecând de-acți, veți fi câștigat ceva, din această aventură...

D'Arzac. — Ce anume?

Bobby (lui D'Arzac). — Lasă-l să vorbească.

Jacques. — Rolul bărbatului, vedeți, e un rol foarte greu și foarte ingrat. Toți îl joacă rău... Eu, nu-l joc așa de rău... Ei bine, eu am observat că un bărbat nu poate face nimic unui amant, dar un

al doilea, poate lucra foarte ușor contra celui din-
tâi. O femeie are un *flirt* îngrozitor: datoria bărbatului, schimbându-l cu un al doilea. Prin acest mijloc, cei doi rivali se luptă și se neutralizează. (Lui Bobby). Dumnitale, care ești un om de știință, îți spun că aceasta e eterna lege a echilibrului.... (Lui D'Arzac). Dumnitale, care ești un om de lume, îți spui.... nu-ți mai spun nimic.... Vedeți, e singurul mijloc pe care-l avem noi bărbații.... Și acum, vă mulțumesc din toată inima, — dtale D'Arzac, pentru că ai ascuns pericolul din partea lui Bobby, — dtale Bobby, pentru că ai garantat contra pericolului din partea lui D'Arzac.... Am vrut mult, pentru a vă proba recunoștința mea, ca să mâncăm împreună astăseară. Dar, văd că bilețul acesta îmi spune că ea vrea să mâncăm astăseară la „*Wilhelm Cuceritorul*”.

Bobby (liniștit). — *Wilhelm Cuceritorul*!

D'Arzac (cu mânie). — *Wilhelm Cuceritorul*!

Jacques (vesel). — *Wilhelm Cuceritorul*!... Așa dar, credeți că n'ați vrut să m'ajutați în această afacere?

D'Arzac (cu asprime). — În adevăr, scumpul meu, așa e.... Dar înainte de-a ne despărți, țin să-ți declar ceea ce-mi spală demnitatea mea, care-ți probează că nu-s nici imbecil nici păcălit.... Nu-mi pasă!... (Iese).

SCENA XIII.

D'Esteuil, Bobby, apoi Suzana.

Bobby. — Ce prostie!...

Jacques. — Merge bine.... Dar nu trebuie ca nevastă-mea să știe... Și eu sunt....

Bobby. — Ești în ghețele....

Jacques. — Uitel!... Ce-ai face acum, dac'ai fi în locul meu?

Bobby. — Aș chema pe doamna, și i-aș spune: „Drăguță, tu n'ai inimă, ci o mică piatră prețioasă; n'ai minte nici cât un papagal; nu ești decât o rochie ce treci odată cu.... moda. Micuță rochie, îți cer iertare”.

Jacques. — Voi face așa: chiem pe Suzana.... (Se duce la ușă). Suzano! Suzano!

Suzana (intrând). — Ce-i, dragă?

Jacques. — Ii spun: „Draga mea, îți cer iertare!”

Bobby. — Oh!

Suzana. — Dar....

Jacques. — Imi cer iertare pentru cele ce am fost răutăcios, de câte ori ai fost cochetă, sau ai vrut să-mi faci zile negre. Pentru toate astea îți cer iertare.

Suzana. — Ei bine, și eu te iert.

Jacques. — O! scumpa mea (li sărută mâinile).

Bobby. — Ce nostimi sunt!

Suzana. — Ah! scumpul meu! (Lui Bobby). Imi dai voie să-mi sărut bărbatul? (li sărută).

Bobby. — *Play*.

Suzana (lui Jacques). — Ești un om strașnic! Te iubesc din toată inima, și nu te voiu înșela niciodată.... niciodată!...

Jacques (lui Bobby). — Iată-mă fără griji pentru opt zile!... Ce zici de planul meu?

Bobby. — Spun, că dacă Francezii ar aplica în afaceri inteligența, fineta, șiretenia și pe de-a-supra geniul *bluff*, — pe cari le puneți în dragoste, — ați fi cea mai puternică națiune din lume.... Așa e. Dar noi cultivăm pe câmp trestie de zahăr; dv. numai trandafiri.

Jacques. — Au în plus: parfum.

Bobby. — Dar câștig mai puțin.

Jacques. — Iată superioritatea Anglo-Saxonilor!

Bobby. — Cât îi ceasul? (Se uită la ceas). Patru.... La revedere. În loc să mă duc la „*Wilhelm Cuceritorul*”, mă duc să fac un duș, și apoi voiu telegrafia la New-York, pentru afacerile mele.

Suzana. — Și noi în loc de-a ne duce la „*Wilhelm Cuceritorul*”, vom mânca împreună, și apoi....

Jacques. — Și apoi....

Suzana (lăsând ochii în jos). — Și apoi.... cuceritorul nu va fi Wilhelm....

Bobby. — Ia să fac eu pe Englezu. (Iese prin fund).

Jacques. — Și noi.... (Ia pe Suzana de mijloc și se duc spre stânga) Să facem pe... Francezii.

(Cortina).

Ce zic vitejii dela Königgrætz?

De-o veste-amară s'a cutremurat
Bătrânul nostru rege—împărat
Și ca un soare ce apare 'n ceață,
Se 'ntunecă întreaga Lui viață.

Aproape-un veac măreața Lui făptură
Cu lovitură după lovitură
Lovit în soarta ce-L pândea mereu,
Dar azi bătrân, slăbit e brațul său...

Bătrânul nostru rege—împărat
Ministrii Săi și-l cheamă 'n mare sfat,
Să cumpene și drept să chibzulască
Iubita țară, cum să și-o păzească.

— „Ați auzit de-omorul cel barbar?”
— „L'om răsbuna!” — s'aude-un glas maghiar.
— „Și-ați auzit că'n țara noastră scumpă
„Dușmani barbari acum vreau să trumpă?”

— „Vom face zid din piepturile noastre
„De nici pe sus, prin sferile albastre,
„Nu va putea în mândra noastră țară
„Să intre om din horda lor barbară!” —

Bătrânul crai cunoaște-aceste glasuri
Din multele și grelele Lui ceasuri,
Dar simte unul c'a rămas răsleț:
— „Ce zic vitejii dela Königgrætz?” —

Aci tăcu nestiutor ministru.
Dar dela Tisa și până la Nistru
O doină voinicească se porni
Și bunul nostru crai o auzi.

Infiorat și ca întinerit
El către sțatu-l astfel a grăit:
„De-acum triumful ni-e asigurat.
„La arme! căci vitejii s'au mișcat!”

IOAN BAILĂ.

.....

† Florica Manta

— soră de caritate voluntară —

Un soi *nou* de jertfe începe să ne ceară crâncenul războiu actual. Alături de jertfa închinată de floarea vitejilor noștri, pe câmpiile de luptă, tronului și patriei, se ivește acum jertfa tot atât de scumpă și mare, pe care încep a o-aduce îngrijitoarele devotate ale eroilor, sosiți bolnavi și răniți de pe câmpul de luptă.

O astfel de jertfă mare a dat familia preotului ortodox român *Ioan Manta sen.* din Gurarâului, protopopiatul Săliștei.

Îndată ce au sosit în Sibiu cei dintâi răniți și greu bolnavi, amândouă fiicele sale *Marioara* și *Florica* îndemnite de dragostea creștinească și de simțul datorinței față cu deaproapele, s'au înscris ca surori de caritate voluntare la spitalul din Sibiu și au pus atâta devotament și abnegațiune la îngrijirea bolnavilor, încât una din ele, cea mai tânără: *Florica* — după cum mărturisesc înșiși medicii — a căzut jertfă zelului și devotamentului său deosebit. Bolnăvindu-se și ea de tifos, după îndelungate și grele suferințe s'a stins în floarea vieții, în vârsta de abia 21 de ani.

Medicii, cari au cunoscut abnegația și altruismul surorii de caritate *Florica Manta*, au cercat

să mângâie pe adânc îndureratul părinte Manta prin următoarea adresă scrisă în limba germană, pe care o socotim vrednică a o comunica aici în traducere românească, după cum urmează:

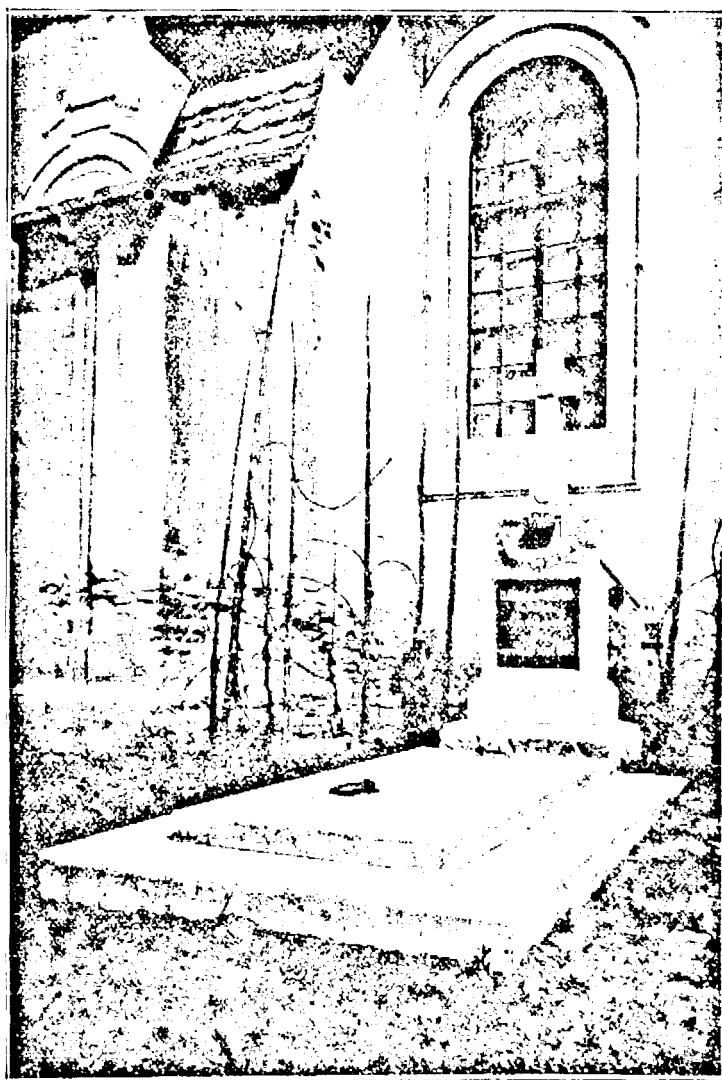
„Prea Onorate dle preot!

Medicii secțiunii bolnavilor din spitalul garnizoanei, în care sărmana Dvoastră fiică *Florica* a îngrijit pe bolnavi cu un devotament plin de jertfă, își iau permisiunea a Vă împărtăși atât Dvoastră, cât și prea stimatei Dvoastre familii expresiunea celor mai intime condoleante cu prilejul grelei pierderi, ce ați îndurat.

Ea și-a acvirit sămânța de boală în cursul îngrijirii celor greu bolnavi. Cu vie solicitudine am urmărit dezvoltarea acestei boale îndărătnice și acum iată că adânc s'gduiți în sufletul nostru vedem această viață tânără și înfloritoare jertfită pe altarul celei mai frumoase iubiri a deaproapelui.

Jelind vor împrejmul sieriul ei cu gândul bolnavii cei mulți, cărora îngrijirea ei delicată le-a redat sănătatea sau cărora solitudinea ei le-a adus alinare durerilor.

Totdeauna ne vom aduce aminte cu mulțumită și recunoștință de activitatea ei, care prin zelul său, prin

Mormântul colonelului baren Urs de Margina.

simțul datoriei și prin abnegația sa ne-a fost o colaboratoare credincioasă. Stima și recunoștința generală pe care această jertfitoare soră de caritate o duce cu sine dincolo, să fie pentru Dvoastră o mică mângâiere în durerea cea grea cauzată prin pierderea scumpei Dvoastre copile.

Pe lângă repeșita exprimare a condoleanței și înaltei noastre stime,

semnăm

Sibiu, în 17 August 1915.

Dr. Iulius Bietz, m. p.
Dr. Béla Révész m. p.
Dr. Otto Tögel m. p.
Dr. Szentgyörgyi m. p.
Dr. (indescifrabil).
Walter Fabritius m. p.
E. F. Mediziner.

Inmormântarea acestei frumoase odrasle a familiei preotești Manta s'a săvârșit în 4 (17) August a. c. în Gurarâului, cu asistența unui numeros public din această frunzăse comună, precum și din comunele învecinate și din Sibiu, de unde au venit să mângâie întristată familie a părintelui Manta mai mulți asesori consistoriali, precum și toate surorile de caritate și prietenile răposatei.

Preoți slujitori au fost: Dr. Ioan Lupas din Săliște, profesorul seminarial Ioan Oțoiu din Sibiu, Valerie Popovici din Sibiel, parohul Maniu Lungu din Rășinari și Emilian Stoica din Aciliu.

Cu puțin timp înainte de moarte, răposata își exprimase față de sora sa Marioara dorința, ca la inmormântare să nu-i rostească altcineva decât decât părintele protopop Dr. Ioan Lupas, care cedând stăruințelor familiei a rostit următoarea cuvântare funebrală:

„Nu te teme, crede numai...
copila n'a murit, ci doarme”.

Ev. Marec c. V. v. 36 și 39.

Jălnici ascultători!

Oricine are în pieptul său inimă simțitoare, va înțelege cumplita durere, de care e fulgerată inima oricărui părinte, când moartea nemiloasă răpește în floarea vârstei pe una din cele mai frumoase odrasle ale familiei sale. Cazul de față cu sfâșietoarea durere din inima părinților ne reaminteste scena mișcătoare din Evanghelie, când unul dintre marii sinagoge, anume Iair alcargă cu grabă la Christos, cade la picioarele Lui și-L roagă foarte, că vie să pună mâinile peste copila lui bolnavă de moarte, ca să fie scăpată și să trăiască. Nădejdea lui Iair crescuse fără îndoială văzând, că Christos se îndreaptă spre locuința lui. Dar în drum lăsa solia, care-i vestește, că copila lui a murit și-i spune, să nu mai supere pe învățătorul. Ce veste îngrozitoare a fost aceasta pentru bietul părinte. Își poate închipui oricine. Mântuitorul înțelegând mahnirea lui, i-a spus aceste cuvinte atât de simple, dar atât de înviorătoare: „Nu te teme, crede numai... Copila n'a murit, ci doarme...” A intrat apoi, însoțit numai de tatăl și de mama copilei, în odaia în care zăcea

moartea, și cu puterea dumnezeescului său cuvânt, zicându-i: „Copilă, scoală-te, îndată se sculă copila și umblă”. (Marcu V, 41—42).

Înțelegem toți, câți ne-am adunat astăzi aici, să petrecem la locul de odihnă vecinică rămășițele trupesti ale adormitei în Domnul fecioare Florica Manta, că aceeași durere cumplită a săgetat și inima scumpilor ei părinți în clipa când au luat de veste, că îngerul morții a început să fâlăie din aripi diafane asupra iubitei lor fiice, pe care și-au dat toată omeneasca silință, s'o crească până la vârsta de 21 ani și s'o cultive ca pe un suav trandafir, menit a da o podoabă, atât de aleasă în stratul bine îngrijit și frumos odrăslit al acestei familii preotești.

Ce flori încântătoare, ce roade îmbelsugate poate să înbie vieții noastre obștești o familie preotească, la temelie vieții căreia stă frica lui Dumnezeu, credința cea dreaptă, nădejdea cea neofilită și dragostea biruitoare peste toate greutatele, știm cu toții și avem o dovadă atât de frumos grăitoare și în cazul de față.

Însușirile, cu cari a fost înfrumșetât sufletul acestei fecioare, trebuiesc socotite ca niște daruri dela Dumnezeu. Dar este meritul părinților, că prin îngrijirea și priceperea lor deosebită au știut cultiva în sufletul fiicei lor samânta cea bună a virtuților creștinești, cari au făcut din ea un model de fiică ascultătoare, de soră și prietenă devotată, de creștină bună gata oricând spre jertfă cât de mare pentru ajutorarea deaproapelui îndurerat și obidit.

Despre această nobilă și creștinească pornire a sufletului său feciorelnic a dat dovadă atât de strălucită, când s'a dedicat de bună voie și cu devotamentul cel mai desăvârșit operei caritative de a îngriji și lecuși pe eroii întorși bolnavi sau răniți de pe câmpiile de luptă. Cum au sosit în spitalele din Sibiu cei dintâi bolnavi și răniți, ea s'a sinuls împreună cu sora ei Marioara din atmosfera senină a căminului părintesc și cu suflet eroic a alergat să-și îndeplinească datorința creștinească față de cei ce gemeau în suferințe și au timpul să se aducă pe sine jertfă curată pe altarul iubirii deaproapelui...

Anunțul funebru ne spune, că Florica Manta și-a încheiat tânăra ei viață ca „soră de caritate voluntară”... Cât de frumos zugrăvește scurttimea acestor trei cuvinte pornirea nobilă și entuziastă a unui suflet candid de fecioară spre jertfa supremă întru îndeplinirea datorințelor față de aproapele avizat la ajutor! O astfel de jertfă nu poate să răsară decât din cea mai adâncă și mai curată dragoste creștinească — coroana tuturor virtuților — căci scris este: „mai mare dragoste decât aceasta nimenea nu are, ca cineva să-și pună sufletul pentru prietenii săi” (Ev. Ioan XV, 13). Câtă în-sufletire virgină și cât eroism delicat, plin de abnegație, a desfiășurat ea întru îndeplinirea nobilei, dar grele misiuni de „soră de caritate voluntară” vor ști mărturisii cu dreptate aceia dintre eroii armatei noastre, cari în zilele lor de suferințe, când erau țintuiți de patul durerii, au avut bucuria de a se putea împărtăși de

îngrijirea duioasă a acestor 2 fiice de preot român, de cuvintele lor de mângâiere și alinare, de neobosita și delicata lor veghere.... Dar și medicii, cari au avut prilej să cunoască de aproape activitatea ei zeloasă ca soră de caritate, mărturisesc că Florica Manta a îngrijit de bolnavi cu un devotament plin de jertfă, că în cursul acestei îngrijiri a celor greu bolnavi s'a strecurat în trupul ei tânăr sămănta boalei ucigătoare și consideră stingerea vieții ei înfricoșătoare ca o jertfă curată „pe altarul celei mai frumoase iubiri a deapropelui”...

Eroismul și jertfa aceasta vor fi deci socotite ca fiind întru toate asemenea eroismului și jertfelor nenumărate, aduse de vitejii noștri pe diferitele câmpii de bătălie, pecetluind cu sângele inimii lor credința și virtutea străbună. Chiar pentru acest cuvânt numele Florica Manta va împodobi o pagină frumoasă în nesfârșitul pomelnic al jertfelor, pe care le-a dat și le dă necontenit poporul nostru. Va servi totodată ca dovadă neperitoare despre buna creștere și înrămurare creștinească, pe care un *preot român* știe s'o dea tinerelor înălțate ale familiei sale.

De aceea voi, părinți întristați, nu vă temeți, alungați din sufletul vostru gândul înfricoșat al morții, și mângâiați-vă cu credința întăritoare, că copila voastră Florica, întocmai ca fiica lui Iair, n'a murit, ci doarme. Ca unii cari ați întemeiat întreagă viața voastră familiară pe învățătura Evangheliei lui Christos, cercați să alinați durerea sufletului vostru în nădejdea, că precum a intrat Mântuitorul în casa lui Iair și a înviat pe fiica acestuia cu puterea cuvântului său, tot astfel va intra prin cuvântul Evangheliei sale și în casa sufletului vostru și va face să înțelegeți, că fiica voastră Florica n'a murit, ci doarme.... Numai ceeace a fost țărână trecătoare în ființa ei, se va da pericunji, iar ceea ce a fost scânteie dumnezeiască într'însa, va trăi în veci. Numai trupul ei istovit de boala cea grea și îndelungată se va coborî în liniștea mormântului, să-și

doarmă somnul de veci, iar sufletul ei curat va continua să vieze într'o lume mai bună și mai fericită, bucurându-se de lumina vieții de veci, în laturea dreptilor, căci

„Viața e umbră și moartea e vis
Sufletelor blânde cerul e deschis....”

Blând și drept și bun și jertfitor a fost sufletul ei. Deci poarta cerului îi stă deschisă, ca să poată porni spre locul de fericire netulburată, unde se încununează cu cununa cea nevestezită a mării toți cei ce au jertfit *jertfa dreptății și au nădăduit întru Domnul*...

Părinți îndurerați, frați și surori nemângăiate, rudeni și prietene întristate curmați deci curgerea lacrimilor voastre de jale și ascultați cuvântul de mângâiere al prorocului: „Veniți să ne întoarcem către Dumnezeu, căci el a sfâșiat și tot el va vindeca, el a lovit și tot el va tămădui rana” (Osea VI, 1).

Iar tu, suflet blând și curat, care ne-ai părăsit în primăvara vieții tale, când firea întreagă părea că zimbește cu farmec deosebit în preajma ta și-ți imbie potirul iubirii senine și încântătoare, împăcat cu înalta conștiință de a-ți fi făcut deplin, jertfindu-te pentru deapropapele, păsește de acum pe drumul tău de lumină, fericire și seninătate vecinică, intră întru bucuria Domnului tău și te sălăsluiește în corturile dreptilor, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”.

În cântările duioase și pline de înaltă mângâiere, cântate de corul învățătorilor din protopopiatul Săliștei, rămășițele trupesti ale domnișoarei *Florica Manta*, au fost așezate într'un mormânt nou, în nemijlocita apropiere a bisericei ortodoxe române din Gurarâului.

Să-i fie țărâna ușoară și pomenirea vecinică!

Ivangorod.

Vitejilor români din reg. 50 din Ardeal

*Sus pe coaste, de pe deal
Plumbi de tunuri zboară;
Regimentul din Ardeal
Cu Ruși se măsoară.*

*În văzduh plumbii plesnesc;
Cad mărunți în glie;
Sueră glonțul rusesc,
Rupe carne vie.*

*Rusul stă impresurat,
E potop pe vale,*

*Cerul s'a înourat,
De atâta jale.*

*Ardelenii „mocăniți”
Nebăgați în seamă,
Sar ca lei învrăjbiți,
Au piept de aramă!*

*Iar „bălaurul” rusesc
Geme 'n disperare,
Regimentul românesc
De el frică n'are.*

*Românasii fac pojar,
N'or fi de ocară;
Ei nu luptă înzădar
Luptă pentru țară.*

*Dau năvală peste șanțuri
Ca ieșiți din fire,
Strică sârme, sfarmă lanțuri,
Lumea să se mire!*

*Și potopul cel rusesc
Miile de gloate,
La atacul românesc
A rășbi nu poate.*

*Și când soarele fu sus,
Cerul fără nori,
Forța rusă s'a distrus
Ei învingători!*

*Voi flăcăi, viteji, eroi
Bravi voinici din fire
Plângând v'admirăm și noi
Lumea să v'admire!*

*Voi martiri periți în lume
— Aibă jertfa rod!
Ați lăsat neamului nume
La Ivangorod.*

Velcean,
sergent-major.

Eroul căpitan Ioan Goșa.

(Schiță biografică.)

Cine a fost acest tânăr viteaz, plin de avânt și de conștiințiozitate — de virtuți militare, — s'a putut vedea și din cele scrise până acum, în coloanele acestui ziar. Insușirile rare ale personalităților sale; calitățile nobile ale sufletului; curajul și destoinicia dovedită pe câmpul de luptă și mult laudată de comandanții săi, cer și merită o cunoaștere mai apropiată.

Ofițerul Goșa, nu s'a lăsat ca mulți alții, să fie înecat de valurile străine ale diferitelor societăți și petreceri orașenești. Îndeplinindu-și cu sfințenie cerințele slujbelor militare, nu se sîia, ci se ținea mândru de viața sa românească și în fața superiorităților mai înalte. Lua în apărare interesele drepte ale soldaților români. Iubia și era iubit și mult stimat de ei. În corespondența sa nu uita să spună cu fală, că „eu am 45 de feciori numai români (Moți)“.

Orânduie la regimente din centre românești, nu înceta a se interesa și a căuta societatea românească.

Intrucât îi era numai cu puțință, se nizuia a lua parte activă la viața socială românească. Prin conduita sa sinceră și corectă, știa să apropie și să câștige inimile tuturor cunoscuților.

Numai astfel se pot explica și înțelege, paginile frumoase, rugăciunile sfinte ale parastaselor, înălțate întru amintirea lui, în bisericile dela Arad și Brașov.

Căpitanul Goșa s'a născut în Săliște, în primăvara anului 1884, în 8 Aprilie, dintr-o familie fruntașă de

țaran. Termină clasele primare în comuna natală. Părinții lui, ca cei mai mulți dintre mărgineni, trimisese și ei băiatul lor la școala mare din Sibiu. Nu cu gândul să-l facă domn, ci după cum au fost trimiși aproape toți fiii țăranilor sălișteni: „ca să învețe puțină limbă nemțească și ungurească“. Înscris la școala reală evanghelică din Sibiu, isprăvește cu bun succes cele 4 clase.

Anii copilăriei, îi petrecem împreună. Îi plăcea de mic „cătanele“, îndeosebi ofițerii. Deja din a doua clasă reală visa după sabie. În povestirea noastră plină de fantazie și de planuri copilărești, adeseori zicea: „eu de urmez mai departe cu învățătura, numai ofițer mă fac“.

În temeiul progresului dovedit în cei 4 ani de școală înaltă, părinții se hotărăsc, să-l lase să termine 8 clase.

—Eroul de apoi, dorea însă cu tot dinadinsul să intre în școala de cadeti.

Se naște o mică neînțelegere între tată și fiu. Dorința bătrânului părinte era, pregătirea pentru o carieră, cu a cărei diplomă să poată rămânea în comună — în sinul familiei. Ca unul, care deasemeni a fost învrednicit să ia parte activă la războiul anului 1859, ce l'a avut monarhia noastră cu Italienii, cunoștea toate greutatea vieții militare, mai ales în vreme de război. Înzadar le spune însă simțimentelor aprinse de dragoste militară, ale fiului Ioan — rămâne neînduplecat; „el numai cătană se dorește, altceva nu“.

Această neascultare, nu s'ar putea nicidecum presupune, că fiul Ioan, o ar fi făcut-o din nepăsare sau chiar din încăpăținare. Reiese și din unele scrisori ulterioare. El era un băiat nevinovat. Avea o inimă bună și miloasă. Ochi mari, aprinși de vioiciune. Un caracter întotdeauna hotărât și statornic, de adevărat militar, ce avea să devină. O seriozitate sfioasă și timidă, puțin surizătoare, transpira din întreg sufletul lui și-l caracteriza. Ingrijitor întotdeauna, să nu supere sau să facă cuiva vre-un rău, — și de se întâmpla totuși, atunci zile de-arândul era neliniștit, nu înceta de a-și reaminti greșala, de-a arăta pricina, și de a-și cere scuze. Așa l'am cunoscut de băiat, așa a fost în întreaga lui viață încă tânără și „netrăită”.

Fiind o astfel de fire blândă și cumpănitoare, — gata întotdeauna a cugeta și a face numai ce e bine și folositor, a rămas atât pentru iubii lui părinți, cari n'au mai ajuns să vadă deslegarea tainei, — cât și pentru surori, neamuri și prieteni, un lucru de neînțeles, cum a putut trece el, băiatul cel bun și cuminte cu neascultare peste dorința părinților?!

A trebuit să vină războiul, ca să deslege taina și să descopere în întreaga lor putere darurile și talențele de militar înăscut — virtuți a căror vibrație clocotitoare el le simțea încă în sufletul său de copil, și conștii de ele, de chemarea curată a dedicării unei carieri aflate și corespunzătoare, se vede silit, deși poate cu oarecare neliniște a trece chiar și peste voința părintească. A simțit înclinările personalității sale, — din modestie însă nu se laudă, nu le spune nimănui, atât ca băiat, cât și ca ofițer. Lasă în schimb să vorbească istetimea faptelor, după cum se va vedea din actele oficiale de mai jos, emanate dela cele mai competente foruri militare în semn de recunoștință și distincție, atât în vremuri pacifice, cât și în cele ale războiului, pentru a preamări înțelepciunea, zelul și destoinicia dovedită cu belșug în toate acțiunile sale.

Școala de cadeți din Sibiu, o absolvă cu foarte bun succes, ca stipendist al fundației Gozdu încă din anul prim, cu suma de 400 cor. În toate cursurile era sortit între cei dintâi elevi.

Ca subofițer, după o scurtă vreme petrecută în Sibiu, e împărțit la Reg. 33 din Arad, unde petrece 8 ani de zile. Intrucât a știut să câștige simpatiile societății românești aradane, cât a fost de iubit de cărturărirea aleasă a acestui oraș, cu toate că de patru ani lipsia din mijlocul ei, ne-a arătat tuturor și în destul, cuvintele frumoase și bine caracterizatoare, închinat decedatului cu prilejul morții sale în Nr. 143 al acestui ziar. Deasemeni slujirea parastasului, la care nu pregetă a lua parte până și P. S. Sa episcopul, dimpreună cu toți cărturarii.

„Arădani și brașovenii, încheie articolul amintit, între cari a petrecut mai în urmă, deplâng în decedatul pe ambițiosul și seriosul lor ofițer, tipul soldatului român, pe unul dintre cei mai valoroși membri ai societății române”.

Cei din urmă 3 ani, de unde într'al 4-lea pleacă pe câmpul de luptă, îi petrece într'alt centru de seamă românesc, în Brașov. Românii brașoveni deasemeni au

aflat de cuviință a înălța rugăciuni, întru veclnică-i pomenire.

Ca ofițer e laudat și distins în mai multe rânduri. Cercetează și absolvă 2 cursuri speciale, din Timișoara și Budapesta.

Iar cu un an înainte de războiu, depune cu bun succes examenul „destul de greu”, după cum însuș se exprimă, pentru a intra în cea mai înaltă instituție militară, în școala de războiu, la care avea să urmeze 2 ani. Pentru el însă această școală se deschide pe câmpul de luptă. Și fără de a i se mai preda vre-o învățătură teoretică, graiul cutremurător al tunurilor, răpăitul continuu al puștilor și al mitralierelor, îl introduc deodată, în cea mai reală și mai crudă prelegere practică — a războiului — ce se deslănțuie în felul cel mai înfiorător. El se silește, învață și se poartă atât de bine și de vitejește, încât pe toți profesorii, sub a căror comandă a fost, îi pune în uimire. Fără să-i mai trebuiască cei doi ani, fără de examen, e trecut cu distincție pentru înțelepciunea și tactica cea bună, dovedită de atâteaori, și în cele mai grele poziții, în rândul ofițerilor cu pregătirea cea mai academică, a celor din „statul-major”.

Dar să las să vorbească graiul lui limpede prin faptele mărețe, calificate atât de strălucit în mai multe atestate, din cari voi lăsa să urmeze în copie aceste trei:

128. Inf. *Brigadekommando*.

Res No. 51.

Brigadekommandobefehl No. 1.

Utczds, am 11. Jänner 1915.

Oberleutnant Johann Gosa des I. R. No. 2, stand in der Zeit vom 15 Oktober 1914 bis 9 Jänner I. J. an Stelle des Generalstabsoffiziers zuerst bei der bestanden 126. Inf. Brigade, sodann in gleicher Eigenschaft bei der 128. Inf. Brigade in Verwendung.

Oberleutnant Gosa hat sich stets durch *unermüdlichen diensteiter und in allen Sagen, in den schwierigsten Situationen durch Besonnenheit und Kaltblütigkeit ausgezeichnet* und sich hiedurch, insbesondere jedoch *durch seine stete Sorge für das Wohl der Truppen, als eine sehr gute Stütze seiner Kommandanten erwiesen.*

Mit 10 Jänner I. J. werde Oberleutnant Gosa zur Gruppe des Herrn Obersten Minna kommandiert.

Mit Bedauern sehe ich diesen braven Offizier aus meiner Brigade scheiden und spreche ihm bei dieser Gelegenheit für die geleistete wertvolle Unterstützung meinen Dank und im Namen des Allerhöchsten Dienstes die belobende Anerkennung des Brigadekommandes aus.

Sárkány, Oberst m. p.

K. ung. 75. Inf. brig. kmdo

Res. Nr. 147.

Belohnungsantrag
über

Charge: Oblt., Vor- u. Zuname: *Johann Gosa*
Truppenkörper: *k. u. k. Inf. Rgmt No. 2, Diensteseinteilung: Brig. Gst Offizier.*

Anlass: *Tapferes, mutiges, aufopferungsvolles Verhalten vor dem Feind.*

Ging am 31/I beim Angriffe auf die Höhe Sepliwka als die Feuerlinie des Oberstlt. Tihanyi trotz wiederholten Befehle nicht vorwärts zu bringen war *freiwillig bei sehr heftigen Inf. u. Art. Feuer bis zur Schwarmlinie vor* und veranlasste das Vorwärtsgen desselben. Bei den Gefechten am 6.—11/II wurde er zur Rekognoszierung. Feststellung der Situation de Feindes öfters vorgesendet u. erledigte seine Aufgabe trotz heftiges Inf. u. Art. feuer immer sehr kaltblütig auf das Genaueste.

Ein ausserst braver, verlässlicher, vom Tatendrang durchdrungener Offizier, der trotz mehrere Nächte hindurch dauernder Arbeit seine Arbeitslustigkeit nie verlor u. der, obwohl er weder Kriegs noch Korpsoff. schulle absolviert hat, infolge seines ausserordentlichen Fleisses u. seiner recht guten takt. Auffassung, als Brig. Generalstabsoffizier recht gut entspricht.

Rukowinka, am 12 /II. 1915

Alols Mina, Obst. m. p.
Kmdt. der 75 Inf. Brig.

K. ung. 75. Inf. Brig. Komdo

119

Oberleutnant Johan Gosa

K. u. K. Inf. Rgmt. Brig. Gstb. Offizier

Ein ausserordentlich tüchtiger, pflichteifriger u. tapferer Offizier, welcher sich bei den Kämpfen am Zuhowiec vom 9/IV. bis 14/IV. ganz besonders dadurch auszeichnete, dass er als Brigade Adjutant die im Kampfe stehende Truppen in den heftigsten feindl. Art. und Inf. Feuer nach meine Intentionen führte. Durch sein aufopferungsvolles Verhalten war es möglich eingelangte Verstärkungen bei den schlechtesten Witterungs u. Terrainverhältnissen während der Nacht rechtzeitig in die Stellungen zu führen und hat die in den heftigen Kämpfen verloren gegangene Verbindung zwischen den einzelnen Abschnitten ganz allein hergestellt.

Als die Truppen des Inf. Rgt. 2 am 11/IV. nicht vorwärts zu bringen waren. *führte er das Rgt. freiwillig vor, n. nur so war es möglich die verlorene Stellung wieder zu besetzen.*

Standpunkt am 15/IV. 1915.

Mihael Gombos, Obst.
Kmdt. 75. Inf. Brigde.

Expediert am 16. IV. 1915. Signum-Laudis mit der Kriegsdekoration.

Căpitanul Goșa, după cum reiese din aceste mărturii adevărate și vecinice, își considera de cea mai înaltă datorință să încurajeze ostașii săi cu cuvintele ofițerului-poet:

Voinicilor! Inaintând
La mine luați aminte.....
Si-atâta doar s'aveți în gând
'Nainte, tot 'nainte!

„Ne stă ursita scrisă 'n frunți
De-al lumilor Părinte;
De-o fi... mutăm din loc și munți
De ne vor sta 'nainte

„Și-un glonț de m'o izbi în piept,
Copil să ții minte
Când la steag să-i duceti, drept
Pajura tot 'nainte.

„Si-acum... Cu dreapta vă 'nchinați
Și-aducevă-ți aminte
Că-i Dumnezeu cu noi, soldați —
'Nainte, tot 'nainte”.

(N. Vulovici „Vitejești”).

Și din acest marș vitelesc.. numai glonte de la Răvarusca l'a putut opri pe viteazul căpitan Ioan Goșa.

....Acestui mare erou, care prin tinuta sa impunătoare, a înscris în cartea vitejiei românești, nu numai numele propriu și al celor mai de aproape, ci al unui neam întreg, Săliștenii și-au ținut de datorință a-l da toată cinstea cuvenită și meritată!

În Dumineca zilei de 25/VII. a. c. aduc un parastas întru odihna răposatului, în biserica cea mare. Îl slujesc cei patru preoți locali. Răspunsurile le dă corul învățătorilor din tract. La rugăciune iau parte toate societățile din localitate, purtând pe stindarde vâul negru de doliu, precum și un numeros public, pe care biserica nu-l mai încapă. Întregul serviciu se săvârșeste cu multă pietate și solemnitate. Părintele protopop Dr. Ioan Lupas rostește înălțatorul cuvânt publicat în Nr. 152 al acestui zfar.

Tot întru amintire, ca figura gloriosului căpitan să fie hărăzită și posterității, nepoților și strănepoților, s'a deschis o colecție, care a ajuns suma de peste 130 cor., cu menirea, ca portretul cel mai reușit al decedatului să fie prelucrat într'un tablou mai mare în culori, și să se așeze în muzeul local. La vreme potrivită să se aranjeze și o serbare culturală în amintirea lui.

O comoară a faptelor sale creștinești, o alcătuiesc și a rămas prin păstrarea îngrijită a surorii Sale, corespondența bogată, asupra căreia volu stăruie cu alt prilej, din care reiese icoana curată a sufletului său bun, nobil și drept.

Moartea căpitanului Goșa e dureroasă pentru toți. În el neamul românesc pierde pe unul dintre cei mai zeloși militari, care în viitorul său strălucit, nu putea să-i facă și să-i aducă decât laudă și cinste!

Săliște 1915.

Preotul Ioan Popa.

Cu slove de sânge.

*Când ploaia de gloante pornește
Și geme văzduhul, pământul,
N'ai teamă de moarte copile,
Nu-ți pierde curajul, avântul.
Așa sună glasul hirtunei
Și cântul năpraznic al morții;
Cu slove de sânge și flacări
Se sapă pe veci crugul sorții.*

*Câmpiile largi, necuprinse
Sunt pagina cărților slinte,
Cerneala ce 'n veci nu se zvântă
E sângele scump și terbinte,
Iar peana ce slove-adânci taie
Sunt spedele, flinte și tunuri,
O carte ce astfel se scrie
Rămâne 'mprimată de-apururi.*

*Căci dacă pământul tresaltă
De pocnet sau tunet de armă
Și sate și-orăse în flacări
S'aprind și-n cenuse se darmă,
La marginea ăstor ruine
Prin pietri și ziduri surpate
O floare divină răsare:
Dorita de mult „libertate”.*

*N'ai teamă de-a iadului urlet,
De tunet și zangăt de tere,
De sânge setos e pământul,
Ii dăm și tot mai multe ne cere,
Căci sângele scump ce-o înghite
Azi lacoma morții câmpie,
Sămânță-i de zile mai bune:
De-un praznic dorit ce-o să vie.*

Emil A. Chiffa.

O noapte.

— Amintiri de pe câmpul de luptă al Galiției. —
Cenzurată.

Multe nopți sunt în lume și multe dintre ele mi s'a dat și mie a petrece. Am văzut nopți senine cu cer albastru și stele sclipitoare ca focul. Am văzut nopți cu raze de lună cari se așterneau într'un potop argintiu peste dealuri și peste sate. Am trecut prin nopți senine de dragoste, când la pieptul meu se sbătea molatec ființa care mă iubea, în vreme-ce cu mâna îi mângăeam fața catifelată, iar ochii ne rătăceau pierduți pe bolta cerească privind la lună, privind la tainicele raze de stele ori la norii pribegi, cari ajungând în razele lunii, aceasta le schimba vestmântul întunecat într'altul argintiu, brodându-le marginile cu aur. Am văzut nopți cu vânturi, nopți cu vijelii, nopți întunecate ca iadul, cu furtuni pline de urgie, cu tunete și cu sbiciuiri de trăsnete înfiorătoare făcând să se îngrozească lumea de urgia lor. Am văzut nopți liniștite și tăcute de toamnă și am văzut, iarăși, nopți de iarnă geroasă cu viscole ce troeneau drumurile, ce făceau acoperișurile caselor să trosnească din încheeturile lor. Însă nopți, asemănătoare acelei nopți pe care mi s'a dat a o vedea pe câmpul de luptă al Galiției, încă nu am petrecut.

După lupte crâncene pe cari la începurăm în 7 Maiu reușirăm a alunga pe Ruși până dincolo de Carpați. Prin ploaia de gloante ce se serpuia în șuerături drăcești pe la urechi, prin trăsnetul șrapnelor și bubuitul granatelor, înaintam victorioși, iar Rușii cari toată iarna se cuibăriseră în partea locului, își luară ce putură cuprinde în două mâni și se retrăgeau într'o fugă nebună, lăsându-și morții și răniții prin păduri, pe margini de drumuri, în vreme ce gloantele noastre de pușcă și de tun, îi luase tare în scurt. După câteva zile de urmărire, batalionul nostru rămase în rezervă și așa noi eram trimiși acolo unde se simțea mai mare nevoie.

Trecurăm hotarul țării și scoboram pe povârnișurile Carpaților spre Galiția. Pretutindeni înaintea noastră nu se vedeau decât coloane de fum ridicate din satele arzânde și nu se auziau decât răpăituri de pușcă și detunături de șrapnele, cari făceau văzduhul să vuească cumplit. În sfârșit după o cale îndelungată și fără întrerupere scoborâram la marginea unui sat, *Tocarnia*, unde primirăm pauză și pe o câmpie abia înverzită ne mai odihnirăm ciolanele tru-

dite pe cari abea le mai simțeam, că sunt ale noastre în urma greutății ce o purtam în spinare. Când ne-am eliberat de povară, fiecare fără să mai cugete la foame, cum își punea palma sub cap pe loc și așipea. De mine însă somnul nu se prindea. Gândurile mă frământau mereu și cu capul răzimat în mână, priveam la pădurile de fag și gorun revărsate pe coastele dealurilor pe unde curgea lupta inversunată. Un aeroplan al dușmanului făcea sboruri de recunoaștere și la o înălțime de câteva mii de metri luneca lin și domol ca pe niște ape liniștite. Dinspre coastele dealurilor unde era linia de foc, un țaran scobora încet cu gloabele lui de cai, cari trăgeau la o trăsură în care își dormeau somnul cel vecinic doi soldați, unul de ai noștri, iar cellalt al dușmanului. Unul ținea pumnii strânși la piept, iar cellalt incremenit cu brațele întinse ca și când în ultimele clipe voia să îmbrățișeze pe cineva; cine știe poate pe ai lui de cari era departe, departe și pe cari nu avea a-i mai vedea, niciodată, niciodată.

Stam, priveam și mă cutremuram în întreaga mea ființă de grozăviile războiului, iar sufletul îmi suspina când mă cugetam la ființele cu inimile îngrijorate și zdrobite ale celor de acasă, cari zadarnic mai așteptau pe cel ce nu mai avea să reîntoarcă.

Către cinci ore după ameazi primirăm poruncă de plecare. Ne înșirarăm deci companie după companie, pe un drum strămt ce ducea peste o apă, iar de acolo în sus pe povârnișurile unor dealuri. Ceriul se înorase iar din norii plumburii o ploaie mărunță începu a cerne ca printr'o sită deasă. Calea era anevoioasă și povârnișă, iar noi sub greutatea poverii ne făcuserăm o apă. Grele sudori mi se storceau de pe frunte pe sub cozorocul chipiului și mi se rostogoleau pe față în jos picurând în stropi mari pe piept și pe mâni.

Sus pe culmile îndepărtate ale muntelui, lupta curgea inversunată, puștile răpăeau în salve nebune, în salve nesfârșite. Pe cale întâlneam răniți, unii având răni la cap, alții la mâni, alții iarăș abia își târaiau câte un picior sfredelit de gloante. Și scoborau laolaltă în tovărășie atât răniți de ai noștri cât și de ai dușmanului, dintre cari ura de mai nainte se prefăcuse în bună prietenie. Pe cale toți ne cereau apă, căci sufletul insetat le ardea cumplit.

Amurgul înserării se lăsa tot mai tainic, tot mai întunecat asupra împrejurimilor, urmat fiind de o noapte adâncă, care se părea că își adunase tot întunerecul de peste ani și îl grămădise în aceeași singură noapte. Pe cărarea strămtă, care ducea drept în sus spre culme, întâlneam convoiuri de prizonieri Ruși, cari aduceau cu dânsii pe umeri și pe cei răniți. Intre ei era și

un ofițer tânăr, care vorbea destul de bine limba germană. Mai erau și câțiva Români-basarabeni și toți erau veseli, că s'au scăpat pentru totdeauna de urgia războiului.

Și întunerecul creștea mereu, devenia tot mai înfiorător, iar eu orbecând pe calea piezișe, urcam trudit și amărit în vreme ce sudorile îmi inundase întreg corpul de-mi părea că sunt într'o baie de aburi. Luptele curgeau aprige iar noi, din ce în ce tot mai mult ne apropiam de ele. Porunca era ca batalionul nostru să-l atace pe dușman în flanc.

În sfârșit după o cale de trei-patru ore am ajuns sus pe culme de unde ducea o cărare îngustă prin o pădure întunecată, ai cărui arbori nu-i puteam deosebi din întunerecul orb al nopții. Văile ce se întindeau în fața noastră vuiiau și nistru și dureros de pocnetul puștilor și bubuitul minelor explosive, iar vântul ce adia rece cu ploaie, aducea cu sine mirosul prafului de pușcă. Aici am ținut popas ca să mai răsuflăm puțin și să ne mai odihnim. În apropierea noastră era locul de ajutorare pentru ostașii răniți. Aceasta o găceam numai după strașnicele vaete și dureroasele gemete ale ostașilor răniți. Unul era în agonie și abia își mai trăgea sufletul în horcăeli înăbușite, ceace pe toți ne făcea să ne cutremurăm de groază și oftând să ne gândim la nimicenia noastră. Din când în când muribundul își venea în fire, ofta și gemea dureros, ca mai târziu din nou să cadă în horcăelile, cari din ce în ce se răreau. În apropierea lui se auziau sunete de hârlete și lopeți, cari scormoneau pământul și pregăteau mormintele pentru acei ostași răniți, cari ajunseseră până la locul de ajutorare, dar aci în urma ranelor prea grele, își dederă sufletul în mâinile Creatorului, la care se vor bucura de o viață mai fericită. Cine știe, poate că hârletele și lopețile acelea pregăteau și mormântul muribundului, care cu toate, că era în agonie, poate, că în anumite clipe își da seama de cele ce se petrec în jurul lui.

Întunerecul creștea tot mai tare și noaptea părea tot mai sinistă. Din cerul acoperit cu întunecata pânză de nori se cerna o ploaie mărunță și rece. Odihnim aici câteva minute, timp cât am putut fuma în tignă o țigaretă, în urmă am pornit din nou pe cărarea păraginită a pădurii, iar sub picioarele noastre trosneau ramurile uscate. Un arbore era tras de-a curmezișul cărării, în care împiedecându-mă, am căzut dincolo de el, de credeam că am să-mi rup ciolanele. M'am sculat de jos așa cum a dat Dumnezeu și apucând pe un camarad de mână, am orbecat mai departe prin îndrăcitul întunec al nopții. Pe marginile cărării ne împiedecam în cadavrele reci și întepenite ale ostașilor căzuți. Dumnezeu mai știe că din care

colt de țară au ajuns până aci, unde după o luptă strașnică au stropit pământul cu sângele lor cald. În alte părți alte sunete de hârlete pregăteau morminte proaspete pentru eroii căzuți. Noi însă orbecam înainte și mergeam pentru a relua locul celor căzuți și a continua lupta cu colosul rus, care de astădată poticnise și își da de-a dura peste cap. Un glas jalnic cuprins de durerile morții striga neîncetat: „Saniteți! Saniteți!” Și vocea lui desnădăjduită străbătea prin noaptea îngrozitoare, ca o rugăciune, ca o ultimă chemare, pentru a alerga cineva la dânsul spre a-i întinde încă la vreme ajutorul necesar. Pe semne era un ostaș căzut, care se svârcolea între groaznice dureri și ajutorul nu-i sosea. Noi îl auzeam; treceam în apropierea lui; însă altă era chemarea noastră: de-a merge și a respinge pe dușman și așa nu-i puteam întinde mână de ajutor. Și mergeam înainte, și cu cât ne îndepărtam glasul se auzea tot mai răgusit, tot mai domol și tot mai dureros pătrundea prin infernalul întunec al nopții. Ploaia era mărunță și rece și ne străbătea prin vestminte îngreuiându-le tot mai tare. Deodată zărirăm înaintea noastră pădurea înluminată, ca de-o zare de foc. La început nu știam ce este. Apropiindu-ne însă tot mai mult puturăm vedea mai multe focuri, cari dau pădurii o înfățișare stranie. Erau câteva companii, cari până atunci purtară greul foc contra dușmanului, iar de astădată se retraseră pentru a se mai reculege. Și fiecare ostaș își ridicase cortul lângă care aprinsese un foc ca să se desmortească puținel de frig și pentru a-și fierbe biata cafea, alimentul de căpetenie al ostașilor în vreme de război. Toti erau tăcuți și gânditori. Greul luptei de peste zi îi obosise din cale afară. Cine știe câți au intrat în luptă și dintre dânsii câți au rămas în tranșee pentru a-și dormi pe vecie somnul cel lin, somnul cel fără de visuri amăgitoare.

Am trecut mai departe și pe cale cadavrele celor căzuți erau tot mai dese și tot mai mult ne împiedecam în tranșeele. Iar dintr-o vale adâncă veneau prin văzduh țipete de durere, oftări năcăjite, horcăeli bizare a acelor în agonie și răcnete după ajutor. Câte vietți în floare, câte suflete pline de nădejde și dornice de viață, câte inimi îndurerate se stingeau, se potopeau și încetau de a mai trăi în această vale a plângerii? Și nu era nimenea a le întinde mână de ajutor, a le mângăia față, ori a le spune cuvinte dulci de mângăiere, ori cuvinte de îmbărbătare până când aceste ființe amărâte treceau la cele eterne. Câți dintre dânsii vor fi încremenit cu zâmbetul sarbed pe buze gândind în ultimele clipe la cei de acasă și câți vor fi rămas cu fața încrețită de marile dureri ale ranelor proaspete din cari încă se scurgea sângele în picuri calzi stropind iarba și umezind

pământul? Gemetele lor cumplite, adânc îmi pătrundeau în suflet, iar inima mi se strângea de durere. Mereu, mereu ne îndepărtam de această vale a plângerii, dar vaețele lor tot îmi străbăteau în urechi.

Dela o vreme cărările prinseră a se încruși, iar întunerecul fiind mare, comandantul batalionului nostru nu se mai putea orienta, care este calea cea bună. Eram siliți deci să rămânem locului până în revărsatul zorilor. Era o oră după miezul nopții când ne-am așternut pânza cortului pe iarba umedă și sacul din spinaie punându-l capătai m'am culcat și eu acoperindu-mă cu plapoma ostășească. Am ațipit visându-mă acasă. Somnul mi-a fost dulce iar visul frumos, că se pusese capăt războiului și eu eliberându-mă dela oaste, mă vedeam iarăși între ai mei. Cu atât însă mi-a fost mai mare desamăgirea dimineata în crepatul zilei, când se dăte poruncă de sculare.

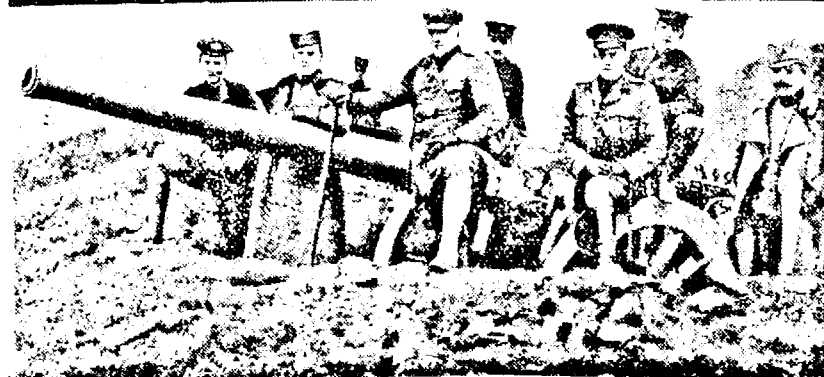
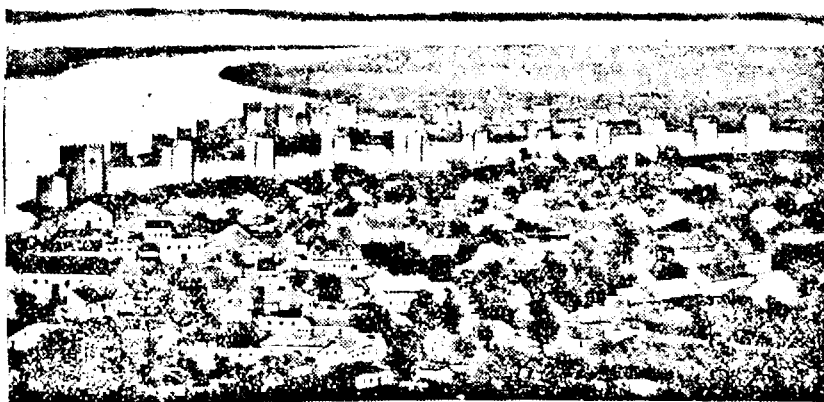
M'am sculat. Ceriul începu a se limpezi, iar pânza de nori spărgându-se începu a se împrăști în toate părțile în nouriș mititei. Spre răsărit, ceriul prinse a se rumeni de o culoare trandafirie. M'am sculat și privind în jur de mine nu vedeam decât tranșee dușmare făcute la repezeală. M'am apropiat de ele. Intr-o groapă adâncă de un metru, și săpată în proaspăt, era un Rus înghețat. Un glonț îl nimerise în față, sub ochiul cel drept. Atât mai avusese timp sârmanul om să-și scoată legătura din buzunar pentru a-și lega rana și așa încremenise cu ea în mâni și cu privirile înghețate și reci îndreptate înaintea lui în desimea pădurii. Fața îi era inundată de sânge și începuse a-i învineti. Armele însă erau lângă dânsul și păreau tovarăși credincioși nedespărțiți. La trei pași de dânsul într-o groapă de apărare, mai largă, își dormea somnul vecinic un alt Rus. Acesta era culcat pe o parte și părea că doarme pe pământul rece și umed. Vestimentele de pe dânsul erau stropite cu sânge închegat. Venise sârmanul cine știe din care colț al imenselor stepe rusești, să moară acolo în pădurea deasă și întunecată. De acolo în jos se întindeau tranșeele într-o linie curbă prin pădure și în apropierea lor tot la zece pași sta trântit la pământ câte un soldat de ai noștri, ori de ai dușmanului cari își dormeau somnul lin și pentru cari războiul se sfârșise.

Un tovarăș îmi grăi:

— Uită un Rus vine sub bradul acela. Mi-am întors privirile acolo și zării la rădăcina bradului un ostaș de al dușmanului, care era rănit și cum era acoperit numai cu mantaua militară îi clențneau dinții în gură de frig. M-am apropiat de dânsul. O frică mare îl trecu și din nou începu a tremura. Văzându-ne îi era teamă, că avem să-i facem vr'un rău. Dar ce rău să-i mai

Generalul german *Hindenburg* și statul său major.

S. r. endria (Sen:erovo), la vre-o 40 km. depărtare de la Belgrad, una din fortărețele liniei Lunărei sârbești. E o fortăreață de puțină însemnătate. Tun. calibru mare, pe care împătrita înțelegere l-a trimis Sărbilor. Soldații cari îl manuiază sunt englezi și sârbi

faci unui rănit nenorocit ca vai de capul lui? Prin semne l-am făcut să se liniștească și să nu-i fie teamă, că nu i se va face nimic rău, din partea alor noștri. Lângă dânsul era o cizmă tăiată. l-am zis să-mi arăte rana. Mi-a arătat piciorul a cărui gleasnă era sfredelită de un glonț. Lângă dânsul un lac de sânge roșu se închegase. Avea dureri grozave bietul om pe care răceala de peste noapte i le mărise, dar le îndura în tăcere. Am pus atunci niște soldați de

l-au ridicat de jos și l-au scos la drum, pentru a fi băgat în seamă mai de grabă de cei ce dau ajutor celor răniți.

De acolo am plecat mai departe și abea către seară am dat de dușman, pe care atacându-l s'a întins între noi o luptă înversunată care s'a sfârșit cu retragerea lor și cu ocuparea transeelor de către noi.

Dămian Izverniceanu.

Pe drumul spre Damasc.

Dacă am vrea să caracterizăm ultimele veacuri de lumină și civilizație, cu adevărată și multă sinceritate dureroasă ar trebui să spunem că aceste veacuri ori cât de strălucitoare ar fi, sunt învăluite în o noapte îngrozitoare care se cheamă: indiferentism religios în un grad cât se poate de mare și dureros. Ideile mari și nouă ale evangheliei lui Hristos-Dumnezeu au fost desbrăcate de originalitatea lor plină de viață, au fost îmbrăcate în podoabe artificiale, pe cari le-a țesut mintea omenească superbă, nespuse de superbă, care nu are Dumnezeu, ci care sîși își este Dumnezeu.

Astfel ideile mari a lui Hristos, au scăzut și s'au făcut pitice în mâna omului. Și omul credea și spunea cu mândrie, că nu e lipsă de o putere supremă care să-l conducă și guverneze, căci legile făcute de mintea lui sunt destul scut, sunt destulă garanță a păcii eterne și-a dragostei, fără care lumea e un enorm pustiu, sau cel mult o lume polară, cu munți uriași de gheață și mări nepătrunse de zăpadă. Așa credea omul. Toate virtuțile mari ale evangheliei au fost negate și s'a zis că simțul de umanitate și cultură e destul izvor și destul de unic izvor pentru a vrăji pe acest pământ o fericire, în care trăind omul să poată uita fericirea viitoare, de care au lipsă numai cei proști și săraci și lipsiți.

Și ne duceam tihniți viața de toate zilele, taxând de lipsiți — de cultură pe acei clerici sau mireni, cari mai aveau o credință și n'drăsneau să o spună pe față, mărturisind, că

viața și fericirea — de câtă putem fi părtași aici pe pământ — are un alt izvor cu mult mai fecund și unic: credința.

Glasul lor a fost glasul Celui ce strigă-n pustiu, răsplata lor disprețul. Dar a venit războiul și ne-a pus în fața unei enigme înfricoșătoare: moartea și împărăția ei! Ce va fi atunci când vom privi în față acest schelet îngrozitor? În mâna cui e mântuirea când nu e pământean să-ți ajute, când cultura ta e o spoială strălucitoare, când axiomele tale crezute vecinic-adevărate sunt răsturnate de o realitate crudă și de necrezut, când urlă tunul, când moartea își poartă sărbătoarea în lungul și largul pământului, cu zimbet sarcastic, lovind cu pumnul-i uriaș zidiri mărețe și biserici sfinte, lucrate de generații în decurs de zeci de decenii?

„În mâinile cui e scăparea?” ne-am întrebat cu poetul și-o clipă am stat înmărmuriți și neștiutori să găsim drumul de scăpare, căci bisericile ni se păreau pustii, altarele de jertfă ni se păreau o masă de scamatorie, căci suflurile noastre uitaseră vatra sfântă și săracă a bisericilor noastre, unde veacuri lungi s'a coborât Dumnezeu să nutrească pe poporul, pentru care și-a jertfit scump sângele Său de Mântuitor.

Și atunci în desperarea groaznică, când toată superbia noastră a căzut cu fruntea în țărână, ne-a venit un glas îndepărtat de-o putere uimitoare și am căzut în genunchi și n-am trezit în fața Altarelor, căci așa simțiam că numai aici avem singurul refugiu, aici pu-

tem gusta nectarul nemuririi, care te duce liniștit prin primejdii și furtune și prin moarte chiar!

Câte suflete străine de credință nu s'au reintors la Masa precurată, câte mii și milioane nu s'au liniștit sufletește gustând trupul și sângele Domnului, în clipa când omnirea, acest Saul, mergea superb spre Damascul civilizației și culturi autonome, ca să execute: credința sfântă și mântuitoare?!

Câte suflete nu au întrebat: cine ești Doamne și câtor nu s'a răspuns când sărutul iubirii Lui le-a înseninat inima: Hristos pe care tu îl dușmănești.

Războiul a dovedit cu deplină evidență că sufletul omenesc atunci când trebuie să privească moartea în față trebuie să alerge la Viața vieții, la Hristos Domnul și Dumnezeuul nostru.

Dar nu se va opri oare totul aici? și-atunci când cei reintorși dela războiu se vor bucura de filna zilelor de pace, nu-și vor uita oare din nou de același Hristos pe care L'au cu-

noscut în toată măreția puterii Lui, numai atunci când pe drumul ce duce spre Damasc, a venit o furtună care i-a aruncat în țărână?

Vor fi și cazuri de aceste multe, în ceea ce însă noi credem cu toată puterea și nădejdea e. că mii și milioane de suflete vor spune copiilor lor cu ochii în lacrimi în sări lungi și posomorâte de toamnă și ierni cu căldură, cu convingere nestrămutată că unica tărie și putere în cumplitul războiu de azi le-a fost mângâierea și viața pe care le-a dat-o Hristos și religia Lui.

Incheiu cu cuvintele unui ilustru profesor al meu care ne spunea de multe ori: credeți cu nestrămutată credință în reînvierea zelului antic pentru Hristos căci opera omenească o poate nimici valul vremii dar opera lui Dumnezeu rămâne în curăția ei până atunci când va mai fi suflet de pământean, care are lipsă de ea.

Și cuvântul lui adevărat și este și va fi.

Ovidiu Hulea.

oooooooooooo

Candela...

De: Al. Ciura.

I.

De mult — își începuseră rănitul povestirea — de pe vremea când umblam la școala piaristilor, mi-a rămas în amintire candela, ce ardea veșnic în fața altarului. Mergeam pe atunci, în toată dimineața la biserică, să ascultăm liturgia, slujită de vr'un călugăr. Iarna-vara, fără întrerupere... Imi amintesc de diminețile de iarnă, când zăpada scârțâia sub pași, când ne strecuram în biserică, în șiruri lungi, șgriburind în paltoane, cu gulerile ridicate. Mă așezam într'un ungher și glasul profund al orgei mă mângâia cu adieri de mamă. Altarul părea învăluit într'un clar-obscur, în pâlparea câtorva lumânări de ceară, în valuri de fum de tămâie. Odăjdiile preotului aveau scântei de argint și candela din fața altarului răspândia o lumină de purpur, ca o stea de foc, ce nu se stinge niciodată.

Mulți ani au trecut de atunci. Multe din

ideile luminoase, ce mi le-au îmbibat bunii mei dascăli-călugări, s'au împrăștiat și s'au risipit, deodată cu visurile copilăriei... Mă închin tot mai rar, și rugăciunile, ce le rostesc, nu mai au căldura de odată...

Dar candela! Candela imi revine mereu în minte, ca un simbol al credinței veșnice. De câte ori treceam pe lângă vr'o biserică, imi aruncam ochii spre geamul dela altar și când întrezăream lumina roșietică a candeliei, imi părea că revăd un scump prieten de demult, ce-mi amintea de zilele frumoase ale copilăriei. O coardă uitată începea să vibreze atunci în sufletul meu, mă vedeam iarăș copil, șgriburind în diminețile de iarnă, într'un ungher al bisericii, în acordurile mângâietoare ale orgei.

II.

Am revăzut de atâtea ori candela prietenoasă și în decursul războiului. Mă urmăria, ca

un prieten vechiu prin toate primejdiiile, îmbărbătându-mă și mângâindu-mă. Satele prin care m'a aruncat suflul uraganului cumplit, păstrau această candelă pretutindeni; în bisericuțele scunde din satele sărace, ca și în bisericile pompoase din orașe.

Era o mărturisire de credință, o rază de mângâiere în bezna cumplită, ce s'a năpustit asupra bieteii lumi prăpădite.

Din sus de Stanislau, mai în toamnă, ne-am sălășluit într'un sătuleț, fortificându-ne cu tranșee, în așteptarea dușmanului, ce putea da peste noi în orice clipă. Biserica era pe o dâlmă; întrevedeam reflexul de purpură al candeliei, prin geamul de lângă altar. Mi se părea, că flacăra ei pâlpâie cu groază, în vederea macelului, ce avea să se deslănțuie chiar în preajma ei.

Presimțul nu mă înșelase.

În jurul satului s'a desfășurat o luptă așa de cumplită, cum n'a mai fost doar decât în pădurile dela Kavaruska. Trei zile și trei nopți am opus o rezistență îndârjită numărului cutropitor al dușmanului. Mulți din noi au rămas schilaviți prin tranșee, pe ulițele satului, prin cășile asupra carora s'a descărcat un potop de șrapnele. Dar nu ne-am clintit din loc și satul prefăcut pe jumătate în ruine, a rămas în stăpânirea noastră. Pionerii munceau de zor, să fortifice tranșeele, sanitarii pansau pe cei răniți și adunau pe cei căzuți, în piramide de câte 10—20 morți, ca să-i așezăm apoi în mormintele comune. Sbuciumul infernal al celor trei zile de măcel mă tâmpise cu totul; înbucam mașinal din mâncarea proaspătă, sorbii o ceașcă plină cu vin și alta cu cafea, fumând țigară după țigară... observând cu mirare, cum îmi tremurau mâinile, împrăștiind tutunul de pe foiță, de câte ori suciam o țigară nouă.

Am adormit pe lavița unde eram și am dormit ca mort vr'o 12 ore, învălit numai în manta; deși era un frig aspru. Când m'am pomenit, soarele era de-o suliță pe cer, răsbătând abea prin ceața lăptoasă. M'am premenit, lăpădând uniforma plină de sânge și de noroi. Atunci m'am adus aminte de bisericuța din vârful dealului și de încăierările, ce au avut loc în preajma ei.

Să vedem, ce va mai fi rămas din ea!

Observai de departe că obuzele îi retezaseră coperișul și clopotnița. Geamurile erau sparte și o mulțime de morți erau risipiți pe coastele de lângă ea, într'un amestec de uniforme aproape egal.

M'apropiu, pășind cu băgare de seamă, să nu ating vre-un cadavru și observ, cu mirare, că ușile bisericii erau deschise. Să le fi deschis

sanitarii noștri, pentru a ocroti pe răniți, sau ele au fost sfărimate în focul încăierării de patul puștelor sau de vr'un granat dușman?

În pragul bisericii mă opresc înfiorat. Vr'o cincizeci de soldați umpleau tinda bisericii: cincizeci de morți, cari se târiseră pe brânci până la acest liman, ca să moară în tihnă. Vedeam pragul bisericii stropit de sânge și noroi; și dăra murdară se prelungea până devale, la locul încăierării... Vedeam urmele de sânge până aproape de altar...

Am înțeles numai decât, că bietii răniți, după ce s'au văzut isbiți la pământ, s'au târit, care cum a putut, — în coate și în genunchi, — până a ajuns în bisericuță. Aici au încercat să-și mai ridice mâinile spre altar, au șoptit poate și o rugăciune și s'au întins apoi pe lespezile reci, închizându-și ochii pentru totdeauna...

Chiar lângă prag sunt trei peste olaltă. Doi camarazi de ai noștri și un muscal, ce n'a mai putut răsbate peste trupurile lor și a murit în genunchi, cu dreapta întinsă spre altar, cu ochii lui albaștri, cășcați în spasmele din urmă...

Morții erau postați de-alungul soanelor și al zidurilor: căutaseră, bietii, în clipele din urmă, un punct de sprijin. Șiroaiele de sânge, încheagat formau în mijlocul bisericii o pată mare, amintindu-mi acel loc de groază al Avernului, ce deschide drumul spre valea Stygetului.

Era dovada cea mai grăitoare a vitejiei acestor morți, cari în clipele lor din urmă s'au împăcat, după ce au dat patriei lor, cea mai înaltă jertfă, ce se poate da...

În ungherul din dreapta e un pedestal gol. Statuia Preacuratei Fecioare e răsturnată și fărâmițată alături de un tovarăș de arme din compania mea, care se vede — îi solicitase ajutorul în clipele din urmă...

Treptele amvonului încă erau asaltate; un Muscal se poticnise chiar pe treapta cea mai înaltă. Pe o clipă am avut impresia, că s'a târit cu mare greu până acolo, cu gândul să țină o cuvântare scurtă, cum vorbesc oamenii când mor: „Oameni buni... suntem creștini cu toții... noi ne-am făcut datoria... lertați-mă și Dumnezeu să vă ierte și pe voi”...

Până la altar nu răsbătuse nici unul!

Între cei mai apropiați de acest loc sfânt, era un soldat de al nostru și un Muscal, un copilăndru de vr'o nouăsprezece ani. Moartea le-a închis ochii, înainte ca ei să se fi putut atinge de altar. Și, în chinurile din urmă, s'au sprijinit cu spatele unul de altul, și așa au murit...

Și era o liniște... o liniște dumnezească. Și morții păreau și ei a avea o expresie așa de liniștită, pe fețele lor de ceară... Era liniștea su-

premă a morții binefăcătoare; liniștea omului trudit, care măcar în clipa din urmă a avut răgazul să se ușureze în fața altarului.

Atunci m'au podidit lacrimile.

Colțuri tănuite ale sufletului meu; colțuri nămolite de sufletul rece al zilelor de pierzanie, ieșiau la iveală, cum țîșnește isvorul curat, de sub atâtea straturi din măruntaiele pământului...

Erau cele dintâi lacrimi, ce le-am vărsat pe câmpul de luptă.

III.

Intr'un târziu — după ce m'am ușurat cu lacrimile — ridic ochii la candela din fața altarului.

Un fior de groază m'a sguduit până în măduva oaselor: *candela era stinsă!*...

Câteva însemnări.

Muncă și trândăvie.

În general deosebim două feluri de muncă și anume: muncă spirituală și fizică. Natura a înzestrat pe om în mod excepțional cu judecată, de aceea pentru noi e mai importantă munca spirituală, căci muncă fizică săvârșesc și animalele și încă într'o măsură cu mult mai mare, decât noi. Însemnările se vor referi mai mult la primul fel de muncă.

Nu putem afirma cu siguranță, că numai omul, dintre toate celelalte ființe, e înzestrat dela natură cu inteligență. E limpede însă, că omul o posedă în grad mai mare. Acest grad însă variază nu numai dela animal la om, ci chiar și dela om la om și dela popor la popor. Omul cel mai perfect e acela, care dispune de cel mai înalt grad de inteligență. Însă aceasta o poate produce numai munca, căci numai prin muncă ajungem la o cultură solidă. Roscher zice: „Cu cât e mai mare cultura, cu atât e mai respectată munca”. Iar Mirabeau: „Munca este pâinea nutritoare a marilor națiuni”. Cât e de adevărat! Oare cari sunt astăzi cele mai puternice și mai înfloritoare națiuni? Nu acelea la cari munca e mai respectată și cari au cei mai mulți cugetători? Să ne gândim numai bine și vom fi pătrunși de valoarea acestor adevăruri. Toate popoarele pe cari le cunoaște istoria universală s'au putut susține numai prin muncă și au progresat atâtea timp până când preocuparea principală le-a fost munca. Ele au pierit îndată ce vițiul și trândăvia au luat locul muncii.

Pentru întreaga omenire, cei mai desăvârșiți muncitori sunt oamenii geniali. Prin faptul că aceștia lucră în diferite direcții, influențează foarte mult știința și cugetarea omenescă, astfel că memoria lor rămâne nestearsă, iar ei supraviețuiesc oarecum în spiritul iubitorilor de adevăr. Tot ce avem noi astăzi mai bun pe lume,

e opera oamenilor mari. Ei sunt productul cel mai înalt al naturii.

Geniul e tot ce ne putem închipui mai nobil într'un om sau după cum bine a zis Carlyle, geniul e cea mai clară prezentă a prea înaltului Dumnezeu într'un om. Genii mari sunt cei mai de seamă eroi, cu cari se poate mândri un popor. Să nizuim fiecare dintre noi a-i imita și a le urma exemplele cu deplină încredere și fără șovăire, căci ei sunt apostolii lui Dumnezeu, însărcinați cu treaba nu tocmai ușoară, de a face din fiecare un om cât mai superior. Chemarea lor e nobilă și divină, de aceea să nu ne lăpădăm de ei în nici o împrejurare a vieții, căci tot cel ce nu iubește adevărul, e un mișel ordinar, care nu merită stima semenilor săi, ci numai disprețul general. Să ne încredem în acești uriași ai gândirii și să-i stimăm, căci bine zice Carlyle, că omul nu poate da o mai mare dovadă despre micimea lui, decât prin lipsa lui de credință în oamenii mari. Iar într'alt loc: „Nu-i un sentiment mai nobil în inima omului, decât acela al admirației față de oamenii superiori”.

Cel mai frumos ideal la care poate aspira un om, e: munca, deoarece numai ea poate procura liniște și mulțămire sufletească. Munca numai ne poate ridica peste nivelul oamenilor de rând. Carlyle zice: „Este o nobleță veșnică; omul se desăvârșește pe sine însuș muncind”. Nimic mai adevărat, căci, dacă noi suntem cele mai desăvârșite ființe ale lui Dumnezeu, ce poate fi mai nobil, decât de a lucra întru ridicarea noastră spre Creatorul!

Reușita muncii noastre atărnă de modul cum ne-o aranjăm, de aceea trebuie să chibzuim bine lucrul ce vom să săvârșim, pentru ca odată purcesul să nu mai fim siliți a ne reîntoarce. Vom face bine, dacă ne vom obicinui a dedica

tot timpul liber muncii și astfel culturii noastre. Să nu lăsăm să treacă nici o clipă fără folos, căci are drept Mantegazza, când zice, că timpul este cel mai prețios dintre bunuri și odată pierdut el nu se mai poate redobândi. Să căutăm a fi tot timpul ocupați, căci numai astfel vom putea duce cu succes lupta în contra viciului și a trândăviei. Courier zice: „Orice vicii vin din trândăvie”. Cât e de grăitor acest adevăr! Gândește-te bine și vei vedea, cât e de adevărat, că trândăvia și viciul nu pot fi despărțite deolaltă. Timpul fără ocupație, e un rău dintre cele mai grozave. Din punctul acesta de vedere ar trebui să condamnăm prea multele sărbători, pe cari ni le impune biserica noastră, căci majoritatea oamenilor departe de a se gândi în aceste zile la Dumnezeu și de a le folosi pentru recreație, le întină prin fapte de cele mai josnice și mai scârboase. Timpul trebuie folosit numai pentru binele nostru. Schopenhauer zice: „Timpul fără cultură e un fel de moarte, este îngroparea de viu a omului”. Și într-adevăr dacă-l vom sacrifica numai nimicurilor vieții de toate zilele, ne vom toci rațiunea „darul cel mai prețios”, pe care n- l-a făcut natura. E de neapărată trebuință de a ne oțeli judecata prin exercițiu zilnic, căci altcum tâmpirea generală nu va întârzia de a-și arăta înspăimântătoarele sale efecte.

Munca conduce pe om la o viață nobilă, ideală și virtuoasă, căci undă se instalează ea, acolo viciul nu mai găsește loc. Numai munca dă adevărata valoare omului, de aceea să muncim fără ca piedecile, ce ni le pune la îndemână mediul să fie un motiv de descurajare. Din cauza aceasta nu trebuie să desperăm, dincontră să ne oțelim cu atât mai mult. Omul de o adevărată valoare intelectuală și morală va da foarte puțin pe părerile altora, căci la urma ur-

melor nu-i adevărat ceea-ce lumea crede despre noi, ci numai ceea-ce suntem în noi înșine. E de ajuns, ca să ne avem pe noi înșine și atunci nu vom fi avizați la sprijinul și laudele nimăruia.

Dacă viața de muncă ridică și nobilitează într-atâta pe om, trândăvia îl conduce deadreptul la ruină. Ea condamnă pe om la veșnică des-nădejde. Trândăvia e un fel de rău contagios, de care trebuie să ne ferim din cât se poate. Și nu trebuie să uităm nici aceea, că lenea trezește în om poftă, cari satisfăcute procură plăcerile cele mai ordinare, pe când adevăratele plăceri nu le poate produce, decât o viață de muncă.

Să ne învățăm a desprețui deci lenea și viața simplă în schimbul unei vieți de muncă și eroice. Mai presus de toate însă să combatem ignoranța. Deviza să ne fie următoarele cuvinte ale lui Carlyle: „Acolo unde găsești neștiință, dobitocie, prostie — acolo fie chiar sub amenințarea pușcărilor, furcilor și crucilor, atacă-le îți spun; lovește-le înțelepțește, neobosit și nu te odihni cât trăiești și trăesc; dar lovește, lovește pentru numele lui Dumnezeu!” Problema ce ni se impune astfel e grea, iar lupta anevoioasă, în schimb însă și rezultatele vor fi mulțumitoare.

Avem atâtea motive de a iubi munca și de a desprețui trândăvia, încât nu înțeleg cum mai pot exista încă astfel de oameni, cari consideră de o faptă vitejească și vrednică de un adevărat bărbat actul de a bea un pahar de alcool fără a-l mai lua dela gură până nu-i gol, sau cari povestesc a doua zi despre o noapte nedormită și petrecută în atmosfera vreunei crâșme dintre cele mai ordinare, ca despre un eveniment dintre cele mai importante. Ar fi timpul suprem, ca să înțelegem deșertăciunea acestor mici vanități.

I. Gafta.

Iarna.

Tot e trist și tot e jale,
Câmpu plânge a pustiu
După cântecul de paseri.
După spicele de grâu.

Lângă vatra căsii noastre
Invălită 'n fum și jar
Plânge-o mașină obidită
Vărsând lacrimi cu amar.

Fumu 'nceată, iaru scade
Și pe mucedul părete
Iconița Maicii sfinte
De 'ntunerec nu se vede...

Tot e trist și tot e jale
Plânge câmpu, plâng și eu —
— „După cine plângi măicuță?”
— După tin' copilul meu”.

Bistrița.

Theodor A. Bogdan.

De-o săptămână cioclii sapă...

— Prinos scumpilor mei morți —

Și cioclii ne'ndurați
Zoriți și istoviți de muncă sapă
De-o săptămână 'ngrozitoarea groapă.
Cu fiecare zi care se stinge
Lovită 'n pietri biata sapă plânge
Căci ieri a fost învingere grozavă
Și ieri sunat-au cântece de slavă
Căci ieri un neam întreg înfiorat
În străluciri de nuntă s'a 'mbrăcat
Căci ieri un neam întreg a fost slăvit
Dela apus și pân' la răsărit
Un neam de lei și jalnici cerșitori.

Și mâne 'n zori
Neamul de lei și jalnici cerșitori
Începe-vom grozavul parastas
Vor plânge munții toți în jalnic glas
Vor plânge codrii toți încremeniți
Vor plânge 'ngălbeniți și despletii
Vor geme, vor urla și se vor sbate
Vor blestema cu lucriri blestamate.
Și-or presăra cenușă pe-a lor frunzi
Codrii pustii de pe pustii munți
Și sfâșiindu-și pieptul plin de sânge
Acelaș plâns nemângăiat l-or plânge
Lungi săptămâni din mii de ani cerniți
Munții orfani și codrii pustiiți.

Și mâne 'n zori
Neamul de lei și jalnici cerșitori
Vom sta zdrobiți cu ochii întunecați
Și cioclii ne'ndurați
Zoriți și istoviți vor tot săpa
Vor tot săpa și nici când n'or găta
Și săptămâni vor trece ca clipite
Și cioclii muți cu brațe obosite
Vor tot săpa și nici când n'or găta,
Oricât sărmanii ciocli vor săpa.
Căci ieri a fost învingere grozavă
Și ieri sunat-au cântece de slavă
Căci ieri un neam întreg înfiorat
În străluciri de nuntă s'a 'mbrăcat
Și-azi fără glas
Stă îngrozit la tristul parastas
Și cioclii ne'ndurați
Cu ochii morți, cu ochi întunecați
Aruncă toți tânguitoarea sapă
Înebuniți că 'ngrozitoarea groapă
Cu zi de zi se sapă tot mai mică
Și'n munți grozavi cu fruntea până'n ceriu
S'au ridicat cadavrele de ieri
Când iar a fost învingere grozavă
Și iarăș, iarăș cântece de slavă.

Ovidiu Hulea.

Zina florilor.

Viorica e o fetiță și bună și cuminte și drăguță, adevărat îngeraș. Când te privește cu luminile ei albastre ca două peruzele, și te roagă ceva, de piatră să fii, și te-ai îndupleca să i faci. Și nu e doar, pretentioasă, un nimic o desmierdare ușoară pe cap, o vorbă lină îi fac neșpusă plăcere; bucuria i se oglindește în fața ca seninul în pâraele limpezi de munte.

Cum intră pe ușă, numai ce o auzi ciripind ca o păsărică:

— Bunițo, spune-mi o poveste; dar frumoasă, frumoasă, ca soarele, ba nu, cum e cerul cu stele.

Bunica începe a i-le înșira:

— Să-ți spue bunița cea cu „Cotoșman împărat”.

— Nu, nu, o știu!

— Atunci cu „Cenușăreasa” ori cu „Sfânta Vineri”.

— Ei, bunițo!, vreau o poveste adevărată.

— Atunci să-ți spun istoria unei fete de împărat, numită „Zina florilor”?

— Da, da, istorie.

„A fost odată un împărat. Dumnezeu i-a dat din belșug fete și băeți; că vezi, pe cine iubește el acelaia îi dă și copii mulți, ca să aibă de ce se bucura la bătrânețe. Și era la curtea împăratească, veselie, joc, cântece și petreceri, cum e obiceiul tinerilor.

Nu mai fata cea mai mică lua parte foarte rar. Au și fost poreclită „baba”.

Copila nu se supăra de glumele lor săptămâni și zile dearându-l, cerceta prin cămări, aduna haine și pânzături uitate de unii; și îm-

preună cu femeile ei credincioase, croia și co-sea haine pe toate mărimile pentru copiii să-raci. Când avea gata mai multe, înpăna mahalalele, împărțindu-le după vârstă.

Toată gloata nevoiașelor o cunoștea. Copiii o așteptau la răspântii, urându-i bună venire. Mamele își mângăiau pruncii făgăduindu-le că o să vie prietesa cea bună să le aducă de toate, dacă n'or plânge și-or fi cuminti.

Dânsa nu iubia podoabele scumpe, nici pietrele prețioase, nici blănile străine. Imbrăcără în haine de mătăasă albe, peste care-i fluturau pletele crețe, aurii, părea un crin stropit cu pulbere de soare. Glasul blând aducea cu versul privighetorilor. Când intra în vre-o casă era destul să zică: „Ce plânge mititelul?” Și copilul privind-o începea a râde cu lacrimile în ochi încă. Copiii îi ziceau: „prietesa nădrăvană”, fiindcă ades le împlinea ce gândeau.

De ziua ei, curtenii se gândiră ce daruri să-i aducă, de care să se bucure numai ea și să nu le poată preface în bani, ca să aibă cu ce milui pe cei mici după multă chibzuință s'au gândit s'a răsgândit să-i aducă flori. Des de dimineată au început a curge coșuri cu trandafiri scumpi de toate colorile, albi, roșii, vineți catifelati, galbeni aurii, se întreceau în frumusețe cu fețele curcubeului. Era atâta bogăție de colorii, vii, atâta miros îmbătător, încât rămâneai uitat, pironit locului, ne mai îndurându-te să te desparti de atâta farmec.

Fata de împărat i-a desmierdat cu priviri dragi; cu zimbet de mulțumire s'a uitat la ei, parcă vorbindu-i fiecăruia pe limba lui, îl atingea, îl ridica, o clipă, și apoi, binisor, îl așeza la loc. După un ceas de privire face către cei de față: „Da, frumuseța lor te mângăie; nu te mai sature de ei: mirosul lor te adoarme și graiul lor mut te farmecă. Dar nu e oare păcat, atâta bogăție de frumuseță să o simt eu sin-

gură? Oricât mi-ar fi de mare bucuria, dar e numai una singură: a mea, nu-i așa?

E fermecător glasul privighetoarei, dar tot mai fermecătoare sunt glasurile a zeci de privighetori. Așa-i și cu bucuria: vederea a sute de bucurii îți înmiește pe a ta. Cu atâtea flori aș putea însenina sute de priviri.

N'ați văzut niciodată cât e de tristă o cameră în spital? Păreții albi, dar goi; paturile de fier înșirate, săracăcioase și străine, cu mesele posomorâte. Nimic nu înveselește, nu mângăie ochii bietilor bolnavi înstrăinați, departe de tot ce iubesc de toți ai lor! Trăiesc sărmanii numai cu boala și cu gândul ce-i poartă pe departe. Acolo se duc norodul ăsta de flori, bucuria celor mulți îmi va înmii-o pe a mea”.

Și a plecat prietesa în mijlocul florilor, cu soarele spre asfințit, încununat de raze. S'a dus întâiu în sala copiilor, pe pătisorul fiecărui a lăsat câte doi-trei trandafiri, o veselie negrăită le însenină fetele. Copiii privesc și miros cu nesat florile, și, ca la poruncă, le așează toți în paharul de apă de pe masuță. O clipă uitară că-s în spital. De dragul florilor nu mai simțeau durerea nici înstrăinarea. În aerul înăbușitor mireasma dulce a trandafirilor îi mângăia ca mâna iubitoare a mamei.

Prietesa îi privi o clipă trimetându-le o sărutare de soră; se bucura de bucuria lor.

O fetiță zise cu glas copilăresc: „Am visat eu astă-noapte că a venit Zina florilor și ne-a adus trandafiri”.

Viorica rămase o clipă gânditoare, pe urmă făcu:

— Și eu, când oiu fi mare, am să-mi fac o grădină de trandafiri și, când or înflori am să duc copiilor bolnavi, să le fac bucurie.

(Alb.)

Sofia Nădejde.

Răvaș în tabără.

Copilul.

Ne lartă tată dragă că nu ți-am scris demult,
Dar Tuțica n'tr'o seară condeii mi l'a rupt
Și n'almăraș cerneala nus' care mi-a vărsat-o
Și de 'nzădar hârtia prin lad' am căutat-o.
Si n'avu blata mamă bani altele să-mi lele
Căci câte nu ne trebe afară de condeie...
Ieri însă n' tâng vânduse legume, ouă, lapte
Și-mi cumpără de toate, ca să-ți pot scrie carte...
De-atunci de când nu-ți scrisel, ce multe se schimbă

Venise rândunica demult — și-acum e vară
Pădurile-s umbroase, iar grânele-s în șpic
Dar mama se tot teme că n'om avea nimic.
Căci sus spre miazănoapte e ne'nterupt furtună
Și nu știm cine-a aduce a grăului cunună...
Eu însă-l spusel mamei că satu 'ntreg s'a dus
Să 'mpledece puhoiul — dar mama-atunci mi-a spus
Că curg șuvoiu dușmanii de-i negru tot pământul
Și pot și-aci s'ajungă — ferească Domnul sfântul.

C'acolo la bătaie nici pasărea nu cântă
Nici florii nu cresc, iar iarba e vestedă și cruntă;
Căci gloantele cad spuză ca picurii din nori
Și cad polog părinții și mândrii noștri feciori....
Că mor fără lumină și fără de-o cântare
Iar clopot le e tunul în ceasul de 'ngropare....
Atunci m'au prins florii de groază și mânie....
Să moară tata-acolo? — O, asta n'o să fie,

Doar Dumnezeu prea bunul nu ne-a lăsa orfani
Ce-ar face blata mamă? — Și noi suntem sărmani
Și cinci copii.... O, mama, de jale s'ar topi...
Nici nu mai vreau acum la asta-a mă gândi....
...Mămuca ne îndeamnă să ne rugăm mereu
Și-atunci o să se 'ndure spre lume Dumnezeu

— Să vie dragul Tata măcar pe secerat
Căci ultele-aceș e anul de când v'a înarmat....

Nol altfel suntem bine căci mama se 'ngrijește
S'avem cele de lipsă — dar Doamne cât bocește
O văd când toarce seara că-i doarme fusu 'n mână
Pare c'ascultă ceva și tresărind susplună....
Își șterge ochii 'n pripă ca să n'o vedem noi....
Sărmana, ea nu știe că plângem amândoi....

Acuma am hârtie, cerneală și condei
De-acuma îți volu scrie de toate câte vrei....
Poftindu-ți voie bună și multă sănătate
Te sărutăm tătucă prin mica noastră carte.

LIVIA REBREANU.

In ce chip s'au luat Țarigradul de Turci.

Am văzut în articolul trecut încercările Turcilor de a lua Țarigradul.

Grecii însă nu s'au dat bătuti cu una cu două, căci auziseră că le sosea ajutoare din apus și corăbiile multe de război venetiene erau pe drum spre Țarigrad.

Turcii, la rândul lor, cu începere dela 7 Mai au îndesat năvalele, iar la 16 lovesc Evdoman-ul și Vlahemele. Dar iscusitul meșter I. Grant i-a alungat prin groaznicul foc grecesc.

În ziua de 19 Maiu, la miazănoapte de port, Turcii isprăviră un pod nestatornic, acolo unde azi se află podul ce merge dela Haskioi la Arvan-Seri Kapu. Zidurile de pe uscat erau bătute neîncetat de Turci cu uneltele lor și clipa se apropia când trebuiau să năvălească în cetate. Sultanul trimise vorbă împăratului să se predea. Constantin al XI-lea nici nu voi să audă de așa ceva. Atunci Mahomed hotărî la 24 Maiu ca luarea cetății să fie făcută Marți 29 Maiu.

Halil pașa dădu de veste Grecilor despre gândul sultanului și aceștia luară măsuri de apărare. În ziua de 28, pe la ceasurile patru d. a. Turcii încetară baterea cetății, iar corăbiile lor impresurau de jur împrejur cetatea din fundul Cornului de Aur până în portul Teodosia (Vlan-ga Bostan).

Din amândouă părți s'au pus pe rugăciuni pentru lupta cea mare. Chiar Constantin XI s'a dus de s'a împărtășit cu sf. grijanie la Sf. Sofia.

La ceasurile 2 dimineata a început lupta din partea Turcilor. În cetate începu să se bată toxinul iar femeile se rugau în biserici. Întâia năvală a fost alungată. A doua năvală făcută

de ostași de strânsură pe la poarta Sf. Roman unde își avea tabăra împăratul, a fost deosemena alungată. La rândul lor corăbiile nu puteau nimic împotriva zidurilor de pe apă.

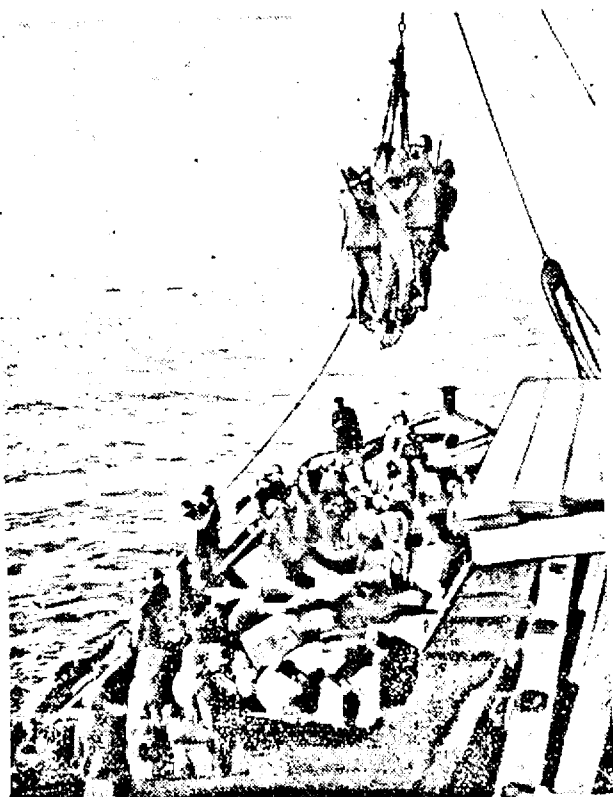
Giustiniani este însă rănit de o săgeată și n'a avut tăria să rămâie pe ziduri. Fugi pe o corabie să-și lege rana. Atunci ostașii săi au fost risipiți iar Saganos-pașa cu ienicerii săi a putut să se urce pe ziduri. În clipa aceasta Turcii și-au adus aminte că fântâna din Xilokerkos sau Kerkoporta la miazăzi de Evdomon-ul fusese uitată deschisă de Greci atunci când s'au luptat cu ei în ziua de 27 Maiu. Ei au pus stăpânire pe ea și luară, astfel pe la spate pe luptătorii greci. O mare deschizătură făcută în ziduri între porțile Sf. Roman și Harsias dădu voie Turcilor năvălitori al căror număr creștea fără încetare să pătrundă în cetate. Țarigradul a fost cucerit.

Împăratul s'a avântat acolo unde lupta era mai îndârjită și își află moartea. Parte din ostașii cetății s'au adăpostit în corăbii. Giustiniani muri în ostrovul Hios. Domnitorul turc Orhan a fost omorât; Diedo s'a mântuit plecând. Cardinalul Isidor în haine de rob împreună cu multime de norod nenumărată s'au adăpostit la Sf. Sofia, încrezându-se, proștii de ei, în acea mincinoasă prorocie bisericască care făgăduia vestirea lui Iisus Hristos pe pământ în clipa cea mare. Unii au fost tăiați, alții luați ca robi. Turcii făcură 60 de mii captivi printre cari toate căpeteniile grecești și frânge: protovestiarul Gheorghe Franti și Luca Notara.

Prădarea, siluirile și omorul s'au prelungit până când Mohamed a dat porunca să înceteze.

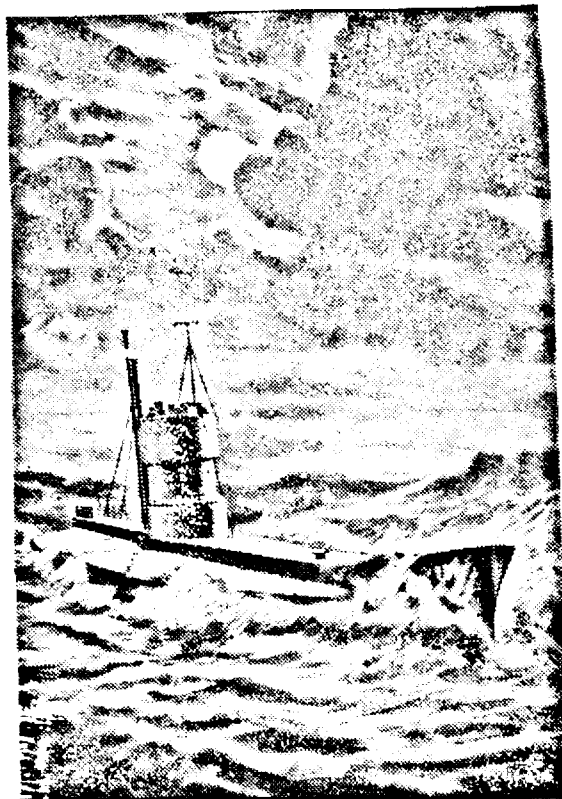
Armata bulgară: (Sus, la stânga) ofițeri de artilerie; (la dreapta) artilerie cu loc de observație; (la mijloc) cavalerie; (la stânga jos) ofițer și soldat de pioneri; (la dreapta) ofițer și soldat din infanterie înghinută de cam, anic.

În felul acesta sunt debarcate trupele engleze și franceze cari luptă în Dardanele.

Luptele în munții Dolomiți.
(Câmpul de război italian.)

Vas submarin.

Cetatea a fost luată la ceasurile 8 dimineata, iar sultanul o află la amiazi. El pătrunse în cetate împreună cu sfetnicii și toată curtea prin poarta Adrianopolei și s'a îndreptat spre Sf. Sofia. Un molah s'a urcat atunci pe altarul bisericei care până atunci a fost creștină, și vesti întregului răsărit domnia lezei turcești. Mohamed, sultanul, s'a rugat la picioarele altarului.

Trupul neisufletit al celui din urmă împărat grec a fost aflat printre mulțimea de leșuri și îngropat cu cinstea datorită, Mormântul său fără podoabe, nici slove, se află în apropierea geamiei Vefa; o lumânare arde neîncetat acolo. Capul lui Constantin a fost dat prin târg la Augusteum ca toți să se încredințeze că a murit. Lui Luca Notara i s'a dat de către Mohamed Sultanul vremelnicește puterea și a răscumpărat pe slujbașii și pe sfetnicii ce erau captivi. A două zi însă Mohamed Sultanul îmbă-

tat de biruința sa, a omorât pe Notara, pe consulul catalan, Juliano, pe Minotto Venețianul și alte multe căpetenii creștine. Băieții și fetele au fost păstrați pentru plăcerile sale.

Ghinovezii au fost siliți în ziua de 29 Mai să predea cheile sultanului, răzând zidurile dar păstrând totuși privilegiile lor cele mai de seamă.

A patra zi după ce a fost luată cetatea s'a făcut iar liniște în Tarigrad.

Sultanul i-a dat patriarhului și clirului ortodox puterea.

Locuitorii ce au mai rămas s'au împăcat în curând cu noua putere. Ei erau obicinuiți cu asemenea lucruri. Și, în acea mare catastrofă, nu s'a schimbat decât Domnitorul celelalte lucruri au rămas la locul lor.

D. Caselli.

Ologul.

Proptit de două băte, biet,
Trecea pe drum la vale....
Și lumea sta uimită 'n loc,
Privind la el cu jale....

Era olog: Piciorul stâng
Nu-l mai avea sărmanul —
Și cum a fost când la războiu
S'a dus acum e anul!

Așa un pui de românaș
Voinic și lat în spate,
Păreche să-i fi căutat,
În douăzeci de sate!....

Și azi? Un cersitor deplin,
Dar nici nu e mirare:
Șa fi 'n războiu și 'ntreg să scapi.
Ar fi minune mare!

Acum fiind eliberat
De tot din cătanie,
Trăgea la satul său iubit
Și draga lui soție.

Olog era, dar ori și cum —
Era voios soldatul
Când se gândea că n'are mult
De mers și-și vede satul.

Și gânduri ce-i veneau acum....
Când voiu sosi acasă, —
Așa gândea, soția mea
În cale o să-mi iasă....

Și cum ne vom privi cu drag....
Și 'n brațe ne vom strânge,
Și cum de bucurie noi
Vom râde și vom plânge...

Și cum mă va petrece ea
De mână până 'n casă....
Și cum voiu fi poțit să sed,
Să mânc cu ea la masă.

Și cum mă va sorbi din ochi
Uitându-se la mine....
Și traiu ce vom avea de-acum,
Și cum va fi de bine....

Și cum va strânge ea pe toți
Vecinii, ba 'ntreg satul!
De veselă că i-a sosit
Și-și vede iar bărbatul.

O draga mea!... Și noi de-acum
N'o să ne ducem dorul —
Dar ce va zice ea, văzând
Că nu-l mai am piciozul?

Păi, ce să zică, chiar nimic —
Gândise-va ea 'n sine:
Decât să fi murit, cum e,
Că-l am tot e mai bine.

Și astfel fermecat și dus
De gândurile sale,
Se află numai că-l în sat
La casa lui din vale.

Din uliță însă privi,
Soția să și-o vadă
Crezând că doară va ieși
La uliță să șadă.

Dar vai! In curte ce văzu?
Norod.... multime mare....
Și plâns și vaiete-auzea
Așa ca la 'ngropare!

Dar ce-i aci? Intreabă el
De-un om ce sta la poartă,
— Dar tu ești Ghiță? Rău destul....
Soția ta e moartă!

— Soția mea? E moartă, cum?
Se poate măi măi creștine?
Sau numai ți-a trăsniț prin cap
Ca să glumești cu mine!?

— Că nu glumesc! — Dar cum așa,
Când eu din bătălie
Scăpaiu cu zile și credeam
Pe ea s'o aflu vie!

Și ca un scos din minți porni....
La moartă se răpede,
Ridică vâlul și sub vâl,
Soția lui s'o vede!

Se uită lung la ea.... și mut
Rămâne multă vreme....
Iar mai târziu un dureros
Suspîn scoate și geme....

Apoi privirea către cer
Și-o 'ndreaptă și răcnește....:
— Credința mea! Stăpâne cum?
Așa se răsplătește?

Eu m'am luptat și mi-am pierdut
Picioru 'n bătălie,
Și Tu în loc să-mi răsplătești,
Răpi-și a mea soție?!

Dar asta e dreptatea Ta,
Să faci cum nu e bine?
Soția mea ce ți-a greșit
S'o rupi de lângă mine?

Și dacă ești Tu Dumnezeu,
Și ești și bun și mare,
De ce-mi făcuși atâta rău
Și-atâta supărare?!...

Și unde-i mila Ta de sfânt,
A prea sfinției Tale,
Când lași pe lume-atâta chin,
Și-atâta plâns și jale?!...

Ba, nu ești vrednic să mai fi
Mai mult stăpân la lume,
Și e păcat — Ți-o spun să știi,
Că porți cinstitul nume!

Și cine va 'ndrăzni de-acum
În fața mea să spună:
Că este Dumnezeu! — Il tun
De nu se mai adună".

Apoi ieși la drum răcnind....
Amenințând „dușmanul”
Și blăstămând pe Dumnezeu....
Era nebun sârmanul!

Isaia Marcela

Inmormântare.

De Al. Ciura.

„Eram postati pe o creastă de munte și vântul ne șuera pe la urechi, isbindu-ne în față fulgi de zăpadă. Nu mai putem desluși nimic, căci cristalii de gheață, ce fluturau în văzduh, ne luau vederea, jucând în toate culorile curcubeului.

N'aveam altă încredințare, decât să facem slujba de cercetași, comunicând apoi camarazilor din vale, dacă am simțit dușmani pe aproape.

Nu văzuserăm nimic și peste un ceas aveam să ne înapoiem. Jur de jur vâile sclipeau, în jocul soarelui cu cristalii de gheață, ca niște uriașe pânze de argint, dar nu desluseam nicăiri urmă de dușman.

Și frigul ne pătrundea până la măduă.

— Să aprindem niște vreascuri — zise unul.

— Nu e voie, răspunse plutonierul... inamicul ar putea să observe fumul, cu ușurință!

Unul din soldați ridică din umeri.

— Apoi dacă mai zăbovim numai o jumătate de ceas în frigul ăsta, să știți, că aci înghețăm cu toții.

Doi din ei se ghemuiră după o piatră cât un stat de om, adunară vreascuri în pripă și în curând vreascurile înghețate începură a trosni sub cele dintâi limbi de flacări. Ne adunărăm și noi în preajma focului, întinzându-ne palmele învințite de frig.

— Ce bine era!

Ne gădila așa, dela creștet până în vârful degetelor dela mâni și dela picioare, ca o mângâiere... Ne apropiam tot mai mult de flacările prietenoase, ne vâram degetele în ele, și abia târziu simțiam că arsura ne supără...

Când să ne aprindem țigările și să ne destindem, cum se cade, oasele trudite, deslușim un șuerat bine-cunoscut, spintecând văzduhul deasupra capetelor noastre. Urmă al doilea și al treilea, apoi se porni o muzică întreagă de șuerături.

Muscalii ne simțiseră.

În o clipă călcărăm focul în picioare și-l înecărăm sub zăpadă.

Șueratul gloanțelor slăbi o vreme, dar tot se auzia, în restimpuri. Ne apropiarăm târăs de creasta muntelui, să vedem, de unde venia acest plocon neașteptat.

Nu era nimeni... văile sclipeau ca niște uriașe giulgiuri de argint... brazii fremetau încet-încet din cetinile lor pline de pomorocă.

Și gloanțele șuerau într'una deasupra capetelor noastre, ca trimise de dușmani nevăzuți.

Unul din noi, cum se cățărăse pe vârful stâncii, scotându-și capul deasupra abisului, se ridică deodată în genunchi, scoase un țipet înfundat și se prăvăli apoi pe spate...

Alergăm la el... Prea târziu! Era cald încă, și sângele îi țîșnea din frunte, înroșind zăpada...

Șuerul gloanțelor era tot mai întetit și noi — eram abia două patruțe — o pornirăm pe coasta muntelui, să dăm știre camarazilor, că dușmanul e pe aici, pe aproape.

Ajunși în vale, sorbirăm în pripă o ceașcă de cafea cu apă, și cum era fierbinte, ne pătrunse prin tot trupul, ca un fior de foc... Ni-se făcea roșu înaintea ochilor și când furăm înlocuiți, ne întinseserăm buimăciți pe rogojini, după o zdroabă continuă de două zile... Cât am dormit? Știu eu? Când m'am pomenit era ziua mare. S'auzia pușcături tot mai dese dinspre munți.

Atunci mi-am adus aminte de bietul tovarăș, ce a rămas acolo, în mormântul zăpezii eterne.

— Să mergem, fraților, și să-l aducem aici în vale. Ne-a fost frate bun și nu-l putem lăsa

acolo, să-l sfășie vulturii și fiarele... Să-i facem măcar o groapă și să-i punem la cap o cruce din crengi de brad.

Doi am plecat spre vârful muntelui, iar alți doi au căutat un loc potrivit, unde i-au săpat mormântul.

Dar n'a fost chip să răsbim atunci până la el!

Dușmanul năvălea de pretutindenii și ne-am răboit două săptămâni până să-l asvârlim dincolo de munte.

Atunci ne-am odihnit câteva zile; ne-am adunat morții și i-am îngropat creștinește.

Și iarăș mi-am adus aminte de bietul tovarăș din vârful muntelui și am plecat să-i dăm de urmă.

După un drum de jumătate de zi, am dat de rămășițele focului nostru și aflărăm în curând și pe bietul nostru frate.

Zăcea în zăpadă întins pe spate, părea că doarme. L-am ridicat binișor pe niște rami de brazi, să nu se sfarme, căci era înghețat os.

În vale i-am făcut un sicriu de scânduri, i-am luat portmoneul cu banii și cu scrisorile, să le trimitem nevestei.

N'aveam nici popă, nici biserică nu era pe aproape, să-i tragem măcar clopotele!

Departe s'auziau bubuituri de tun, ca un muget de furtună. Erau clopotele ce-l jeleau pe tovarășul nostru. L-am așezat în groapă, l-am astupat cu bulgări înghețați, și deasupra movelei am pus o cruce de brad, pe care am scris, cu un baionet roșit în foc:

Aici odihnește viteazul

NICOLAE TUDOR

mort pentru patrie.

Slujbă nu știam să facem; am rostit un Tatăl nostru, și unul din noi a cântat „Cu sufletele dreptilor”...

Bietul Tudor!

Trecuse prin atâtea primejdii și înfruntase de atâtea-ori moartea, încât nu ne venea să credem, că e mort. În încăierări el era printre cei dintâi. Și când ne închegam șirele, după bătaie, el zimbăia, cu chipiul pe ceafă: „Moartea e așa, mai mult o sperietoare pentru oamenii fricoși și pentru babe... Ți-e frică de ea? Atunci te înșfacă și te strivește, când ți-e lumea mai dragă. O privești deadreptul în față? Atunci își trage pe seamă, te lasă binișor la o parte și își vede de alții, mai fricoși și mai nemernici.... Eu nu mă tem, că voi muri în bătaie... nu mi-e frică de moarte... așa poate de m'a oblici odată, pe la spate, mișelește”...

Așa a și fost.

Si, vezi, domnule, mi-a fost prietin de cruce
bietul Niculae si n'am putut să vărs o lacrimă,
când l-am îngropat.

Era așa de liniștit la față, încât părea că
doarme. Nu păstra nici măcar umbră de sufe-
rințele ce a îndurat, nici nu se părea îndurerat
pentru soarta celor ce rămăneau în urma lui
fără nici un sprijin.

Era liniștit, aproape mândru, ca un om, ce
și-a făcut datoria până în sfârșit.

Si de câte-ori mă gândesc la chipul lui în-
cremenit între cele patru scânduri ale sicriului,
pare că-l aud grăindu-mi:

— Nu mă plânge pe mine, prietene, ci plân-
geți-vă pe voi! Azi moartea e un bun mai pre-
țios decât viața. Moartea e odihna; somnul bine-
făcător, — după un sbucium de suferințe supra-
omenești. Iar viața e un lanț de năcazuri; o
frunză asvârlită în noroiul drumului, călcată de
copitele cailor... Eu am trecut peste pragul mor-
tei; voi aveți să mai îndurați multe nenorociri,
până îl veți atinge!

Si bietul meu prieten are dreptate, căci de
câte-ori îmi vin în minte vorbele lui, îmi dau
seamă de tot ce am îndurat; îmi dau seama cât
poate să sufere și să îndure un om — și tot nu
moare!

Revolta.

...Și Moscova ardea cumplit în flacări
Și Moscova ardea,
Iar gloate 'nebunite de popor
Pe străzi urlau turbat, asurzitor...
Și Moscova ardea,
Iar eu treceam pe-o stradă roșă 'n ea,
Scăpare s'aflu-afară, undeva...

Răsboinici fioroși în jurul meu,
Cu arma gata amenințau mereu
Și-alături femeii aproape goale,
Strângeau în mâni teribile pumnale...
Sberau cumplit, cu pletele în vânt
Sberau cumplit și căutau ceva...
O victimă sătulă, un tiran,
Căci crudul lor călău păzit e bine
De alți călăi crudeli, grozavi, sătui...
Făcuți după asemănarea lui...
Sberau cumplit și victime cătau
Și 'nsângerată era haina lor
Și brațele-obosite și-ochii lor...

Se 'ncăerară flămânzite gloate
Și roșii erau ulițele toate...
Revoltă 'ngrozitoare clocotea,
În Moscova ce-ardea
Iar eu treceam înebunit, răzând
Cu capul greu, cu brațul sângărând
Prin Moscova ce-ardea,
Ha, ha!...

Cădeau la graniți mândrele orașe
Și-armatele tenute și-uriasă
Se retrăgeau pătându-și calea grea,
Cu sânge...
Și Moscova ardea,
Aprinsă crud de propriii ei fii
Sătui de-atâtea crunte bătălii...

O 'ncăerare 'n cruda 'nvălmășeală
Făcu piața lac grozav de sânge
Și-atunci, atunci,
Un om brutal veni spre mine drept
Și mă lovi în umăr c'un pumnal
Iar sângele-mi țîșni peste medalii
Și uniformă mi-o pata cu sânge...
Și am căzut pe pietre ca o vită
Lovită 'n cap de-o bardă ucigașe
Și nimie nu m'a prins să mă ridice
Din Moscova ce-ardea,
Ha, ha, ha!...

Sub dâmburi de cadăvre m'au lăsat
În mijlocul pietii...
Sub dâmburi de cadăvre m'au lăsat
În Moscova ce-ardea,
Căci se gândeau că-s mort,
Credeau că-s mort,
Dar nu era așa,
Fia, ha!...

Ardeau clădiri gigante 'n jurul meu,
Căldura mă topea îngrozitor,
Sudori de sânge îmi curgeau mereu
Din tâmpile ce încă mă mai dor...
Ardeau clădiri pompoase 'n jurul meu
Și moartea vai! s'apropia mereu...
Să sbier vroiam, dar greaua zăpușeală
Gâttelej mi-l uscaser și cuvântul
S'oprea și nu putea ieși afară...
Iar moartea se apropia mereu
Și năme nu era în jurul meu.

Toți au fugit mișei, toți s'au dus
Și singur am rămas între cadavre...
Și flucări se apropiau de mine...
Atunci sberând ca un șacal flămând
Tăritu-m'am cu greu în patru labe
Prin bălțile de sânge, la o parte
Și-am adormit în frigurile morții,
În Moscova ce-ardea
În Moscova ce-ardea,
Ha, ha!...

A. Cotruș.

....OOO....

Femeile marocane.

Tipurile popoarelor sunt diferite după cum și caracterul natural al țărilor diferă unul de altul. S'ar putea zice: Natura își formează în cursul veacurilor în fiecare zonă a pământului, prin legi misterioase, masele popoarelor ei în chip atât de pregnant încât printr'o schimbare minunată între viața naturei și a omului în generațiunile următoare ies la iveală oare-cari particularități stereotipe de rază mai cu deosebire în aparițiunile externe, fizice.

Prin aceste particularități de rasă, aș putea zice, spirituale și corporale, iese la iveală deosebirea tipurilor popoarelor. Că un popor sub cerul nordic prezintă alți indivizi ca în țările calde dela sud, este lucru cunoscut. Nu se poate tăgădui că în ținuturile fericite, cu o climă dulce, se prezintă forme omenești mai frumoase și mai plăcute.

Să facem o scurtă descriere a sexului feminin din imperiul african Maroc și adevărat din clasa nobilă.

Să ne transportăm cu gândirea în țara călduroasă a Sultanului Marocului, unde actualmente bântue o răscoală sângeroasă. Să lăsăm însă luptele inversunate ale bărbaților și să ne ocupăm cu „locuințele păcinoase ale femeilor”.

Știm din istoria comparativă a popoarelor, că nici în Algeria, nici în Tunis nu s'a păstrat atât de curat „tipul arab” ca în Maroc, a cărui populație a fost prea puțin influențată de civilizația apuseană.

Aceleași obiceiuri, aceeași severitate în pozițiunea socială a femeilor, care a domnit odinioară în Granda spaniolă, au păstrat-o cu fidelitate, în cea mai mare parte, triburile arabe din Maroc. Mai cu seamă la fruntașii imperiului și la cei bogați domnește nefalsificată aceeași viață de odinioară.

Dacă examinăm formele vieții straturilor mijlocii și de jos ale poporului, observăm în aceste o oarecare schimbare, căci peste tot la un popor, în care singuraticile triburi se coboară din înălțimea de mai înainte, mai întâi la straturile de jos, la cei săraci și incult, slăbesc legile nescrise ale datinelor și origini. Astfel vedem pe lângă Evreicele și Habilele împodobite cu haine multicolore, strecurându-se pe străzile înguste din orașele marocane și pe femeile din stratul de jos al poporului și privind cu lăcomie obiectele prețioase îngrămădite în bazare. Acum vre-o câteva decenii aceasta era imposibil în Maroc și înzădar cătau aici ochii bărbaților să găsească vre-o femeie fără voal.

Dar cum stau astăzi lucrurile cu femeia marocană din aristocrație? Este ea încă o jucărie lipsită de voința bărbatului, sau timpul a adus o schimbare și pentru fericirea sărmanei femei?

Femeia marocană aristocrată este înconjurată de soțul ei cu tot luxul și comportul posibil. În apartamentele în care locuiește ea — sau se află prizonieră ca o sărmană păsărică în colivie de aur — este îngrămădită cu îmbelșugare toată podoaba orientală, pentru ca să desfăteze inima grațioasei stăpâne. Stofe prețioase, parfumerii de tot felul, flori, mobile de lemn de trandafir și sîdef, etc., se găsesc în apartamentele ei. Ceva îi lipsește însă „sărmanei stăpâne” a acestor apartamente: mișcarea liberă și independentă în natură și în viața omenească. Dacă stăpâna se trezește din somnul neliniștit de noapte, ce e drept ea salută razele aurii ale luminei zilei, dar, ah! ea nu poate să ridice decât aripile unei tainice dorințe spre bolta măreață a cerului, pe când persoana ei rămâne prizonieră în strictele legături ale datinelor populare nefirești, căci nici odată nu-i este permis ca să guste plăcerile „lumei externe”. Pentru

ea se potrivesc cuvintele marelui poet german Goethe: „Cât de strâns este legată fericirea femeii!”

Servitorii și servitoarele caută să distreze pe stăpâna lor cu cântece din gură și din mandoline.

Care este ocupațiunea frumoasei femei? Îndată ce se dă jos din pat, se îmbracă în mătăsă și brocat, se împodobeste cu broderii și cu juvaericele, își vâpsește genele și sprâncenele și așteaptă apoi cu sfială pe străjnicul stăpân și se simte fericită, dacă acesta are pentru ea o vorbă amicală sau o privire plină de bunăvoință.

Dacă ziua este frumoasă, atunci stăpâna se preumblă în grădina liniștită plină de iasomie și trandafiri, portocali și tufișuri de myrt și în cari se află numeroase fântâni săritoare.

Une-ori ea se strecoară prin micile apartamente ale castelului său și ochii ei mari de gazelă privesc splendoarea fantastică a obiectelor de tot felul.

Adeseori când frumoasa stăpână este obosită, este purtată prin întinsele grădini în lectică închisă. Dar ce folosesc toate aceste podoabe femeilor orientale? Covoarele scumpe, mobilele încrustate cu fildeș, perdelele grele și alte obiecte strălucitoare nu pot umplea golul pe care trebuie să-l simtă femeia maură, cultă și aristocrată.

Femeia turcă, femeia de rasă mongolă, are o constituție cu mult mai tare. Apariția ei esternă deviază deja dela aceea a adevăratei femei marocane distinse. Corpul ei este, am putea zice, cam necioplit; turcoaicei îi lipsesc aproape cu totul formele moi și mlădioase ale femeii marocane din elită cari o prind atât de bine.

Buzele groase și cărnoase ale turcoaicelor face ca fața lor să pară foarte urâtă, și astfel ele nu au nimic din frumusețea de rasă a femeilor semite și afară de aceea turcoaicele se mulțumesc cu viața materială comodă. Turcoaicele simt mare bucurie când au juvaericele și haine brodate; gândul lor este numai la podoabă.

Hainele pe cari i le face cadou femeii turce stăpânul ei, le poartă fără nici o grație, atât de comună la femeile marocane din elită. Turcoaicelor le plac foarte mult dulceturile, fără de cari nici nu pot trăi, dar și „hașisul” îl între-

buintează ele foarte mult și cu mare patimă și apoi visează în ameteala narcotică — întinse pe canapea — despre toate lucrurile paradisului lui Mahomet, despre farmecul vieții fără grijă și necazuri.

Femeia arabă, după cum o ascunde haremul Marocanilor în tainicele sale apartamente, este de rasă nobilă și superioară. Ea este sveltă și mlădioasă ca trestia, cu umbre delicate, cu o fină tăietură a trăsăturilor feței, cu capul mic și de formă nobilă, cu ochii înfocați cari privesc cu dor în necunoscut; ea poate fi de o mare frumusețe, care aproape în totdeauna este în legătură cu o grație fermecătoare.

O astfel de femei marocană seamănă în cazul acesta mai mult cu zeița Venus Amathusia, cântată de poezii greci, — pe care și-o închipuiau că s'a născut din spuma mării, — decât cu o femeie de pe pământ.

Ea este oare fericită? Numai arare-ori pătrunde o privire profană în interiorul misterios al unui apartament marocan pentru femei, numai arare-ori se lasă vâlul acoperitor pentru câteva momente; și dacă se întâmplă aceasta, atunci cel nechiemat, privitorul străin, poate mai mult să presimțască decât să privească frumusețea trăsăturilor feței ei.

Cu toate acestea femeile marocane din elită merită mai multă compătimire decât invidie.

Acoperită cu un voal galben, și călare pe o cămilă, mireasa marocană urmează pe soțul ei în casa sa, ca o marfă prețioasă asupra căreia el poate dispune cu o putere absolută și pe care o ferește de orice atingere externă.

Fericită este această tânără ființă dacă nu ajunge la cunoștiința dependenței ei, dacă trăiește ca un copil gustând viața din splendidul harem la sunetul mandolinelor. Dacă însă sufletul prizonierei se trezește spre o viață independentă și dacă pătrunde din afară o „scânteie fulgerătoare” în inima sărmaneii femei, atunci ea trebuie să sufere cumplit și fără nici o speranță.

Oare starea aceasta a femeilor marocane va mai dura încă mult? Cine poate ști.

Până când însă cultura orientală va mai dura, și soarta femeilor marocane din elită va rămâne aceeași, adică „o mizerie cu lustru”.

Alexandru Văcărescu,
rig. în drept.

Frații.

Sub poale de pădure în dulcea Bucovină
Se 'ncinse luptă neagră, sălbatecă, halnă,
Din zori și până 'n noapte al morții ascuțit
Făcu fără cruțare un groaznic seceriș.

Din mândre regimente frânturi au mai rămas,
Dar cei puțini izbânda o spun cu mare glas,
Căci pierderi și durere se uită prea curând
Când poți să pleci din luptă viteaz și triumfând.

Eroii niciodată în urmă nu privesc,
Ci ochii lor spre zile ce vin și-l atintesc.
Cu cea dintâi granată ce-o lași din tun să sboare
Simțesti că și durerea în inima ta moare.

Sub poale de pădure în trista Bucovină
Un biet rănit se roagă și astfel se închină:
„O, Maică Preacurată, de suilețul mi-oiu da,
„Nevasta și copiii să-i ai în paza Ta”.

Dar brațul rupt în două abia și-l poate duce
Să-și facă de 'nchelere pe piept o sfântă cruce.
Și cade pe-un tovarăș, ce pare a fi mort
Și-l seamănă la față, dar nu-l seamănă 'n port.

Se uită bine 'n ochii pe jumătate 'nchși.
„Acesta-i chiar dușmanul pe care tu-l ochși.
„Acesta-i baloneta cu care m'a străpuns....
„O, Doamne, ce păcate aicea ne-a ajuns?!”

Dar cel căzut în moarte de-odată s'a trezit:
„Mărite împărate, mă 'nclin prea umilit.
„Acasă-mi mor de foame copiii și soția,
„Dar de-om pieri cu toții, trăi-va 'mpărăția!”

Și se privesc răniții acuma față 'n față:
Ei au acelaș suflet, dar n'au aceeaș viață.
Se strâng dulos în brațe să moară fără vină
Sub poale de pădure în dulcea Bucovină.

ION BAILĂ.

Din însemnările unui glotaș.

Moldovenii.

Tocmai la amezi, când ne pregăteam să mergem în serviciu, — facem serviciu de gardă la tabăra de prizonieri de război ruși din Dobrița, — pe cer au apărut niște nori negri, amenințatori, apoi deodată s'a slobozit o ploaie torențială. Prin apă și tină s'a făcut schimbarea corpului de gardă.

În ziua aceea au fost în serviciu ostași dela regimentele de infanterie Nr. 28, 43, și 61. Cel dintâi e regiment ceh, — ostașii cehi s'au retras la o parte și vorbeau în limba lor, neînțeleasă de noi. Ostașii dela regimentele 43 și 61, aproape toți *Români*, au format un grup mare și vorbeau și ei unii cu alții.

Vorba lor era anevoioasă; cu toții erau mai mult triști decât veseli. La aceasta, în parte, a contribuit și vremea aceea posomorâtă. Dacă e vreme frumoasă și pe cerul senin strălucește soarele, omul e mai vesel, nu-i așa de mult frământat de gânduri grele, apăsătoare. Atunci își mai uită năcazul, durerea.

Acuma, fiind vremea secerișului, gândul ostașilor, așa zicând, ziua-noaptea, rătăcește, ca o fantomă, pe la vetrele lor.

Ce fac cei rămași acasă, — nevasta, copiii ori părinții neputincioși? Cum seceră și treeră ei grâul?

Un glotaș, cu voce înăbușită spune:

— Am lăsat acasă nevasta și doi copii, unul de treisprezece, altul de patrusprezece ani. Ieri am primit o scrisoare, — a scris-o băiatul cel mai mic. Îmi scrie să merg acasă pe câteva zile ca să treerăm grâul.

Și ochii glotașului se umplură de lacrimi.

Între ostași sunt mulți cari luni de zile au petrecut în Galiția și Carpați, luând parte la luptele împotriva Rușilor. Acuma, în urma rănilor primite, nemai fiind capabili de a merge pe câmpul de luptă, fac serviciu de gardă aici la tabăra de prizonieri ruși.

Fiecare dintre ei are ceva de spus, de povestit. Fiecăruia i s'a întipărit în memorie anume scene, anume episoade.

— Regimentul nostru a mers orbiș înainte, pentru ce de mai multe ori am fost lăudați de mai marii noștri, — zic ostașii cei dela 43.

— Și regimentul nostru tot așa a făcut, — zic la rândul lor cei dela 61.

De pe fețele acestor oameni, cari în întreaga lor viață nu au suferit așa de mult, cât au suferit în vremea ce au fost pe câmpul de luptă, se poate ceti bucurie, mândrie, căci cu credință au luptat împotriva dușmanului, căci cu credință și-au îndeplinit datorițele lor față de tron și patrie.

Deodată unul dintre noi zice:

— Acuma să cântăm ceva:

Se formează un cerc restrâns și văzduhul răsună de acordurile lui „Pe-al nostru steag”, „Haideti frați cu arma'n mână”. Urmează apoi „Rujiță de pe rozor”, și alte cântece naționale și doine de ale noastre.

Unul dela 43 întreabă pe cei dela 61:

— Știți voi să cântați cântecul acela cu Muscalii?

— Știm, știm, — răspund cu toții.

Și ostașii noștri cântă de se cutremură pământul:

...Vine-un căpitan călare
Și strigă în gura mare:
Hai feciori să șturmuim!¹⁾
Și pe Ruși să-i prăpădim.

Cântatul nostru încă dela început a atras la noi pe un subofițer rus, prizonier de război. El e român din Basarabia.

— Fraților, — zice el — să aduc și eu niște Moldoveni, ca să cânte și ei.

Noi, firește, cu bucurie ne-am învoit la aceasta.

Subofițerul s'a îndepărtat și după câteva minute s'a întors cu vre-o doisprezece Moldoveni. Aceștia sunt bucătari și fiind ei oameni de treabă, pot umbla fără escortă.

Câtă vreme am cântat noi, Moldovenii nu mai știau ce să facă de bucurie, de fericire. În ochii lor ardea un foc viu, un foc mistuitor.

li poftim să cânte și ei.

— *Fraților, noi nu știm să cântăm ca d-voastră. În țara Muscalului nu-i iertat să se cânte cântece naționale*, — zice unul dintre Moldoveni.

Acuma, cu toții sunt triști, abătuți. De pe fețele lor se poate ceti, că sunt cuprinși de durere, că li-e greu, li-e rușine, că ei nu știu să cânte ca noi.

— Cântați vre-o *doină* — zicem noi cu toții. Moldovenii privesc în pământ.

¹⁾ asaltăm.

— Noi numai cântece *bătrânești* știm să cântăm.

În ochii ostașilor noștri strălucesc fulgere de mânie împotriva Muscalului.

Unii strâng din pumni, alții scrâșnesc din dinți, blastămă.

— Cântați, fraților, așa cum știți.

Moldovenii se apucă cu mâinile pe după grumaz și încep să cânte.

Iată, în întregime, cântecul lor „bătrânesc”:

*Frunzișoară și-o scumpie
M'am suit în deal la vie,
Mă uitam în Slobozie²⁾
Și priveam casa pustie
Și femeia 'n văduvie
Și copiii 'n sărăcie,
Și-oamenii în bătălie,*

*Și-am zis verde și-o maslină
Când e ziua de hodină
Eu șterg pușca de rugină.
Și-am zis verde lemn uscat
Când e ziua de serbat
Stau în-pușcă răzimat
Și de nescealnic³⁾ muștrat.*

*Și-am zis verde și-o săcară
Prutule apă vioară,
Facete-i neagră cerneală
Să te strâng grămădioară
Să te scriu pe-o hârtioară
S'o trimit la maica 'n țară
Să-mi dea bani de cheltuială
Și straie de primeneală
Și cal bun de călărie
C'am să merg la bătălie.*

Melodia acestui cântec e tristă, trăgănată. La zece ore seara, trebuia să se schimbe sentinelele.

Cu toții eram triști, gânditori.

De pe fețele noastre se putea ceti gândurile ce ne frământă.

Cu toții noi, cei de aici, am zis:

— Trebuie să biruim pe Muscal!

Iar de pe fețele Moldovenilor, puteam ceti gândul lor:

— Să vă ajute, Dumnezeu, fraților!...

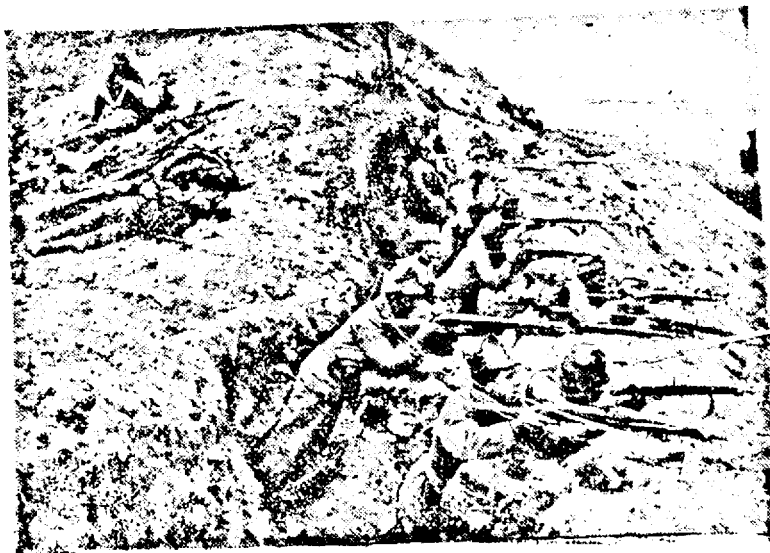
Apoi ne-am despărțit.

Alex. Tințariu.

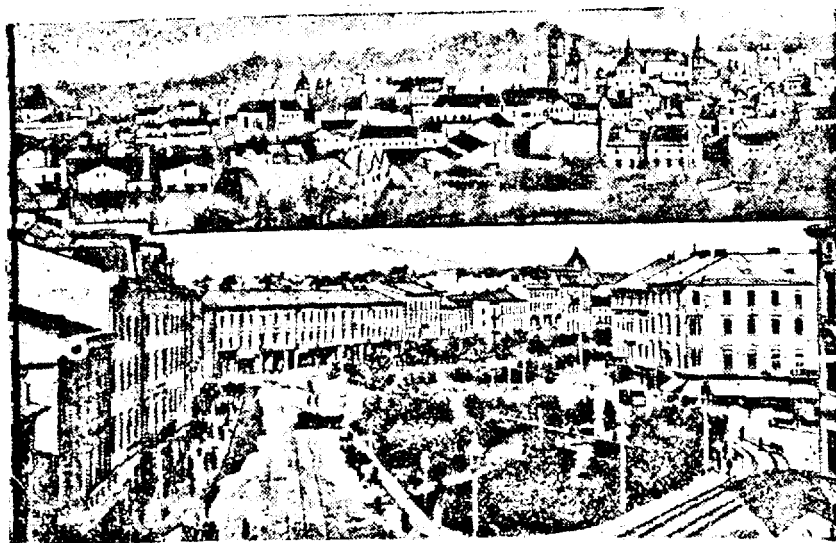
²⁾ Comună în Basarabia.

³⁾ Ofițeri ruși.

Pe câmpul de luptă Italian.
Româneșii noștri luptând la râul Isonzo

Orașul Lemberg, capitala Galiției. Sus: O parte din oraș. Jos: Piața Maria,

Lupte pe frontul francez.
Germanii străbat în trarșeele (șenjurile) Englezilor, urcă scările și cuceresc înălțimile.

Scrisori de pe câmpul de luptă.

Impresiile unei surori de caritate. — O româncă pe câmpul de luptă — Serviciul de ajutor. — În tranșee. — Bolnavii. — Cum se atacă pozițiunile dușmane. — Impresiuni.

O cetitoare a ziarului „Minerva” din București comunică următoarea scrisoare trimisă de fiica ei, dna Emilia Pătrașcu, care se află pe câmpul de luptă, ca soră de caritate.

Din povestirea aceasta, sugestivă, cetitorii vor afla multe lucruri interesante, deși nu toate lucrurile sunt noi. Iată scrisoarea:

Dragă mamă! Am primit scrisoarea ta în care-mi spui că veștile dela mine îți vin rar. Eu mă mir, pentru că ți-am scris foarte des, dar se poate că nu ți-au ajuns din pricina cenzurei, care ne oprește să spunem unde ne aflăm. De când am plecat din Saint-Germain — avem voie să spunem pe unde am trecut — ți-am scris, dar probabil că scrisorile mele au fost oprite. Acum mă aflu în partea de nord-est a câmpului de luptă, și urmărind pe hartă poți afla foarte ușor încotro suntem.

Noi suntem însărcinate, cele cari facem parte din serviciul de ajutor, să dăm primele îngrijiri soldaților, acolo unde doctorii nu pot să prididească. Astfel ne scoborim și noi în tranșee, unde stau răniții cari nu pot fi încă transportați la spitale.

Tranșeele aceste sunt așa făcute încât au o subterană adâncă, ascunsă de tot în pământ, unde nu pătrund gloanțele și șrapnelele. Dar noi am stat și afară în bătaia gloanțelor, căci soldaților cari se luptă numai vârfulurile armelor li se văd din afară.

Acum nu suntem pe câmpul de luptă ci într'un spital, unde dăm îngrijirile bietilor bolnavi. Dar deși am venit aci cu menținerea ca să ne odihnim după grele încercări la cari am fost expuse, totuși muncim de dimineața până seara.

Soldații sunt plini de curaj. De altfel mi-aduc aminte că și în „tranșee” făceau adevărate sforțări supra-omenești pentru ca să îndure mizeria și lipsurile.

Din fericire, incetul cu incetul și starea lor s'a mai îmbunătățit. La început, guvernul nu putea să știe ce însemnează să stai în tranșee zile, săptămâni întregi. Prea puțin pregătiți erau deci sârmanii noștri soldați. Acum însă s'au luat și măsuri igienice pentru a preveni de orice infecție și orice boală și aceasta era de altfel și una din însărcinările noastre, — pe cei ce locuiesc acolo, sub pământ.

O mare primejdie pentru soldați, în tranșee, și mai ales o piedecă pentru lucrările de săpă-

turi era apa. Când lucrătorii dădeau peste un izvor, aceasta năpădea toată tranșeea. Din fericire și împotriva acestui element s'au găsit mijloace de luptă.

Din vremea când am fost în tranșee păstrez cele mai vii amintiri.

Parcă văd și acum pe sârmanii soldați, îngropați până în brâu în noroi, stând așa zile întregi, pentru că nu trebuiau să se miște dela postul lor. Acolo unde sunt acum — nu pot să spun unde, — îngrijesc numai de bolnavi. Serviciul nostru de ajutor e foarte bine organizat. Îmbrăcate de obicei în costumul în care sunt și eu fotografiată în fotografia ce ți-o trimit duminică ca să o ai drept amintire, — aci în spital suntem îmbrăcate toate în alb.

Sârmanii bolnavi! Noroc că au îngrijire bună. Vin și doamne din societatea înaltă și lucrează toată ziua, și se interesează de starea bolnavilor.

Mamă dragă! Să vezi câte povestesc. Ceeace îi îngrozesc sunt granatele, ghiulelele, șrapnelele — adică loviturile de tun și exploziile minelor.

Să vezi ce mijloace au găsit ca să cucerască tranșeele! Curat război pe sub pământ, mai grozav decât războiul pe sub apă.

Soldații francezi voiau să gonească pe dușman din tranșeea din față. Ei au început să sape trei șanțuri pe sub pământ spre tranșeea inamică. În unsprezece zile, unul din șanțuri ajunse până la opt metri de șanțurile inamice. Celelalte două ajunseră până la douăzeci de metri de tranșeea inamică. În sfârșit, peste treisprezece zile lucrul era gata, cele trei șanțuri săpate pe sub pământ ajunseră până la țintă, adică tocmai sub tranșeea dușmanilor. Aci făcură niște galerii pe cari le umplură cu materii explozibile și cu mine, cari fură aprinse, în timp ce, deasupra se dădea atacul împotriva tranșeelelor. Exploziile de sub pământ și atacul zăpăciră așa de mult pe dușman încât fugi din pozițiile sale.

Cea mai mare parte dintre bolnavi sunt de altfel bolnavi de nervi din cauza sgomotului și exploziilor. Mulți dintre ei devin tâmpiți, alții asurzeau, unii chiar nu mai pot să vorbească, dar după câțva timp se liniștesc, și pot să meargă iar pe câmpul de luptă.

Ti se umple inima de jale mamă dragă, mai ales când îi vezi pe cei mai tineri, de 20 sau 21 ani, îngroziți de ce au văzut pe câmpul de luptă, cum n'au putut să suporte, cu toate eforturile și cu tot curajul, greutatea războiului. Sunt toți însă voinici și se fac bine încetul cu încetul în urma îngrijirilor noastre.

Corpul nostru de „surori de caritate” e foarte numeros, e bine organizat și nu duce lipsă de nimic. În mai multe orașe s'au transformat multe clădiri în spitale — ca și la Saint-Germain — și medicamentele sunt din belșug. Medicii ne învață cum trebuie să îngrijim mai întâi pe răniți, cum să le legăm rănilor, și de multeori fără ajutorul nostru mulți s'ar prăpădi.

Pe câmpul de luptă puține dintre noi ajung însă. Numai dacă ceri să te trimeată, și numai dacă nu ți-e frică te lasă. Cele mai multe stau prin spitale, unde e nevoie de noi. Pentru că nu-i deajuns să ai medic să facă operații și să examineze rănilor, să le desinfecteze, etc., — cu aceasta n'ajunge. Noi suntem cari îngrijim mai

mult de bolnavi și pe răniți, căci odată ce i s'a curățat rana sau i s'a extras glonțul, medicul nu mai are mare rol. Noi schimbăm pansamentele, dăm de mâncare la bolnavi și îi încurajăm.

E așa de emoționant să vezi cum se roagă sărmanii copii să le cetești o carte, să arăți scrisorile de acasă, sau să le scrii cărți poștale și scrisori pentru mama, soția sau copiii lor.

Despre luptele cari se dau prea puține lucruri știm. Din când în când ne vine și nouă câte un jurnal. Mai ales nu știu ce-i prin România. Doar scrisorile tale îmi mai aduc o știre două.

Pe aci se aude că o să intrați în război, nu-i adevărat?

Mai trimite-mi și tu câte o veste din când în când, și iartă-mă că am scris cu tot felul de cerneală, ba albastră, ba neagră, ba cu creionul... N'am timp să scriu o scrisoare întreagă, niciodată, așa că le scriu în bucățele, din când în când câteva rânduri, așa că adeseori scrisul durează câteva zile...

Sfatu lui Danciu.

— Anecdotală. —

Danci ciurariul de sub coastă

Se duce 'n măcelărie

Și aduce azi, ba mâine

Cărniță, pe datorie.

Măcelarul om de treabă

Îi dă azi și îi dă mâine

Iar datoria făcută

Tot mereu pe ușă-o scrie.

— „Măi țigane”, — zice-odată

Măcelarul om de treabă,

Uitându-se sus pe ușă

Cu frumosul mi-l întreabă:

„Apoi spune-mi, măi ciurare

Carnea asta neplătită

Până când s'o țin pe ușă —

Că-i de-o vreme împlinită”.

— „D'apoi dragă, alduite —

Îi zise cioara 'napoi —

Crede că va fi împlinită

Și-ți zic s'o ții pe gunoii!”

Bistrița.

Theodor A. Bogdan.

Supărarea lui Moise.

— Anecdotală. —

Moise merge 'n cătanie
Si ajunge și 'n bătaie,
Dar nu-i sta gându la pușcă
Făr' la Rifchi cea bălaie.

— „Ce e Moise, und' ți-e pușca,
Că eu nu te văd pușcând
Făr' te văd cum plângi în barbă
Intristat și pus pe gând....”

— „Io să pușc, hei și uitat-am
Că mai trebe și pușcat,
Căci zo io gândeam la Rifchi
Și gândeam la noi în sat”.

— „Și ce gânduri aveai Moise?
— „Ce gânduri puteam avea?
Da gândeam că mâni-polmâne
Rifchi a mai fi a mea?!”

Bistrița.

Theodor A. Bogdan.

O luptă navală în Dardanele.

Preparativele unui atac. — Rolul unui „distrugător”. — Dansurile vaselor de război.
— Bombardarea.

Correspondentul de război al ziarului „Morning Post” și al altor ziare engleze, d. Barlett, care se află acum în Dardanele, și care e singurul ziarist îngăduit să urmărească operațiunile navale ale flotei engleze, de pe unul din vasele amiralității, — trimite ziarului său mai multe scrisori, foarte interesante, despre luptele din această regiune.

Spicuim din acestea câteva amănunte, pe cari le socotim mai puțin cunoscute pentru cei ce nu sunt pe malurile Dardanelor.

Pregătirile pentru un atac al flotei sunt cu totul originale. Cei obișnuiți cu serviciul armatelor... de uscat trebuie să observe deosebirea care e în marină.

De pildă dacă un regiment primește ordinul că a doua zi de dimineață va ataca pozițiune dușmană, se fac pregătiri interminabile, cari țin pe oameni în picioare aproape toată noaptea. Hărțile sunt studiate, munițiile orânduite, și o mulțime de alte măsuri se iau în privința hranei, echipamentului, și celelalte.

La un vas de război lucrurile se schimbă. În timpul serviciului activ, vasul e totdeauna gata să intre în acțiune și pregătirile nu țin mai mult de... 5 minute.

Cu totul altfel decât în armata de uscat, în marină nu există greșeli individuale cari să păgubească rezultatul final. Foarte puțini sunt aceia cari primesc instrucții speciale căci fiecare din cei 800 oameni din echipaj își cunoaște postul și misiunea sa în timpul acțiunii și tot ceea ce are de făcut este să se ducă la locurile lor de îndată ce trâmbița îi anunță că acțiunea o să înceapă.

Un singur cap conduce totul pe bord, căpitănul, care-și ia deci toată răspunderea.

Iată acum descrierea unei lupte dusă de un „distrugător” englez.

— Suntem în strâmtori și ne întrebăm când o să înceapă acțiunea inamicului. Distrugătorul e la 200 iarzi înainte, când se aude un strigăt: „Au pornit!” ca și când ar fi vorba de o alergare, nu de ghiulele. Se aude șueratul unui obuz și deja se înalță îndărătul vasului.

În acelaș moment o gălăgie asurzitoare ne face să sărim de un metru în aer și unul din obuzele noastre se aude pornind prin aer, spre continent.

Apoi, auzim șueratul unor altor obuze și zărim mai departe un mare număr de coloane de apă cari țâșnesc înainte, înapoi și pe de marginele distrugătorului. Tunurile noastre trag și ele, deschis, spre coastele Asiei și Europei. Sgomotul e insuportabil.

Focul inamicului se concentrează asupra distrugătorului ale cărui mișcări sunt interesante.

Vasul se întoarce pe o margine și pe alta, ca și când ar suferi dureri groaznice în pânțele și face să te gândești la anumite dansuri stranie. E gata să înșele pe inamic asupra locului unde se află.

Un moment, merge încet înainte și un obuz cade înapoia lui. Fuge atunci cu mare iuțeală spre țărmul asiatic, în vreme ce alt obuz cade înainte și-l face să ia direcția coastei europene.

De abia ajunge aci și o baterie inamică începe să tragă focuri de aproape, ceea ce obligă „distrugătorul” să vireze brusc și să înainteze de partea opusă. Focul inamicului ajunge iar tocmai înaintea vasului. Distrugătorul pornește din nou și așa mai departe, merge dela dreapta la stânga înainte și înapoi, întortochiându-se și întorcându-se pe toate părțile dansând ca un derviş nebun.

În toată această vreme tunurile noastre trag pe cele două țărături, canonierele îndreptându-și tirul după luminele focului inamic.

În sfârșit, după o luptă de un ceas și jumă-

tate ajungem la intrarea strâmtorei. Aci suntem ca și acasă.

Ne așezăm la masă și...

...Și nu mai e interesant mai departe, e ca de obicei.

Psihologia soacrelor.

Dacă nu se vaieată absolut toată lumea căsătorită de soacre, totuș este stăbilit, că cel puțin 90 la sută din această lume, are de multe-ori câte un dinte, câte odată foarte lung, pentru acest soi de rubedenie.

Nu știu dacă în toate părțile din lume, soacra este obiectul unei critici, sau unei aversiuni nețărurite; știu însă că la noi, felul acesta de rubedenie este înjurat și arătat în culorile cele mai negre posibile.

Prietenul meu Virgil, probabil, că are dintele cel mai lung pentru venerabila lui soacră, fiindcă nu pierde nici o ocaziune de a o mișca, și dela el până la cel din urmă muritor, toți cu toții, pare că sunt învoiți, să vadă în această rubedenie o viperă care nu se gândește decât la mușcături veninoase, care dacă nu omoară, cel puțin turbură liniștea patriarhală a căsniciei.

Câți însurăței nu sunt, cari după câteva săptămâni de căsnicie, după câteva zile de star împreună cu respectivele lor soacre, sunt decepționați și le vine să-și ia lumea în cap, dacă nu s'ar gândi la scumpele lor jumătăți, pe cari le adoară și îi adoară.

Câte căsnicii nu s'ar rupe, dacă n'ar exista în căsnicie această adorație, care la prima vedere s'ar părea, că în ciuda soacrelor, persistă, și ia proporții cu atât mai mari, cu cât ciuda aceasta este mai pronunțată.

Bine înțeles, că proporția aceasta diferă după caracter, sau mai propriu zis, după indivizi.

Pe unii indivizi îndărătnicia soacrelor îi disperă, îi face să vadă căsnicia în colori negre: pe când altor indivizi, îndărătnicia este mai pronunțată, cu atât lupta este mai aprigă, cu atât ea este mai nostimă.

Primii, cad totdeauna victimele inconștiente ale soacrelor, pe când față de ai doilea, soacrele cad victimele inconștiente ale ginerilor.

Arătată în această lume, soacra s'ar părea că este un monstru distructiv, un fel de... dracu, de care și cei mai ai dracului fug ca de ne-curatul.

Sunt rari oamenii cari spun că soacrele lor sunt bune; față de restul lumii, oamenii aceștia trec drept fenomenali, ori neștiutori.

Ginerii văd în soacre monștri, iar soacrele văd în gineri alți monștri. De judecata aceasta nu scapă nici nurorile, față de soacre, nici soacrele față de nurori.

În mod reciproc se acuză unii pe alții de răutate.

Iată marea chestiune la care voi încerca să răspund. Nu știu dacă voi reuși; în ori ce caz — mă voi apropia cel puțin de deslegarea ei.

Problema este următoarea:

De ce soacrele sunt rău — în majoritatea cazurilor — cu ginerii sau nurorile lor și de ce aceștia stau rău — în minoritatea cazurilor — cu soacrele lor?

Pentru a ajunge la deslegarea problemei, să analizăm psihologia soacrei.

Am curajul să anticipez, că atât ginerii cât și nurorile sunt într-o câtva mai vinovați față de soacrele lor decât acestea față de ginerii sau nurorile lor.

Să vedem cum.

Să luăm soacra.

Aceasta are copiii ei, fie băieți, fie fete, carne ruptă din carnea ei, suflet rupt din sufletul ei. Soacra este muma copilului ei și privită din acest punct de vedere, este natural să-i dăm dreptate, când își consideră copilul ca pe fiinta cea mai perfectă, cea mai adorată, care a putut să existe sau care poate să existe.

Muma rămâne muma până când moare, iar copilul ei este tot copilul ei, fie el rău sau bun, fie că el merită sau nu această adorație.

Copilul acesta crește și cu cât el se face mai mare, cu atât speranțele mumei se măresc, — cu atât copilul este mai în stare să facă fapte mai mari, mai demne de un om, în adevăratul înțeles al cuvântului; cu atât muma simte, în mod involuntar, că adorația ei pentru carnea

din carnea ei, pentru sufletul din sufletul ei, este mai mare și se tot mărește până când ajunge culmea adorațiunei.

Mumele sunt mândre de copiii lor când aceștia sunt mari; se laudă cu ei pretutindeni pe unde se duc; ele, ca și Cornelia, îi arată ca pe cele mai prețioase juvaere pe cari le au.

Mumele sunt fericite prin copiii lor și sunt tot mai fericite, cu cât ei sunt mai mari, mai cuminți, mai voinici, mai chipeși și cu cât ei stărnesc admirațiune celor cari îi inconjoară!...

Intr-o zi însă, muma se vede amenințată să fie despărțită de fiul său, de fiica sa.

Unul sau una, necunoscut sau necunoscută până mai ieri alaltăieri, se pune de-a curmezișul fericirii ei și o amenință să-i răpească odorul. Este vorba de o cununie, adică este vorba ca fiul sau fiica să aparțină cu sufletul altuia decât ei. Atunci sufletul acela — sufletul mumei — din care s'a deslipit sufletul copilului ei, se simte rănit de moarte; se mai rupe încă — de astădată în mod mai dureros — încă o părticică din acel suflet și acum se rupe, nu pentru a face unul și acelaș suflet, ci pentru a face două suflete, cu totul deosebite unul de altul.

În adorația pentru copilul ei, muma gândește că nici o altă ființă nu este capabilă, nu merită de a se identifica cu sufletul copilului ei, pe care îl crede superior tuturor celorlalte suflete. În egoismul lor de mămă, fiecare crede, că odată copilul plecat de lângă ea, va trăi mai rău de cum a trăit până atunci, și toată această credință se răsfărâge asupra bietului ginere sau noră.

De aici începe socria.

Dacă copilul îi este băiat, vai de capul norei; și dacă este fată, vai de capul ginerelui!...

La dragostea lor de mămă se mai adaugă și vârsta.

Când soacra are o noră, este destul ca aceasta să uite, fie din distracție, fie din prea multele ocupațiuni, să facă câte ceva, ochii răi sunt gata. Dacă nora se gătește cu o panglică mai mult, soacra este gata să întrebe pentru cine

această găteală: în sfârșit un nimic, este suficient pentru a da într-o casă motiv de ceartă între soacră și noră.

Dacă are un ginere, certurile sunt și mai frecvente.

Bărbatul, ca bărbat greșește mai adeseori, se încurcă la o țuică, ori ocupațiunile lui îl rețin în oraș peste ora mesei, în sfârșit, ce nu se poate întâmpla unui bărbat?... Il apucă și pe el, spre exemplu, nervii; ori a venit dela birou mai întunecat decât în alte zile, ori, mai știu și eu, a venit omul mai dispus decât altă dată, ori... etc.

Soacra este gata!

Nu face nevasta atâta scandal, cât face soacra.

Nevasta mai iartă, soacra însă niciodată! Par'că o auz:

— Mi-ai nenorocit fata!... Am dat-o după un urs ca tine!...

Și toate acestea, toate răutățile cari ies din gura unei soacre, credeți că vin din răutate? Doamne ferește!...

După cum am spus, soacra este mămă, și când începe să-și injure ginerile sau nora, nu injură soacra, injură muma, alături cu bătrânețea!...

Sunt gineri, sau nurori, cari aruncă unt-de-lemn peste foc.

Când văd că li se năcăjesc soacrele, se năcăjesc și ei mai rău și de aci ceartă mai întărită și de multe ori chiar scandal!...

Sistemul acesta este rău!...

Lăsați soacrele în pace; credeți sufletului lor, că dacă sunt rele, nu sunt din răutate; sunt pentru că sunt mume; iar dacă sunt din cale afară rele lăsați-le să vorbească, fiindcă ele o să tacă mai întâiu!...

Soacrele nu sunt rele, voi gineri și nurori le dați ocazia să facă răutăți; iar dacă nu voiți să le dați această ocazie, cel mai practic lucru este să nu stați cu ele la un loc!...

Alexandru Văcărescu, rig. în drept.

Nu-l vedeți că-i nebun!

Scoal' d'acolo, măi! dă-te 'n lături, ce ești orb? te calcă carul, — nu vezi? zise românul unui țigan, care ședea grecește, — picior peste picior, — în mijlocul drumului, scoțând fum din lulea, — ca un șarpe.

— Și ca... hoo! că m'oi scula!

— Hei, drăcia dracului! da ce gust l-o mai fi găsin' — p'ăst cioroiu, de stă ca o plăcintă și se 'ntinde ca un dulău, în mijlocul drumului.

Cară-te mai în grabă! nu vezi că-mi răcesc vitele, — în jug. Numai boli, mișcă-te, și desleagă drumul odată; — c'apoi, — acum, te ung cu unt-deneft, — faraoane!

— Zău...!

— Fi-mi-ai al dracului! — de baragladie, să-mi fii! — zise românul necăjit; și unde mi-l arse, nene, — colea, odată cu sfărul biciului, de sbură sdrențe cămașa de pe țigan.

— Mai dă, mă! mai dă! să te vedem, — dacă... mai poți.

— Și 'ncă așa! mi-te umfli 'n pene, hai! stai, mi-te-tu, necuratule! — îți arăt eu acum. — pâhanie — pe unde se scoate cămașa; răcni românul îndârjit.

Of, ș'apoi — țin-te pânză, unde mi-l umflă d'ale lațe, dându-mi-l căteaua, de-i merse fulgii, bietului țigan, — aruncându-l în lături — ca p'o buturugă.

Văzându-și Românul drumul curățat își văzu d'ale lui, mergând înainte.

Mai într'un târziu, desteptându-se țiganul, — dintre bălării, unde fusese aruncat, încet, încet o luă spre bordeiu. Aci, ai lui, văzându-l: cu părul vâlvoi, cu ochii boboși, pielea șerpuită — de bice, și cu cămașa sdrențe, — îl întrebă:

— D'a ce ai pățit, mă?

— M'a bătut un român!

— Unde, mă?

— Iacă, colea 'n drum!

— Și tu te-ai lăsat, mă?

— Apoi a fugit, — că de sta, să fiu... al nu știu cui: mii și fărimele îl făceam.

— Haoleo! răcni feciorul al mai mare, — al țiganului bătut, — lovindu-se cu pumnii în piept. Hai, teteo, să-i arăt eu lui bătae; Și 'n cotr'o a apucat?

— Uite 'n colo!

Găliganul — cătrănit, în fruntea întregului salaș, o luă într'acolo, — unde i se arătase, neștând din fugă pânăce ajunse pe român, — lângă o fântână, — unde omul își adăpa vitele.

— Hăsta-i teteo?

— Hăsta-i!

— D'a bine, măi române, tu ai bătut pe tetea?

— Eu, răspunse românul, fără a se sinchisi.

— Și cum l-ai bătut mă?

— Uite așa: cărpindu-i o palmă — d'ale sdravene, făcându-l să vază, — înaintea ochilor, — numai stele verzi.

— Haoleo! și'ncă așa, hai! ia să te mai vedem (— tot îndesându-se spre român), mai trage! dacă te țin curelele.

Românul — sbicit — n'a mai așteptat să fie... rugat, și unde mî-l blagoslovi c'o sca-toalcă — de ghiont, — d'ale muscălești, de-i mută căpriorii, scui-pând cât colo, măseaua minții; — iar biete urechi îi auzia câinii 'n Giurgiu.

Hei, trecând, — ce mai trecând, și desmeti-cindu-se (țiganul), apucă p'al-de tat-s'o de pulpană și, așa... sperios, zise întregului salaș:

„Hai, fraților, 'ncolo! Lăsați-l dracului! Nu-l vedeți?! Românul hăsta îi nebun!!

Păun I. Gilorteanu.

Rugăciunea țiganului.

— Anecdotală. —

— „Auleo draguță Devla,
Stântă Maică Preacurată
Ajută-i la lăncu nostru
Ajută-i și astă dată,
Ca să vie alduțu
Din ai poznă de bătaie
Unde auzit-am nene
Că om pe om mi se taie;
Dă-i putere stinte Devla

Că de-o mers, să biruiască,
Că pe Ruși, îndrăciții.
Pân' la unul să-i trănțească,
Și-apoi dă-i medalii multe
Ca vestea să se lătească
Că nu-i nație vitează
Ca nația țigănească!”

Bistrița.

Theodor A. Bogdan.

Trei poeți macedo-români.

Nu este mult de când se credea că nu se poate scrie în dialectul macedo-român.

Din cauză că dialectul macedo-român era cu de-a-vârsire necultivat, s'a crezut că era imposibil să se scrie în acest dialect.

Scoala românească a produs însă un curent fericit în Turcia și de când Românii dela Pind au început să-și facă creșterea în limba maternă s'au schimbat și lucrurile și păreri.

Tinerii adăpați la izvoarele literaturii românești dela Dunăre au început, încetul cu încetul, să scrie și în dialectul macedo-român. Curentul e bine venit, căci, pe lângă cultivarea limbei, avem folosul neprețuit că se contribuiește la deșteptarea neamului nostru.

S'a scris puțin încă, ce e drept, dar nu trebuie să se uite că abia sunt 15—20 ani de când a absolvit liceul prima generațiune de tineri.

Dacă însă s'a scris puțin, s'a scris frumos și bine. Rar s'a văzut poate că dela începutul activității literare să se arate talente așa de viguroase, cu o limbă așa de estetică, și cu un lirism așa de atingător ca acela al poezilor noștri macedo-români.

Tot ce s'a scris până acuma la noi este al nostru, reflectează viața națională, temperamentul, trecutul, psihologia, suferințele și aspirațiunile neamului dela Pind. Avem dară o poezie eminamente națională, frumoasă și sănătoasă ca însuș poporul nostru.

Viața Macedoneanului e o viață altfel alcătuită, și în primul loc poezia națională, poezia eroică, este aceea care atinge, care e gustată, care are o menire patriotică sfântă. Muntenii aceia cu chica lungă, cu privirea de vultur, cu arma la spinare, cari n'au auzit din leagăn decât cântece populare de vitejie, cari n'au văzut decât bande de briganti — așa dese în pădurile Pindului — cari s'au răboit de zeci și zeci de ori cu Turcii și cu Albanezii, ca să-și apere turmele, Muntenii aceia nu primesc decât cu dispreț clipirurile de amor, tânguiri false; și vor vers tunător, care să le cânte vitejia, pe căpitani lor, pe haiducii lor, trecutul întreg în fine.

Din punctul acesta de vedere poezii noștri și-au înțelese menirea și au reușit.

Printre cei cari au scris până acuma, trei sunt adevărate talente: *C. Belimace*, *G. Murnu* și *Nuși Tulliu*.

Începem cu *C. Belimace*.

Bătrânul poet, e răsărit din straturile poporului, ca o floare sălbatecă, dar frumoasă; necultivată de nimeni dar al cărei parfum e dulce. Poetul nu are școală sistematică. Românește, ca să citească și scrie, a învățat cât a stat în România. A început să scrie la o vârstă înaintată, când alții încetează de a scrie, influențat de cercul repausaților *Baga*, *Cairetti*, *Mihăi-Jeanu*, cari trăiau în intimitatea lui *Belimace*.

Poetul s'a relevat ca un artist dintru început și buccăți delicioase au stărnit entuziasm pretutindeni. Ca-

racteristica poeziilor lui *Belimace* este o limbă aleasă, bine turnată, un sentiment delicat.

Poeziile sunt de obicei mici, versul scurt, strofa culantă, lirismul înduioșetor. Tehnica e artistică dar nu savantă, mai mult populară. Concepția nu e așa înaltă, dar poetul nu filozofează, nu cântă sentimente sociale, ci sentimentale, ci viața poporului nostru.

Versul obișnuit este acesta:

*Feciu un mic, mușat candiliu
Di-ună peană di birbiliu
S' cântu a Maiului mușateafă....*

adeacă: Făcui un mic, frumos condeiu, dintr'o pană de priveghitoare, ca să cânt frumusețea lui Maiu".

Poporul macedonean îl gustă mult pe poet. Păcat însă că poeziile poetului nu sunt redăte într'un volum până acuma, ci risipite prin revistele macedo-române.

Ar fi de dorit ca amatorii de literatură să se însărcineze cu editarea lor, căci vor face o frumoasă faptă.

Al doilea poet, după vârstă, vine *G. Murnu*. *G. Murnu* a scos un volum de poezii și în dialectul daco-român. Critica noastră nu se va mărgini decât la versurile în dialect. Poeziile în dialect ale lui *G. Murnu* sunt nostalgice mai mult: cântă unele străinătatea, altele voinicia. Nu prea a publicat multe însă ca să ne putem da o părere definitivă. Bucățile tipărite prin revistele macedo-române periodice poartă mai mult pecețea unei tinerete crude, și poetul nu e stăpân absolut pe cugetare, pe simțire, pe formă. Oricum însă pline de talent, bucăți literare.

E adevărat, că poeziile lui *G. Murnu* sunt inferioare celor lui *Belimace*, totuși însă sunt poezii cari rămân.

G. Murnu scrie în formă mai savantă subiectele alese din viața mai mult personală, își cântă cu deosebire frământările-i sufletești și aceasta o face cu oarecare preocupare, cu oarecare cercetare, ceea ce strică efectul adeseori, căci sentimentul devine nenatural, mai afectat, mai puțin expansiv și comunicativ. Iar când cântă subiectele din popor e mai puternic, mai sugestiv, mai înduioșetor. Repetăm însă că poeziile lui *G. Murnu*, publicate până acuma, sunt puține, și din fragedă tinerete și suntem informați că are poezii inedite admirabile. Oricum poetul *Murnu* e un talent care face onoare literaturii macedo-române.

Al treilea și incontestabil cel mai talentat este *Nuși Tulliu*. Poezia acestui poet este o armonie lirică. Poeziile lui *Nuși Tulliu* sunt scrise în limba cea bogată. Melancolic și dulce în cântecele erotice, trist și duios în cântarea suferințelor neamului nostru, e puternic, când chigăm poporul la redeșteptare.

Nu este poezie-care să nu cânte ceva din viața poporului. Natura largă și frumoasă cu toate culorile ei,

maiestatea munților și vitejia românească sunt prinse ca într-o ramă aurită în versurile acelea.

Poeziile, cari cântă vitejia căpitanilor sunt foarte frumoase. Poetul se identifică cu eroii, cu trecutul, cu românismul.

Ca model de poezie patriotică dăm o strofă dintr-o admirabilă poezie, tot farmecul, însă toată energia, toată frumusețea limbei se pierd în traducere.

Nu rămâne decât scheletul poeziei.

*Cine moare pentru nație tot cerul îi străluce
Și moartea-i pare lată roză ce fericirea-aduce,
Cine cade ca erou se uită către soare
Și cântă esel căci vîta-i pe el nu-l doare”.*

Alexandru Văcărescu.
rig. în drept.

Scrisoare de pe câmpul de războiu.

Sau iscusința minunată și bărbăția Românului.

— 12 August 1915.

Am fericirea de-a primi și eu aici pe câmpul de luptă prețiosul ziar „Românul”, începând cu Nr. din 4 August, abonat ca dar de către fratele meu, pentru mine. Cetind în Nrii din zilele trecute despre vitejiile românești dela Ivan-gorod — unde s’au distins atât de brav frații noștri Ardeleni — mi s’a umplut sufletul de bucurie, căci doar le cunosc firea fraților de pretutindeni, iar mai ales în astfel de cazuri de jertfire de sine, Românul stă la primul loc.

Di! redactor! Imi iau voie, ca să arăt și eu o faptă românească, din multele ce le-am făcut, nu cu arma, căci nă am avut onoarea ca să lucrău cu arma, ci pe alte cărări. Eram în Serbia, la secțiunea lucrătorilor; prin luna Octombrie 1914. Într-o bună dimineață vine porunca să meargă 80 de feciori din secțiunea noastră ca să facă pâne. Să se anunte brutarii! Dar cine era brutar? Ferește Doamne! Nu-i nimeni? Nu-i! Apoi tu Ioane, și tu Petre, și tu Ghiță, tu, tu, tu... 80 de feciori, cari au fost numiți de către dnii ofiteri. Sacul în spate și la drum băiete! Credeam că noi vom trece Sava, dar o apucărăm către linia de foc.

Am mers în un sat vecin **Sevarice**, acolo era comanda brigădei. Aici a și fost căutat locul pentru de lucrat pâne: o casă spartă și o curte fără gard. Acesta era locul hotărît. Cupatoare de copt și celelalte instrumente, ca în drumul mare. Știți feciori să faceți cuptor pentru copt? Alt ponoslu. Nici una, nici alta. D’apoi c’un gând că, Românul ce voiește și face, răspundem: „Vom face!”

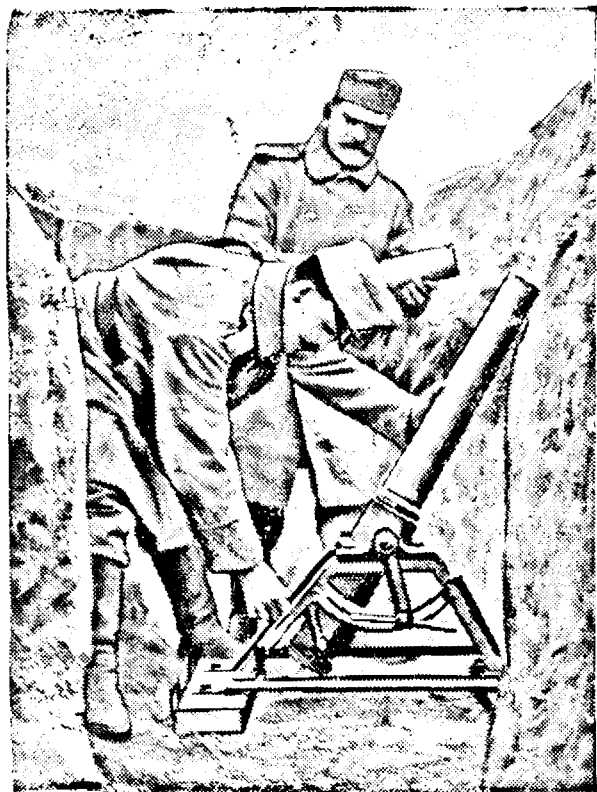
Lăsăm bagajele jos și ne apucăm de lucru. Ne-am măsurat locul pentru 8 cupatoare mari „Băieți: arătați ce poate Românul!” — striga sergentul nostru, când deodată se auzi un tunet afund, cu vâjăit tras după el, care era îndreptat chiar în direcția noastră, dar având di-

stanța prea mare, a trecut peste noi și s’a afundat în pământ. Ne-a ochit Sârbul, fire-ar al dracului, spuneam noi, au tras una, două, nu știu câte, dar toate au dat gres.

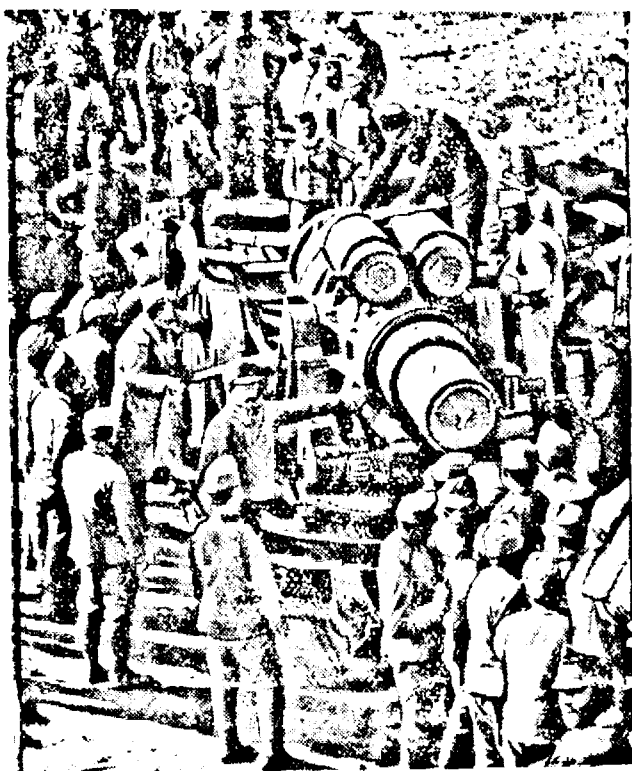
Noi lucrăm mai departe: unii s’au dus în sat, ca să adune instrumentele de lipsă, fără nici o trăsură, ci numai cu brațele am adunat tot materialul de lipsă, case întregi dela vecini, le-am tras pe rol, în curtea noastră, nedesfăcute, pentru hambare de pâne, și făină. Lucram la cupatoare, pe cari le-am zidit cu boltă deasupra, și de desubt pardosite cu cărămidă, lucru solid.

În toată ziua ne cerceta domnu general și ne admira zicând: „Alles Profesionisten”, căci noi lucrăm cu zor: unii zideau cupatoarele, alții lucrau la troci pentru aluat, alții făceau lopeți pentru aruncat pânea în cuptor, unii așezau casele adunate la locul lor, și le acopereau. Tot omul își avea meseria lui, ca și când cu ea în mână s’ar fi crescut. Toți ofiterii cari ne-au cercetat ne admirau. 80 de feciori am fost, cu tot cu cei 4 subofiteri, *toți Români, economi de pământ, fără nici o profesiune.* Neavând nici o trăsură măcar și totuș în 10 zile am gătat toate lucrările. Măcar că în toată ziua ne trimitea vecinul plocoane. Chiar lucrând pe vârful coșului (hornului) celui mare, trimitea cuscru Petru un râios de granat, care când ajunse deasupra capetelor noastre, îi strigai: Stai! sburlitul! Stai, ce fugi? Să arunc brațul pe tine!

Așa am lucrat 10 zile prin gloante, am făcut 8 cupatoare mari, cu diametrul de 80 pâni, unu, acoperite cu șopron de cărămidă, coșurile (hornurile) trase prin pământ și scoase toate în un coș (horn) mare ca la fabrică, 2 hambare pentru pâne, 1 pentru făină, lucrătoare, apoi 4 troci mari scobite din lemn întreg pentru dospirea aluatului, scânduri, lopeți, drugii, cântare-

Tun aruncător de bombe.

Un tun mortier austro-ungar de calibru 30. 50.

Lupte în Carpați. Românașii noștri în patrulă.

pentru pâne cu datul și firma brutăriei și curtea toată îngrădită cu palanc (scânduri).

Când a fost totul gata, a fost un lucru de minune, ceea ce dovedește drapelul nostru primit dela comanda corpului de armată având inscripția scrisă în nemțește și ungurește:

„Prima fabrică de pâne austro-ungară în Serbia”.

Când am pus fabrica în lucrare, făceam pâne s'o mănânci cu ochii. Dar lucram numai noaptea, ca să nu se vadă fumul, iar ziua mai ferbeam câte un căzan de rachiu, ca închinând, să mai uităm cele năcazuri, apoi câte un gărlan (purcel) tânăr grăsuliu în frigare. Când ospățul era la culme, ne mai aminteam de viața din zilele de pace, de petrecerile cu dans cu atâtea fe-

țițe dragi, cari acum cu ocaziunea războiului au rămas orfane de iubiții lor.

Când a fost gata fabrica, 30 dintre ai noștri s'au dus la moară în comuna *Pricinovici*. Acolo au găsit o moară la care era și un locomobil, dar toate lucrurile deșirate, ca în războiu. *Ai noștri le-au alcătuit toate la loc*, în loc de curele au cusut pânză tare, au dat foc la locomobil, și — fă făină copile! *30 oameni făceau făină, iar 50 la pâne*. Așa am lucrat 4 săptămâni aici.

Cu astfel de fapte se știe distinge Românul și când el nu-i chemat să lupte cu arma.

Petru Purecu,

acum pe câmpul de luptă de nord, de naștere din comuna Tlcvaniul-mare.

† Ioan Micu Moldovanu.

(1833—1915.)

De Al. Ciura.

Azi dimineață, în ziua sfintei Mării, dangătul clopotelor Catedralei ne-a anunțat pierderea ireparabilă, ce a îndurat-o biserica și neamul nostru românesc prin trecerea la cele eterne a marelui binefăcător al neamului, părintele canonic-prepozit *Ioan Micu Moldovanu*. Un lung șir de drapele negre fâlăie pe institutele noastre începând cu tipografia seminarială, toată fațada institutelor din piață, inclusive Catedrala.

Intr'o clipă îți dai seama, că răposatul a muncit peste jumătate de veac, la înflorirea acestor institute, iar la sfârșitul vieții și-a lăsat toată agonisirea unei vieți de patriarh, tot pentru sprijinirea lor, și a odraslelor, cari se adăpostesc între zidurile lor.

Moartea lui nu este o surpriză, căci vârsta fericită, la care a ajuns, precum și boala grea, ce-l țintuise la pat de vreme îndelungată, ne pregătiseră pentru desnodământul inevitabil.

E totuș dureroasă și zguduitoare această pierdere, când ne dăm seama de golul ce rămâne în urma acestei mărețe umbre a trecutului, a cărui activitate rodnică și binecuvân-

tată, își va arunca razele ei luminoase — prin fundațiunea culturală de *un milion* coroane — departe în viitorul neamului nostru.

Odraslă de țăran, de pe Valea Arieșului, ajunge la școlile mari din Blaj, unde ca elev iubit al marelui Cipariu, e remarcat printre elevii cei mai de frunte. Ajunge de tânăr profesor la institutele din Blaj, rămânând și pentru mai departe elev al lui Cipariu, căruia i-a fost mâna dreaptă în activitatea lui filologică, istorică și literară. I. M. Moldovanu, se distinge încă dela începutul carierei sale profesionale, prin articole istorice și prin polemice agere, scrise cu multă vervă.

În afară de articolele lui publicate în „Arhivul” lui Cipariu; în afară de broșurile de conținut istoric, a redactat mai multe manuale de școală, urmărind cu deosebit interes, toată producția noastră literară-științifică până în zilele din urmă ale suferinței și ale boalei.

Dar care ram al vieții noastre publice n'a fost îmbrățișat de activitatea lui multilaterală?

Spiritul lui de cruțare, l'a împrietenit în curând cu viața financiară, încă pe vremea începuturilor „Albinei”. El a întemeiat „Pa-

~~.....~~ Din cauză neatârnată de noi numeroasele clișeuri comandate la București nu ne-au sosit până la încheierea călindarului. ~~.....~~

tria" din Blaj; el a patronat și sprijinit alte multe instituții și întreprinderi românești financiare, până la acele ajutoare bănești, ce le-a dat cu mână largă clasei noastre de mijloc: meseriașilor.

Cine ar putea să înșire apoi atâtea zeci și zeci de mii coroane, pe cari întru iericire adormitul le-a împărțit tinerimei noastre universitare! Erau de ajuns câteva rânduri rugătoare ale cutărui student necunoscut, și ajutorul cerut sosia numai decât. În scrisorile aceste se atrăgea atențiunea celui ajutat cu parafe, ca la timpul său, când va ajunge într-o situație corăspunzătoare, să-și aducă aminte de vremea când era student și se lupta cu mizeria; — și să restituie donatorului suma, ori s'o dea el singur, tot spre scopuri de binefacere.

Activitatea lui de sfetnic bisericesc, — încă din 1879 când a fost ales în capitol — este, de asemeni de o valoare netăgăduită: N'a fost o chestiune, cât de cât mai importantă a vieții noastre bisericești-scolare, în care el să nu-și fi spus cuvântul hotărâtor. Cunoștea personal pe toți preoții noștri mai bătrâni, cărora le fusese dascăl pe vremuri; și nu era chestiune cât de neînsemnată chiar în parohiile noastre, căreia să nu-i li făcut loc în memoria lui extraordinar de ageră.

Coroana acestei vieți binecuvântate a pus-o decedatul, cu un an înainte de moarte, când în 15 Octombrie 1914 și-a transpus toată averea Capitolului din Blaj, întemeiând „*Fundațiunei culturale și de binefacere I. M. Moldovanu*”, în valoare de aproape un milion coroane.

E cea mai strălucită încununare a unei vieți de muncă neîntreruptă; cel mai frumos

gest, pe care era indicat să-l facă un om, care toată viața lui și-a jertfit-o pentru alții.

Generația de acum îl cunoaștem din activitatea lui multilaterală, a cărei energie nu a slăbit decât în anul din urmă, când boala și bătrânețea l'au doborât la pat; cele viitoare îl vor cunoaște din istoria neamului nostru, unde i se rezervă pagini de onoare — și din stipendiile lui, cari și peste sute de ani se vor împărți cu mână largă, celor dornici de lumină și progres.

În fața sicriului lui Ioan Micu Moldovanu ne simțim așa de neputincioși, ca să ne exprimăm recunoștința după vrednicie.

Un neam sărac ca al nostru nu-și poate nici odată manifesta recunoștința de așa, ca ea să fie *proporționată* cu meritele adevăraților ei oameni mari. „Asociațiunea” noastră i-a oferit scaunul de onoare al prezidenției după moartea regretatului George Barițiu; „Academia Română” l'a ales între membrii ei nemuritori, iar sinodul electoral al bisericii noastre românești unite cu Roma, l'a ales, în 1893, în locul al doilea, între candidații la scaunul vacant de metropolit, ca să se adeverească față de acest mare fiu al neamului nostru, — în mod invers — zicala populară: „dela opincă — până la vlădică!”

De acum el trece cu totul în domeniul istoriei, căreia îi aparținea și în viață.

Osemintele lui se vor odihni în cimitirul bisericii noastre parohiale, alături de alte umbre mărețe ale trecutului: mitropolitul Șulțiu, Axentie Severu, prietenul lui, Timotei Cipariu, dascălul și tovarășul lui de muncă.

Binecuvântată să fie pomenirea lui de binefăcător al neamului!

Blaj, 21 Sept.

Poetului George Coșbuc*)

*Slova care ne vestește
Mărtea drag fiului tău,
E săgeata ce lovește
Dureros, — sufletul meu.*

*Dar cuvinte cari să poată
Jalea a o talmăci,
Nici n'am cunoscut vre-odată
Căci nu sunt, și nici vor fi.*

*Dureros te-a lovit soartea!
Drag măestre-al versului,
Tu ce trimiteai prin versuri
Mângăere neamului.*

*Dar vai, astăzi mângăere
Noi ar trebui să-ți dăm,
Drag poet cuprins de jale,
Soartea ta o deplângem...*

*O, dar ție mângăere?
Nu-ți pot da prin scrisul meu, —
Dar prin rugăciuni voi cere,
Să ți-o dea Dumnezeu.*

*De-ai vedea, la noi acasă —
Câtă jale-i la părinți!
Câte lacrimi dâșii varsă,
Pentru fiii lor iubiți,*

*Cari în luptă mor și lasă
Tată fără ajutor,
Mame cu inimă arsă
Și soții cu prunci minori,*

*A lor lacrimi cu a tale
Azi se vor împreuna,
Și durerea cruntă, mare,
Mai ușor o vei purta.*

*Căci durerea-i mai ușoară
Când mai ai frați în dureri
Și chinul nu te doboară
Dacă ai și mângăeri.*

*Stropi de lacrimi sunt aceste
Ce poetului le scriu, —
Iară mortului să fie
O cunună pe sicriu.*

*) Cu prilejul morții fiului său iubit.

Veronica din Sălaș.

Umbrela lui Păcală.

Când ieși Păcală din cafenea, observa că n'are în mână nimic.

„Vai! exclamă el, umbrela mea! Ce am făcut cu umbrela?”

Și se întoarse înapoi:

— Chelner!

— Porunciți, domnule Păcală!

— Umbrela mea!...

— Umbrela dvoastre?

— Da, domnule....

— Unde ați stat?

— La masa de lângă biliard. Dar umbrela am pus-o unde se pun umbrelele, la ușe.

— La ușe? S'o căutăm.

— Caut-o bine.

— Nu e nici o umbrelă.

— Cine mi-a luat-o?

— Poate vre-un mușteriu care avea nevoie.

— Mizerabil!

— De, domnule....

— Infect!

— Adevărat.

— Fiintă abiectă!

— O fi...

— Chiară, te rog, pe antreprenor.

— La m-tert.

Antreprenorul veni, făcu un compliment și întreabă:

— Cu ce vă putem servi?

— Cu nimic. Mi s'a furat aci în cafeneaua dumitale

o umbrelă nouă!

— E adevărat?

— O umbrelă de mătasă neagră cu mâner de fildeș.

— Cine s'o fi luat?

— O să ne fure și pălăriile și paltoanele, domnule!

— Regretabil!

— Ce regretabil? Să-mi plătești scula!

— De.

— Eu reclam la poliție.

— Reclamați!

Si Păcală se duse la un comisar prieten, dela o secție oarecare:

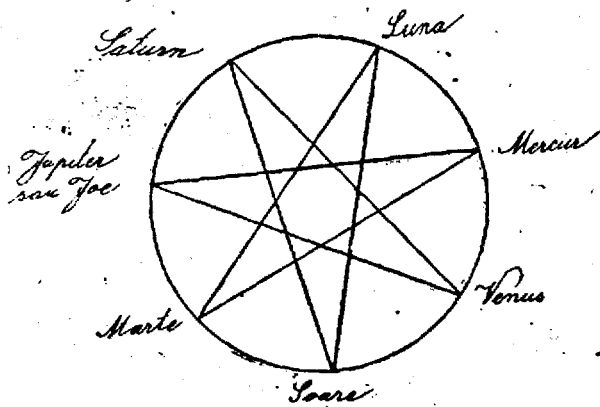
- Ce e, nene Păcală?
- Domnule, reclam că mi s'a furat o umbrelă.
- O umbrelă?
- Da, o umbrelă nouă și scumpă.
- Cât te costă?
- Cincizeci de lei. Luată dela expoziție!
- Si unde ți s'a furat?

- La cafenea!
- La cafenea?
- Da. Reclam pe cafegiu, pe chelner, pe toată lumea. Să se intereseze cine a luat-o și a plecat cu ea.
- Foarte bine. Fii liniștit și du-te acasă.
- Păcală plecă acasă și când deschise ușa antreului se lovi de umbrelă.
- Brava poliție, domnule! A găsit-o și mi-a și trimis-o.

Al. V.

HEPTACORDUL.

Iată o figură cabalistică din vechime. Plecăm dela Lună dealungul coardei ajungem mai întâi la Marte. De aci ne întoarcem pe ceealaltă coardă. Ajungem la Mercur. De aci la Joe. Apoi la Venus. Apoi la Saturn. Apoi la Soare. Și în fine la Lună, de unde am plecat.

Adecă, cele șapte coarde așezate pe 7 planete, se urmează în ordinea următoare:

Luna	} și ne dau zilele	Luni
Marte		Marti
Mercur		Mercuri
Joe		Joi
Venus		Vineri
Saturn		Saturn
Soare		Soare

Englezește până în ziua de astăzi *Saturday* (cetește: sêtorde) însemnează Sâmbătă, iar englezește *Sunday* și nemțește *Sonntag*, însemnează *Ziua Soarelui* adecă Duminecă.

La alți creștini, între cari și la Români, în loc de ziua lui Saturn s'a introdus cuvântul Sâmbătă dela evreescul *Sabbat*.

Constantin cel Mare, ridicând creștinismul la tron, a schimbat ziua Soarelui în ziua Dom-

nului *Dies Dominica*, de unde românește *Duminecă*.

În privința depărtării, cei vechi așezau planetele în ordinea: Luna — Mercur — Venus — Soare — Marte — Joe — Saturn. Adecă cea mai apropiată Luna. Cea mai depărtată Saturn. La mijloc soarele, despre care credeau că e tot planetă.

Și cum fiecărei planete îi atribuiau ceva influență asupra oamenilor și lucrurilor, astfel fiecărui an îi atribuiau câte-o planetă, ca *regent*. De aici s'a lătit obiceiul calendaristic de a însemna *regentul anului*. Fiecare planetă venea la rând, adecă 7 planete în 7 ani. Sirul îl începea planeta cea mai depărtată: *Saturn*. Urmău pe rând Joe, Marte, Soarele, Venus, Mercur, Luna. Apoi sirul începea din nou dela Saturn.

Regentul anului 1916 fiind tocmai Saturn, urmează că ceilalți vor fi

Joe	în 1917	Venus	în 1920
Marte	1918	Mercur	1921
Soarele	1919	Luna	1922

Gavr. Todica.

† Ioan Tripa.

Un suflet de preot — scrie „*Bis. și Școala*” — pe care însă împrejurările l-au încătușat în o cancelarie notarială. Dar nici acel zăduf n'a înăbușit în el sufletul de preot. De pe patul suferințelor de moarte și-a scris ultima poezie din care transpiră oboseala. „Adevărații patrioți sunt pe câmpul de luptă, iar falșii patrioți pe acasă”, etc., e ideea poeziei. El însuș avea 3 fii pe câmpul de luptă, al patrulea în serviciul gremiului diecezan. Când n'a mai putut vorbi, a ridicat înaintea soției 4 degete dela o mână, iar cu cealaltă a făcut semnul că *nimic*. Așa și-a exprimat durerea, că din patru băieți nici unul nu e acasă la moartea lui. Cu această durere s'a stins dintre cei vii, binecuvântat de toată suflarea care-i cunoștea nobletea inimii, iar soția deplânge pe cel mai bun soț și fiii pe cel mai bun tată ce poate exista în lume. Acestora le-a lăsat cea mai frumoasă avere: educația aleasă, ce-i face roze alese a neamului românesc.

Născut în *Sinilea* din părinți țărani în stare bună a primit o educație aleasă în gimnaziul din Arad și Pojon. A studiat și teologia, dar împrejurările l-au făcut notar comunal în *Igrış*. Volumul

său de poezii relevă sufletul lui poetic, care cuprinde în cântece drăgălașe sufletul vieții în care a trăit, din care luminează sentimentul lui național învăpăiat. Nemijlocit cu puterea convingerii, fără pretenții de înaltă artă, el e poetul nostru al Arădanilor, cum simțim și vorbim noi. A lui e și cântecul „Calcă române plin de mândrie” și poeziile lui erau cu predilecție declamate în concertele noastre populare.

Mai are o mulțime de poezii inedite pe cari le scrisese în timpul cât a fost notar...

...Urmașii lui sigur vor îngriji de aceste scumpe amintiri a gândirii și simțirii adoratului lor părinte.

Iată omul care și în poziția lui expusă a știut să rămână bun român și să dea neamului său o mândrie de fii, în aceeași vreme când și-a împlinit datoria oficială. Căci el și ca funcționar era de model.

Dumnezeu bunul să-l odihnească, iar urmașilor săi să le dea puterea de a suporta greumântul pierderii sufletului nobil ce i-a înălțat până acum.

In veci pomenirea lui.

Scoverzi*) cătănești.

Stau singur într-o cameră din cetate**) și mă gândesc cu ce să omor vremea. Aș cânta, nu știu, aș juca, sunt mult mai trist, decât să am poftă de așa ceva, dar de aș și avea poftă, n'am cu cine. De când sunt aici n'am văzut nici picior de civil în apropierea locuinței noastre, numai pe bieții prizonieri, cari se prăiesc la soare și smulg din când în când câte un fir de iarbă, care și-a scos capul, printre nisipul de pe lângă zidurile cetății.

Joi seara, în 23 Septemvrie, a venit poruncă să meargă dela compania a patra 7 oameni să aducă 100 de prizonieri sârbi dela d. H. din Curtici. Era timp frumos, luna lumina ca ziua; m'am înștiințat și eu cu încă 2 voluntari și 4 soldați de rând. Ne-am îmbrăcat iute, ne-am luat niște puști vechi în spate, apoi cartușe și am plecat. Eram mândri că noi 7 inși o să aducem 100 de Sârbi.

Până la gară a trecut timpul iute, căci am avut cu noi și un fruntaș (gefreiter), care a fost pe câmpul de războiu și ne povestea fel de fel de minunății de pe acolo.

*) Clătite.

**) E vorba de cetatea Aradului.

Cam pe la 1/210 ne-am urcat în tren, unde am început apoi să ne sătuim, că ce să cinăm și unde să ne odihnim cât se poate de bine. De cină am aflat de bine să mâncăm la primar niște friptură de pui, ouă și lapte, eventual și altceva; iar de dormit să ne dea tot primarul niște paturi, cel puțin pentru voluntari. Dar spre marea noastră surprindere, s'a întâmplat cu totul altcum.

Ajungând la Curtici, am întâlnit primarul pe drum și i-am spus, ce ne trebuie. Ca răspuns ne-a arătat grajdul și ne-a spus că acolo sunt pae destule și ne putem odihni cum se cade, iar de cină nici vorbă.

Se înțelege, ne-am scandalizat de o așa purtare și ne-am dus la casa satului să ne încercăm norocul și acolo.

Sgriburind de frig, am ajuns la casa satului. Batem la ușa primă. Nici un răspuns. Deci mergem până în fundul coridorului, unde am aflat o ușă, pe care am intrat înăuntru. La sgomotul potcoavelor și a cuelor de pe talpă se scoală de pe o laviță un pandur, sau ce cataroi era și ne întreabă ce căutăm. În loc de răspuns noi am ocupat loc pe niște lavițe, pe cari le-am tras cu capătul în apropierea cuptorului, în care

ardea focul; apoi l-am întrebat, că unde am putea căpăta de cină și loc să ne culcăm. Ne-a spus, că cină nu putem căpăta, iar loc de dormit, dacă nu avem destul în chilia lui pe lavițe, să mergem în odaia vecină, unde dorm oamenii de „oameni” (temnița) și în marea lui bunătate ne-a făcut atenți să avem grijă, căci acolo pot să fie și... insecte.

Ne-am mulțămît cu chilia lui. Eu m-am culcat pe masă, iar ceilalți pe lavițe. Mi-am pus la cap un lemn, în loc de perină, dar fiind noduros, nu l-am putut potrivi bine și astfel l-am împins la o parte, iar noaptea în mai multe rânduri l-am pipăit cu capul, să văd, dacă e tare, sau ba.

Eram obosiți și dormiam, poate, dar blăstămatele de ploșnițe și afurisiții de pureci nu ne-au dat pace să dormim. Afară de asta tânțarii ne sbârnăiau pe la urechi, de gândeai că-i banda țigănească.

Văzând, că nu e chip de dormit, ne-am sculat cam pe la 3 ore; ne-am strâns pe lângă foc și-am dat mulțumită Domnului, că ne-a dat de toate....

Fiindcă căpătasem poruncă, ca pe 6 ore a. m. să fim la pusta dlui H., am plecat la 5 ore, crezând, că o să ajungem în decurs de o oră. Am intrat într-o prăvălie să ne cumpărăm țigărete, de unde am aflat, că abia pe 8 ore putem fi acolo. Ce să facem? Ne-am luat în grabă o trăsură; ne-am urcat toți 7 într'însa; apoi, dă biciu cailor, de gândeai că toată se sparge. N'am mers însă 2 klm., când de-odată s'a stricat o roată. Nu aveam ce face altceva, decât să o luăm pe jos. Cu chiu cu vai am sosit la prima „hodaie”, unde mai întâi am căutat să căpătăm ceva de dejun, apoi să vedem de prizonieri. Ne-au răspuns, că mai avem cale de o oră, până să ajungem la locuința lui H., unde sunt și prizonierii. Ne-au asigurat totodată, că acolo ne așteaptă un dejun strălucit.

Am plecat deci, mai departe. Pe drum am întâlnit prizonierii — pe cari noi trebuia să-i aducem la Arad — însoțiți de 12 soldați. Le-am spus să meargă mai departe, căci noi avem niște afaceri de isprăvit la H. și o să-i ajungem pe drum.

Plini de speranță, că acolo vom fi ospătați cum se cade, am început să pășim mai cu putere. Am intrat în curte. D. H. ne-a întâmpinat în pragul uși în toaleta de dimineată. I-am spus de unde venim și pentru ce. Răspunsul lui a fost că să ne grăbim, căci la jumătate la 10 pleacă trenul; apoi a intrat în casă. Noi stam ca incremeniti și nu ne venea să credem, că atâta e tot. Am mai stat puțin și dacă am văzut, că nu e glumă, ne-am luat cațrafusele și ne-am cam mai șters de pe acolo.

Pe drum am ajuns prizonierii, cari cântau, atât din violine, cât și din gură niște cântări atât de duioase, încât te rupea mila de dânsii. Am fost surprins, când i-am auzit cântând românește:

„O, tu ești pușorul meu iubit
Pentru tine sunt hodorigit
Căci ca tine 'n lumea mare
Nu-mi găsesc așa muiare..... etc.”

Cam pe la 9 ore am ajuns la gară. Eram flămânzi și obosiți. Spre nefericirea noastră chiar atunci trenul avea o mare întârziere.

Trenul cu care era să venim la Arad trebuia să plece din Curtici la jumătate la 10 și nu a plecat până după amiază la 4 ore. Ce să facem? Prizonierii nu-i puteam lăsa singuri și să mergem în sat să prânzim; afară de asta așteptam trenul în fiecare moment și astfel nu ne-am putut depărta dela gară.

Văzând, că n'avem încotro, am spus, cam pe departe, unui șef dela gară, cam cum stăm noi cu țara. Spre bucuria noastră el ne-a înțeles, ce voim și ne-a invitat la masă la dânsul. Am prânzit cum se cade; acum numai de odihnă mai aveam lipsă, căci — după cum spusese — noaptea trecută o petrecusem în post și în rugăciuni și astfel n'am putut dormi; afară de asta de dimineată dela 5 ore până la 9 am făcut o cale de vre-o 24 klm. per pedes apostolorum.

Cu nerăbdare așteptam deci trenul, ca să ajungem cât mai curând acasă. Înainte de a pleca, i-am împărțit pe Sârbi în 3 părți, — căci trei vagoane au fost puse la dispoziția noastră. Pe muzicanți — cari erau vre-o 15, — i-am suit într'un vagon cu noi, cari apoi ne-au cântat într'una până la Arad...

Cam la $\frac{1}{2}$ 7 am ajuns în cetate. Abia așteptam să predăm prizonierii și să mergem spre casă. Ca răspuns însă am primit simpatica știre, că 21 de zile nu-i permis să părăsim cetatea, deoarece am fost în atingere cu Sârbii, cari pot să aibă vre-un morb contagios (lipicios).

La început am protestat cu tărie, că asta nu se poate, că cu niște voluntari nu pot să facă așa ceva, că noi ne-am anunțat de bună voie și acum așa ne știm mulțami — și câte și mai câte. Toate au fost însă înzădar.

Cam la $\frac{1}{2}$ 8 ore ne-au condus într'o chilie spațioasă, de 2 m. lată și de 4 lungă, încunjurată de niște zidurile ca de 3 m. de groase.

Am fost mulțumiți; ce era să facem altă. Mai așteptam numai cina, care însă nici azi n'a mai sosit... Am dormit cum se cade noaptea. Dimineata eram încă tot în pat, când ne-au adus dejunul. Am dejunat și ne-am pus mai departe pe somn și nu ne-am trezit până la 7 ore — prima zi, de când sunt la miliție, când am putut dormi până la 7 ore...

Nespălați — căci n'am avut apă — așteptam, către amiazi, prânzul, pe care însă, din punct de vedere... strategic — se vede — nu ni l'au adus până în ziua următoare pe la 3 ore d. a., în niște vedre, din cari se adapă vitele. Farfurii și linguri... Doamne ferește. Turbam de mânie și ne blăstămam ceasul, în care ne-am anunțat, de bună voie, să mergem după prizonieri.

Afară de asta trebuie să mai stăm de pază noaptea pe dinaintea ușilor unde dorm prizonierii.

În noaptea primă a fost un coleg al meu. Din nenorocire un biet de câne tocmai atunci a venit să ne viziteze. Postul a strigat: „Stai!” „Cine-i acolo?” Cânele însă nu l'a înțeles cum se cade și urmarea a fost, că postul l-a împușcat. Deodată au venit 3 soldați cu baionetele pe pușcă și l'au întrebat, că se s'a întâmplat? Po-

stul le-a spus, că a împușcat un câne, căci s'a temut, că îl mușcă.

În noaptea a doua am stat eu de pază. Cam pe la 11 ore a venit și la mine în vizită un iepure. Am luat pușca de pe umăr și era să-l străpung cu baioneta, dar blăstămatul nu m'a așteptat până mi-am luat eu poziția de atac. Su-părat, că mi-a scăpat din mâni, am împlântat baioneta într-o broască, care săria pe dinaintea uși; am legat-o de un picior cu o ată și am spânzurat-o de clanța uși, unde dormiau cei 2 voluntari...

De atunci nu ne-a mai neliniștit nimeni și noi ne-am obicinuit cu viața asta și numărăm minutele, câte mai sunt până se împlinesc cele 21 de zile

Romulus Mager,
caporal voluntar.

Redactat de: Constantin Savu.

In atențiunea onor public!

x Către voi ne adresăm, femei și bărbați! Dacă vă cade părul și suferiți de boale de piele, să știți că ușor vă puteți mântui de acestea! Cele mai multe femei știu prețui acea putere, pe care le-o dă frumusețea feței și de aceea și pomada pentru față „Elsa” a lui Feller se bucură de așa mare trecere. Ea face fața curată, înviorată, drăguță și catifelată, îndepărtează pistruiele etc. 1 legulă franco costă numai 5 cor. De asemenea e prețios pentru cultivarea frumuseții săpunul-borax a lui Feller (80 fileri) și săpunul de crin a lui Feller (1 cor), cari se întrebunțază deodată. Renumita pomadă „Elsa” regulatoare de păr a lui Feller ajută admirabil creșterea părului. Învieorează și întărește rădăcina părului, părul devine des și moale, îndepărtează mătreața. 1 tegulă m. I costă numai 1 cor. 60 fil. nr. II 3 cor. Cine suferă de dureri de cap, migrenă etc. întrebunțază tubul-migren al lui Feller, care lecuiește și mulcomește durerea, e practic și costă numai 80 fileri. Se întrebunțază cu predilecție contra durerii și scăpărării de ochi apa de ochi care întărește și face să înceteze aprinderea. Prețul 1 cor. Toate aceste pre-

parate le livrează în stare veritabilă Eugen V. Feller, farmacist, Stubica, Văsăr-tér 445 (comit. Zagreb).

x „Lumea vrea să știe”. De sigur la aceasta se gândește mulți, cari deaproapelui lor care caută vindecare îi vinde preparate netrebnice pentru bani scumpi în contra reumei, podagrei, răceleii etc. Oamenii speculanți oferă chiar „gratis” preparatele lor. Deci dacă cineva are lipsă de medicamente de casă, să-și însune următoarele: 1. Să cumpere dela acela, care a învățat să le pregătească, deci dela farmacist. 2. Să cumpere ceea ce e mai bun. Asta o arată numărul distincțiunilor. Efectul „Fluidului Elsa” a lui Feller (12 sticle franco 6 cor.) se recunoaște prin peste 100.000 scrisori de mulțămire chiar și dela medici. 3. Să nu greșesti și să nu cumperi imitații cu aceeași numire (Luisa-fluid, Virág-fluid, Universal-fluid), deoarece imitațiile sunt netrebnice. Comandați direct la Eugen V. Feller, farmacist, Stubica, Văsăr-tér 445 (comit. Zagreb). Tot aci se pot comanda purgativele „Pilulele Elsa” a lui Feller, din cari 6 cutii franco costă 4 cor. 40 fileri.

Cine nu-și stărpește bătăturile, însuș își chinue corpul.

Extirparea fără dureri a bătăturilor,

e o adevărată binefacere pentru oricare suferind. Nu se poate îndestul spune cât de primejdioasă este tăierea bătăturilor. Extirparea grabnică și fără cutit o face sigur flastrul „Elsa” pentru turiști a lui Feller (flastru p. bătăturilor 1 cor., în cutie 2 cor.) sau tinctura pentru turiști „Elsa” a lui Feller (tinctură fluid p. bătăturilor, prețul 2 cor.) Cei cari au întrebunțat aceste preparate le recomandă cu căldură ca preparatul care vindecă repede și sigur. Câtă vreme alte soiuri de extirpatoare de bătături (între cari tăierea bătăturilor etc.) îndepărtează numai partea deasupra a bătăturii, iar apoi bătătura crește iarăși, preparatele de mai sus a lui Feller extirpează bătăturile din rădăcini. Ambele preparate precum și praful de presărat contra asudării corpului și al picioarelor (prețul 1 cor.) să se comande direct dela:

EUGEN V. FELLER, farmacist
STUBICA, Văsăr-tér 445. (Comitatul Zagreb)

Fondată în 1909.

Fondată în 1909.

„VULTURUL“

institut de credit și econ.
soc. pe acții în TÂȘNAD.

☎ Telefon p. oraș și com. 13. ☎

Capital de acții . . Cor. 131635

Dep. spre fructificare Cor. 200723

Fond. de rezervă . . Cor. 15662

Circulația anuală . . Cor. 11000000

Primește depuneri spre fructificare și plătește deponenților cele mai favorabile interese. Administrează depuneri cu case. Depuneri până la suma de Cor. 200 se pot ridica fără abdicere. Darea după depuneri o plătește institutul. Escomtează cambii peronale și ipotecare. Acordă avansuri pe efecte publice (lombard). Acordă împrumuturi ipotecare pe case și realități cu și fără amortizare.

Informațiuni mai de aproape se pot primi dela institut.

DIRECȚIUNEA.

SPRIJINIȚI MESERIAȘII ROMÂNI!!!

JUSTIN ARDELEAN

LEGĂTOR DE CĂRȚI
ARAD, STRADA WEITZER JÁNOS 13.

ATELIER MAI BINE ARANJAT ÎN ARAD PENTRU COMPACTAREA EVANGHELIILOR ȘI A ALTOR CĂRȚI BISE-
RICEȘTI, CĂRȚI DE LEGI, MATRICULE, ALBUMURI, MĂPI,
PROTOCOALE ȘI TOTFELUL DE LUCRĂRI DE ACEASTĂ BRANȘĂ.

NOUTĂȚI MUZICALE

PENTRU COR DE BĂRBAȚI ȘI COR MIXT

De CONSTANTIN SAVU

DOR ȘI IUBIRE, CAETUL I.:

1. MOTTO. 2. FRUNZĂ VERDE NINI-FAR, doină din Basarabia, cu solo de tenor. 3. HORA DELA DRĂGĂȘANI. 4. DRAGOSTEA DINTĂI, doină în cinci voci cu solo de sopran. 5. VARIA, în 5 voci. 6. FA, MARITO! cântec popular, cu soli de bariton și sporan. 7. FRUNZU-
: LITĂ MUȘETEL, cântec popular. :

Prețul unui caet 2.50 cor. (Lei 2.80)
plus porto 10 fil., p-tru România 20 b.

L I R A :

1. MOTTO. 2. GÂNDUL MEU LA TINE SBOARĂ. 3. MIZERIA. 4. DORUL MA-MEI. 5. PE MAL. 6. CNTEC DE TOA-MNĂ. 7. LA OLT. 8. FERENTARUL (ROSIORUL). 9. MI-E DOR. 10. HERU-VIC LA LIT. ÎNAINTE SFÎNȚITĂ. 11. RĂDICAT-AM OCHII MEI LA MUNȚI, priceasnă. 12. CÂNTĂRI LA ÎNMOR-
:: MÂNTARE (FUNEBRALE). ::

Prețul unui caet 3.20 cor. (Lei 3.50)
plus porto 10 fil., p-tru România 20 b.

DE VÂNZARE LA LIBRĂRIA „CONCORDIA“, ARAD STR. DEÁK FE-RENC 20, ȘI LA LIBR. „DIECEZANĂ“, ARAD, STR. DEÁK FERENC 33.

12 sticle franco 6 coroane

Niciodată nu e scump medicamentul bun de casă și popular, al cărui efect binefăcător se recunoaște de către numeroși medici și prin peste sut. de mii de scrisori de mulțumită. Bunăstarea și sănătatea omului prețuiește mai mult decât orice sumă de bani. Dar „FLUIDUL-ELSA“ a lui Feller nu numai e bună și efectuoasă, ci e și ieftină. 12 sticle mici sau 6 mari sau 2 speciale expediate franco costă numai 6 cor. 24 sticle mici sau 6 sticle mari sau 4 sticle speciale expediate franco costă numai 10 cor. 60 filerli, 48 sticle mici sau 24 mari sau 8 sticle speciale expediate franco costă numai 20 coroane.

Câteva picături ajung ca să putem alina

chiar și durerile cele mai îndărătnice și chinătoare, cari adeseori se ivesc în cap, în stomac, în dinți etc. Frecările au efect bun contra durerilor provenite din curent, umezeală și răceală oricât de chinătoare, apoi contra reumei, a podagrei și contra durerilor nevralgice de față, urechi și grumaz, contra înepătarilor, a durerilor de piept și de spate, contra durerilor de geale, săgetării etc. Oricine se poate convinge de aceasta din mii de scrisori de mulțumită, cari pot fi citite de oricine. Mulți laudă folosința lor contra chosolei mari, a slăbirei ochilor, insomniei etc., precum și ca alinător de dureri, alinătoare de tuse, înviorătoare, vindecătoare și ca medicament de casă întăritor de mușchi și nervi. Feriți-vă de imitații, cine vrea să aibă fluid și pilulele Elsa veritabile, să adreseze cererea așa:

EUGEN V. FELLER, farmacist,
:- STUBICA, Vášár-tér 445. (Com. Zagreb). :-

Trimiterea se face trimițând banii înainte, sau cu ramburs. E bine a se trimite banii înainte cu mandat poștal fiind-că astfel poșta scotește 12 filerli ca taxă de ramburs.

RĂSPÂNDIȚI

ORGANUL POPORAL AL „PARTIDULUI
NAȚIONAL ROMÂN DIN UGNARIA ȘI
TRANSILVNIA“ CARE E CEL MAI BUN.

„Poporul Român“

Cetitorii, cari au făcut încercare cu multe altelemedii, sau conștins însăși, că preparatele Elsa ale farmaciei Feller sunt totuși cele mai bune.

„TIMIȘIANA“

INSTITUT DE CRE-

DIT ȘI ECONOMII,

SOC. PE ACȚII.

Fondată în 1885. — Telefon pentru oraș și comitat. Direcțiunea Nr. 510, și Contabilitatea Nr. 1149. — Centrala:

== TIMIȘOARA. ==

Filiale: BUZIAȘ, RECAȘ, CIACOVA,
:: DETTA și VINGA. ::

Capital de acții: C 2,000.000. — Fonduri de rezervă: C 800.000. — Depun. spre fruct.: C 5,000.000. Circulația anuală: C 120,000.

Primește spre fructificare și plătește depozitelor cele mai favorabile interese. Administrează depuneri cu casete. Depuneri până la suma de Cor. 5000 se pot ridica fără abdicere. Darea după depuneri o plătește institutul. — Escomptează cambii personale și hipotecare. Acoardă avansuri pe efecte publice (lombard). Acoardă împrumuturi hipotecare pe case și realități cu și fără amortizare. Informațiuni mai de aproape se pot primi dela institut.

DIRECȚIUNEA.

Fac mare economie în bani

acei cari cumpără dela mine. Cu toate că suntem în plin războiu și scumpetea fiind mare, articolele mele le vând aproape cu vechiul preț din timpuri pașnice.

Asortiment foarte bogat și permanent de:

Cămăși pentru bărbați
încălțăminte pentru bărbați
ciorapi pentru bărbați
mănuși pentru bărbați
bretele pentru bărbați
tricouri pentru bărbați
ploiere pentru bărbați
gulere manșete p. bărbați
cravate pentru bărbați

cămăși pentru femei
juupoane pentru femei
halaturi pentru femei
șorturi pentru femei
ciorapi pentru femei
umbrele și ploiere p. femei
spențeri pentru femei
reticule pentru femei
mănuși pentru femei

cămăși și încălțăminte p.
copii, ghetete, tricouri p. copii,
haine și ghetete p. copii.

Haine de iarnă și de vară
pentru fete, șapci, și paltoane
pentru fete.

Mare assortiment de:
trăsuri, p. copii, jucării și

articli de lux, bogat assortiment ocazional de ghetete de piele p. bărbați și pentru femei. Cele mai noi plăci p. gramofone etc. și foarte numeroase alte lucruri neanumite aci. Rog să-mi vizitați vitrinele și printr'o cumpărare de încercare să vă convingeți despre ieftinătatea prețurilor în prăvălia mea la

Bazarul de concurență dela teatru. (Szinházi versenybazar, Arad)

BANCA GENERALĂ
DE ASIG. A. C. G. L.

„TRANSSYLVANIA“ în SIBIIU.

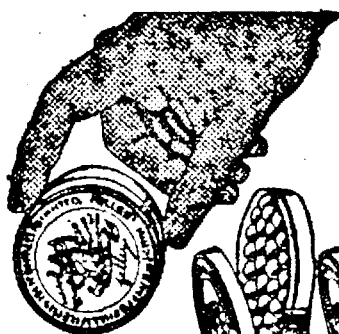
Asigurează pe lângă condițiunile cele mai favorabile:

1. In contra pericolului de foc și exploziune, clădiri de orice fel, mărfuri, produse de câmp, mobil'e etc.
2. Pe viața omului in toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe cazul morții și pentru terminuri fixate de zestre și rente.
3. Contra furtului cu spargere.
4. Contra grindinei.

Deslușiri se dau și oferte de asigurare se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-
Severin, Hunedoara, Timiș și Torontal prin ::

Agentura principală din Arad, str. Széchenyi 1, etaj I,

precum și prin agenturile cercuale și speciale.

6 cutii

franco 4 cor. 40 fileri.

Lucrul bun și folositor
nicicând nu e prea cump.
Dar cu atât mai bine dacă
se poate procura ieftin.
Acesta este cazul cu cum-
părarea pilulelor

„Pilulele Els-“
a lui Feller

pentru întărirea stoma-
cului, purgativ domol,
regulator al mistuirii.

Ace deosebit efect! dacă n'ai apetit, dacă te cuprinde greața și lătară de a vomă, dacă ai stomacul încărcat, dacă te chină aprinderea de bătă, dacă în urma durerii de stomac te doare capul, dacă din cauza mistuirii neregulate te chină feca, dacă mâncări pufăloase îți pricinuesc dureri de foale, dacă ai scaun neregulat, dacă tulburarea mistuirii te face fără velle și neplăcut, dacă ai cărce de stomac, dacă ai mâncat mâncări ferte rău, dacă carnea a fost tare, dacă ai mâncat neamestecat bine, dacă ai mâncat prea mult și prea repede, cu un cuvânt dacă suferi din cauza mistuirii. Regularizarea schimbului materiei e o binefacere pentru circulația regulată a sângelui și împlinirea aducătoare a grăsimii. Sunt foarte nevătmătoare, au efect sigur, nu te face să le obicinuiești și întăresc stomacul. De aceea sunt mai de preferit decât alte preparate de acest solu.

6 cutii de pilule „Els-“ veritabile, franco 4 cor. 40 fil., iar 12 cutii costă numai 8 cor. 40 fil.

Cine vrea să le aibă veri-
tabile, să se adreseze la: EUGEN V. FELLER, farmacist, Strubica, Vésár-tér 445.

Trimiterea se face contra trimiterii înainte a banilor, sau cu ramburs. E bine să se trimită banii înainte prin mandat postal, fiindcă altfel poșta mai încasează încă 12 fileri ca taxă de ramburs. Toate preparatele anunțate în acest calendar se vând în stare proas-
pătă și inecceptionabilă la farmacia Eugen V. Feller.

Indată efect surprinzător
NOU! == NOU! == NOU!

Ianer-Cremă neunsuroasă.

Mai nou product igienic pentru înfrumșetarea și nobilitarea pelei.

Efectul îndată fără exemplu consistă în aceea cumcă pelea obrazului prin aceeași ușoară încordare, consistă asemenea unei neteziuni de marmor alb și fineșă, care acu nici prin un alt mijloc de înfrumșetare nu s'a dobândit. — Un mijloc de înfrumșetare prin însușirea aceasta cum e Ianer-Crème fără grăsimi, agitează în tot locul o senzațiune însuflețită. Mai perfect pe terenul pentru îngrijirea înfrumșetării. Nesticăcios! În moment efect. — Pe timpul întrebuințării dispar petele galbene, bube de înferbințare, bubife, sgrăbunțe și altele pentru necurățirea pielei. — Netezește sbărcituri și semn de bubat, acordă însuși la persoane mai bătrâne o culoare de obraz jună proaspătă și grațioasă; obrazul, grumazul, brațele și mâinile conservă o sfrmșetă și o culoare dragostoasă Ianer-Crème fără grăsimi să poată mai vârtos zina cu succes a se întrebuința. — 1 tegulă 1 coroană.

Ianer Pomadă nr. I. Pomadă de mână și față. Această pomadă curățitoare a obrazului se întrebuințează numai seara înainte de culcare și s'a adevărit folositoare contra tuturor defectelor și scăderilor pielei, îndreptează toate suririle de pete, precum: bubife, bube de înferbințare, alunițe, peștrus de ficat, pete de înstărcinare, arșița soarelui și redă pielei elasticitatea și curățenia ei. Nu conține nici argint viu, nici plumb. 1 tegulă Nr. I. 1 coroană. 1 tegulă Nr. II. de calitate mai bună 2 cor.

Ianer apă pentru față. Mijloc special contra veruuleșilor. Această apă curățitoare de față se aplică cu cel mai mare succes, mai cu seamă contra veruuleșilor, precum și a stropiturilor, beșicelor de înferbințare, rapurilor, escesului ruginos și tot felul petelor pielei. Ea face pielea frumoasă, albă și moale, îi dă un aspect juvenil, sănătos și redă iarăși elasticitatea ei. Prețul 1 sticlă 1 coroană.

Ianer pud. Ianer pudrul este incontestabil nou plus ultra al tuturor pudrelor. Este un pudru pentru bai, salon, de toate zilele precum și pentru înfrumșetarea pielei care are însușirea nu numai de a acoperi, ci este și absolut nesticăcios. Ianer pudrul este un product perfecționat, care în privința bunătății, a fineții și a nesticăciosității este asemenea oricărui pudru indigen și din țări străine. Pentru blondine să ia: oza sau alb; pentru brunete (chamois, galbeniu) roza sau alb. 1 cutie 1 coroană.

Ianer săpun. Acest săpun servește spre conservarea și nobilitarea pelei, este liber de orice aspreală și exercită influința cea mai binefăcătoare asupra pelei. La întrebuințarea Ianer-pomadei trebuie mai întâiu să spălăm cu acest săpun, prin ce efectul pomadei se înaintează foarte esențial, 1 bucată 60 bani.

Ianer pastă pentru dinți. Liberă de săpun. Mai toate persoanele cari întrebuințează pastă cu săpun conținătoare, au la marginea dinților o pată acră cafeniu-deschisă; carnea dinților e moale și ușor sângeroasă! Este dară a se recomanda tuturor, cari țin la valoarea dinților sănătoși și frumoși, Ianer-pastă de dinți, fără săpun 1 doză 1 coroană.

Ianer apă pentru gură. (Eau de botot). Cel ce-și spală dinții și gura regulat seara și dimineața cu Eau de botot nu va avea nici când dinți găunoși și delătură durerea de dinți. Nu se poate destul recomanda la carne buretoasă a dinților. Tocmai așa se potrivește la dinți cu rădăcini clătinate. Un mijloc sigur contra cărnii dinților ușor sângeroase. Contra putrezirii cărnii dinților. La dureri de dinți reumatici. Foarte prețioasă este la înlăturarea respirației rău mirositoare 1 sticlă 1 cor. 60 fileri.

Ianer pomadă pentru creșterea părului. Aplicată la păr rar sau slab în creștere, ea servește spre înlăturarea formațiunii a mătrefei, a eczelei, a molilor de păr și a altor asemenea boale de păr, cari în prima linie sunt vina căderii părului, 1 tegulă 2 coroane.

Ianer esență pentru păr. Aceasta întărește perii deja clătinați, înaintează în mare măsură creșterea și contribuie hotărât la înlăturarea mătrefei din cap. 1 sticlă 1 cor. 30 fileri.

Ianer vâpseală pentru păr. (Chromatique parisienne.) Rezultat reușit! Nu descolorează! Culoarea naturală a părului! Cel mai nou nesticăcios mijloc, care îndată după prima întrebuințare recăstigă culoare naturală a părului încărunțit, alb și roșu, precum părului de barbă și sprâncene după plac brunetă, neagră sau blondină. Aplicarea este foarte simplă și este alăturată în instrucțiunea dată fiecărei cutii. O neisbândă a coloritului după precisa instrucțiune de întrebuințare desigur nu se întâmplă.

La cumpărare să se spună apriat, ce culoare se poștește (negru, brunet sau băl) pentru părul încărunțit. Un carton 4 coroane.

Ianer apă blondină. Părul nu prea frumos băl, roșu și brunet să poate în timp foarte scurt băl-auriu colora. Apa blondină este pe deplin nesticăciosă, fluidul e fără culoare și miros, care nu colorează nici pete, dar nici pânzăturile albe. 1 sticlă 4 coroane.

Părul alb nu se poate cu apă blondină colora. Pentru părul alb se cuvine numai Ianer-vâpseală pentru păr.

Comandele se adresează la **RUDOLF IANER,**

Temesvár-Fabric, strada Principală Nr. 72.

Fondată în 1887.

„MUREȘIANA“

inst. de cred. și econ., soc. pe acții în Reghinul-Săsesc, piața-Principală

Capital de acții: 240000 —
Dep. spre fruct.: 1678335·97

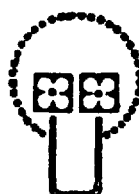
Fonduri de rezervă: 224748·—
Circulația anuală: 10289593·18

Telefon pentru oraș și comitat 55.

Primește depuneri spre fructificare și plătește deponenților cele mai favorabile interese. Depuneri până la suma de Cor. 500 se pot ridica fără abdicare. Darea după depuneri o plătește institutul. Escomptează cambii personale și ipotecare. Acoardă avansuri pe efecte publice (lombard). Acoardă împrumuturi ipotecare pe case și realități fără amortizare.

Informațiuni mai de aproape se pot primi de la institut.

DIRECȚIUNEA.

Căți români buni vă numiți.
Firmele noastre iubiți —
Dela români târguiți;
Firmele lor sprijiniți: —

Asociația călțunarilor din Arad.

Piața Libertății (Szabadság-tér) 14. „La cisma roșie“.

Este așa zicând firmă românească pentru că și directorul ei e un Român verde — și căți lucrători are toți vorbesc românește — se cuvine dar să-i sprijinim și să ne deprindem odată, ca banii noștri să nu meargă în mâini străine, când și așa la firma aceasta se capătă cele mai bune și mai ieftine încălțăminte, tot lucru de mână nu de fabrică. — Comandele se execută prompt și la dorință se trimit ghete de probă.

Probați și veți vedea!!! — Telefon Nr. 274,
Tot aici se află magazin mare de
creme lakkuri în diferite culori.

"CORVINEANA"

inst. de credit și econ soc. pe acții,
HUNEDOARA — VAJDA-HUNYAD.

Fondată în 1895.

Fondată în 1895.

Telefon pentru oraș și comitat 12.

Capital de acții	Cor. 70.000
Depuneri spre fructificare	Cor. 620.000
Fonduri de rezervă	Cor. 130.000
Circulație anuală	Cor. 9.000.000

Primește depuneri spre fructificare și plătește deponenților cele mai favorabile interese. Depuneri până la suma de Cor. 500 se pot ridica fără abdicere. Darea după depuneri o plătește institutul. Escomptează cambii personale și hipootecare! Acoardă avansuri pe efecte publice (lombard). Acoardă împrumuturi ipotecare pe case și realități. Informațiunile mai de aproape se pot primi dela institut.

DIRECȚIUNEA.

Dacă ai dureri de cap, întrebuințează

Bastile de-alui Kárpáti,

cari în decurs de 5—10 minute te scapă de orice dureri de cap și migrenă. Prețul unei sticle cu modul de întrebuințare 1 cor. — **Pentru păstrarea sănătății să întrebuințați curătorul de fere a lui Kárpáti**, care este cel mai excelent curător de stomac de casă și nu produce dureri, are gust dulce, efect sigur și grabnic. Prețul unei sticle cu modul de întrebuințare 40 fil. 12 sticle franco 4 cor. 80 fil. De vânzare numai la preparatorul:

Kárpáti János, farmacist.

ARAD, piața Boros-Béni, numărul 15.

„IZVORUL”

INSTITUT DE CREDIT și ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATA ÎN 1911.

MAGYARIGEN.

Capital de acții: C. 190.00. — Fonduri de rezervă: C. 5076. — Depuneri spre fructificare C. 103.506.73. — Circulația anuală: C. 2.500.000. Primește depuneri spre fructificare și plătește deponenților cele mai favorabile interese. Administrează depuneri cu cassete. Depuneri până la suma de 200 Cor. se pot ridica fără abdicere. Darea după depuneri o plătește Institutul. — Escomptează cambii personale și ipotecare. Acoardă împrumuturi ipotecare pe case și realități fără amortizare. — Informațiuni mai de aproape se pot primi dela Institut. DIRECȚIUNEA.

FONDATA ÎN 1911.

Direcțiunea: George Muncuș, președinte, Antoniu Pop, Aurel Pop, Dr. Alexandru Fodor, Aurel Steica, Ioan Ursă, Ioan Medrea, Dr. Ioan Pop, Ioan Medrea, Petru Circo, Victor Oțoiu, Francis Boțian.

Comitetul de supraveghere: Vasile C. Oavada, președinte. Nicolae Macrea, Stefan Anghel, Dr. Cornel Dărmăș, Liviu Dumitrescu.

Funcționarii Institutului: Antoniu Pop, director executiv, Petru Circo, casier, Gavril Crișan, contabil (dus pe câmpul de luptă dela mobilizare).

„IANER“-fluid restitutor pentru cai și vite-cornute.

Acest fluid restitutor ține calul până la cele mai adânci bătrânețe și pe lângă cele mai mari încordări, în curaj răbdare, împiedică înșepenia cailor, servește spre întărirea înainte și spre reîntărire după strapățiri mai mari; afară de aceea se mai întrebuințează ca mijloc ajutător la tratarea diferitelor boale precum: Paralizarea spatelor, Paralizarea picioarelor din dărăpt (dinapoi). Paralizarea crucii. Boala prin loviri constă într-o inflamațiune a mușchilor, și vânelor tari, a legăturilor încheieturilor și mai cu seamă a tălpițelor foarte simțitoare ale copitelor. Dacă numai aceste din urmă sunt atacate, atunci aceea se numește: Inflamațiunea copitei, întinderea vânelor. Scrintituri, alunecări a diversilor încheituri ale piciorului, contra scrintiturilor, dureri reumatice și amortirea șoldurilor. Pentru a ține în cai până la cele mai adânci bătrânețe puterea și prezența și pentru a încunjiura înșepenia este bine din când în când a se spăla caii cu acest fluid restitutor. La caii, cari se întrebuințează pe pardosală punem pe tălpile calului vată bine moiată în acest fluid.

Prețul unei sticle 2 cor.

„Maria ajutătoare“ alui RUDOLF IANER

TEMESVÁR-FABRIK strada Principale No. 72.

Librăria „CONCORDIA“

ARAD, Strada Deák Ferencz Nrul 20.

Editură și depozit de cărți bisericești, literare, științifice, școlare, populare etc. Hârtie de scris, de desen, recvizite pentru școli și privat. Cereți noul catalog de cărți, care se trimite gratis și franco, de unde își poate alege fiecare cărți potrivite pentru el.

Cetiți celebrul roman „RĂSBOI ȘI PACE” al marelui scriitor rus *Leon Tolstoi*. Până acum a apărut vol. I. cor. 1.50 și vol. II. cor. 1.20. În curând va apare vol. III. și IV.

„PETRU CASACUL” o interesantă nuvelă de Iosif Popescu. Se vinde în loc de cor. 1.50 cu cor. 1.—

Augusta Rubenescu: PENTRU COPIII CEI BUNI. Această carte folositoare și interesantă ar trebui să o cumpere fiecare părinte pentru copiii săi, căci pe lângă că distrage totodată și învață copiii. Legată frumos costă cor. 1.

Gh. I. Vasiliu: „CÂNTECUL LUI CUZA VODA”. Armonizată pentru 4 voci bărbătești și piano. C. 1.

Gh. S. Vasiliu: CÂNTECUL PATRIOTIC AL ANULUI 1812. Basarabia. Armonizat pentru cor mixt și piano cor. 1.—

ILUSTRATE cu porturi originale românești din Ardeal, Bănat și România. Aceste sunt cele mai frumoase în acest gen. Sunt 25 feluri, colorate și necolorate, brom-argint. Bucata costă 20 fileri, 25 bucăți costă cor. 4.— 50 bucăți cor. 7.—

CANTORUL BISERICESC sau cuprinsul vecerniei, utreniei și liturgiei pe 8 glasuri, împreună cu rânduiala serviciului tuturor sărbătorilor de peste întreg anul și a tipicului bisericesc. Aranjat de Gh. Bujigan, învățător. Cel mai bun op bisericesc. Această carte nu ar trebui să lipsească din nici o biserică, precum din nici o casă creștinească. — Cartea are mărimea de 27 X 20 cm. și are la 450 pagini. Prețul broșat cor. 10.—, legat în pânză cor. 12.—, legat în piele cor. 14.—

De vânzare la LIBRĂRIA „CONCORDIA” fostă Tribuna Arad, Strada Deák Ferencz nr. 20.

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII :: FONDATĂ LA 1887.

Centrala:

ARAD, Calea arhiducei Iosif nr. 1 și 2
(Casa proprie) viz-à-viz cu
casa orașului.

Filiiale:

CHIȘINEU, (Kisjenő) Casa proprie.
ȘIRIA, (Világos) și
BOROȘINEU, (Borosjenő) Casa proprie.

Capital de acții: Cor. 2,500.000. Fonduri de rezervă: C. 2,300.000
Depuneri spre fructificare: 16,000.000. Circulația anuală: C. 440,000.000

DIRECȚIUNEA: Mihai Veliciu, președinte; R. Ciorogariu, v.-președinte; Dr. Nicolae Ciacian, P. Truția, T. Vășianu, Dr. A. Demian, Axente Secula, Dr. Ștefan C. Pop și Sava Raicu, director executiv.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE: Dr. Sever Isprăvuic, Dr. Cornel Ardelean, Dr. Ioan Nemet, Procopiu Givulescu și Dr. George Vessa.

FUNCȚIONARIII INSTITUTULUI: a) **La centrală:** Sava Raicu, dir. exec.; George Popovici, cassar; Ilie Papp, șef-contabil; Ioan Moldovan, lievidator; Petru Vasilen, Eugen Popoviciu, Mihai Popoviciu, Virgil Antonescu, Alesandru Anciu, I. Brut Păcuraru, Nicolae Poparadu, Ion Tatu, Silviu Hulber, Vasile Avram, Basil Moga, Dimitrie Ștefanoviciu, Nicolae Moldovan, Teodor Guiu, Eugen Ciorogariu și George Papp, funcționari; Constantin Tămășdan, Coriolan Lupșa, Eugen Mladin, Dimitrie Cristea, practicanți.

Vasile Papp, jurișconsult; Traian Pacu cancelist; Cornel Minișan, Adrian Lazar, Ion Martin, Agatia Tiapoș, și Lucia Pinter, scriitori. Gheorghe Lucaciu, Pavel Iapa și Vidu Andreica, servitori.

b) **La filiala Chișineu:** George Adam, șef de birou; Augustin Boțoc, cassar; Petru Ungurean, funcționar; Ioan Hențiu, practicanț; Ioan Puica, servitor.

c) **La filiala Șiria:** Atanasii Popoviciu, șef de birou; Romul Bogoeviciu cassar; Gheorghe Stan, funcționar și Ilie Moldovan, practicanț; George Debeleac, servitor.

d) **La filiala Boroșineu:** Ioan S. Hălmăgean, șef de birou; I. Sueiu, cassar; Petru Oprean, funcționar; Dimitrie Apătean, George Ponta, Nicolae Ardelean, și Mircea Ciorogariu, practicanți; Nicolae Batrina, servitor.

CENSORI: Dimitrie M. Ardelean, Ioan Ardelean, Iuliu Bodea, Dr. T. Burdan, Petru I. Comșa, Zaharie Cuparescu, Vasile Ciorogariu, Pavel Dârlea, Ioan Georgea, Cornel D. Grozda, Iuliu Herbay, Filip Leuca, Romul Motorca, Teodosiu Moțiu, Teodor Magoș, Dimitriu Muscan, Ignatie Pavloviciu, George Purcar, Dumitru Popoviciu, Nicolae Roxin, Gerasim Serb, George Sida, Ilie Urs, P. Vancu și N. Zigre.

Institutul primește depuneri de bani spre fructificare dela 1 Cor. In sus și plătește deponenților cele mai favorabile interese. După toate depunerile contribuțiunea o solveste Institutul separat. Depunerile se pot face și ridica și prin poștă.

Acordează: credite personale pe lângă cambiu, credite cambiale cu acoperire hipotecară, credite hipotecare și avansuri pe efecte publice (lombard.)

Informațiuni mai deaproape se dau de dreptul la Institut, sau la cerere și în scris.

DIRECȚIUNEA.